המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2144 ג' תשרי תשל"ט, 4.10.78 שנה 43

העולם הזה

פילוג בחרות

מלחמה במישפחה הלוחמת

ראש האופוזיציה היחידה בכנסת:

מי את, גאולה כהן?

תשקיף

ואולי בכל־זאת –

בחירות חדשות?

אף כי מנחם בגין אינו חפץ בבחירות חדשות בשלב זה, מחשש פן יסיח הדבר את תשומת־לב הממשלה מן הנושאים הבוערים העומדים על הפרק, ייתכן מאד שלא יהיה זה מנוס מכך, ביגאל הצורך לנפות את שורות סיעתו ממתנגדי מדיניותו.

המיכשול העיקרי לבחירות חדשות: הצורך ב־61 קולות בכנסת הקיימת, כדי להחליט על פיזורה. **אחת ההצעות שעלו לאחרונה: שראש־הממשלה יודיע כי ייקך לבחירות הבאות בראש רשימה משותפת של כל מרכיבי הקואליציה.**

בצורה כזו יובטח לסיעתו של ייגאל ידין כי לא תיעלם מן המפה אלא אף תגדל, ויובטח למפד"ל רווח נאה בצורת מנדאטים נוספים, על חשבון המפולת המוחלטת הצפוייה למערך.

הדבר גם יתן הזדמנות לאופוזיציה החדשה, בראשותה של גאולה כהן, להראות מה יהיה כוחה האמיתי בציבור, למחרת חתימתו של חוזה־השלום עם מצריים.

יוקם מיניסטריון

לשלום

הצעה ישנה של העולם הזה עשוייה להתגשם בקרוב, באיחור של 25 שנים: הקמתו של „מטכ"ל לבן", שיהיה אחראי ליחסים בין ישראל והעולם הערבי, או לפחות ליחסים בין ישראל והגדה המערבית ורצועת־עזה.

כמה ממקורבי ראש־הממשלה השתכנעו סוף־סוף שאין מנוס מהקמתו של מיניסטריון חדש לנושא זה, מאחר שהמישרדים הקיימים אינם מסוגלים לטפל בו והצורך נעשה דחוף ביותר.

ביתתיים נטוש המאבק על האחריות לנושא בין מישרד־הביטחון ומישרד־החוץ. מישרד־הביטחון לא יוכל לטפל בשטחים אלה אחרי שיבוטל המימשל הצבאי, ואחרי שצה"ל שוב לא יהיה בהם אלא חיל־מצב המוגבל לאיזורי־הגנה, בהתאם להסכם. משה דיין אומנם משתוקק לטפל בנושא זה, אולם מסירתו בידי מישרד־החוץ תדגיש את העובדה שהגדה והרצועה הפכו „חוץ־לארץ", ומשולות מעתה למדינה זרה.

זועבי – השר

לענייני ערבים?

לא מן הנמנע שתפקיד השר לענייני ערבים יוצע לראש עיריית נצרת לשעבר, הח"כ סייף א־דין זועבי. **אם תקבל הממשלה את המלצתו של יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים הד"ר משה שרון למנות שר מיוחד לענייני ערביי ישראל עשוי זועבי להיות אחד המועמדים הסבירים ביותר לתפקיד זה.**

לקוראים

דרגי יום־הכיפורים תוקדם הופעתו של הגיליון הבא.

העיתון יהיה מצוי בקיוסקים ביום השלישי, ערב יום־כיפור, ויימכר ברחובות תל־אביב כבר ביום השני בערב.

למרות שזועבי היה קשור כל השנים במפא"י ובמיפלגת העבודה, ורשימתו העצמאית היתה מעין רשימת־בת של המערך, הוא זוכה בהערכה כאישיות רבת־מישקל בקרב ערביי ישראל.

בעבר דחה זועבי גישושים שנערכו אצלו בדבר אפשרות צירופו לממשלת הליכוד בתפקיד של סגן־שר. עתה, אחרי חתימת הסכמי קמפ־דייוויד, נראה כי אם יוצע לו התפקיד לא יהסס לקבלו, ולא יראה בכך בגידה בנאמנותו לתנועת העבודה.

שתי מיפלגות חדשות

עסקני־מיפלגות מנוסים בכנסת מעריכים כי בעיקבות הסכמי קמפ־דייוויד לא יהיה מנוס מהקמת שתי מיפלגות חדשות, לפחות:

- **מיפלגת ארץ־ישראל השלמה**, פורשי מיפלגות שונות, שתכלול את גאולה כהן, משה שמיר, יגאל כהן, ואולי גם את יגאל הורביץ, הפרופסור משה רום, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, עמוס הדר ועוד.
- **מיפלגת משה דיין**, שינסה לאסוף את כל נידחי הכנסת, כדי להשתתף ככוח עצמאי במירוץ על הירושה. דיין ישתדל, כנראה, לקבץ במיפלגה זו אנשים כמו הילל זיידל, ייגאל ידין ואנשיו, גידעון האוזנר, אסף יגורי ועוד.

כמה מיליארדים

„הושקעו" בסיני?

כמה כסף השקיעה ישראל בסיני משנת 1967 ועד היום? תשובה לשאלה זו תינתן רק בעוד כמה

בלשים חוקרים

פרשת דותן

למרות שהזמרת אירית דותן הפסיקה את מסע הפירסומים שלה נגד השחקן שיוקה אופיר וחזרה לבעלה, הבדרן דודו דותן, עדוקה פרשת ה„רומן" שלה לחזור לכותרות.

שיוקה ורעייתו, לידיה אופיר, הגישו תביעת־פיצויים על סך מיליון ל"י נגד שבועון הבידור „להיטון", שפירסם את טענתה של אירית דותן בדבר יחסיה, כביכול, עם אופיר. לקראת המישפט שכר השבועון את שירותי מישרד־החקירות של מרדכי רחמים ועויד פלבסקי, כדי לחכין את הרקע להגנה המישפטית שלו.

שבועות, כאשר הצוות המייוחד שמינה שר־האוצר שימחה ארליך יסיים את עבודתו. בצוות, שבראשו עומד מנכ"ל מישרד־האוצר עמירם סיוון, ישותפו במרוצת הזמן גם כלכלנים מכל מישרדי הממשלה וקבוצה מורחבת של אנשי מישרד־הביטחון. ארליך הישמה פירסום נתונים על אודות הסכומים שהוציאה ישראל על בנייה וביצורים בסיני עד לתום ההצבעה בכנסת על הסכמי קמפ־דייוויד, מחשש שהנתונים הללו ישמשו טיעון נוסף בידי המתנגדים להסכם.

בממשלה מייחסים לנתונים הנ"ל חשיבות מרובה שכן ישראל תנסה „להגיש את החשבון" לארה"ב בהמשך המשא־ומתן לשלום עם מצריים.

מרידור –

היורש המייועד

חוגים מדיניים בכירים עדיין סבורים כי מנחם בגין מבקש להעביר את ירושתו בבוא העת לידידו וקודמו בפיקוד אצ"ל אישי־העסקים יעקוב מרידור.

הדבר לא ייתכן בתקופת־ההכוונה של הכנסת הנוכחית, מכיוון שמרידור אינו חבר־כנסת.

מדוע התפטר כאמל?

שר־החוץ מוחמד איבראהים כאמל ידיד־נעוריו של אנוור אל־סאדאת וחברו במחתרת התפטר מפני שהוא ייצג את הקו של סגל מישרד־החוץ המיצרי הרוצה למנוע את ניתוקה של קאהיר מן העולם הערבי.

אל־סאדאת שלח את כאמל למישרד־החוץ, אחרי התפטרות איסמאעיל פאהמי, כדי להטיל את מרות הנשיא על גוף זה. מסתבר כי קרה ההיפך, וכאמל קיבל את גישת מישרד־החוץ. אל־סאדאת חשד בו שגם אינו מעביר לפקידיו ולשרי־החוץ הערביים את הוראות הנשיא, ולא הסביר את מניעיו.

מאבק־ירושה

בצמרת המישטרה

המאבק על תפקיד המפכ"ל הבא של מישטרת ישראל נכנס בשבועות האחרונים להילוך גבוה, נוכח השמועות על כוונתו של המפכ"ל הנוכחי רב־ניצב חיים תבורי לפרוש מתפקידו בחודש אפריל 1979.

שני המועמדים העיקריים לרשת את תבורי הם, כיום, ניצב אהרון שלוש, ראש מחלקת החקירות במטה הכללי, וניצב אריה איבצן, מפקד המחוז הדרומי. **נראה שההכרעה הסופית על הבחירה תיפול בצמרת הליכוד ולא במישרדו של שר־הפנים יוסף בורג.**

יחד עם תבורי יפרוש, ככל הנראה, מהמישטרה גם ניצב משה טיומקין, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, שראה עצמו מועמד לתפקיד המפכ"ל.

רובי „גליל"

בניקארגוואה

אנשי המישמר הלאומי של ניקאראגוואה משתמשים בעיקר בנשק קל מתוצרת ישראל, במילחמתם במורדים נגד מישטרו של הנשיא סומוזה. **הדיווחים העיתונאיים המגיעים מזירת הקרב מרבים להדגיש כי אנשי המישמר הלאומי של סומוזה משתמשים בתת־מקלעים „עוזי" וברובי „גליל" מתוצרת ישראל.**

נסגרו שוויים

מחיק' פלד

שניים מתוך שלושת תיקי־החקירה המישטרתיים הנוגעים לראש עיריית רמת־גן, הד"ר ישראל פלד, שהוגשו לפרקליטות מחוז תל־אביב לעיון ולהחלטה — נסגרו כשד חוסר עניין ציבורי.

שני התיקים (העולם הזה 2034 „פלד על הכוונת") נוגעים לעבודות שיפוצים וגינון שבוצעו בביתו של פלד והם נפתחו בעיקבות תלונתו של האזרח צדוק תחוכה. תיק שלישי, הנוגע לחשד של סחיטה באיומים בפרשת אישור בנייתה של תחנת דלק־המכבים ברמת־גן, עדיין נמצא בעיון בפרקליטות המחוז, וההחלטה לגביו טרם נפלה.

ביום 12.9.73 פורסמה בגיליון „העולם הזה" (1880) כתבה על עורכת־הדין אילנה רבינוביץ (לב). לאחר בדיקת החומר, שעליו התבססה הכתבה, התברר לנו כי הוא לא היה מבוסס, וכי מה שנאמר בכתבה לא היה נכון. אנו מצטערים ומתנצלים על עוגמת־הנפש והצער שנגרמו לגב' רבינוביץ בעיקבות פיר־סום הכתבה.

אות־כבוד אוסטרי

לעיתונאי ישראלי

נשיא אוסטריה, הד"ר רודולף קירב־שטיינר, העניק לעיתונאי הישראלי משה מיזיקס תואר פרופסור־כבוד, שהוא אות־הכבוד האוסטרי הגבוה הניתן לסופרים, אנשי־מדע ועיתונאים. מיזיקס־הכבוד ניתן למיזיקס, חבר ועדי־מיפקדות של החברון „מעריב", עדכי המגמת שרת המדע והמחקר של אוסטריה, ד"ר הרמה פירלבאר, משר החוץ לשעבר ושלוויזיה תאום־פרית במשך שנים רבות על המת־חש הישראלי. מיזיקס הוא היחיד ויחה, שעזב את אוסטריה לפני 40 שנה.

SONY®

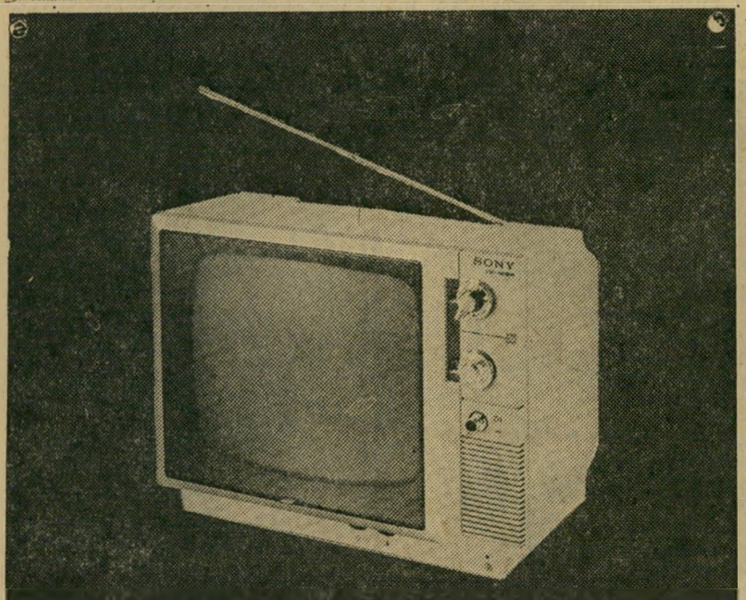
Trinitron color TV

KV-1822E

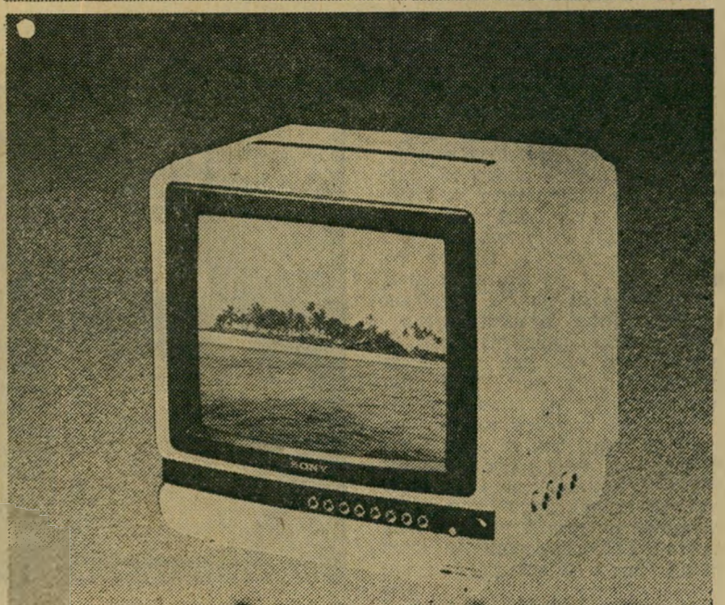
Trinitron color TV

KV-2010E

Black & White TV

TV-121EP

Trinitron color TV

KV-1340E

למבקשים את הטוב ביותר...

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גליונות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ • העורך הראשי אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קוראים כותבים

כתבת־הענק על איש־השנה כבר הפכה מוסד. מוסד אופייני להעולם הזה.

הרעיון המקורי נלקח מן השבועון האמריקאי טיים, הבוחר פעם בשנה, לקראת ראש השנה האזרחית, באיש־שנה, ומקדיש לו שלושה־ארבעה עמודים. כאשר קמה המערכת הנוכחית של העולם הזה, באפריל 1950, היא אימצה לעצמה את המתכונת העיתונאית של טיים כדגם־לדוגמה. בין שאר השיטות של טיים, אימצה לעצמה גם את בחירת איש־השנה, אך העבירה אותה לראש השנה היהודית.

המערכת לא הספיקה לבחור באיש־השנה תש"י (1950), אך פתחה במסורת זו ב־תשי"א. אז נבחר העולה החדש האלמוני, את הכתבה כתב עורך־המישנה דאז, דוב איתן, והיא היתה עשוייה על־פי המתכונת של טיים. הוקדשו לה שני עמודים.

בתשי"ב החל אורי אבנרי כותב את הכתבה על איש־השנה (אמיל שמורק, מבקר הסוכנות היהודית ומגלה השחיתויות). מאז, במשך השנים, התגבשה מתכונת זו יותר ויותר, עד שקיבלה צורה אחידה וקבועה, כתבה על איש־השנה היא, כנראה, המאמר הארוך ביותר בעיתונות הישראלית. כפי שאמר שמואל מרלין, ידיד־נעוריו של מנחם בגין, על כתבת איש־השנה תשל"ז: „זה לא מאמר. זה ספר קטן!"

■ ■ ■

השנה קרה משהו, שהטביע את חותמו על מלאכת ההכנה של הכתבה השנתית.

בדרך־כלל מקדיש אורי אבנרי, בעזרת חברי המערכת, כמה שבועות להכנת החומר לכתבה. פירושו של דבר שאיש־השנה כבר נבחר, ניסיונית, כחודש־חודשיים לפני הופעת הגיליון — אם כי אנחנו מודעים תמיד לעובדה שברגע האחרון יכול לקרות משהו אשר ישנה את התמונה. אני מודה שאנו מתפללים בסתר ליבנו שזה לא יקרה. שינוי ברגע האחרון משבש את העבודה בצורה המהווה לגבינו סיוט.

בחודש האחרון לפני הופעת הגיליון נוטל אבנרי „חופשת כתיבה", ומתבודד במקום כלשהו, כדי שיוכל להתרכז בחיבור המסה הזאת בלא הפרעות. בדרך־כלל הוא עושה זאת בחו"ל. את הכתבה על בגין כתב, למשל, באי הידרה שביוון. השנה, אחרי שהוחלט על בחירת עזר וייצמן, נטל מיזוודה גדולה של ספרים, ידועים רבים, ממיטב הציירים של ישראל, נטלו חלק בעיצוב שערים אלה. ביניהם אפשר למצוא שמות כמו שמואל בק ונפתלי בזם, שנימנו עם צוות ציירי השערים של העולם הזה בשנות החמישים.

השער הצבעוני המצוייר של עזר וייצמן כאיש־השנה, עוצב בידי הצייר והגרפיקאי דב ליפ (לייפינסקי). ליפ הוא האיש שצייר גם את השער הצבעוני בו הופיע מנחם בגין כאיש־השנה תשל"ז.

ליפ, בן ה־53, הוא יליד לייפציג שבגרמניה, שעלה לארץ בגיל שמונה. בתחילת שנות הארבעים למד ציור אצל אהרון אבני, אולם נאלץ לעבוד תקופה ממושכת כגלופאי בתעשיית הגלופות. בצד עבודתו זו המשיך לעסוק בציור כתחביב. הציג את ציוריו במיספר תערוכות ונימנה עם קבוצת ציירי יפו־העתיקה, שם הוא מתגורר. במרוצת השנים עבר ליפ לעסוק בגרפיקה, הצטרף למישרד־פירסום, שהפך בידיו עיצוב מודעות ופירסומים, בעיקר בתחום תעשיית התרופות. הידע והניסיון שרכש לעצמו בשלושה תחומים אלה — ציור, גרפיקה וגילוף — בנוסף לכישרונותיו האמנותיים, הוא שסייע לו לעצב את שער איש־השנה תשל"ח ברמה שזיכתה אותו בשבחים רבים.

כאשר נפלה ההחלטה לבחור בעזר וייצמן כאיש־השנה נמסרה לליפ התיזה המרכזית של הכתבה אחדותיו. הוא התבקש למצוא את הרעיון, המובע בכתבה באלפי מילים, בציור אחד. „הרעיון המרכזי שלי," סיפר ליפ, „היה לנסות להביע את התהליך של הפיכת נץ ליונה, על רקע הקשרים המתחדשים בין ישראל ומצריים אחרי ניתוק של יותר מאלפיים שנה."

בסקיצה הראשונה שהכין, צייר ליפ נץ ענק עשוי שיריון, כשמתוכו נפתח אשנב ממנו מציץ עזר וייצמן כשעלה תאנה בפיו — כמו היונה בתיבתו של נוח. הצעה נוספת שהגיש ליפ היתה ציור דיוקן של עזר וייצמן על רקע כתב־חרטומים מצרי. רק אחרי שורה של ניסיונות, הצעות ודיונים, גובש השער הסופי בו נראה עזר וייצמן כשהוא חובש לראשו מצנפת מצרית עתיקה, כשהיונה והנץ הניצבות על כתפיו מסמלות את המיפנה האידיאולוגי והנפשי שהתחולל באיש המייצג יותר מכל אדם אחר את המיפנה במדינה כולה.

מרגע בו הוחלט על ציור השער, נאלץ ליפ לעבוד במהירות שיא ולעצב את הציור תוך היומיים שנותרו עד לתחילת ההדפסה. הוא עשה זאת בטכניקה מעורבת של איור והתזת צבע בלחץ אוויר. דיוקנו של וייצמן עצמו שולב אל תוך הציור בטכניקה של העתקת צילום־דיוקן שלו בציור.

התוצאה הסופית מדברת בעד עצמה. שער גיליון השנה האחרון של העולם הזה הוא ללא ספק אחד השערים היפים והמרהיבים ביותר שהופיעו בעיתון זה אי־פעם. לליפ מגיעה הסרת כובע — או מיצנפת מצרית קדומה.

ציור־שער ליפ ויצירה פרי מכחולו

ידע והרבה כישרון

הרעיון הראשוני לשער איש־השנה

שיכ הביניים

נץ ו/או יונה?

השער המוגמר

המורכבת משישה פרקים רצופים: (א) הקדמה כללית למאורעות השנה, המשלבת את ישראל בתמונה העולמית; (ב) סקירה על האישים ש ל א זכו בתואר איש־השנה, אף כי היו מועמדים לכך; (ג) הרצאת האירוע או הבעייה העיקריים של השנה, אשר לאורם נבחר איש־השנה, (ד) דיוקן ביוגראפי־פסיכולוגי של איש־השנה עצמו: (ה) סיכום של בעיית השנה ומבט לעתיד; (ה) בחירת אנשי־השנה בשיטחי־החיים השונים.

כיום כבר מקובלת מתכונת זו כמוסד בעיתונות הישראלית, ושבועות רבים לפני הופעת הגיליון כבר מנסים גורמים ואישים רבים לברר מי יהיה איש־השנה. הלסגירת כל גיליון. על־פי רוב הם קשורים בסיפורי חדשות או בגילויים העשויים להתהוות עד לתחילת הדפסת העיתון. זוהי גם הסיבה מדוע אין העולם הזה מופיע בשערים צבעוניים. תהליך הדפסת הצבע הוא ארוך ומסובך. הוא היה מחייב אותנו להחליט על שער העיתון ולעצב אותו כשבוע לפני הופעת הגיליון. בדרך זו היה נמנע מאיתנו להתייחס למאורעות אקטואליים בשערי העולם הזה.

גם עיצוב השער של גיליונות אישהשנה עבר גילגולים רבים עד שהגיע למתכונת בו הופיע בשבוע שעבר. במשך שנים רבות הופיעו לסירוגין שערים שהיו תשלובת של צילומים וציורים. ציירים מיסמכים, ראיונות וריאיונות, ונסע למערב אירופה. זה היה ביום שבו נפתחה ועידת קמפ־דייוויד, והשוטרים בנמל־התעופה קבעו, כדבר מובן מאליו: „אתה נוסע לקמפ?"

יום לפני סיום ועידת קמפ־דייוויד חזר אבנרי ארצה, כאשר הכתבה הענקית מוכנה בידיו. ואז בא המאורע, ששינה את הכל: תחימת ההסכמים.

תחילה היה צורך להחליט, אם בבחירה בוייצמן עדיין מוצדקת. החלטנו שהיא מוצדקת עתה שיבעתיים, ביגלל חלקו המכריע של וייצמן בהשגת ההסכם.

ואז בא מיבחן מעניין: באיזו מידה היה צורך לזרוק לסל־הגיירות את התמונה שנכתב לפני קמפ־דייוויד, ולכתוב כתבה חדשה?

להפתעת כולנו, היה צורך לפסול ולשכתב רק חלקים קטנים של הכתבה. הגיתוח שהיווה את מוקד כתבת־הענק החזיק מעמד, גם בשעה שחל שינוי כה יסודי. היה רק צורך לעדכן את הדברים, לשנות פרטים פה ושם.

כאשר קראת את הכתבה בשבוע שעבר, בוודאי לא העלית בדעתך שהיא נכתבה, ב־90% ממנה, לפני קמפ־דייוויד. היה זה מיבחן מעניין לכושר־הניתוח ולנכונות־הראייה.

בראשית תשל"ז, לא העלינו על דעתנו כי איש־השנה יהיה מנחם בגין. בראשית תשל"ח לא העלינו על דעתנו כי איש־השנה יהיה עזר וייצמן. האם יהיה איש־השנה תשל"ט אדם שאיש מאיתנו אינו מעלה אותו בדעתו ברגע זה?

■ ■ ■

סיפור בפני עצמו, הוא סיפור השער המצוייר של גיליון איש־השנה.

זהו השער היחיד במשך השנה כולה, שניתן לתכננו מראש. בדרך כלל נקבעים השערים המצולמים של העולם הזה סמוך

פרסום ד"ר יעקבסון

ויטל פרסומאי • סטודיו חץ

גן, עממי, תיכון, אוניברסיטה
והשנים עוברות עם "סנוב".

"סנוב" אופנה שהפכה למסורת,
שכל תלמיד ותלמידה מקפידים לכבדה.

משנת למידה אחת לשניה
מתחדשים הדגמים
הנחטפים ע"י הנערים והנערות.
כנראה שאופנה יוצרת השראה
גם כשמדובר בלמידה.
כך ש"סנוב" תמיד
על גוף התלמיד

"סנוב"מגוונת את הופעתם
ומייפה את גזרתם —
בחליפות, אוברולים, ברמודות,
ווסטים, חולצות,מכנסים
ועוד דגמים רבים.

**ב"סנוב" מתלבשים
כמו שחברה אוהבים.**

מהגן ועד הקמפוס:
סנוב טוב הכל טוב!

בית "סנוב":
היצירה 21 ר"ג טל. 730160

להשיג בחנויות המובחרות

מכתבים

פורים שפיל

למנחם בגין — כל הכבוד על היותך אוהב עמך. אשרי העם שיש לו מנהיג כזה.

יוסי זרמר, תל־אביב

מה שמתרחש עתה במדינה, מעורר בי את הרושם שלא הימים הנוראים הם הבאים עלינו אלא חג פורים. בגין מתחפש ליונה; אריק שרון מאשר הורדת יישובים — דיין מעדיף שלום על שארם א־שייח. ומנגד: יגאל אלון מרעיש עולמות וזועק כי רימו אותו, ואנשים שנחשבו כשפויים עד כה מוכנים להקריב את השלום על מזבח עגל־הזהב של ההתיישבות. ממש פורים שפיל שלם.

אפרים בזומנטר, בת־ים

אני מצרף בזה ציור שלי המשקף לדעתי את מקומו של מנחם בגין בהיסטוריה של עם ישראל — חוזה השלום.

החזון של יעקב קמחי
מקום בהיסטוריה

יעקב קמחי, תל־אביב

מנחם בגין איכזב את כל אלה שסברו כי הם מכירים אותו: איש עקרונות־הברזל; אדם הדבק באמונתו; מאמין בהשגחה האלוהית; עיקש וקשה־עורף ש־אינו מוכן לפשרות. אני סבור שאכזבתם של מי שהיו עד כה מתנגדי מנחם בגין היא גדולה יותר מאלה שעד כה הלכו אחריו בעיניים עצומות.

מיכה שטרן, חיפה

● ● ●

הפאשיזם לא יקום

מצעד הטרקטורים של אנשי גוש אמונים ואנשי ארץ־ישראל השלמה על ירושלים, מזכיר לי את המצעד הפאשיסטי של אנשי החולצות החומות על רומא. זכותם של מתנגדי ההסדר להשמיע את קולם בכל דרך דמוקרטית שימצאו לנכון. אולם ניסיונותיהם להשפיע על נבחרי העם לקבוע את עמדתם בהפגנות ובאיומים הוא אקט פאשיסטי מובהק.

בזמנו טענו במדינה שחרות לא תצליח לעולם להגיע לשילטון, מפני שמעמד הפועלים לא יאפשר זאת וברגע שתזכה ברוב בבחירות חופשיות תתחולל מהפכה שתיטול מהם את השילטון. והנה מסתבר שחל מהפך ואיש בשמאל לא פצה פה וציפצף מעבר למקובל במישטר תקין. אבל רק מתרחש משהו שאינו לטעמם של אנשי הימין הקיצוני והם כבר מנסים לכפות את דעתם בכוח תוך נטילת דוגמאות ממיבצעי מיפלגות טוטאליטאריות בעבר. צחוק הגורל הוא שדווקא מנחם בגין צריך לחסום את עליית הפאשיזם בישראל.

ישראל ברדן, תל־אביב

מגוחך לשמוע את נימוקי המתנגדים לוויתור על היישובים בפיתחת רפיח תמורת שלום. נימוקיהם מתמצים במאמר ראשי שפורסם במעריב, בו דובר על הקשר של המתיישבים לאדמה ועל כך שהם השקיעו ביישוביהם דם ויזע. „מי שירים יד בעד הורדת יישובים פורחים מן הקרקע,״ נאמר באותו מאמר, „ספק אם יוכל להשלים גם עם פינוי כמה מאות מתיישבים יהודים ביישובי פיתחת־רפיח, שהתעשרו לא מעט מהחלוציות שלהם. אז נא לא לעשות מזה עניין.

צבי שנער, הרצליה

האם שמתם־לב לעובדה שהזועקים הגדולים נגד הסרת היישובים בסיני הם עיקריים דווקא אנשי אחדות־העבודה כמו משה טבנקין ויגאל אלון? מעניין שהימין האקטיביסטי נמצא דווקא בשורות הקיבוץ המאוחד.

אסתר שניאורסון, תל־אביב

● ● ●

חפי אנד בקמפ־דייוויד

הנשיא ג׳ימי קארטר ויועציו חיברו, הפיקו ובייימו מלודראמה הוליוודית בנוסח הישן והטוב, עם שני אוהבים גדולים והפיאנד אחד בקמפ־דייוויד.

תחילה: „נער פוגש נערה״ — סאדאת פוגש את בגין בירושלים.

אחר־כך: „נער מאבד נערה״ — בגין הפסיד את סאדאת באיסמעיליה.

ולבסוף: „נער מוצא נערה ונערה מוצאת נער״ — בגין מצא את סאדאת וסאדאת מצא את בגין — בחדר־ההקרנה בקמפ־דייוויד.

אבל מה בקשר להפי־אנד? טוב, הם הראו אותו לבגין וסאדאת על האקרן. האין זאת?

יוסף שריק, תל־אביב

עוד בטרם יבשה הדיו על חתימת הסכם־המיסגרת עם מצרים, כבר החל בגין בטירפוד הסכם זה ע״י נאומיו לאומה ולפני נציגי יהדות ארה״ב בניו־יורק. הצהרותיו על המשך ההתנחלויות, אחרי ההקפאה לשלושה חודשים, ועל המשך השילטון הישראלי בגדה, מעידים על כך, שהטענה כי הפלסטינים יוכלו כעבור חמש שנות אוטונומיה להשתתף בקביעת גורלם, הם סתם תרמית ואחיזת־עיניים.

בגין הציג את סאדאת כמי שנוטש לחלוטין את העניין הפלסטיני. נראה כי גם לחלק ניכר מהעם המצרי יהיה קשה לבלוע את הניתוק המוחלט מגורל העם הפלסטיני. הרי ברור שהמשך שליטתנו

(המשך בעמוד 8)

השבוע הוא שבוע שלך, בת טלה. נצלי כל רגע בו. אפילו ש־הוא לא התייחס אלייך יפה — הוא או־הב אותך והשבוע הוא ישנה התנהגותו. סכום כסף, אותו את שומ־רת, יעיק על כיסך. התחלקי בו עם אדם קרוב. אל תתפתי להמר בכסף הזה.

* * *

לפי כל הסימנים, השבוע, הוא השבוע שלך. כוכבך מראה הרבה אור. הפסקת לזרוק חיצים מכאיבים, ואתה שוב מסביר פנים לבת־זוגך ולעולם כולו. במישור המיקצועי יהיה עליך לקבל החלטות רבות וקשות. שקול את ענייניך בזהירות בלתי־רגילה, לטובתך, אל תהיה נכון יותר לוויתורים כלשהם.

* * *

אתה עומד על סף התמוטטות. הכל ב־אשמתך. מי אמר ש־אתה צריך לעבוד כל־כך קשה? האם מי־שהו מעריך את עבו־דתך? האם אתה מרוויח יותר? לא ו־לא. לכן, מתן מעט את עצמך. הקדש יו־תר תשומת־לב לבני מישפחתך ולאנשים הסובבים אותך. הם יבואו לך אושר.

תקופת הרגיעה חלפה־עברה. עתה מחכות לך הסתבכויות ברוב השטחים המעניינים אותך. היזהר בכל מעשיך. גם לך, בת־סרטן לא מחכה שבוע נעים ביותר. חיסכי לשעת מצוקה, מי יודע מה ילד יום. את מצווה להתגבר על רגשות הזעם שתוקפים אותך על המעשים שעושה בן־זוגך. עליך להבין אותו.

* * *

חברך לעבודה מנסה להתנכל לך. הוא רו־צה לרשת את מקומך. הילחם בו! הכה א־פילו מתחת לחגורה. גם הוא לא בוחל ב־אמצעים במילחמתו בך. את, לביאה, עומדת השבוע בפני פרשת־דרכים. חישבי היטב לפני שתבחרי את הדרך בה את חושבת ללכת. אם תבחרי נכון, תהיי מאושרת.

* * *

שבוע רע לשתיית משקאות אלכוהוליים. הם ישפיעו עליך לרעה. גם העישון מזיק לך. השתדל להתאפק! תוכנית, עליה אתה חושב זמן רב, הולכת ומתגשמת. המשך לעבוד קשה. זה ישתלם לך בסופו של חשבון. לך, בתולה, מצפה הפתעה לא־נורמאלית, אבל כשתקבלי אותה אל תראי סימני התפעלות. היי טבעית.

השבוע מתחיל בסימן אלים. אל תריב עם הסובבים אותך. אתה מצווה להתגבר על רגשות הזעם שתוקפים אותך. אתה יכול לגרום לנזק חמור לזולתך. עליך להבין אותה, ולהיות נוח כלפיה. אל תשקיע כספים בעסקים חדשים בזמן הקרוב. הרבה בנסיעות וביציאות מן הבית. לך, בת מאזניים, הגיע הזמן שתפסיקי עם הפלירטים האלה. את שוברת את ליבו, והוא יזנח אותך סופית, מתוך מרירות. לעומת זאת, מצפה לך עתיד פיננסי בטוח.

* * *

העבודה שהתחלת בה הולכת ומסתיימת. העזרה לה ציפית מבת־זוגך מתגשמת. בחיים הרומנטיים — הצלחה. אך אין לך מה להשתחצן — היא זמנית. צעד מכריע וגורלי בחייך. צעד אותו. עבודה של שנים מתחילה להניב אות תוצאות. אתה זוכה להערכה מחודשת של הסובבים אותך. גם במצב ברי־חורת הקטנה אינה מעמידה פנים כלל.

* * *

לכם בני־קשת משני המינים, מצפה משבר בחיי האהבה שלכם. השתדלו לוותר לבני־זוגכם, אולי זה יחזיל לגרום לכך שהמשבר שיתחיל — יעבור הלאה. הרבו בקניית מתנות ובהצעות בילוי מפתות. מחוץ לבית יש סיכוי שתוצאותיו של המשבר יפחתו. בצעו את הצעד אותו אתם דוחים כבר זמן רב מדי. השבוע הזה רע מאד להימורים. אל תסכן מאומה. הסיסמה המתאימה לך במיקרים אלה: שב ואל תעשה.

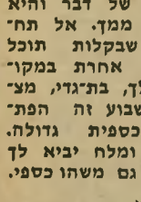
* * *

הפסק להעמיד אותה בניסיון! לכל דבר יש גבול! היא לא בוגדת בך, ואפילו לא חולמת על כך. אתה סתם ממרר לה את חייה. ואם תמשיך, זה יימאס עליה בסופו של דבר והיא תברח ממך. אל תחשוב שבקלות תוכל למצוא אחרת במקומה. לך, בת־גדי, מצפה בשבוע זה הפתעה כספית גדולה. דבר מה הקשור במים ומלח יביא לך השבוע אושר רב, ואולי גם משהו כספי.

* * *

השבוע תזדקק לכל חוש הביקורת שלך, כדי שתדע לסנן את הידיעות המסעירות שתגענה אליך, על־מנת להגיע לגרעין האמיתי. צפויה לך הצלחה גדולה בעבודה, שתגדל בעתיד עוד יותר, אם תך לך בכיוון הנכון. ידיד קרוב יאכזב אותך מרה, אך הצלחתך החברתית בעתיד — תשמש לך פיצוי. לך, נערת־דלי, מלוא החופן הרפתקאות. היי נועזת ומסעירה ואל תתחמקי מידידות. לבשי צבעים בהירים בצאתך למסע.

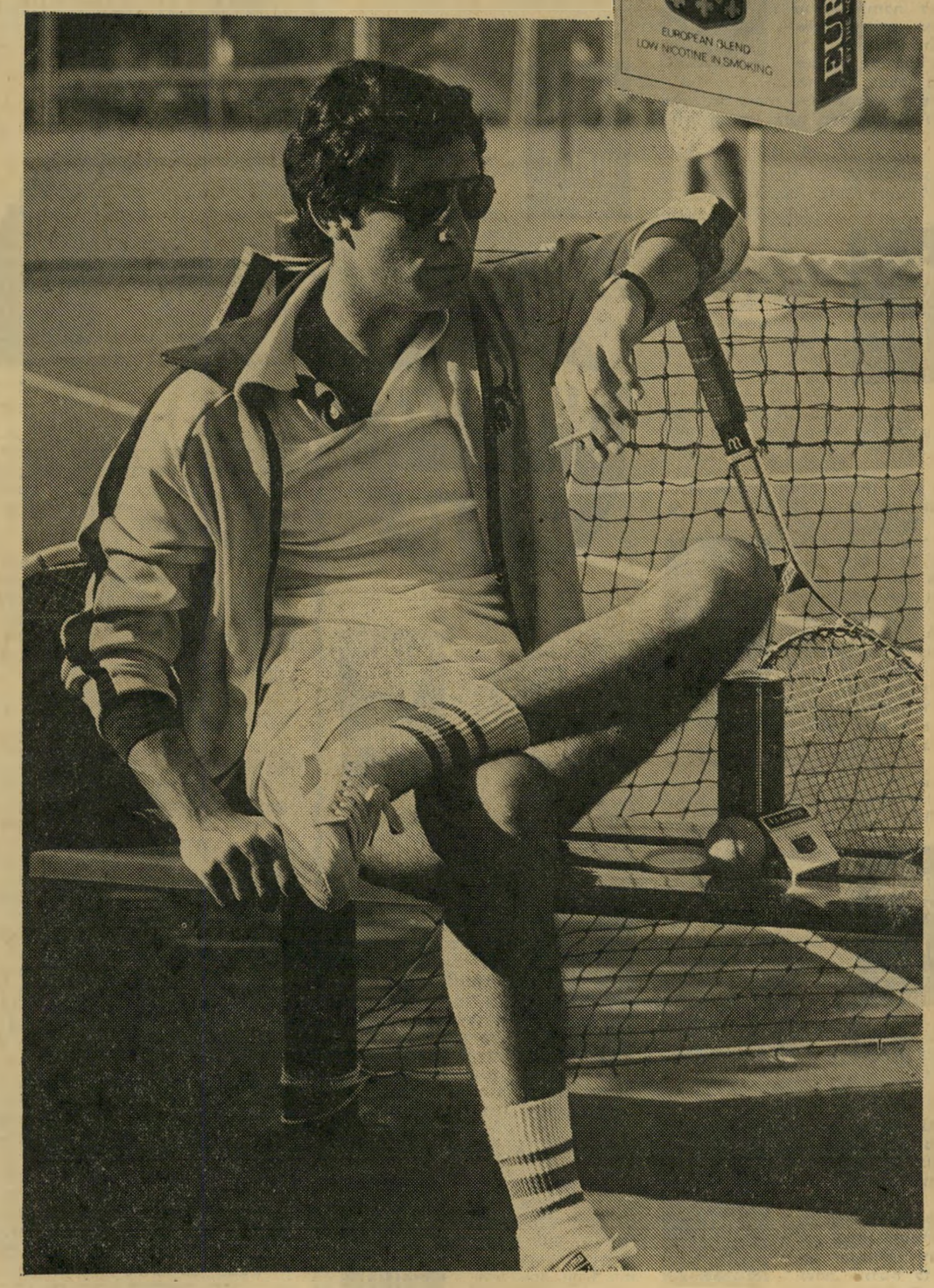
* * *

מצפה לך שבוע נפלא. היחסים המתוחים ב־עבודה יירגעו, ובמקום תבוא אווירה נעימה ושקטה, שתאפשר לך להקדיש את מלוא תשומת־הלב לעבודה יוצרת. נערה, שנדמה לך שאינה מעוניינת בך, תביא עימה הפתעה נעימה, ויחסי הידידות ביניכם יתעמקו — ואולי, במשך הזמן, אף יהפכו לאהבה גדולה. אם אתה נשוי ואדום שיער — היזהר שבוע מהחלטות נחפזות במישור העסקי.

למען התענוג...

אני כבר מצאתי את התענוג האמיתי.
אירופה, דלת ניקוטין בעישון, עשירה בטעם.

אירופה

מכתבים

(המשך מעמוד 7)

בגדה וברצועת עזה יפוצץ כל הסכם. דחיית הפיתרון לעוד חמש שנים תהיה בבחינת פצע מוגלתי, שירעיל את גופנו הלאומי ויגביר את מעגל־הדמים של הטרור וה־טרור־הנגדי בינינו לבין הפלסטינים. על בסיס הגדרה עצמית של העם הפלסטיני ניתן היה להגיע להסכם־שלום גם עם הפלסטינים ולהשיג באמת את השלום המיוחל. כעת, ספק גדול הוא אם הסכם־המיסגרת יהפוך להסכם של ממש.

רבקה תל, קיבוץ עמיר

● ● ●

להגאול את יגאל

אישהשנה היה צריך להיות שר המסחר והתעשיה יגאל הורביץ. הוא הוכיח שמצפונו הוא הגמיש ביותר במדינה. אחרי שאיים בהתפטרות מהממשלה אם לא יקצץ התקציב, חזר בו מבלי שהתקציב קוצץ אפילו באגורה שחוקה אחת. עכשיו הוא עולה על באריקדות נגד הממשלה, אבל על כסאו אינו מוותר. אסור לשכוח שהאיש הזה לא נבחר אף פעם בזכות עצמו בהתמודדות עצמאית. הוא הגיע לאן שהגיע כספחת. אם למנחם בגין היה מספיק דם לוותר על היישובים בפיתחת רפיח, ראוי שיאזור עוז לוותר גם על שירותיו הסוריים של הורביץ בממשלתו ויגאל אותנו מגאולתו של זה.

מיכה בראי, תל־אביב

● ● ●

השיבה הביתה

למה לא כתבתם כימעט דבר וחצי דבר על הטכס המשפיל של שיבת ראשהממשלה מנחם בגין מקמפדייוויד ללוד? מסע החיבוקים והנישוקים הזה היה קיטשי יותר מכל האופרטות שראיתי בחיי. מה זה? בגין רוצה להתחרות ב„לאסי שובי הביתה"?

שמעון רכטר, נתניה

● ● ●

הוויתור של סאדאת

מרוב התלהבותנו מוויתוריו של מנחם בגין בקמפדייוויד נשתכחה מאיתנו העובדה שסאדאת ויתר הרבה יותר מאיתנו. עצם הסכמתו לכרות הסכם־שלום נפרד

עם ישראל, היא ויתור שעוד לפני מספר שבועות אי־אפשר היה לחשוב עליו. בוויתוריו מסכן סאדאת, בניגוד לבגין, לא רק את הקאריירה שלו אלא גם את חייו. הוא נותר עתה על אי בודד מוקף כרישים המאיימים לבלעו. כדאי שאלה המאשימים את בגין בבגידה לא ישכחו שגם סאדאת מכונה בפי אנשי חזית־הסירוב הערבית באותו כינוי עצמו.

משה מזרחי, חולון

● ● ●

שוחד מיני? לא אני!

בהעולם הזה (2142) פורסמה ידיעה בי־מיסגרת עלי: דובר מוסד ציבורי גדול המספק לכתב טלוויזיה „ידידות" ומקבל כיסוי נרחב. לאור (לחושך) העובדה שלא פורסם שם הדובר, אין קהל קוראי עתונ־

מכתבים

כם יודע במי מדובר ובהכרח יעסוק בנושאים חושים. לפיכך — החלטתי לנסות ו„לטהר" את עצמי מחשד שדבק בי ובקולגות שלי.

לא — זה לא אני! וההוכחה, מזה מספר שנים שאני משמש כדובר ואיש יחסי־ציבור של מוסד ציבורי גדול (ועוד מוסדות וגופים אחרים). עד היום לא „הצלחתי" להביא לכיסוי טלוויזיוני של המוסד הציבורי „מגן־דוד־אדום". על אף נסיונותי לא דיווחו בטלוויזיה על פעילות מגן־דוד־אדום אחרי פגיעות המוניות בירושלים ובת"א; על מסירותם ועבודתם של מתנדבי ועובדי מד"א; על החיים שהצילו. למרות החשיבות העצומה שיש להדרכת הציבור לפנות דרך לאמבולנסים ולא להפריע לפעולות חילוץ והגשת עזרה ראשונה, לא זכה נושא זה לסיקור או טיפול טלוויזיוני.

זהו — אני בטוח שהצלחתי להסיר ממני את החשד שיש לי פרוטקציה בטלוויזיה. אני בדעה שכל הדוברים הרוצים לנקות עצמם מחשד זה, ילכו בדרכי ויפרסמו הכחשה נחרצת ומנומקת... שאין להם אחות!

משה דיין, יחסי־ציבור מד"א, תל־אביב

● ● ●

דרושה הקירה

מיכתבו של מר אברהם א.ק. (העולם הזה 2141), המתייחס להתנהגותם המבישה של מספר אנשי משמר־הגבול כלפיו, מציביע על ראשיתה של תופעה מדאיגה, העלולה להביא תוצאות בלתי רצויות לכולנו.

לפיכך, לדעתי, חייבים הנוגעים בדבר, לבדוק את המקרה באופן יסודי, ולנקוט בכל האמצעים המתחייבים ממנו למען יראו ויראו. מה גם, שהתנהגות זו הנוגדת בוודאי את ההוראות וההנחיות הקיימות, מהווה לדעתי, עבירה מישמעתית. אלא שפירסום בילבד אינו ערובה, שפעולה כלשהי בנידון תיעשה. רצוי מאד לפנות לכתובת המתאימה ולבקש בדיקת המקרה, טיפול אובייקטיבי בו והוצאת מסקנות. ומי יעשה זאת, אם לא אתם, הפועלים רבות למען קירוב לבבות בין יהודים לערבים?

משה רובינשטיין, ירושלים

● ● ●

חזית הסירוב

האם אנחנו עומדים בפני תקופה, בה יהיה שיתוף־פעולה הדוק יותר מאשר פעם, בין חזית־הסירוב הערבית לבין חזית־הסירוב הישראלית עם מטריות צ'מברליין?

אלה יניחו לנו פצצות ברחובות ובשווקים, ואלה ינסו לשבש את מהלך חיינו באמצעות מעשי מרי ופקקי־תנועה. גאולה כהן, חנן פורת, והרבנים לווינגר ודרוקמן, משרתים בהתנגדותם להסכם השלום עם מצריים את מטרות חאפז אסאד וג'ורג' חבש. האם אין הם רואים את האנומליה שבשיתוף־הפעולה האידיאולוגי והמעשי ביניהם לבין שונאי ישראל המובהקים ביותר?

יוסף עוזיאל, ירושלים

● ● ●

עד טעם וריח

האם אתם לא חושבים שעברתם את גבול הטעם הטוב על־ידי פירסום תמונתו של נשיא המדינה עם „המשורר" יבי, שעבר הסבה מיקצועית למילחמה בשרות האדונים וילגר וברז'נייב?

אבי זהבי, קיראון

ברצוני להתייחס למיכתבה של „האזרחית" ולתגובתו של העורך אלי תבור בקשר להתנהגות הזוג הנשיאותי, כפי שפורסמו בעיתונכם במדור קורא יקר (העולם הזה 2141). ראשית אציין שהנני מודהה עם כל מילה שניכתבה במכיתבה „המפתיע" הנ"ל. ייתכן שלא הייתי מגיבה בכתב והייתי משלימה עם העובדה שנדבקתם גם אתם בחיידק הסימפטיה המופגנת כלפי כבוד הנשיא ורעייתו, אך יש מישפט בתגובתו של תבור, שלדעתי הינו שקר מוחלט והוא אשר המריצני לכתוב. תבור פותח את תשובתו ל„אזרחית" במילים: „כותבת המיכתב למעלה לא פרשה כלפי מה בדיוק מופנית ביקורתה..." שקר וכזב. והרי בכל מישפט במיכתבה היא מפרטת מפורשות כלפי מה בדיוק מופנית ביקורתה. זה שעיתונכם חש צורך, משום מה, לתת לנשיא „קרדיט" ולסלוח לו על חטאים, שלגבי אישים אחרים במדינה (מראש־הממשלה ומטה) הם בלתי נסלחים, זה לא כל כך פייר מצידכם ובוודאי טעמכם עימכם.

כבר בימים הראשונים לכניסתם של הנבונים למישכן־הנשיא הופיעה כתבה מפורטת באחד העיתונים ובה שיר הלל, מאת אחד מ„מעצבי" השיפוצים במישכן, אודות „צניעותם" — סליחה „דרישותיהם הצנועות" — של הנשיא ורעייתו. אחרי שלמדתי מתוכן המאמר את גובה המחיר המשוער שיעלו „דרישות צנועות" אלה, הרצתי מיכתב למערכת אותו עיתון בגנות אותה כתבה. ראיתי כשערורייה את פירוט התיכנון המיועד למגורי ילדי הזוג הנשיאותי. בושה וחרפה להעלות על הכתב כמה עמדו להשקיע בשיפוצים, שיניים וכל מיני מיתקנים „חיוניים" אחרים עבור שני ילדים קטנים ונורמליים. אז איפה זה ואיפה הצניעות? ממש לעג לרש.

אם צניעות — אז צניעות ממש ובכל הגיזרות והחזיתות. ואם לא — אז אנא, בלי קשירת כתרים חיפוש אחרי תירוצים והצטדקויות למיניהם. מי שמבקש לנהוג בצניעות וענוותנות פירוש הדבר, למשל, לא לבלות במלונות־פאר מנקריי־עיניים, בעוד המדינה כורעת תחת נטל הבעיות הכלכליות — וזאת גם אם בילוי מן הסוג הנ"ל מכונה „גורמה מקובלת ורגילה" וגם אם הוא שייך למערכת זכויותיו של הנשיא. אין כלל מקום לווכוח שאם „זכויות" מן הסוג הזה מנוצלות על־ידי כבוד הנשיא, בשום פנים ואופן אין לראות בכך את התגלמותה של מידת הצניעות.

יפה שחר, תל־אביב

● ● ●

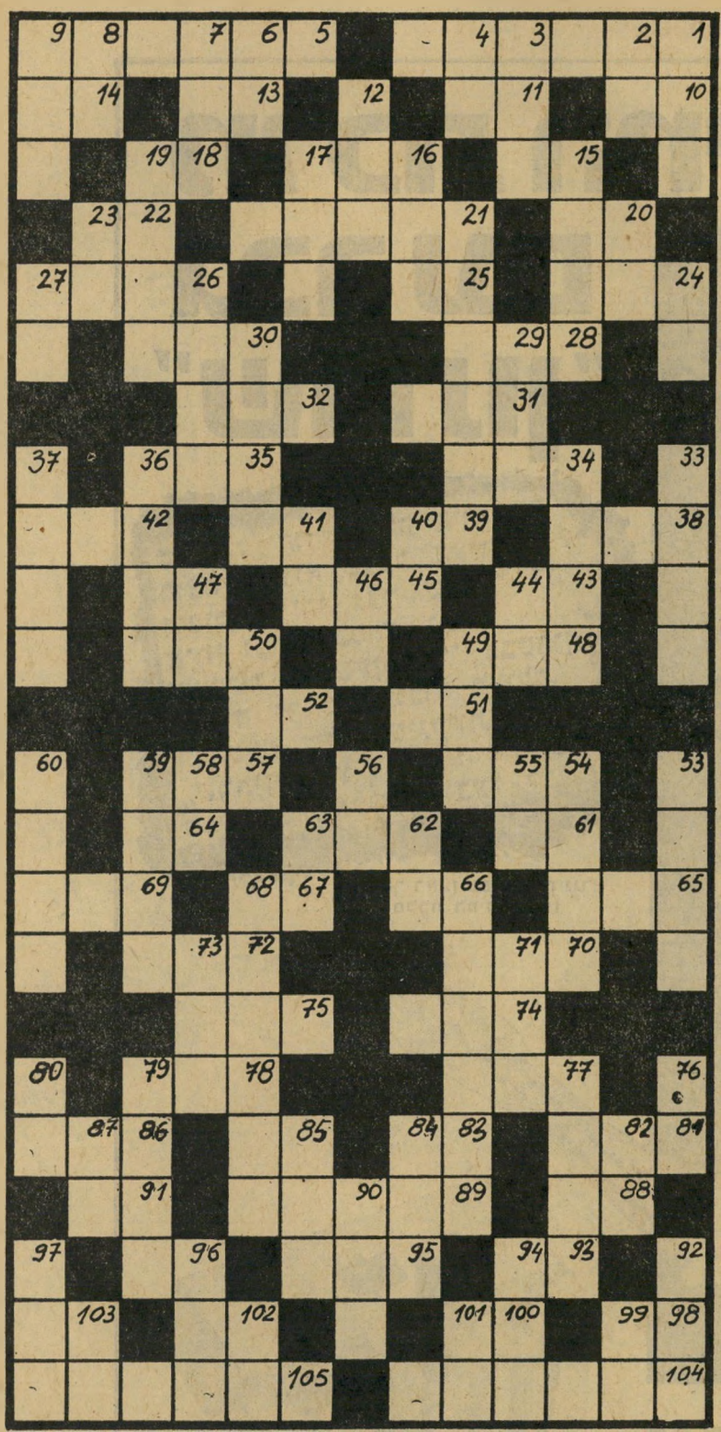
חבד על האבנים

שום תועלת לא תצמח מקרבות־השבת הירושלמיים בין דתיים לחילוניים. הסיבה פשוטה: שני הצדדים רק מגרדים את פני השטח. הם גוזמים ענפים במקום לעקור שורשים. השורש שהחילוניים חייבים לעקור: כפייה חוקי הדת על הבלתי־דתיים. זה מתחיל מביצוע כריתת ערלה שרירותית, נמשך בטכס בר־מיצווה שכולו צביעות, ונגמר בנשואין ובקבורה דתיים. כל המאמצים שנעשו בעבר להשתחרר מהכפייה הדתית עלו בתוהו בהיותם מוגבלים וזמניים. כדי שהמילחמה תצליח היא חייבת להיות מתמדת ובכל החזיתות.

הוא הדין לגבי מילחמת הדתיים: כדי להצליח להשליט את חוקי־התורה על עם ישראל לא מספיק לזרוק אבנים רק על מכוניות בירושלים או לשרוף רק אולם אחד של האגודה למדיטציה. מה בנוגע למודעות הפירסומת הפורנוגרפיות בעיתונים, באוטובוסים ועל לוחות־הפירסום? מה השתיקה ביחס ללבוש החציי־עירום בפרסיה ולהתמזמזות בציבור, ואיך עוברים הדתיים לסדר־היום על שידורי פזמוני־מין יומם ולילה, כולל ערבי שבתות וחגים? במילחמה מוגבלת כזאת חבל על האבנים.

נח ג., חולון

תשבץ העולם הזה 2144

מאוזן:

1) חווייה; 5) עיר בגליל; 10) אביון; 11) מצבת־זיכרון; 13) ח. ימי; 14) מחייתו־יער; 15) שוטר־גדודי (ר"ת); 16) עב; 18) אריג מיקראי; 20) ועוד, נוסף; 21) נורה קטנה; 22) קידומת הולנדית; 24) רך בצאן; 25) תחמושת הקשת; 26) אסיר; 28) מן הגפיים; 30) מחייתו־יער; 31) השכלה; 32) מראה; 34) זה הוא; 35) ביצעו (הפוך); 38) לא עקום; 39) רשע; 41) תרופה; 42) יחידה בשעה; 43) כמו 22 מאוזן; 45) מוגארך; 47) חס־וחלילה (ר"ת); 48) לאלתר; 50) קמצוץ; 51) כן, באנגלית; 52) חזר; 54) עור הצלקת; 57) ידיעה מקפה; 61) בשבילה; 62) ספינת המידבר; 64) אוייב; 65) מגוני האדום; 66) להבה; 67) ישן; 69) נאה מאד; 70) שקד; 72) קול הפיצוץ; 74) מחלקי הימממה; 75) יחידה בדירה; 77) נקב חור במקדחה; 78) כתב; 81) כלי־קיבול לנוזלים; 83) מציאות; 85) מסולם הצלילים; 86) רצון עז; 88) בשבילי; 89) שחקנית־קולנוע אמריקאית (ש"מ); 91) מסבע יפאני; 93) קידומת סקוטית; 95) מתאבך מן הארובה; 96) מתגורר; 98) מזל; 100) ירביץ; 102) חייב כסף; 103) עלוב־נפש; 104) חבר מיפלגה אמריקאית; 105) מצב של עצבנות.

מאונך:

1) עזוב!; 2) אפס כוחו; 3) גבול; 4) ודי בלי סוף; 6) בוא מלמעלה למטה!; 7) טס; 8) הבל; 9) ממוצרי החלב; 12) מגנגי התיזמורת; 15) קיבוץ בגליל העליון; 16) הקוסם מארץ...; 17) שדה חרוש; 19) תלוש; 20) מן השבטים; 21) קיבוץ בנגב המערבי; 23) מילת־זירוז; 24) מחוסר פס; 26) ראוי לשימוש; 27) מיקווה־מים ענקי; 29) חוף; 30) דרשה; 33) מילא; 34) ניכור; 36) ודי; 37) שגיאה; 40) אספנינה; 41) מזיק לבגדים; 44) נביאים כתובים (ר"ת); 46) לא כבד; 47) לוהט למדי; 49) אסון; 50) אסורים; 53) אובייקט; 54) חבל־ארץ בארץ; 55) מסולם הצלילים; 56) מן ההורים; 58) עולז; 59) דיקטטור; 60) סופר אנגלי (ש"מ); 62) בוא הלום!; 63) מבלה את הלילה; 66) תושבי הארץ; 68) אציל סיני; 71) גוף נבחר; 73) רוכב; 76) רוח רעה; 77) חמסין; 79) שוויו של חפץ בכסף; 80) כליקיבול גדול; 82) נהר באפריקה; 84) משמש לחיבור חשמלי; 85) כופר; 87) עצם בפה; 90) מה העצמות; 92) קואופרטיב־תחבורה בארץ; 94) מין שמן רפואי; 96) הגב שלי; 97) מן הכוכבים; 99) נוזל החיים; 101) אחו; 102) עם מיקראי; 103) מלכסיקון הבקר.

מלכת המים מעדיפה גבר עם "שרתון"

שאלה: יהודית, מה היית את רוצה למצוא בגבר האידיאלי?
תשובה: זהו גבר שצריך להיות איתן ומוצק כסלע. גבר שאפשר להישען עליו בבטחון. שיהיה לו טעם גברי מעולה, ושהטעם שלו בסיגריות הוא „שרתון". בעל חוש הומור בריא, ספורטיבי, אלגנטי ובעל לב חם.

מתוך ראיון עם יהודית נגר
מלכת המים - 1978

"שרתון"
לגברים כמוך

"שרתון"
סיגרית וירג'יניה אמיתית
ENGLISH BLEND
באריזה חדשה!

S/2 מוקד

להיות לפתע בקונסנזוס

להיות לפתע בקונסנזוס —
להיות לפתע עם הרוב
ולהצביע בשביל בגין (!)
— ביד רועדת, עם מכאוב...

להיות לפתע בקונסנזוס —
מן „השוליים" כבר לצאת.
ולא להיקרא עוד „רק"ח"
או „שמאלני" או סתם „בוגד"...

להיות לפתע בקונסנזוס —
ובוויכוח בסלון
להישאר עם כל החבר'ה —
מול המיעוט עם הקלון.

להתפעל ממש מבגין
כשהוא יורד מן המטוס:
תביטו, חבר'ה, איזה גבר!
תביטו, חבר'ה, איזה בוס!

„איזו סמכותיות שרמנטית
איזה מנהיג — ממש דגול!
רק איש כמוהו, איש כמוהו,
יכול גם להחזיר... הכל!"

להיות לפתע בקונסנזוס
להתפעל ממר דיין —
(המנוול אשר אתמול
היה צבוע כמו תן).

ווייצמן וייצמן — איזה גבר,
אתמול היה מיליטאריסט
אבל הביטו איך הצליח
להיות לפתע „דפיטיסט".

אני איתם, כאן, בקונסנזוס;
איזה מרגוע. מה נפלא.
שום הפגנה של „השוליים"
כבר לא תוציא אותי מכאן.

כל־כך נחמד לקרוא כותרת
ולא לבוא עוד בוויכוח
עם הירקן, עם הגננת,
ועם אנשי „שלום בטוח".

כולם אתמול הצביעו בגין;
„הוא לא יחזיר ודאי אף שטח!"
הם גם היום תומכים בבגין;
„בשביל שלום — נו בטח, בטח..."

נו, לך ספר להם, בעצם,
שבגין התקרב אליך.
זאת הרגשה כל־כך פנטסטית —
אתה יוצא כבר מכליך!

אתה זוכר, לפני שבוע,
עוד צחקו לתוך פניך;
„שלום עכשיו" — אתה נורמלי!?
„עם ערבים?! עם מרצחיך?!"

שלום עכשיו, בעוד חודשיים,
שלום עכשיו. שלום בטוח.
גם „הליכוד" מדביק „שלום" —
היום נגמר כבר הוויכוח.

ב„אגד" כבר עושים תחשיב
של קו קאהיר — אילת — סעודיה
והמחיר הוא דווקא זול.
(הם בטח יבקשו סובסידיה)

ו„תור־עולם" ת'כרטיסים
החל למכור כבר למצריים
לסוף־שבוע על הנילוס —
מי לא ייצא בעוד חודשיים?

גם הצבא קיצץ בתקן.
המילואים — ליד הבית...
ורק ה„פייטרים" שלנו
עוד מחפשים שם את הצייד.

צווי־קריאה — רק בפרוטקציה
ורק בשוחד מחלקים
והגברים ממש בלחץ —
למילואים כבר מחכים.

משעמם נורא בארץ —
והשלווה הזאת תורגת
גוש־אמונים שוב התנחל —
ליד מיצפה־רמון בנגב.

ורק מכבי תל־אביב
תפסה אתמול את הכותרת
כי העיתון משעמם —
הכל רק בורסה, כדור־רגל.

קרבות מרים בניקראגואה
או באפריקה המתעוררת.
אצלנו שקט פסטורלי,
ממש קשה למצוא כותרת.

נו, איפה הם ימי־הזוהר
של פעולות־תגמול קשה;
של הקטיושות והטנקים
של כוננות והתשה...

של אופוזיציה קצת לוחמת,
של קואליציה מתפרקת,
של מחאה שהיא אילמת,
וממשלה שהיא חורקת.

של הפגנת המון, בשער
או בכיכר של צ'יצ', במים.
של מיצעדי שלום ביער.
של המיעוט, של „השוליים".

לצאת פתאום מן „השוליים" —
כשהקונסנזוס בא אליך
זה כמו לצאת מתוך המים —
זה כמו לצאת מתוך כליך.

כבר אין על מה לריב עם מוטי
גם פליכס שוב לא ברי־ויכוח
כי הוא נותר רק עם גאולה —
אני כבר עם הרוב — בטוח.

משעמם פה בקונסנזוס.
שלווה כזאת של בת־יענה —
אולי כדאי לצאת החוצה,
להצטרף לרב כהנא?!

עם לווינגר לעלות החרח
ועם חנן פורת להיות.
להתנחל שם בחווארה
ולחפגין עם מטריות...

כן, שוב לצאת אל השוליים
להיות מוקצה. להיות נזעף.
כי הקונסנזוס, תוך יומיים,
ממש יצא לי מן האף...

אבי אורן, פתח־תקווה

בחירות אישיות - מיתוס ושיברו

בראשית נובמבר אמורות להתקיים הבחירות לרשויות המקומיות. 152 רשויות מקומיות, כעיריות ומועצות־מקומיות, ייבחרו בשלב ראשון וזמן מה אחר־כך ייבחרו עוד 51 מועצות איזוריות. במדינת־ישראל, אחת הקטנות במדינות תבל, פועלות 203 רשויות מקומיות. בראש כל אחת מהן: ראש־רשות, חבר סגנים, חברי־מועצה, ראשי ועדות המועצה וחברי ועדות. כן נבחרות ברוב הרשויות המקומיות מועצות דתיות מקביל, על ראשיהן, סגניהם וחברי ועדותיהן.

לצד אלה, מכהנות ברשויות מקומיות אחדות מועצות־פועלים על מזכיריהן, חברי מזכירותן וחברי מליאתן. אלפי עסקנים, פעילי־ציבור וראשי־קהל, מוציאים לחמם מן השילטונות המקומיים.

בשילטון המקומי נושבת רוח מיפלגתית. פרנסיו יושבים אחר כבוד בוועדות מינויים (או „מטבחים"). חקיקת חוק הבחירות האישיות לראשי רשויות ב־1975, היתה בבחינת מנא מנא תקל ופרסין לעסקני המיפלגות. השיטה החדשה נועדה לחזק מגמות, שהחלו להתפתח בלאו הכי, של פרסונליזציה בתחום הפוליטיקה המקומית. החוק החדש היה אמור לאפשר לאישים לא־מיפלגתיים להגיע לראשות המקום ולשחרר את מועמדי המיפלגות מצבת השליטה של עסקני המקום.

המגמה של התרופפות שליטת הסניף המיפלגתי התפתחה עוד באמצע שנות ה־60. כבר ב־1965 היה פיצול הצבעה ניכר בין הבחירות לכנסת לבחירות לשילטון המקומי. באותה עת, העדיף הקהל הירושלמי את טדי קולק והוא זכה ב־30% מקולות הבוחרים, למרות שמיפלגתו רפ"י זכתה רק ב־6% מבוחרי ירושלים. דומה היה המצב גם בחדרה ובאשקלון.

בבחירות של 1969 התפשטה התופעה של פיצול ההצבעה גם לאשדוד, קריית־אונו, ראשון־לציון, רמת־השרון ויישובים נוספים. ב־1973 היא הגיעה לשיאה. בחיפה נבחר יוסף אלמוגי תוך פיצול הצבעה ניכר לטובתו; בתל־אביב זה קרה לשלמה („צ'יצ'") להט; בערד — לשוחט; בקריית־טבעון — לעמי בן־דרור ובקריית־שמונה — לאברהם אלוני. למעשה התקיימו ב־1973 מעין „בחירות אישיות" באמצעות פיצול ההצבעה. מהיבט זה היתה החקירה של 1975 מיותרת לחלוטין, שכן תהליך הברירה הטבעי שנוצר בחווי ההצבעה הניב תוצאות דומות לאלה שעשויות להתקבל בבחירות אישיות.

■ ■ ■

זו היתה גם האזהרה לעסקני המיפלגות. הם משתדלים מאד להשתלב בשיטה החדשה כדי לכוונה ולהשיג באמצעותה את אותן התוצאות שהיו משיגים בעבר: השפעה מכרעת על איוש כל המישרות הפוליטיות בישראל לשם אספקת תעסוקה, פרנסה ועוצמה פוליטית לאנשי שלומן של האוליגרכיות המיפלגתיות.

לפנינו חיזיון מובהק של "SPOILED SYSTEM", שאיפיינה את שיטת חלוקת השלל של שנות ה־50. אולם אז היו מחלקי־השלל שרגא נצר, לוי אשכול, יוסף ספיר, יוסף סרלין ושכמותם: אישים בעלי שורשים תנועתיים, ניסיון מוניציפאלי רב, שתפוקתם היתה בעלת איכות אחרת. אך גם ידם של הללו לא הגיעה אל הערים הגדולות והבינוניות. לכל היותר היתה להם השפעה על אחדות מערי־העולים, עיירות־הפיתוח ופה ושם השיגו הצבת אנשי־שלומם ברשימות המועמדים.

דווקא לקראת הפעלת החוק החדש, מתהדקת טבעת ההשפעה המיפלגתית־עסקנית סביב מערכת המינויים.

יתר על כן: כדי להשיג תמיכה במועמדי המיפלגות לראשות הערים מתנהל כבר עתה משא־ומתן אינטנסיבי רב־תכליתי בין עסקני המערך והליכוד ובין עסקני המפד"ל וד"ש. נראה כי למפד"ל תהיה עתה עדנה פוליטית. היא נמצאת בעמדת מיקוח דו־תכליתית. המערך נוקט עמדת חיזור אחריה על מנת להחזירה ל„ברית ההיסטורית" שהתכרסמה בימי ממשלת רבין. דווקא העובדה שאין המפד"ל מציגה במרבית הרשויות המקומיות מועמדים משלה לראשות הרשויות מחזקת את עמדות־המיקוח שלה.

כבר עתה, נעשות העיסקות בשטח עם המפד"ל בהיקף הרחב ביותר שידעה החברה הישראלית.

תרומתם של חלקי ד"ש במערכת הבחירות המוניציפאליות היא שלילית עוד יותר. באחדות מערי ישראל מנהלים יוצאי ד"ש מו"מ קואליציוני כבר עתה. אין הם מתכוונים להציג מועמדים לראשי ערים מחשש שייחשפו כל האינדיקציות ד"ש היא נחלת ההיסטוריה. לפלגיה אין כימעט קהל בוחרים, אך יש להם מוסדות. וכמה מאות עסקנים פעילים. הגנרלים הסינים של התנועה הדמוקרטית נעדרי הדיווזיות מנסים כבר בשלב זה לשבץ את פעיליהם ברשימות המועמדים השונות.

כך משבשות המפד"ל מכאן והתנועה הדמוקרטית מכאן את מגמות המחוקק לבחירות אישיות של ראשי־ערים. הן משרישות את הטכסיסנות הקואליציונית והחסידים הסמויים של גבאי המיפלגות.

אנו עדים למסכת של עקיפת רוב מגמות המחוקק מצד המיפלגות העיקריות ובעיקר מצד הליכוד, המפד"ל והתנועה הדמוקרטית. מצער להיווכח כי יכולתן של מיפלגות אלה להונות את ציבור הבוחרים עדיין רבה.

סביר להניח שהרגלי פיצול ההצבעה טרם נמוגו. על כן יש לקרוא לציבור לעשות שימוש נאות בזכות הבחירה שלו.

ניסיון הבחירות לכנסת התשיעית אינו חיובי במיוחד. דומה שציבור בוחרים גדול נופל במלכודת הפעלולים ועיצוב המוצר, מבית־מידרשם של חברות ליחסי־ציבור, המכסות טפחיים רדידות בטפח כוח־משיכה.

פרופ' שבח וייס, חיפה

ליאור על רקע הטנק שלו - התמונה האחרונה לפני שנהרג ביום־הכיפורים

החטיבה הדוממת

סגן ליאור יהונתן, בן 21, יליד קיבוץ השומר-הצעיר שריד, מפקד מחלקת טנקים, נהרג בגיזרה הצפונית של תעלת-סואץ, בשעות הראשונות של מילחמת יום-הכיפורים. הוא נפגע על-ידי צרור כדורים. צוות הטנק פינה אותו — וכך ניצל הטנק. כתבה זו פורסמה למחרת המילחמה. לקראת יום-השנה החמישי של מילחמת יום הכיפורים מפרסם „העולם הזה" כתבה זו מחדש.

מדברת אמו, צפירה יונתן:

ה חריפה שבתחושות המרפדת את הכאב מכל צד, היא תחושת העקידה.

מישהו רצה להיות צודק, צודק מאוד, בתשלום זול ונוח הניתן לעיטורן של מילים יפות, טכסים רבי־רושם ואותות־תהילה בכתב ובעל פה. אך את הבן שלי לא יחזירו לי לעולם.

אני פונה אליכם כיוון שאני קשורה אל העיתון שנים, שלחתי אותו לבני בכל מקום שהיה בשלוש שנות שירותו. חשבתי שאתם יכולים לספר את זה בדרך הטובה ביותר, והאמיתית ביותר.

אנחנו נכללנו ברשימה

ק שה לי לאסוף את המחשבות. אחת באה, נוקבת ונעלמת. נשארת ריק־נות. וזיכרון שותת דם, זעם ומחשבה אחרת.

הביאו אלי את מיכתבה של אם אחרת. מיכתבה של אם שכולה, המופנה אל כל הדור הזה. היא שיכלה שני בנים — אחד במילחמת ששת־הימים ואחד במילחמת יום־הכיפורים.

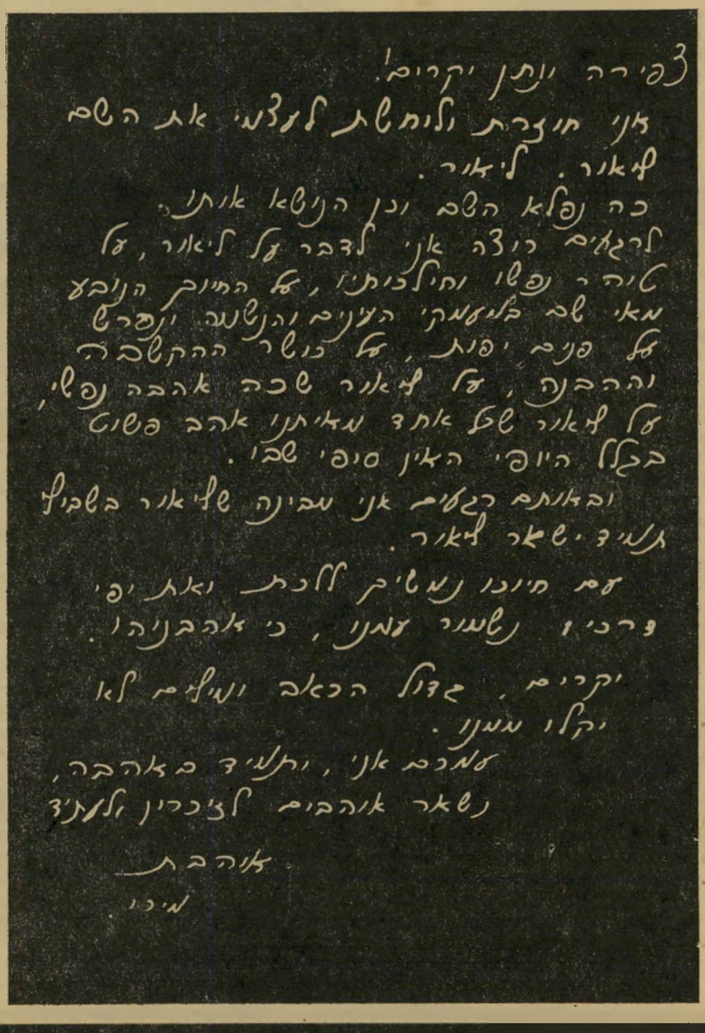
היה לי כל הרצון החזק להזדהות עם אם זו. לאחר כל שורה שקראתי עלתה בי ההרגשה, שנפערת תהום בין שתי אמהות, שיש להן כאב משותף. במיכתבה היא מאתרת את הנכד שלה. מרוח־הדברים היתה לי ההרגשה כאילו חשוב ביותר להכין לו את המילחמה, ולהכין אותו ואת הוריו להתרחשות הזאת. התקוממתי והחלטתי להביא את דברי — אולי לא לדור שלם, אבל לאלה שרוצים להאזין לי. לאם.

לגבי היתה זו דרך תמרורים איומה.

בשישה באוקטובר, כשהמילחמה פרצה, כבר חשתי כי בני איננו. ידעתי כי ליאור נמצא בקו הראשון, במקום שאין אפשרות לתמרן בשטח. זו היתה מהלומה קשה. אותו יום היה יום הולדתו של האב. זו היתה מתנת יום הולדתו.

ב־14 באוקטובר הודיעו לכל המישפחות על מות יקיריהן. נכללנו ברשימה.

התחלתי ליצור לי תמרורים קטנים משלי. ניסיתי לאתר את אלה אשר נשארו בחיים, כדי לדעת על שעותיו האחרונות של בני. איך נפצע, איפה זה קרה, מירב האינפורמציה על רגעיו האחרונים.

זו היתה החשלולית!

ת מרור שני: איתור הקבר שהערימו עלינו. אמנם אסור היה לנו לבוא ל־בית־הקברות ולהתייחד עם ליאור, לפני המועד שנקבע. אולם אנחנו הישגנו אישור לבוא ולהתייחד עם ליאור, שבוע לפני המועד שנקבע.

זו היתה מתנת יום הולדתי. מלאו לי ארבעים ושבע שנים.

אחר־כך היה לי התמרור הנורא של הטכס הפומבי במישמר־הנגב, ממנו ממש חרדתי. זו היתה התעללות באנשים! האופן בו צופפו עדר גדול של כואבים, כשה־תפאורה ברקע היא חיילות המחייכות עם בקבוקי־מיץ...

הורים, שלא נשאר להם שום דבר מילבד מצבה קטנה עם שם ומיספר אישי.

גונן וניספחיו באו לנאום בטכס רב־הרושם. אילו היה הרמקול פועל כמתוכנן, הרי שהאנשים האחראים על הטכס היו משיגים את מטרתם. ייתכן והרבה מה־אבלים היו מזדהים עם המליצות הנבובות שלהם. אולם הרמקול לא פעל כהלכה. והעיכוב נתן לאמהות להשתחרר מהמע־צורים, אם היו כאלה. נשים שרטו את עצמן, התחננו שוב ושוב כי הבן יחזור... אשה שעמדה לידי פתחה במונולוג אל האלוהים, ושאלה אותו בגוף נוכח: למה

לקחת את בני, למה דווקא אותו! למה? איזה מין עולם זה? איזה מין אלוהים אתה? למה אומרים שאתה אלוהים רב־חסד?

זה היה מזעזע. נשים אחרות תופפו על החזה. אחרות שרטו את האדמה. אני יכולתי רק לאמץ אלי את התמונה של ליאור ולשתוק. חשבתי לי: אילו הזעקה הזאת, של כל האלפים האלה, היתה הופכת לזעקה נגד המילחמה!

גונן פתח בנאום פאתטי, עם הפסקות מלאות בין מילה למילה, והדברים שלו רדפו אחרי בהמשך כל מהדורות החדשות של אותו יום, עד הסוף. זה רדף אותי כמו רוח־רפאים. אי־אפשר היה להזדהות עם דבריו. אני חושבת שהיו שם כעשרת אלפים איש, לבושי־שחורים, שהתרכזו על חלקת קברים קטנטונת, עם רווחים צפופים בין כיברה לכיברה, בעוד רחבה גדולה מרווחת לנואמים ומטחי־אש. איזה מין ייעול נורא, שלא הותיר מקום לאבלים להתאבל...

ניסיתי להתעלם מכל מה שהתרחש מסביבי. כשם שהחשיבה של ליאור היתה דוממת, כל מי שקשור בה — שתק.

וזה מזכיר לי סרט רוסי ישן מבשרי־הגורל, מתקופת מילחמת־העולם השנייה. הרכבת עם השבויים והפצועים מגיעה לתחנה, ושם יש הרבה אנשים, המחכים ומצפים לקרוביהם. והם יורדים מהרכבת, מי פיסח ומי גידם, והם מתקדמים לעבר האנשים בתחנה. לאחר איתור הקרובים נשארת קבוצת אנשים בפינת התחנה, ש־אליהם לא ניגש אף אחד. ונערה עם זר־פרחים גדול, שלא היה לה למי לצפות, ניגשה לעומדים בפינה, וחילקה להם את צרור הפרחים.

„אינני שונאת!"

מידותנו הורגלנו לקרוא ספרים שאולי היום נראים נאיביים מאוד — עלובי החיים, הנגן העיוור, סיפורי אלפונז דודה, גורקי. אם זה מה שקבע את המתכונת הנפשית שלנו, או דברים אחרים — איני מוחזק לדבר. אבל יש להניח שזה יצר מתכונת נפשית רחוקה מאלימות. אפילו שנאלצנו לעסוק באלימות.

כיום שרים את שיריו של יורם טהרלב, קוראים את עלילות עזית של מוטה גור, ובהכרח — לפי הרגשתי — זה מחולל בילדים האלה תחושות ותגובות שונות ממה שהיו לנו.

ליאור קיבל את מה שקיבלו שאר בני דורו. אבל משום־מה — ואפשר היה לי־הבחין בזה בהזדמנויות שונות — לא נתפס לשינאה ולאיבה לערבים. יום אחד, כשחזרו מסיור בשטחים, סיפר לי שאחד מחבריו התבטא: „הסתכלו על חלאת־האדם הזאת, חבל שלא חיסלו את כולם." ולמרות שהיה כימעט יחיד בדעתו, אמר שאסור לדבר כך, שהעובדה שהם הכבושים ואנחנו הכובשים אינה נותנת לנו זכות לדבר כך, שהוא מכבד אותם כמו שהם. התפתח ויכוח, והוא עמד במתח קשה. מפני שהיה כימעט יחידי בדעתו. זה נגד את הטבע שלו, מפני שהיה טאקטי וביכר תמיד לוותר על הבעת דעתו, כדי ליצור מעגל של שקט והרמוניה עם האנשים שהיה אחראי להם, והאנשים שהיה נתון לפיקודם.

תמיד צרב אותי מראה הבתים הערביים הנטושים, וכל כמה שהרסו אותם עלו שיחי־הצבר הערביים וגילו את האמת.

תמיד התפתחו ויכוחים ביני ובין ליאור בעניינים פוליטיים, שלמעשה אינני מביגה בהם. אבל מבחינת ההרגשה, אפילו עכשיו, אם כי זה קשה משאול, אני גאה להודות — ואמרתי את זה מהיום הראשון ששמעתי על נפילתו של בני: אינני שונאת את המצרי שהרג את בני, ואני כואבת את כאבן של האמהות המצריות, ככאבי.

תנו לנו לבכות בגלוי!

לא מרפה ממני המחשבה שאפשר היה למנוע את הקורבן הזה, כמו שכתבה אם שכולה אחרת, תיקווה שריג מבית־השיטה, במיכתב שפורסם בכל ה־עיתונים. ההרגשה שהדבר היה ניתן להי־מנע. ולכן אני לא רוצה לשמוע שום דברי־ניחומים, ושום דברי תהילה, מגולדה ודיין. הכול כל־כך מאוס. כמי שאוהב מוסיקה — שנאתי אותה. החל מהשיר הקל ועד ליציאה קונצרטנטית. לגבי, ה־מוסיקה פשטה את הרגל. כשאני שומעת את דיין אני סוגרת בועם את הרדיו. זהו דרדר בעטיפה של מוך.

נתקלתי בשיר של יהודה אטלס אחרי המילחמה, והזדהיתי עם כל מישפט שבו. קיוויתי שמי שיקרא את השיר, שישמע את דברי האנשים שאינם יכולים לדבר. גם המתים וגם החיים.

ההורים והמקורבים שבורים. אין לנו מה לומר. זהו רק מבט של עין, ופצע שותת־דם. זו נגיעה בחפץ שלו, שמיעת שיר שאהב, או פגישה באקראי עם חיילים במדים, שנשארו בחיים. אני נקרעת כשאני שומעת אותם.

לא מגיע לליאור להיות גיבור. אילו היה יודע שיכתבו עליו. זה היה אוכל אותו. אבל חייבים לדעת שהיתה חטיבה כזו.

ההורים אינם מסוגלים לדבר. השילטון מכוון את הדממה הזו, ועוזר להשתיק את כולם. בצמרת השילטון שלנו היתה מילחמה ללא הרוגים. אבל אי־אפשר להסתיר זאת לאורך זמן.

עכשיו אנחנו כמו גנבים במחתרת. אחד יודע על אסונו של האחר בסוד. מפה לאוזן. אנחנו מקבלים מאות מיכתבים מ־ידידים, שמסתבר כי בדרך מיקרה נודע להם הדבר. ה„סודיות" הזאת, שאינה מאפ־שרת אפילו להמתאבל בצוותא. חייבת להי־פסק!

המסך מוכרח להיעלם. צריכים לאפשר לנו לבכות בגלוי על הבנים שלנו.

ככל שהימים עוברים הפצע נפתח וקו־רע! בהתחלה יש הלם ומשחקים בהצלחה את תפקיד הגיבורה אך כשמתחילים לעכל, זה לוחץ אותך כמו אש קטנה שמחסלת לאט לאט.

לפי בקשת אמו של ליאור, מובא כאן שירו של יהודה אטלס, כפי שכתב אותו, ללא השמטות!

אחרי המילחמה

אם תעיזו, אחרי המילחמה הזאת, להוציא אלבומי־ניצחון;
אם תכתבו ברפורטאז'ות: „מושיקו (או מיקי, או אורי) לא היסס" למרות שזה נכון;
אם תעוטו כצרעות על האלמנות ועל היתומים
ותכתבו שאביטל שואל את אמא: „איפה זה אבא מסתתר כל הימים?";
אם תהפכו את הדם ואת הדמעות דיו לעטיכם;
אם תפתחו ב„השחר הפציע" את כל כתבותיכם;
אם תרוצו בין הפצועים לסחוט מהם „סיפורים";
אם תשתמשו יותר מפעם בשנה במושג „מילחמת יום הדין";
אם תנפחו חזה ותטפחו לעצמכם על הכתף;
אם תקראו למילחמה הזאת „מפוארת" ותשכחו כמה זה כואב;
אם תעיזו לגבב על המילחמה תמלילים ולחנים;
אם תכניסו את המעוזים שנפלו למיצעד הפיזמונים;
אם תשירו „חזרנו לאכול סשק בבוסתנייך דמשק";
וביכלל, אם מכל המילחמה הזאת תעשו עסק;
אם תמשיכו אותה במילחמות של ניצים ויונים;
אם לא תניחו את החומר רק למצביאים ולהיסטוריונים;
אם תפרטו את הדמים הגדולים לפרוטות של פרקמטיה;
אם לא תחסכו מהפצועים והשכולים את ביזיונות הביורוקרטיה;
אם יעז מישהו לסחוב לכיסו אפילו אגורה אחת ממילווה המילחמה, מתרומות האזרחים, מקופת־החיסכון שהקריבה הבת;
אט לא תניחו לה, למילחמה, לרבוץ גדולה וכבדה וכואבת, בדממה,
כאנדרטה של עצמה;
אם על פסטיבאל הצביעות־השוויץ והביזנס לא תוכלו לוותר — כי אז תצא אש ואכלה את שעתכם הקשה ביותר.

שיר זה של אטלס (אז 38), נכתב אחרי שגוייס ככתב צבאי. כך התאפשר לו לחוש את זוועות המילחמה מקרוב.

מספר יהודה: „ארבעה ימים לפני הפסקת־האש הרא־שונה, כשהייתי בסיני, נזכרתי באלבומים ובסיפורי־המיל־חמה המפוצצים, שנולדו אחרי מילחמת ששת־הימים. הרבה על המתים לא נכתב. הם נישחקו באיזשהו מקום. רק סיפורי הגבורה והניצחון המוחץ מילאו את האלבומים המהודרים.

„במילחמת יום־הכיפורים הייתי והתרשמתי עמוקות מהמתרחש."

תמונה אחת הרשימה אותו במיוחד. „זו תמונה ליד התעלה, בגדה המערבית. ישבתי מהצד וראיתי פגישה בין שני קצינים ישראליים. אחרי ברכת שלום אמר אחד מהם: אני באתי להתקלח כאן, אחרי שבוע שלא ידעתי מה זה מים. בינתיים אלך להביא לחבר'ה קצת מגבות.

„אמר לו הקצין השני: ואני באתי לקחת גרביים לחבר'ה, כי הן כבר עומדות כמו תורן.

„אחר־כך נשאלו שאלות כמו מה נשמע אצלכם, איך מצב הענייניים. המשיך הקצין הראשון: אתמול גמרנו להם דיוויזיה שלמה.

כל אותו זמן עמדתי מן הצד והאזנתי. ניגשתי אל הקצין ושאלתי: מה, באמת גמרתם להם דיוויזיה? ענה הקצין בשקט: כן, גמרנו להם דיוויזיה, ועכשיו אני הולך להתקלח. להתראות!

„אחרי שהלכו, צצו שוב בראשי תמונותיהם של אל־בומי הניצחון. עדיין לא ידעתי באותם ימים מה בדיוק התרחש במילחמה, ושזו תהיה מכה כה קשה עבורנו, כעם. חשבתי על האלבומים.

„עכשיו, כשזכרתי את רעיון האלבומים, החל הדבר להציק לי. כך נולדו שורות אלו."

לקראת סוף המילחמה הוקרא השיר לפני קבוצת חיילים ברמה. אחד החיילים קרא בהתרגשות: „אני רוצה שזו תהיה צוואתי..."

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 832
תאריך: 29.9.53

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבה מרכזית של העורך, תחת הכותרת „נכלה באבי־גיש". הכתבה, שפורסמה להדפסה בגיליון השבוע הקודם („העולם הזה" 831) ונפסל על־ידי הצנזורה, הותרה לפירסום, לאחר מאבק. הכתבה העוסקת בנישואים של מישפחת סעיד מאד־מתה בכית־נקובה (פרבר של אבו־גוש), ובמאבק השילטונות נגד תושבי הכפר, שהיה הכפר הערבי היחיד בכל ארץ־ישראל, שסייע ליישוב היהודי עוד בימי המאבק נגד הבריטים.

מדור ספורט מרחב הוקדש בגיליון „העולם הזה", השבוע לפני 25 שנה, לסיקור הישגיהם של משתתפי המכביה הרביעית. כמו־כן פורסם דיווח מפורט על מערכת ההחירות־ממעם שנערכו באיצוד הימאים, לאחר שההסתדרות הצליחה להרחיק מתוכו את מנהיגי מרד־הימאים, שהתרחש שנה קודם לכן. המאבק בין „הכימה" לבין „האיפרה הישראלית", על השימוש באולם „הכימה", קיבל ממדים של אלימות תרבותית. כדיווח על כך תואר כיצד מנעה הגברת הראשונה של האופרה הישראלית, אדית דה־פיליפ המנוחה, את כניסתה של חנה רובינא, הגברת הרא־שונה של התיאטרון הישראלי, לאולם „הכימה". במיסגרת הסי־קור על מאבק זה, פירסם השבועון את תולדות חייה, אמונתה, דרכה ומאבקה של אדית דה־פיליפ, תחת הכותרת „רק על גווייתי!" בשער הגיליון: זמרת האופרה, אדית דה־פיליפ.

תערוכת „כיבוש השממה" ✱ ה„דמוקרטיה המשתוללת" של בן־גוריון ✱ שעונו של ישראל גלילי ✱ יוסף ידין והקפיטאליזם

העם

דת ומים

שם ירווה לו בשפע ועושר
בן ערב, בן נצרת ובני —
כי דגלי דגל טוהר ויושר,
יטהר שתי גדות ירדני...

היה זה מיקרה מוזר, שדווקא החודש השמיע קול ישראל, זו הפעם הראשונה מאז קיומו, את שירו של זאב ז'בוטינסקי, שנחשב תמיד כביטוי לשאיפות הקיצו־ניות ביותר של אגף „פורש", נראה היום כימעט כהתראה למתינות ולרוחב־לב.

הירדן, הנהר הקדוש למאות מיליוני בני־אדם, הפך השבוע שוב לסלע־מחלוקת, כימעט לשדה־קרב.

כי מימי הירדן אינם רק קדושים. הם גם סם החיים לאדמות נרחבות במרחב המדולדל ממים. אדמות ישראל, סוריה ועבר־הירדן צמאו להם במידה שווה. רק החרב יכלה להכריע מי יזכה בברכתם.

לפי הצדק, מי נחרות. בימים הגדו־לים של החזון הציוני, כשכיבוש השממה עוד היה בלב אלפים אידיאל גדול בפני עצמו, בלתי קשור עם סיסמות לאומיות גרידא, תיכנן מהנדס עיבורי תוכנית גדו־לה לרשות־מים מרחבית, שתחלק את מי כל הנהרות הגדולים באיזור לפי הצדק בין כל ארצות המרחב, בלי להתחשב בגבו־לות מיקריים, ותבטיח שפע ועושר לכולם*.

אולם היה לה תנאי מוקדם: מרחב מאו־חד, בו שולטת סובת הכלל על היצרים השוביניסטיים.

במציאות של תש"ד היה זה בלתי־אפ־שרי. באווירה של שינאה והסתה לא הי־תה דרך למשא־ומתן הגיוני ולפשרה הו־גנת, אפילו על חלוקת מי הירדן.

מפעלים

כיבוש השממה

משך חודשים אחדים היה זה גן־עדן לכל מי שידע להחזיק בידו מכחול. ציירים וגרפיקאים מיקצועיים, וגם עשרות אנ־שים שהקשר שלהם למיקצוע זה קלוש ביו־תר, עמלו על הביתנים והדוכנים. הם גבו שכר־טירחה גבוה מהכנסותיהם משך שנים.

לבסוף הגיע היום הגדול. שעה לפני הפתיחה עוד הלמו הפטישים, והותקן ה־חשמל. קשה היה לדמיין שהתערוכה תי־גמר אי־פעם. אולם כשנפתחו השערים היה הכל מסודר. תערוכת כיבוש השממה, התע־רוכה הגדולה ביותר בארץ מאז ידיד המיזרח, היתה מוכנה לעיני המבקרים בה.

„זו חלכו רבע..." הם באו — אלפים חוגגים בחליפות כהות ובשמלות עמוקות־מחשוף, מדברים עיברית, אנגלית ואידיש. פקידי ממשלה, אנשי־רוח, תורמים חוצ־לארציים. הם מילאו את אולם־הענק חסר הגג אשר במרכז הבניין, והסתכלו במאות הניכבדים שושבי על הבמה.

היה זה מעמד מרומם ומדכא כאחד. היה בו כדי לרומם את הלב, כי כיבוש השממה היה תמיד הצד האציל ביותר של החזון הציוני. מילחמת העם נגד המלך בור היתה הישג של ממש, מערכת הגבורה של רבבות גיבורים אלמוניים, שנתנו בסיס מציאותי מוצק למליצות התעמולה. דת השלום, ה־יצירה והעבודה — היתה דתם.

אולם היה זה גם מעמד מדכא, כי גי־בורים אלמוניים אלה נעדרו בחגיגה, ולא עלה גם על דעתו של איש להזמינם. על הבמה ישבו שרים, קצינים ומנהלי־מגביות. לא ישבו עליה קדיש לוז מדגניה ב', מאיר יערי ממרחביה, ויצחק טבנקין מעין־חרוד. אברהם הרצפלד הזמין כפקיד הסוכנות, ולא כמתכנן הגדול של ההתיישבות, טבנקין ישב בשורה האחרונה, כאילו ניקלע למקום במיקרה. ישראל גלילי השיג כרטיס ברגע האחרון, בתיווכו של יגאל אלון. לידו ישב חבר־קיבוץ בודד ממעוז־חיים, בכותונת לבנה, שנראה זר ומוזר באסיפה זו, ואמר בליגלוג מה: „לו הלכו רבע מן הנוכחים אל השממה, היתה ניכבשת אחת שתייכו"

כיבוש השממה עודנו מציאות יומיומית במדינה. בערבה, בגליל, על גדות הירדן עוד פועלות קבוצות של כובשי־שממה עקשניים. אולם משום מה לא נראה החג היפה בירושלים, בתערוכת כיבוש השממה, כחגם שלהם.

הממשלה

דרושה: חוקת חירום

דויד בן־גוריון, שבילה את חופשתו ב־כתיבת מאמרים, וסיפר על תולדות מיל־חמת השיחרור, ובטיפול בענייני מיפלג־תו, הופתע עד למאד שעה שהופיע ליד כתפו אבו־גוש. ברגע האחרון היה צורך לסדר ארבעה עמודים מחדש — כשפועלי־הדפוס היו ברובם במכביה. חברי המערכת הוזעקו לדפוס, עשו את המלאכה בעצמם. בתמונה: שלום כהן, אורי סלע וסילבי קשת עוסקים בעימוד ובקריאת ההגהות בדפוס.

עבודה עצמית

בתמונה זו חבוי סיפור, והוא של אורי אבנרי לקורא היקר. הצנזורה ביטלה שבוע לפני כן ארבעה עמודים של **העולם הזה**, שסיפרו על המזימה לפנות את סוּפר לפני 25 שנים במדוּרו

אנשים

● כוח החלטה רב גילה **ישראל גלילי**, איש קיבוץ נען, שעה שהירצה בפני חברי תנועת הנוער המחנות־העולים. הוא הסתכל מדי פעם בשעונו, כדי להיות בטוח שאינו מאריך בדברים, ובכל פעם פרץ הקהל בצחוק מפתיע. לבסוף סיים את ההרצאה בהתאם לזמן שקבע לעצמו, ונוכח לתדהמתו כי שעונו עצר מלכת.

● עיתונאי יוגוסלבי שראיין את **יוסף ידין**, (על עכברים ואנשים) ציטט במא־מר דברים שידין אמר כביכול על עמי־תיו: כי חיי השחקנים בישראל קשים עד למאד, מאחר והקפיטליסטים לוקחים את כל הכנסות התיאטרון. המקור המשוער לציטוט זה, מדברי השחקן, הינו: סיכסוך הקאמרי—מוגרבי על אולם ההצגות.

---

* כינוי עממי לשירותי־הביטחון, בראי־שית שנות ה־50', בטרם התקבל על הכל השם: ש.ב.

לך ולכוכבת להקת אבבא יכולה להיות הנאה משותפת...

...טלויזיה של נשיונל.

לדעת להקת אבבא, להקת הפופ המצליחה ביותר מאז החיפושיות, יש רק טלויזיה ניידת אחת בעולם כולו המבטיחה תמונה חדה באמת וצליל עשיר וצלול. נשיונל.
אחרי הכל, כשמסיירים בכל רחבי העולם מוכרחים טלויזיה ניידת שאפשר לסמוך עליה בכל מקום ובכל מצב...

12 דגמים של טלויזיות צבעוניות ושחור לבן
גם אתה יכול להינות מטלויזיה מעולה, בעלת קליטה טובה ותמונה חדה. אם רק תשמע בקול אבבא ותרכוש לעצמך טלויזיה של נשיונל.
המגוון העצום של טלויזיות צבעוניות ושחור לבן של נשיונל, מבטיח לך, כי הבחירה תהיה קלה.

שמע בקול אבבא... קנה נשיונל.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

מה הפירוש של שמו של פרוש
ומה שאל מיכאל יבין את אמו

■ **עזר וייצמן** לא התלהב מציור־השער שהתנוסס על גיליון העולם הזה, שהודיע על בחירתו כאיש־השנה. גם אשתו, **רואמה**, לא אהבה את הציור. אך שתי הציפורים הזעירות יושבות בציור על כתפיו, הנץ והיונה, הביאו אותו לפתח את התיאוריה הבאה: „אני נץ, ולא יונה. מה ההבדל? נץ עף מהר, ויונה עפה לאט. אבל נץ יכול גם לעוף לאט. יונה, לעומת זאת, אינה יכולה לעוף מהר. בתור נץ אני עף מהר או לאט, כמו שצריך בכל פעם.“

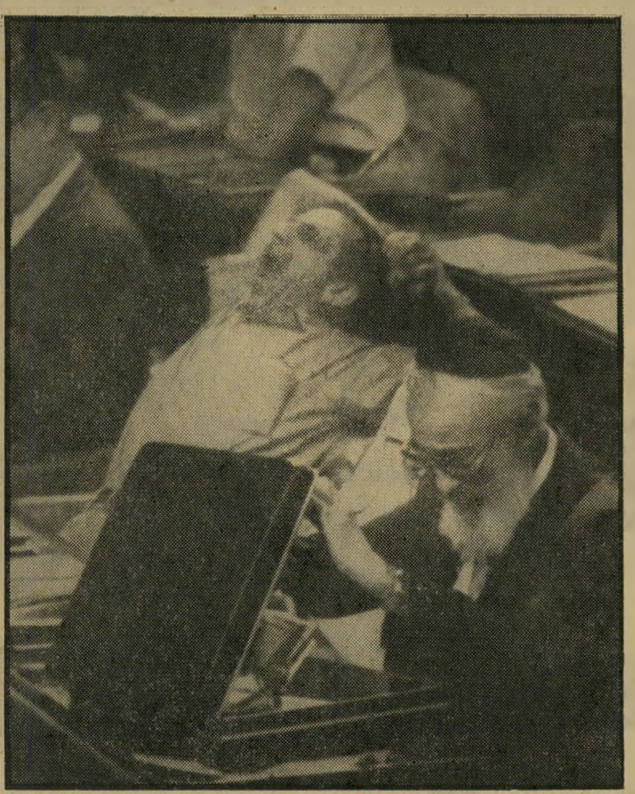
■ ח״כ **אברהם מלמד**, היונה של המפד״ל, נולד בעיר הליטאית קובנו, השוכנת על הנהר ניימן. השבוע, כאשר הסביר **מנחם בגין** עד כמה קטן המרחק בין שדות־התעופה שייבנו בנגב לבין אותם שיפונו בסיני, סיפר מלמד את ההלצה הבאה מעיר מולדתו: מעשה באדם שהלך לשכור דירה בבית על גדת הנהר. כשבדק את הברזים, נוכח לדעת שאין בהם מים. „אין דבר,“ הסביר לו המשכיר, „הניימן הוא כל־כך קרוב, אתה יכול לקחת מים משם!“ חשש השוכר: „מה? כל־כך קרוב? אז יש סכנה של שיטפון!“ הרגיע אותו המשכיר: „שיטפון? מה פיתאום! המרחק בין הבית ובין הניימן גדול מאד!“ תמה מלמד: „מה היה בגין אומר אילו היה מטיף נגד העתקת שדות־התעופה?“

■ לאברהם מלמד היה פירוש לשמו של ח״כ אגודת־ישראל **מנחם פרוש**. מלמד סיפר בכנסת את הבדיחה על אותו יהודי, שהודיע לרב שלו שהוא מתגייר מאשתו כבר שבועיים והפך פרוש. שאל אותו הרב: „ומה אומרת אשתך על זה?“ השיב לו האיש: „היא עוד לא יודעת מזה.“

■ אחרי שסגן השר במישרד ראש־הממשלה, **יורם ארידור**, תקף את ראש־הממשלה, תפסו זה ביציאה מאולם המליאה ונזף בו על נאומו: „אתה לא יודע על מה אתה מדבר, אתה אף פעם לא ידעת על מה אתה מדבר.“ הגיב על כך ח״כ **מנחם הכהן** מהמערך: „זו אחת הפעמים הבודדות שבגין ידע על מה הוא מדבר.“

■ כאשר ניגש דובר ראש־הממשלה, **שלמה נקדימון** („נקדי“) אל ראש־הממשלה **מנחם בגין** במיזנון־הכנסת, וביקש ממנו להעניק חתימות־מזכרת לכמה מידידיו, הסכים לכך ראש־הממשלה מייד. אולם אשתו, **עליזה**, שישבה בסמוך, העירה: „מה אתה חותם כל־כך הרבה?“ ובפנותה אל נקדי אמרה בהלצה: „החתימות האלה שוות הרבה כסף.“

■ השירות במיזנון־הכנסת התנהל בעצלתיים בעת הדיון המראתוני. החווה של שר־החוץ הקפיד להיות נוכח בשעות הבוקר מי שהיה שר המישטרה ובאותה תקופה היה ידוע כאיש עדין, שאינו התבלט בישיבה שדנה באישור הסכמי קמפ־דייוויד כאחד מהמתנגדים החריפים ביותר להצעת הממשלה. במשך שעות רבות קרא הילל קריאות־ביניים חריפות ביותר לכיוון הנואמים שהצדיקו את ההסכם עד שהתעייף ובתמונה הוא נראה כשהוא מתמתח ומפהק.

שלמה הילל

משה דיין

ראומה וייצמן

מפעיל המיזנון, **אשר הורברט**, הסתיים שלושה ימים לפני ישיבת הכנסת והמפעיל החדש, מלון הילטון, עדיין לא נכנס לפעולה. הוברט הסכים להפעיל את המיזנון בעת הישיבה המיוחדת, אולם התקשה במציאת עובדים, כך שהשירות במיזנון היה איטי במיוחד. היחיד שזכה לקבל את הזמנתו במהירות היה שר־התות, **אהרון אבו־חצירא**, שהסביר זאת לישובים לידו: „זה היתרון בלהיות פרענק.“

■ קצין־הכנסת **יצחק** („איזי“) **בן־גל** היה אחד האנשים השמחים ביותר במושב המיוחד של הכנסת. „אסור לי, בתפקידי, להביע דעות פוליטיות,“ הסביר בן־גל, „אבל היום אני מוכרח להודות שאני שמח שהליכוד עלה לשילטון.“ כשראה את מבטי התמיהה הורסיף: „אתם יודעים איזו עבודה היתה לי היום אם הליכוד היה באופוזיציה? היום, כשהליכוד בשילטון, ההפגנות נגד קמפ־דייוויד שקטות. אם הליכוד היה ערוך אותן, אתם לא יכולים לתאר לעצמכם מה היה קורה.“

■ אולם לא רק בן־גל שהתה במשך כל הדיון בכנסת במישכן, וכאשר בעלה שר־הביטחון עזר וייצמן נאם, צפתה בו ראומה מיציע האורחים החשובים. במשך כל נאומו הביט וייצמן לעבר אשתו, ואחרי הנאום שלח לה עם אחד משומרי־ראשו פתק, שבו שאל אותה אם הנאום מצא חן בעיניה. כאשר ניענעה לו ראומה בראשה לאות חן, השיב לה עזר וייצמן, כדרך הטייסים, בזקיפת בוהן היד. בתמונה נראים ראומה ועזר וייצמן בקומת חוועדות של הכנסת.

אנשים

היה „מאוכזב" מההפגנות, אלא גם מזכיר הממשלה **אריה נאור**. „איך הם לא מתביישים בהפגנה העלובה שלהם?" שאל נאור, בהתייחסו לגוש־אמונים. „כשאני אירגנתי את ההפגנות נגד הסכם הביניים ונגד **הנרי קיסינג'ר**, לפני שלוש שנים, היו אלה הפגנות של ממש."

■ בשעות הערב של אותו היום, בירך ח"כ **חיים ברלב** את אלה שניקרו על דרכו ב„בוקר טוב". כשהעירו לו על כך שזה ערב ולא בוקר השיב: „אנחנו נשב כאן עד הבוקר, או אני פשוט מקדים את הברכה."

כרגיל," כדי לרמוז שאין הוא מאמין לתחזיות של מי שנבחר או כמנהל מערכת־הבחירות של הליכוד. והתוצאות ידועות.

■ אגב, כשהתבונן בנו בן ה־4 של יבין, **מיכאל**, במהדורת החדשות המיוחדת, שהביאה בשידור ישיר את נאומו של הנשיא **ג'ימי קארטר**, הוא שאל את אמו: „מה, גם קארטר כבר עובד בשביל אבא?"

■ **ייגאל ידין** שמע מאחד מידידיו כי מזכירתו, אלוף־משנה (מיל.) **סטלה לוי**, התגוררה שנים רבות ב־חיפה. מאז הוא מכנה אותה „סטלה מאריס".

מנחם פרוש

איש אגודת ישראל, היה ממברכי ראש הממשלה מנחם בגין על נאומו בשעה שלוש לפנות־בוקר. בעת שבגין עבר מדוכן הנואמים חזרה למושבו, ביקש פרוש ללחוץ את ידו, וכדי להגיע אליו היה עליו לדחוק הצידה את הרב אברמוביץ ממיפלגתו ואת מאיר וילנר מרק"ח. ליצני הכנסת, שראו כיצד פרוש כאילו משתחווה לפני בגין, טענו כי הצבעת אגודת ישראל עם בגין, והשתחוותו של פרוש בפני ראש הממשלה תעלה בוודאי לאוצר כ־5 מיליוני לירות.

מאוחר יותר התבררה הסיבה. לין הצהיר, כי ברגע שייבחר לראשות העיר, יתפטר מהכנסת. מי שיבוא במקומו הוא **מרדכי שטרן**, יושב־ראש איגוד הקבלנים הארצי. הקבלנים רוצים ששטרן יכנס, לכן החליטו לתמוך בלין בבחירות לעירייה, כדי שיפנה את מקומו לטובת היו"ר שלהם.

■ נשיא המדינה **יצחק נבון** אינו מביע את דעתו בנושאים פוליטיים מאז נבחר כנשיא. אולם השחקן **טוביה צפיר** מצטט את נבון, לפחות בכל הנוגע להחזרת שטחים. לדברי צפיר אמר נבון: „אני מוכן שיחזירו את הכל, אבל על אופירה אני לא מוותר!"

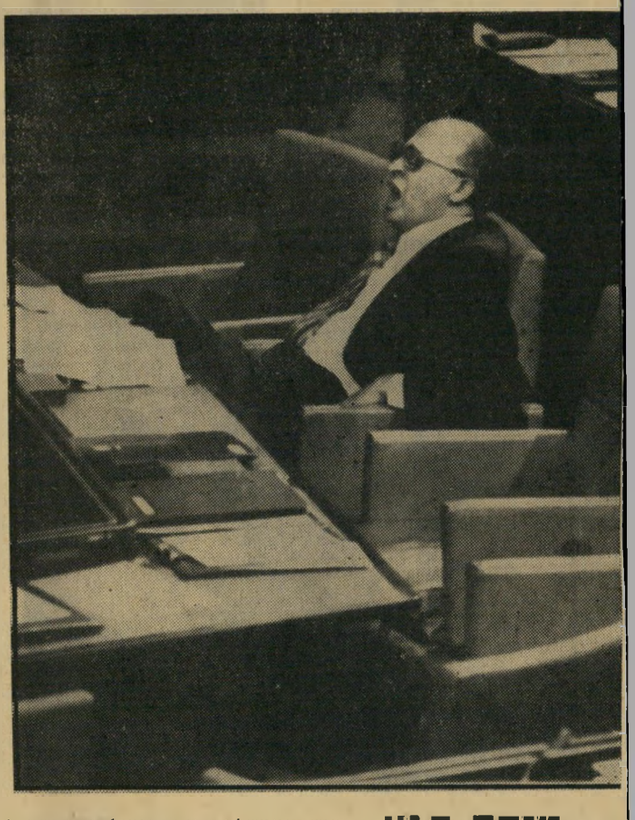
■ אגב, מנהלי חנות לכלי־בית בירושלים נדהמו, בשבוע שעבר, כאשר נבון בעצמו נכנס לחנותם ורכש, בסכום של 400 לירות, צמד כלי־זכוכית לשמן וחומץ. באותו היום הזמינו בעלי־החנות מלאי גדול של אותם כלים, והם מציעים אותם ללקוחות: „כדי שיהיה לכם מה שיש לנשיא."

■ עם שובה של מישלחת הכנסת מבון, גרמניה, התגלה כיצד בדיוק נפגשו הח"כים **מרדכי וירשובסקי** ו**אברהם מלמד** עם איש אש"ף. העיתונאי **גדעון רייכר**, שליווה את המישלחת, הוא זה שהסית, לדבריו, את השניים להיפגש עם איש אש"ף, והבטיח להם פירסום רב. רייכר אמר לווירשובסקי: „**נפתלי פרץ** ממפ"ם נפגש עם הנציג הרוסי. **חיים קורפו** מחרות נפגש עם הנציג הפולני. אם אתה תיפגש עם הנציג של אש"ף, כל העיתונים יכתבו עליך!"

■ כאשר נסעה המישלחת מהארץ, הזמין קברניט אל־על את יושב־ראש הכנסת, **יצחק שמיר**, להיכנס לתא־הטייס. שמיר סירב וגילה כי תא־הטייס מעורר בו פחדים כבר למעלה מ־30 שנה. סיפר שמיר לקברניט: „כאשר הבריטים אסרו אותי ושלחו אותי לגלות באריתריאה, הם השכיבו אותי במשך 12 שעות בתא־הטייס של המטוס, כשאני קשור בידי וברגלי, ופני מול הריצפה. מאז אני לא נכנס לתא־הטייס של מטוס."

■ ח"כ **דויד גלם**, שהוא יו"ר ועדת־הכנסת שחקרה את המצב בבתי־הכלא בארץ, הסביר: „בגרמניה מקובל לחשוב שתנאי המאסר של רימון הם גרועים, אבל לעומת תנאי המאסר בארץ, כושי חי בארמון, והלוואי על כל אסירי ישראל תנאי מאסר כאלה."

■ שני אנשי דימונה בכנסת, סגן שר התעשייה, **יצחק פרץ**, ומועמד המערך לראשות עיריית דימונה, ח"כ **זאב אמיר**, נשאלו איזו כהונה טובה יותר — סגן שר או ראש עיר. פרץ סירב להשיב. ואילו אמיר הסביר: „ראש עיר זה טוב יותר, אבל תנסו להציע לי להיות סגן שר — אני אסכים."

מנחם בגין

ראש הממשלה, היה הפעיל ביותר מכל חברי־הכנסת בקריאות ביניים ובהקשבה לנאומים. ראש־הממשלה לא עזב את מושבו שליד שולחן הממשלה אלא להפסקה לארוחת־צהריים ולמנוחה קלה, ובעת נאומה של ח"כ ממיפלגתו גאולה כהן. למרות שהצליח שלא להירדם בישיבה, שארכה שבע־עשרה וחצי שעות, היו לבגין התקפים של פיהוקים שעליהם לא יכול להתגבר, ומרוב עייפות גם לא כיסה את פיו בידו.

■ הרמטכ"ל לשעבר **מרדכי** („מוטה") **גור** פגש ב־מיזנון־הכנסת את הכתבת המדינית של על המישמר, **דליה שחורי**. גור, שכעס על דליה ביגלל כתבה שפירסמה עליו, לא היה מוכן לשוחח איתה, ואמר לה: „רק יופי לא מסיפיק!" דליה מיהרה לעברו של גור, ולאחר שיחה ביניהם חזרה לשולחנה במיזנון ובישרה: „הוא סלח לי, הכל בסדר ביניהם."

■ מיפגש בלתי־נעים היה למנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, **חיים יבין**, עם שר־הביטחון, **עזר וייצמן**, בעת הדיון המיוחד של הכנסת. וייצמן פגש את יבין ואמר לו: „וייצמן מבריק כרגיל, הא?" יבין הסמיק ורק אחר־כך סיפר לכל מי ששמע את ההערה, כי כחצי שנה לפני הבחירות, כ־שריאיין את וייצמן בטלוויזיה, טען זה כי הליכוד יגיע לשילטון. בתום הראיון העיר על כך יבין: „וייצמן מבריק

■ ראש עיריית רחובות, ח"כ **שמואל רכטמן**, נראה בעת הדיון המיוחד בכנסת מסופר ומסודר יותר מהרגיל. כשנשאל רכטמן: „מה אתה כל כך יפה," השיב: „במיוחד בשביל הדיון בכנסת הלכתי לספרית־נשים ברחובות, כדי שתספר אותי."

■ ח"כ **זיידן עטשי** הזמין לכנסת זוג ידידים מאוסטרליה, והציג אותם בפני מנכ"ל מישרד החינוך והתרבות, **אלישר שמואלי**, במיזנון הכנסת. שמואלי התלהב מיופיה של הידידה האוסטרלית ואמר לה: „על רקע יופיין של הח"כיות, רואים שאת האשה היפה ביותר בסביבה."

■ ח"כ **אמנון לין**, המתמודד על תפקיד ראש עיריית חיפה, הופתע בשבוע האחרון לקבל תרומות כספיות ניכרות מקבלני בניין, אפילו מכאלה שאינם תושבי חיפה.

הממשלה

בעוד אריק שרון (עם חגב למצלמה) מאזין לנאום, ושר־הפנים הד"ר יוסף בורג קורא בספר תנ"ך, לא יכלו ארבעת השרים הבכירים שלא לעצום את עיניהם לתנומה קלה. משה דיין ישן שעה ארוכה באולם המליאה. בעוד דיין הרשה לעצמו ממש „לשכב" בכיסאו, כאשר איש לא היה ליד שולחן הממשלה (ראה תמונה מימין), הרי כאשר שאר השרים נמצאו לידו התיישר, והשעין את ראשו על ידו וכך נרדם. ייגאל ידין, שהיה פעיל ביותר בעת שבגין ישב לידו, הירשה לעצמו בכל־זאת לחטוף תנומה קלה באותם רגעים בודדים שבהם היה בגין עוסק את עיניו ונח. גם שר־האוצר שימחה ארליך חטף תנומות קלות, אולם הוא השאיר את ראשו זקוף.

אנשים

מה שומר ראש־הממשלה לאשתו בפתח המלון? ✷

מדוע הפסידה המדינה במישפטה נגד אשר ידלין?

■ לחתונתה של **דבי אבי־נר**, בתו של יועץ ראש־הממשלה **יהודה אבנר**, עם **דויד סיבק**, הגיע ראש־הממשלה מנחם בגין עם אשתו עליזה מייד אחרי שהסתיימה ישיבת הכנסת שדנה בהסכמי קמפ־דייוויד. בדרכו למלון הילטון, שם נערכה החתונה, עבר על־יד בניני האומה, ו־הבחין בקומץ מפגינים מגוש אמונים שהפגינו נגדו. עם הי־כנסו למלון קם הקהל על רג־ליו ומחא לו כפיים. אמר ראש־הממשלה לאשתו: „תראי, תראי, לכל מטבע יש שני צד־דים."

■ **אליהו בן־אלישר**, מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה, פנה באותה מסיבה אל סגן ראש־הממשלה, **יגאל ידין**, ואמר לו: „הכיפה השחורה מתאימה לך מאד." ענה לו ידין: „היא מכסה את הקרחת הלבנה." כאשר פגש שם את מזכיר הממשלה, **אריה נאור**, אמר לו בן־אלישר: „עם ה־כיפה הלבנה והעיטורים הת־כולים אתה נראה כמו אחד מגוש אמונים." השיב לו נאור: „ומי אמר לך שאני לא אחד מהם?

■ כשנשאל **סברין (עו־זי) שרטר**, סגן פרקליט מחוז תל־אביב, מה קרה שה־מדינה הפסידה במישפט השו־חד נגד **אשר ידלין**, הוא ענה: „פשוט אבד לנו מיס־מך. היתה לנו תעודת־יושר של עד־המדינה **מרדכי אליסון** והיא הלכה לאיבוד." השופט קבע, כידוע, בפסק־דינו, ש־עדותו של אליסון היא בבחי־נת שקר גמור.

■ מי שהיה רופא הכנסת, **ד"ר הנרי פישמן**, ואשתו הרופאה **ד"ר אנה פישמן**, „ירדו" לפני כמה חודשים ל־אילת כדי לגור בה. אגה, שר־צה לבחירות למועצת העיר באילת, נסעה לאחרונה לחו"ל, כדי להשתתף בכנס בינלאומי לתינוך רפואי שנערך בפולין. היא הגיעה לווינה, חיכתה ל־שווא לאשרת־כניסה לפולין, עד שהתייאשה וחזרה לארץ.

■ ההפתעה הגדולה ביותר בכנס יוצאי בולגריה, שנערך בהיכל החרבות בהשתתפות נשיא המדינה **יצחק נבון**: על מקהלת צדיקוב, המורכבת כולה על טהרת יוצאי בולגר־יה, לא ניצח הבולגרי המפור־סם ביותר במדינה: **יצחק גרציאני**, אלא מנצח ידוע אחר, שהוא דווקא יליד רו־מניה, **לסלו רוט**. גרציאני היה עסוק באותו הערב בני־צוח על התיזמורת של עלי כותרת בירושלים.

■ משכורתו של מנהל התוכניות בטלוויזיה, **מרדכי קירשנבאום**, כנראה אינה מספיקה לו, לכן הוא עושה חלטורות בערבי ראיונות. ב־ערב כזה, שנערך בתיאטרון החיפאי, ראיין את המשוררת **יונה וויך**, את הכתב הדרוזי של הטלוויזיה **ראפיק חלבי**, ואת החקיין **טוביה צפיר**. במכונית, בדרך לחיפה, שאל טוביה את יונה אם היא מצ־ליחה להתפרנס מכתיבת שי־רים. ענתה יונה: „ועוד איך!"

שמואל מצר

המתמודד על מישרת ראש־עיריית אילת בבחירות הקרובות, זכה לביקורו של אורח נכבד. האורח, סיר יו פרייזר, ראש אגודת ידידי ישראל בפרלמנט הבריטי, היה בכותרות לפני כמה חודשים, כאשר אשתו, ליידי אנטוניה, עזבה אותו למען המחזאי היהודי־אנגלי הארולד פינטר, שעזב גם הוא את אשתו השחקנית למענה.

טוביה סער

איש הטלוויזיה שחזר לאחרונה מארה"ב מספר לבוש שלו, יצחק לבני, איך קרא בעיתונים הישראליים שהגיעו לאמריקה על הצלחתו בקרב האמרי־קאים של יזהר כהן עם אבניבי באירוויזיון, בעוד שהוא גילה שהאמריקאים מעולם לא שמעו על השיר ועל תחרות שכזו.

יהודה ברקן

נעזר במוצץ כדי לשתות מבקבוק! מס־תבר שכן. זה קרה בביתו שברמת־השרון, בטכס ברית־המילה של בנו, עידו, כאשר אייבי נתן הביא לאב המאושר כשי בקבוק וויסקי עם מוצץ. ברקן הפך לאחרונה לכוכב תחנת הרדיו של אייבי נתן, קול השלום, שם הוא מגיש תוכ־נית מייוחדת של מתיחות, הזוכה לפופולאריות רבה אצל המאזינים.

שלמה להט

ראש־עיריית תל־אביב, מרבה לבקר בסופרמרקטים ובחנויות, כדי לבקש מהמוכרים והקונים שיעזרו לו להיבחר מחדש לתפקידו. בתמונה נראה צ'יצ' מנסה לשכנע את מוכר־הדגים להצביע עבורו. אמר המוכר: „אצלי זה בסדר, אבל הדג שותק."

מה שטוביה לא ידע: יונה זכתה לאחרונה במענק־יצירה בסך 70 אלף לירות, העוזר לה לפרנסתה.

■ עורך־הדין **שימחה זיו** נראה מסתובב במיסדרו־נות בית־המישפט, כשהוא לבוש בג'ינס דהויים ובחולצה הודית זרוקה. כשנשאל אם הוא עציר או אסיר ענה: „לא, סתם בא לי למות."

■ אחרי שבועות רבים של כאבים וייסורים החלים סוף־סוף **יצחק ג'יבלי**, לשעבר איש יחידת הקומנדו 101 וכ־יום קצין־הביטחון של המוע־דון התל־אביבי, מפציעתו ש־נגרמה בעת שנפל מגמל, עליו ניסה לרכב בכפר־הנופש של אלוף־מישנה (מיל.) **מנחם דיגלי**, בימית. כאשר מקנס־רים אותו חבריו על התאונה המוזרה, משיב להם ג'יבלי: „לא נפלתי ביכלל מגמל. זה היה אריה עם דבשת!"

■ אחת המישפטניות ה־יפהפיות בפרקליטות מחוז תל־אביב היא עורכת־הדין האד־מונית **פנינה דבורין**, וה־מתמחה העובדת אצלה היא חסובת־גוף בשם **גלית ויגוצ־קי**. כששתי אלה מסתובבות במיסדרונות היכל הצדק, בתל־אביב, הן מושכות את תשומת־לב כל באי המקום. כשנשאלה דבורין אם אינה חוששת מת־חרות מצד המתמחה שלה, ענתה: „איזו תחרות? אנחנו הרי משלימות זו את זו."

■ הצייר **אורי ליפשיץ** הוא חובב נסיעות מושבע. רק חזר מקובה וכבר נסע לספרד, על מנת לצייר בה בנחת, ב־משך חודשיים, ולחזור ארצה לקראת לידת ילדו הששי. אשתו, **עדה**, עסוקה, על אף הריונה, עד מעל לראש בייצור ותיכנון אופנה. היא עושה זאת בשיתוף עם המעצבת **אי־לנה שרון**.

■ איש־הפיאות **אורי גרוס** עסוק מאד בימים אלה. הוא נתבקש להכין שתי פיאות עבור שני גורמים שונים. פיאה אחת עבור חברת ההסרטה ישראפילם למען כפיל של שח־קן ישראלי שעומד להגיע ב־ימים אלה מיוון. פיאה שניה עבור תיאטרון באר־שבע, ה־עומד להעלות את המחזה הצל, בבימויו של **יוסף מילוא**. התיאטרון מבאר־שבע שלח ל־אורי פסל של ראש, כדי שעל פי מידותיו תעוצב הפיאה. מתלוצץ אורי: „עבור ישראפילם יש לי פיאה, אך ה־ראש עדיין לא הגיע — ועבור התיאטרון הבאר־שבעי יש לי ראש אך עדיין בלי פיאה."

■ **דני לוינשטיין**, כתב הספורט בטלוויזיה ועורך תוכ־ניות הספורט לנוער, מהר יו־תר, גבוה יותר, חזק יותר, מסתובב בימים אלו במצב־רוח רע. מסתבר שהובטח לו חוזה עם רשות־השידור, אך ברגע האחרון הוצע חוזה זה ל**נסים קוויתי**, שחזר לישראל אח־רי שהות רבת שנים בחו"ל, שם שימש כתב ספורט של עיתונים שונים. הפרשה מעו־ררת רוגז רב בקרב כתבי ה־ספורט בטלוויזיה, המגלים סו־לידאריות עם עמיתם.

אנשים בעולם

בארדו בת 44 ✶ החתונה של פיקאסו ✶ הרומן החדש של ג'קי

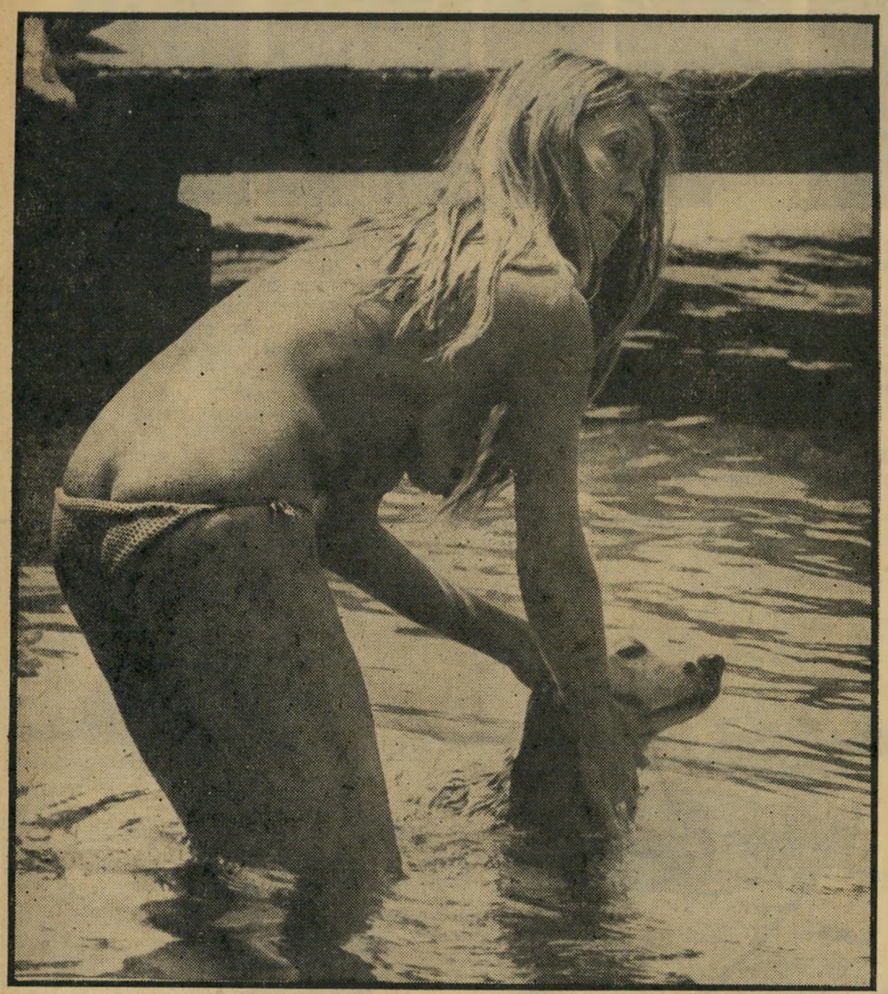

יוליאנה

מלכת הולנד, יוליאנה קיבלה את ראשי המדינה וקהל עצום של אזרחים, שבאו לברכה ליום הולדתה ה־69, שנחוג לא מכבר. ההמולה הרבה, ובעיקר הבזקי מצלמות עשרות הצלמים שהנציחו את האירוע, לא מצאו חן בעיני הנסיך יוהן פריזו. הוא שלף מכיסו רוגטקה קטנה והחל לשלח אבנים בקהל מברכיה של המלכה, כשהוא מנסה לפגוע בעיקר בצלמים. בעיתונות בהולנד התחלקה בין העיתונאים שהתייחסו לתקרית עם הנסיך בהומור, ואף ניבאו לו עתיד של מצביא בעיקבות קרב הרוגטקות, לבין עיתונאים שמחו על כך שהמלכה לא הפסיקה את הקרבות הפרטיים של הנסיך ולא העירה לו דבר, תוך שהיא מפקירה את הצלמים ואת הקהל לשיגעונותיו. מבית

בריז'יט בארדו

חגגה בשבוע שעבר, ב־26 בספטמבר, את יום הולדתה ה־44. ערב ביקורה הצפוי בישראל, במהלכו היא עומדת לחנוך בית מלון בנתניה שבו היא שותפה, „נתפסה" בריג'יט על־ידי צלמים, כשיצאה לחוף הפרטי שלה בווילה למדרג, ליד סנט־טרופה, צרפת. בעת האחרונה היא מסרבת לקבל אורחים או לצאת מהווילה, אשר מי שביקר בה טוען כי היא אחת היפות בעולם. היא מסרבת אפילו לראות את החבר האחרון שלה, הפסל הסלאבי מירקו ברונק, שיוצא איתה מאז 1975. אגב, ברונק נחשב לרומן הארוך ביותר בחייה של בארדו. עם כל אחד מבעליה — הבמאי רוז'ה ואדים, השחקן ז'אק שארייה אבי בנה ניקולאס בן ה־18, והפלייבוי הבינלאומי גינטר זאקס — היתה בארדו פחות זמן מאשר עם ברונק. גם שלל מאהביה המפורסמים של בארדו, ביניהם ז'אן לואי טריטיניאן, סאשה דיסטל, סמי פריי ונינו פרר חיתה בארדו תקופה קצרה יותר מאשר עם ברונק, ומשום כך החלו פורחות השמועות על נישואיהם הקרובים. זאת, למרות שבארדו אמרה באחרונה על ברונק לבקרה אצלה בווילה אשר נמצאת ב־1974 עזבה בארדו את הקולנוע והיא מקדישה את כל זמנה לטיפול בבעלי־חיים נדירים, או בכאלה העומדים בסכנת הכחדה. בראיון לעיתונות אמרה: „ככל שאני מכירה יותר אנשים, אני יותר מתאהבת בבעלי־חיים."

פאלומה פיקאסו

בתו של הצייר הידוע פאבלו פיקאסו, נישאה לא מכבר בטכס נישואין אזרחי (בתמונה) לקצין הימיה הארגנטיני רפאל לופז סנחז, שהוא גם מחזאי. הזוג הצעיר מתגורר בדירה שכורה בפאריס ומתכונן להעלנת בצוותא מחזה. כתב אותו סנחז והתלבושות והתפאורה יעוצבו בידי פלומה. בהשיבו לברכות לרגל נישואיה אמרה פלומה: „אנחנו לא רוצים בילדים, בסך־הכל התחתנו כדי לשמח את החברים שלנו וכדי שיהיה לנו תירוץ טוב לערוך מסיבה עליזה." ואכן, מסיבת־הנישואין של בתו של פיקאסו עם קצין־הימיה הארגנטינאי היתה עליזה במיוחד. חבריהם של הזוג הצעיר הקימו רעש רב, השתכרו וזרקו בקבוקים ריקים לרחוב, עד שהשכנים נאלצו לקרוא למישטרה להשליט סדר ותאפשר להם לישון.

טראוולטה

האליל התורן של בנות העשרה בכל רחבי העולם, כוכב „איש המוסיקה" ומי שיצר אופנה וסיגנון־חיים חדש, נראה בתמונה זו בעת הצגה חגיגית לכבוד „איש המוסיקה" שנערכה בלונדון. טראוולטה נראה לאחרונה באירועים חברתיים ובמקומות בילוי רק עם השחקנית קייט אדוואודס, ששיחקה לצידו ב„איש המוסיקה", ולמרות שאדוואודס נותנת להבין כי הם אכן מאוהבים, מכחיש זאת טראוולטה מכל וכל, על־פי הוראת סוכנו.

ג'קי קנדי

השימחה על הרומן היהודי־ישראלי של ז'אקלין קנדי אונאסיס, הד"ר קרל כץ, שהביאה לביקור בישראל, היתה מוקדמת מדי. בשבועות האחרונים נראית היורשת העשירה עם אדריכל אמריקאי ידוע ג'ון וורנק (איתה, בתמונה). אלה המקורבים לג'קי טוענים, כי שמעו אותה אומרת: „הפעם מצאתי סוף־סוף את האיש הנכון." קנדי דוחה הזמנות של ידידים קרובים, שלהם היתה נענית בעת שהיתה נשואה לאונסיס, ומקדישה את כל זמנה רק לוורנק. נראה כי הכסף מוסיף לרדוף אחר ג'קי. בעלה הראשון, נשיא ארצות־הברית, היה בן למישפחה עשירה. בעלה השני, אונאסיס, היה מעשירי העולם וגם וורנק ידוע כאחד האדריכלים העשירים ביותר בארצות־הברית.

הנסיגה מסיני - מיגבלות ויתרונות

בחזרה

בסידרה של שלושה מאמרים, שפורסמו עד כה, ביקש הפרשן הצבאי שאבי תמיר לבחון את המשמעויות הצבאיות, האיסטרטגיות והאופרטיוויות של הסכם־שלום עם מצריים, שיחייב את צה"ל לסגת מסיני. המאמרים („הלקח שלא הופק", **העולם הזה 2116**; „מלכודת פתאים בסיני", **2125**; ו„סיני — האגרוף המיותר", **2130**) נועדו לערער על האמונה הבסיסית של המימסד המדיני בישראל ושל מערכת־הביטחון, כי נסיגת צה"ל מסיני — אפילו תוך פירוזו — תרע באופן משמעותי את מצבה הצבאי של ישראל וכי פירושה פגיעה בנתוני־הפתיחה האסטרטגיים של צה"ל בכל מילחמה פוטנציאלית.

עתה, אחרי שהכנסת קיבלה "החלטה המסמיכה את כמתחייב מתוך דחיקת חיל־האוויר לתוך תחומי הקו־הירוק — יפגע הן בתשתית האסטרטגית והן בנתוני הפתיחה האופרטיוויים.

● **דחיקת חיל־האוויר לתוך תחומי הקו־הירוק, תצמצם את „מעגל יעדי התקיפה" הערביים הפוטנציאליים, הן בעומק המצרי והסעודי והן לאורך ים־סוף.**

● **הרחקת חיל־האוויר הישראלי מאיזורי הלב של מצריים תפגע ב„מאזן ההפצצה האסטרטגי", היינו: היא תקטין את כושר ההרתעה של חיל־האוויר הישראלי כלפי שימוש מצרי בטיל „סקאד" נגד ערי ישראל.**

● **דחיקת חיל־האוויר הישראלי לתוך תחומי הקו־**

חיל־השריון: סכנה של „חנק חשחית"

הירוק תצופף את הפעילות האווירית מעל שטח ישראל. ציפוף הפעילות האווירית המיקודה מעל שטחי ארץ־ישראל המערבית בשעת מילחמה, יגרמו לקשיי בקרה ושליטה ועלולים לפגוע בעליונות ישראל בקרבות אויר־אויר.

● **אובדן הבסיס הימי והבסיס האוויר כאופירה ימנע מישראל לחסום את המבואות הדרומיים של מיפרץ סואץ — וממילא את חשיוט בתעלת־סואץ עצמה — בתגובה למצור ימי ערבי על ישראל בים־סוף.**

● **ייפגע מערך האיסוף המודיעיני בעיקבות אובדן בסיסי המודיעין בסיני, לפחות בטווח הזמן הקרוב.**

● **ייאבדו שטחי אימונים לכוחות היבשה והאוויר, מטוחי־הפצצה למטוסי חיל־האוויר ושדות ניסויים פוטנציאליים. לשטחים אלה אין תחליף הולם בתוך גבולות הקו־הירוק.**

● **אם וכאשר יכנס המזרח־התיכון לעידן הגרעיני, הרי אובדן שטחי הפריסה בסיני יקטין את כושר השרידות של מערך גרעיני ישראלי, וממילא את אפשרויותיה האובייקטיוויות לפתח כושר „מכה שנייה".**

נדון בכל אחת מן המיגבלות הללו.

בחצי האי סיני פרוסים כיום ארבעה שדות־תעופה של חיל־האוויר: רפידים, אופירה, עיטם — בפיתחת־רפיח, ועציון — בביקעת הירח, צפונית־מערבית לאילת. שדות אלה משתתית האווירית של חיל־האוויר. גם אם ננית כי שדה עיטם ושדה עציון יושארו בידי ישראל — אם במיסגרת הסכם החכרה לטווח ארוך ואם במיסגרת הסכם לחילופי שטחים — הרי אובדן בסיסי אופירה ורפידים, מצד אחד, ומרחבי הפריסה הפוטנציאליים בסיני, מצד שני, יטילו מיגבלות חמורות על חיל־האוויר, הן בטווח הזמן המיידי והן בטווח הזמן הרחוק.

צימצום מרחב הפריסה של חיל־האוויר

ב טווח הזמן המיידי, עד שייבנו שדות־התעופה החדשים, שהבטיחו האמריקאים לבנות, יש למצוא אתרי פריסה אלטרנטיוויים למטוסים המוצבים כיום באופירה ורפידים (זאת, כאמור, בהנחה שעציון ועיטם נשארים בידי ישראל). המתרון המיידי לבעייה זו הוא, כמובן, העברת המטוסים לשדות התעופה בתחומי הקו־הירוק, וכן לשדות עיטם ועציון. פתרון זה כרוך בכמה מיגבלות: ראשית, הוא גורם ל„עומס־יתר" בכל אחד מן השדות שאליהם יועברו המטוסים. מאחר וכל שדה בנוי ומתואם להפעלת מספר נתון של מטוסים, הרי כל תוספת משמעותית של מטוסים משבר למספר זה תפגע בכושר התיפקוד של השדה. לדוגמה: סביר, שבתנאים אלה, בגלל מיגבלת המסלולים, קצב הזנקת המטוסים יהיה איטי יותר מאשר בתנאים שבהם מחנקים המטוסים ממספר גדול יותר של שדות תעופה. דוגמה נוספת: תתעוררנה בעיות בהקשר למציאת שטחי בנייה למיתקני־תחזוקה, מבני־מגן שבהם מאוחסנים המטוסים ומגורי הטייסים. תחום אחר שבו יש משמעות ל„עומס־היתר" של המטוסים הוא הבקרה והשליטה. בהכרח, יכולת הבקרה והשליטה תיפגע, עובדה שיש לה הן משמעויות אופרטיוויות והן משמעויות בהקשר להיקף התאונות.

סיכון אחר המתחייב מהעברת המטוסים לי־שדות תעופה בתחומי הקו־הירוק הוא הגדלת פגיעות חיל־האוויר לתקיפת פתע אווירית כוללת. ריכוז חיל־האוויר במיספר קטן מאד של

פריסת חיל־האוויר בקו־הירוק תגדיל את טווח ההתרעה שלו

שדות תעופה ועל פני מרחב טריטוריאלי מצומצם, יגדיל את פגיעותו ל„מיתקפת קירקוע", וזאת מכמה בחינות: ראשית, מאחר ומיספר שדות־התעופה קטן, הרי שהערבים יוכלו לרכז ולהפנות עוצמה יותר גדולה כלפי כל שדה תעופה כשלעצמו. שנית, „הנחת הרבה ביצים בסל אחד", היינו: הצבת מיספר גדול של מטוסים בכל שדה פוגעת בעיקרון „פיזור הסיכון", ובהכרח מגדילה את פגיעותו של חיל־האוויר. שלישית, המיספר הקטן של שדות תעופה, שיהוו יעדי־תקיפה למיתקפה ערבית כוללת, יגדיל את סיכוייו של מאמץ ערבי משולב לתקיפה כוללת וכוויזמנית של כל השדות, שכן המיספר הקטן של השדות מקל על בעיית התיאום בין הכוחות התוקפים, בעייה שהיא קריטית במיבצע מעין זה.

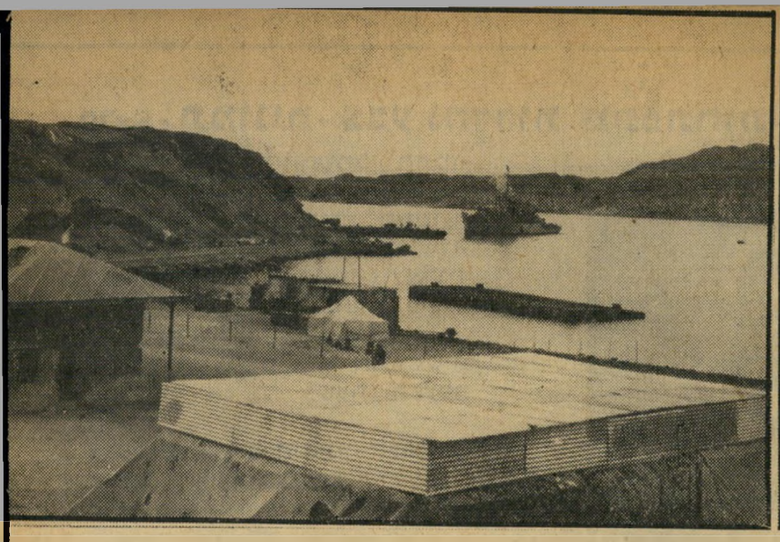
רביעית, ומחשבה מכל, הצימצום הדרסטי במרחב הפריסה של חיל־האוויר מגדיל את סיכוייה של „מיתקפת קירקוע", שכן אויב אלמנט העומק, שבנסיבות מסויימות עלול להיות גורם ההתרעה האחרון והיחיד. לאמור: גם אם לא יושברו מטוסים מן השדות המפוזרים לשדות שבתחומי הקו־הירוק, כך שהמיגבלות והסיכונים הנילווים לתופעות של „עומס־היתר" ושל הקטנת מספר השדות יתבטלו כליל, הרי עדיין תעמוד בתוקפה הקביעה, כי עצם ההצטמקות הדרסטית של מרחב הפריסה הטריטוריאלי תגדיל את פגיעותו של חיל־האוויר ל„מיתקפת קירקוע". שכן, בעקרון, ככל שקטן המרחב הטריטוריאלי עליו פרוס חיל־אוויר כלשהו, כן גדלה פגיעותו למיתקפה כזו.

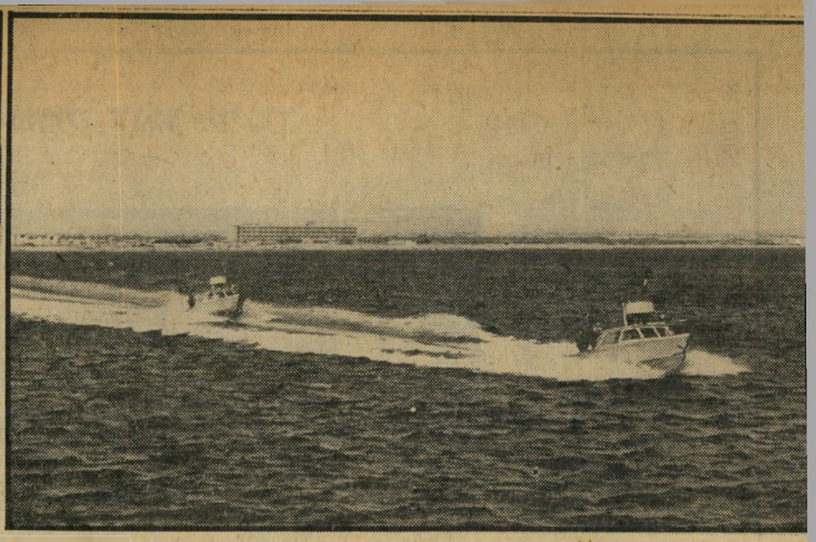
מאחר שמתוך הדברים שנאמרו עד כה עלול להשתמע כי נסיגת צה"ל מסיני הופכת את אפשרות „קירקוע" של חיל־האוויר לנתון יסוד מוצק של המציאות הביטחונית החדשה, הרי מוטב אולי להציג בעייה זו בפרספקטיוות יותר כוללת: ראשית, עומק התתעה טריטוריאלי ומספר השדות בהם פרוס חיל־אוויר כלשהו אינם הפרמטרים היחידים הקובעים את שרידותו בפני „מיתקפת קירקוע". מערך ההגנה מפני תקיפות כאלה מורכב ביותר, וכולל, בין היתר, את האלמנטים הבאים:

● מדיניון אסטרטגי, המספק הערכות על סבירותן של פעולות־איבה בכלל, ושל מיתקפות קירקוע בפרט, הערכות הקובעות ישירות את רמת הכוננות של שאר מרכיבי מערך ההגנה.

● מערך ההתרעה, הכולל מטוסי התרעה, תחנות מכ"מ קרקעיות וצופי־אוויר.

● מטוסים המפטרלים דרך־קבע במרחב האווירי, אם

חיל־הים, בשארם ובאילת: אין אפשרות להפעיל כוח ימי משמעותי מאילת

ובמיסגרות אימונים שונות, ואם במיסגרות אבטחה יער־דיות.

- מערכת ההגנה האווירית, המגינה על המרחב ה־כולל של המדינה.
- מערכת ההגנה האווירית, הכפופה לכל שדה תעופה כשלעצמו, ומיועדת בלעדית להגנתו.
- מטוסים המצויים בכוננות להמראה מיידית בכל שדה.
- בונקרי־מגן, שבהם נשמרים המטוסים, וכן בונקרים להגנת הטייסים.
- מערך לתיקון מסלולים שנפגעו בהפצצה.

מערך כזה זה, וביחוד האלמנטים האחרו־נים שלו, היינו: מיגון המטוסים בתוך דיורים, פיזור הדיורים על פני שטח גדול, המיספר הגדול של המסלולים והמסלולים אלטרנטיוויים, הכו־שר לתקן במהירות מסלולים שנפגעו והגנת הנ"מ של השדה, כל אלה הופכים את המשימה של „קירקוע" חיל־אויר לבלתי־ריאלית בתנאי הטכנולוגיה של היום.

אפילו חיל־אויר הנהנה מעליונות איכותית מוחלטת, כדוגמת חיל־האויר הישראלי במילחמת 73', לא הצליח להשיג עליונות אווירית באמצעות תקיפת שדות התעופה הערביים, הישגיו בתקיפות אלו היו בלתי משמעותיים ובלתי כדאיים.

■ ■ ■

ה הסתייגות השניה שלי, בהקשר למשמעויות של הצטמקות מרחב הפריסה הטריטוריאלי של חיל־האוויר, מתייחסת לניצול הנוכחי של יתרון העומק שמע־

„הישיבה בשארם אינה מעניקה לישראל יכולת להבטחת החופש הימי"

ניקים שטחי סיני: הפריסה הנוכחית של חיל־האוויר בסיני אינה מנצלת כלל את היתרון הפוטנציאלי שמעניקים מרחבי סיני מפני מיתקפת קירקוע. הן שדה רפידים, הן שדה אופירה הן שדה עציון ממוקמים במרחק של עשרות ק"מ בילבד משדות תעופה מצריים, סעודיים או ירדניים, כך שזמן הטיסה משדות התעופה הערביים לשדות אלה אינו עולה על דקות ספורות (תלוי בתצורת הטיסה). רק שדה עיטם, בפיתחת רפיח, מנצל את העומק שמעניקים שטחי סיני, והוא מהווה כיום את „שדה העומק" של ישראל.

בהשוואה לפריסה הנוכחית של חיל־האוויר בסיני, הרי פריסתו בתחומי הקו־הירוק — וביחוד אם שדות עיטם ועציון יושארו בידי ישראל, מגדילה את טווח ההרתעה מפני תקי־פות אוויר מצריות, שכן בסיני המפורז לא יוק־מו שדות תעופה מצריים.

אם שדות התעופה האלטרנטיוויים יוקמו בתחומי הקו־הירוק, באיזור החולות של הנגב הצפון־מערבי, הרי יש בכך כדי להעניק עומק יחסי גם מפני תקיפות מן החזית הירדנית, אף כי הקמת שדות תעופה באיזור זה הינה בעייתית כשלעצמה: שכן איזור הנגב ביכלל, ואיזור זה בפרט, עתידים לשמש כ„עורף אסטרטגי" של ישראל לאחר נסיגה מסיני לגבי כוחות היבשה, מחסני־חירום וכן מרחב־אימונים עיקרי לכוחות היבשה.

מיגבלת מרחב הפריסה הינה, איפוא, בעיקר מיגבלה בטווח הזמן הארוך, היינו: אובדן סיני שולל מישראל מרחבים להקמת תשתית אווירית בהנחית מעומק יחסי, מצד אחד, וכן הוא יוצר מצב בו התפתחויות טכנולוגיות שונות עלולות לשנות באופן דרסטי את כושר שרידותם של חילות־אוויר בפני תקיפות קירקוע. לדוגמה: שילוב של עוצמת ההרס של מטעני דלק־אוויר עם הנחייה מדר־ייקת, עלולה לבטל את עמידותם של מיגוני המטוסים הנוכחיים. התפתחויות כאלה יעלו מחדש את ערך גורם העומק, ואולי אף יהפכו אותו למכריע.

צימצום מעגל יעדי התקיפה

ד חיקת חיל־האוויר לתוך תחומי הקו־הירוק תק־טין את טווח הפעולה האפקטיווי של מטוסיו כלפי מטרות בעומק המצרי והסעודי, וכן כלפי מטרות שונות לאורך ים־סוף. לעובדה זו מספר משמעויות עיקריות:

מאת

שאבי תמיר

- הוצאת חלק מן היעדים שמצויים כיום בטווח התקיפה של מטוסי חיל־האוויר אל מחוץ לטווח זה.
- הרחקת חלק מן היעדים הערביים לטווח אליו מסוגלים להגיע רק חלק ממטוסי חיל־האוויר, עובדה המהווה מיגבלה על הקצאה אופטימלית של מטוסים למשימות השונות.
- **הרחקת מטרות מצריות ועסודיות, המצו־יות כיום בטווח טיסה של דקות ספורות. לעוב־דה זו משמעויות בהקשר להיקף החימוש שמסוגלים המטוסים לשאת, לקצב הניחות ומיספרן, לצורך לקוות מטוסי־הפצצה כמטריית מטוסי־יירוט, וכן לסיכויים להשגת הפתעה בתח־קפה. לדוגמה: מיגבלת המרחק תכפה על ח־מטוסים נשיאת חימוש קטן יותר, מצד אחד, וכן תקטין את מיספר הניחות שניתן לבצע בכל פרק זמן נתון. מאחר ומיספר ניחות כולל, כאשר הוא מוכפל במישקל החימוש הנישא, מבטא את העוצמה הכוללת של חיל־האויר בפרק זמן נתון, הרי אין ספק, שעוצמה זו קטנה כלפי יעדים בעומק הסעודי והמצרי ולאי־רך ים־סוף.**
- הקטנת האיום הישראלי כלפי יעדים בעורף המצרי בכלל, וכלפי „הבטן הרכה" של מצריים בפרט (איזור מצריים התיכונה והדרומית), וכן כלפי יעדים בעומק הסעודי ובשטחי ההיערכות הקדמיים של הצבא הסעודי למיתקפה נגד ישראל — כולל איזור טאבוק — כמתחייב מתוך ויתור על שדה אופירה, כל אלה פוגעים בכושר ההרתעה של ישראל מול אפשרות של שימוש מצרי בטילי סקאד נגד ערי ישראל; שכן כל מאמץ הפצצה ישראלי פוטנציאלי בעומק המצרי והסעודי, וכן כלפי איזור

באויר: פגיעה במאזן ההפצצה

טאבוק, פירושם הרבה יותר מטוסים כדי להשיג אותו אפקט המושג בהפצצה מתוך הפריסה הנוכחית, פחות חימוש ויותר מטוסי יירוט מלווים — ביחוד לנוכח הימצאות מטוסי אפ־15 בעתיד הקרוב בידי הסעודים.

ברם, אף שהעומק המצרי והסעודי „מתרחקים" מן התשתית האווירית הישראלית שלאחר נסיגה מסיני, הרי זירת הקרב עצמה — היינו: מרחבי סיני בין הקו־הירוק ותעלת־סואץ — „מתקרבת" אל התשתית האווירית של ישראל, שרובה פרוסה במרכז ובדרום ישראל. כלפי זירת הקרב העיקרית גחלה, איפוא, עוצמת חיל־האוויר הישראלי.

ציפוף הפעילות האווירית

ד חיקת חיל־האוויר לתחומי הקו־הירוק והגידול העתידי במספר השדות והמטוסים, יצופפו את הפעי־לות האווירית מעל המרחב האווירי של ישראל, אם נוסיף לכך, כי במילחמה שתפרוץ בתנאי הערכות בקו־הירוק יוסטו מוקדי הפעילות האווירית לכיוון המרחב האווירי של ישראל, הרי בעיית הצפיפות מקבלת מישנה־תוקף. סביר, למשל, כי בנסיבות אלו תיווצרנה בעיות שליטה ובקרה על המערך האווירי של ישראל, הן ברגיעה והן בשעת מילחמה. ציפוף הפעילות האווירית מעל המרחב האווירי של ישראל ישפיע על היתרון הישראלי בקרבות אוויר־אוויר, למשל. שכן, בנסיבות אלו ייתכן ולראשונה ייתקל חיל־האוויר בתופעה שעד כה נתקל בה רק בהקשר למערכי הגנה אווירית: הייינו, הרוויית המרחב האווירי. הרוויה זו מתבקשת משלושה כיוונים:

„החזרת שארם־א־שייך תשמיט את האופציה להגיב על מצור ימי"

- ראשית, הגידול העתידי הצפוי במספר המטוסים, המסוקים והמטוסים־ללא־טייס לסוגיהם בסד"כ מדינות ערב.
- שנית, הצטמקות התשתית האווירית של ישראל.
- שלישית, הסטת מוקדי הפעילות האווירית לכיוון תשתית זו במילחמה עתידית.

שלושה גורמים אלה עלולים ליצור מצב בו גם אם היחס בין כמות המטוסים שבידי ישראל לזו שבידי הער־בים נשאר יציב, הרי עצם הגידול המחלט של חילות־האוויר עלול לפגוע בעליונות ישראל בקרבות אוויר־אוויר. שכן, אף כי עד רמה מסויימת של צפיפות המרחב האווירי, עשוי דווקא חיל־האוויר הנהנה מיתרון איכותי לנצל את ריבוי המטוסים להגדלת יתרונו, הרי מעבר לרמה מסויימת של הרוויית המרחב האווירי מתחיל היתרון האיכותי להתישחק. שכן הרוויה גבוהה של המרחב האווירי פירושה הגדלת אלמנט המקריות בקרבות אוויר־אוויר, עובדה שהיא לרעת הצד הנהנה מעליונות איכותית בתנאים רגילים של קרב סדיר ומבוקר.

חסימת מיצרי יובל

ל יום בסיס ימי ואווירי באיזור שארם־אל־שייך, מצד אחד, והשליטה בחוף הדרום־מזרחי של מיפרץ־סואץ, מצד שני, מאפשרים לצה"ל לחסום את מיצרי יובל — במבוא הדרומי של מיפרץ סואץ — למעבר אוניות, ובכך למנוע, למעשה, מעבר אוניות אל תעלת סואץ או ממנה. אופציה התקפית־התרעתית אחרת, שמאפשרת הנוכחות הישראלית בשארם־אל־שייך, היא חסימת מיצרי טיראן למעבר אוניות לירדן או ממנה.

הצורך לממש אופציות אלה עדיין לעלות

(המשך בעמוד 34)

אדי מור

Sx70- תמונות- צבע נהדרות מתפתחות ממש לנגד עיניך

לחץ על הכפתור החשמלי, התמונה נשלפת, וההנאה מתחילה: בעוד הכל מסתכלים, התמונה מתחילה להתפתח בצבעים עשירים, תוך דקות. מצלמות פולארויד 1000 ו2000 הן הנפוצות ביותר לתמונות Sx70.
פעולת המצלמה היא אוטומטית לחלוטין — גם בשעת הפעלת המבזק.
צבעי פולארויד הם מן העמידים ביותר הידועים בצילום.

Polaroid

שתי דרכים להנאה מיידית

EE100- תמונות־צבע יפות ב-60 שניות בלבד

דקה אחת לאחר שצלמת, תוכל לחלק תמונות צבע יפות.

תענוג מיידי במצלמת EE100 של פולארויד.

למצלמת פולארויד EE100 5 סוגי סרטים בשני גדלים שונים: צבע, שחור לבן ופוזיטיב־נגטיב להכנת עותקים והגדלות.

ניתן לתאם כל מבזק למצלמת EE100.

לכל מצלמות פולארויד 3 שנות אחריות.

יבואנים בלעדיים לישראל:

ליאון דגון
צרכי צילום בע"מ
Leon Dagon
Photo Distributors Ltd.

סיטונאים ראשיים: 3 י. אקרן בע"מ — רח' נחמני 39 תל-אביב, טלפונים: 626632 — 611368

"POLAROID" is a registered trademark of Polaroid Corporation, Cambridge Mass., U.S.A. © 1977 Polaroid Corporation.

ליאון דגון מציג את Polavision

ההמצאה המהפכנית של Polaroid

אם יש צדק - יופע מייד!

קללה ברפיח

היה לי חלום, אחרי ישיבת־הלילה הארוכה של הכנסת. ואולי היה זה סיוט.

בחלומי ראיתי את יישובי פיתחת־רפיח. את הגברים, והנשים, והילדים. את הבתים, והשדות, והבארות, והכלבים.

והנה, לפתע, ברוח סערה, ירד עליהם אריק שרון, ועימו חיל רב מאד.

כעדת זאבים על עדר כבשים, פשטו על היישובים. להשמיד. לחסל. לגרש.

את הבארות סתמו באבנים ובעפר.

את העצים עקרו ואת השדות שרפו.

את הבתים פוצצו וניפצו, עד כי לא נשארה אבן של אבן.

את הנשים הבוכיות ואת הילדים המבוהלים, בעלי העיניים הקרועות לרווחה מאימה, הם העמיסו על משאיות שהובילום מן המקום, למקום לא ידעו.

את הגברים היכו ואסרו.

בכלבים ירו.

וכאשר ירדה השמש על פיתחת־רפיח, לא שררו בה אלא חורבות, גושי ביטון פזורים, בארות סתומים, שדות עשנים, וגוויות של כלבים ותרנגולות פזורות בשטח.

אריק שרון היה שם.

■ ■ ■

כל זה כבר קרה פעם. שם שם. כאותו שטח עצמו.

זה היה לפני כמה שנים, כאשר אריק שרון, ועימו חיל רב מאד, גירשו את הבדואים, ששכנו במי קומות אלה מדורי־דורות.

את הבארות סתמו.

את העצים עקרו.

את הבתים הרסו.

את הנשים והילדים העמיסו על משאיות.

את הגברים אסרו.

ולא נותרו אלא חורבות וגוויות של כלבים.

כדי לפנות את השטח למען „מתנחלים" ישראליים.

למען הדבר שמשה שמיר קרא לו, השבוע, „האמונה בצידקת הציונות."

■ ■ ■

אי־לו היה אחד מאותם ילדים כדורים, שאנשיו של אריק העלו־דחפו בעטו אותם אל המשאיות, יודע את שירי ביאליק, יכול היה לזעוק: „אם יש צדק, יופע מייד!"

הוא לא הופיע מייד.

אבל הוא מופיע.

הצדק מופיע בדרכים עקלקלות ומפותלות, ששום בן־אנוש לא יכול היה לחזות מראש.

אם כן, מי זה יכין ראש ויתד אבל?

■ ■ ■

בימים אלה חוגגת הציונות והיא מוליכה ביטויים שבאופנה.

„עם כל הכאב שבלב, והוא כאב גדול ומר, על פינוי היישובים..."

„מתוך מועקה עמוקה..."

„בנפש חרדה ובלב דואב..."

גם היוזמים שבקרב הפוליטיקאים ראו צורך לשבץ פנינים מסוג זה בנאומיהם בכנסת, בדברם על הצורך בפינוי היישובים בסיני, כדי להראות את רוחב ליבם ולהפגין את גדלות נפשם.

יורשה לי להעיר, על כן, להצהיר:

אין לי כאב כלב.

אין בי מועקה עמוקה.

נפשי אינה חרדה ולבי אינו דואב.

כי לנגד עיני עומדות פניו של אותו יהד בדואי. ובאוזני מצלצל קול ביכיין של הנשים. ובאפי עומד ריח התבערה של החורבות העשנות.

■ ■ ■

בין דברי הצביעות המתחסדת, שנשמע פכו מפי פוליטיקאים בכנסת, נשמעו גם פסוקים בנוסח: „אני יודע עד כמה זה נורא לעקור הקלאים מאדמתם, מן השדות שבהם הם השקיעו את מיטב עמלם, מן הבתים שבהם נולדו ילדיהם, מן היישובים שבהם בנו את חייהם..."

האמנם? קשה?

האמנם נורא הוא לעקור אדם מן האדמה, שבה היכה שורשים לפני שבתיים, שלוש, חמש, עשר שנים?

האמנם נורא הוא לפנות ישוב, שבו נולדו ילדים מתוקים, בלונדים, תכולי־עיניים?

והתחסדות רוננת ברמקולים, נזכור־נא אותם, את חצוצרי־האמת, בני הקיבוצים בנגב, אנשי המצפון.

■ ■ ■

משחו על „האמונה בצידקת הציונות".

שלוש מילים יפות:

אמונה.

צדק.

ציונות.

אם קמה אי־פעם, בכל שמונים שנות קיומה של התנועה הציונית, ובכל מאה השנים של תולדות ההתיישבות היהודית החדשה בי ארץ, תופעה שהכתימה את שם הציונות — הרי זו ההתנחלות בי פיתחת־רפיח.

הפגנה נגד גירוש הבדואים בפיתחה (1972)

אם כן, איך זה קרה שאף חבר־כנסת אחד לא הזכיר, בדיון הארוך הזה של יום וליקה, שאנשים נעקרו מן האדמה הזאת, אנשים שהיכו בה שורשים — לא לפני חמש שנים, ולא לפני חמישים שנה, אלא לפני חמש מאות וחמשת אלפים?

האם הילדים שגורשו היו פחות מתוקים, מפני שהיו שחומים ושחורי־עיניים, כאבותינו בימי התנ"ך?

■ ■ ■

אני מרשה לעצמי להעלות דברים אלה עתה, כי הייתי בין קומץ המפגינים — כמה מאות, בסך הכל, מכל קצות הארץ — שהתקבצו לפני שנים ליד הגדר של פיתחת־רפיח, כדי להביע את הכאב שבליבם, ואת המועקה שבנפשם, מול פני הפינוי האכזרי של הבדואים מפיתחת־רפיח.

הם נענו לקריאתם של חלוצים אמיתיים — מתיישבים צעירים מכרם־שלום, מניר־רים, ממגן ומקיבוצים אחרים בסביבה, בתחומי „הקו הירוק".

אלה ראו, נזעקו והזעיקו את קומץ האנשים בישראל, שחיו מרכינים אז ראשם בוז ושינאה שניתך עליהם.

אז, כאשר ההתנחלות בפיתחת־רפיח היתה תפארת הציונות, מיצווה מקודשת של הביטחון הלאומי, עניין של חיים ומוות למדינה.

כיום, כאשר הצביעות חוגגת

חורבות של בית ערבי הרוס בפיתחה

לידתה בנישול ברוטאלי, בגירוש אכזרי, בשוד ובחמס.

חייה בניצול מבחיל, בתאוות־בצע ובעושק סוציאלי.

היא הכניסה את ניצול האדם בידי האדם כעיקרון־יסוד בחיי ההתיישבות.

היא הסכה מחדש את הפיראמידה החברתית, אשר תלמידיו של בהל בורוכוב הפכחה.

היא יצרה מעמדות של אדונים ועבדים בהתיישבות „העובדת".

היא העבידה צמיתים מסוג חדש — את אותם הבדואים, שגורשו על־ידה מאדמת אבות־אבותיהם, למען תיפארת הציונות והביטחון הלאומי.

היא לקחה אותם ואת נשותיהם, ואת ילדיהם, והעבידה אותם בתנאי־ניצול מחפירים.

וכאילו לא די בכך, היא הביאה ממחנות־הפליטים של עזה את הילדים הקטנים, בני שמונה ועשר, והעבידה גם אותם בשכר־רעב, שמונה ועשר שעות ביום.

היא המיטה חרפה על הציונות. היא הכפישה את צידקתה.

היא גרמה לכך שרבים וטובים, לא רק בעולם אלא גם בארץ, החלו מפשפשים מחדש במעשי הציונות בדורות האחרונים, בבקשם לברר שמא כל הציונות היתה כזאת.

שמא היו גם בעבר נישול וניצול וחמס? שמא היו כל הסיפורים שלמדנו

(המשך בעמוד 36)

בגין על ארידור: קארייריסט כמו דירקטור קטן בסוכנות ✱

וייצמן על ארנס: זה נקרא פרופסור? ✱ בגין על לנדאו:

למה הוא עושה לי את זה? ✱ הכסף של דייקסל

חרות - בלי הדר

מ"ה כיתאים? מה הוא רוצה ממני? מה עשיתי לו? מה קרה?" אלה היו התבטאויותיו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, לאחר ישיבת הממשלה שדנה בהסכמי קמפ־דייוויד. בגין התייחס בדברים אלו לידידו הקרוב ביותר בימים אלה, השר־בלי־תיק חיים לנדאו. לנדאו, מנאמניו הוותיקים של בגין, שנשאר נאמן לו גם לאחר ההתרחקות בינו לבין ותיקי חרות האחרים, כד"ר יוחנן בדר, היה הראשון שנתן את האות להתמרדות נגד מנהיג תנועת־החרות.

אומנם ח"כ גאולה כהן יצאה כנגד בגין עוד קודם לכן, אולם מילבד הכאב האישי שדבריה החריפים גרמו לו, היה ברור לבגין כי היא תופעה שולית מהבחינה הפוליטית. תומכיה של כהן לא נימנו על מקורביו של בגין בחרות. אלה הם בעיקר אנשי ארץ־ישראל השלמה, כמשה שמיר, שמעולם לא היה איש חרות, ואנשי רפ"י ותיקים, שמוצאם מתנועת־העבודה.

אולם סידרת השאלות שהציג חיים לנדאו לבגין בישיבת הממשלה, הביכה אותו. היחסים בין לנדאו לבגין הם כאלה, שכל בעייה המתעוררת אצל השר־בלי־תיק, מתבררת בשיחה בארבע עיניים בביתו של ראש־הממשלה, שבו נחשב לנדאו לאורח רצוי ואהוד. והנה, לפתע, מבלי שבגין היה מוכן לכך, השיג לנדאו, בצורה של שאילתות בישיבת הממשלה, על כל מהלכיו. בגין, שמעטים זוכרים אותו כה שיכור־ניצחון כפי שהיה בישיבת הממשלה, היה מופתע.

בגין לא ענה ללנדאו. הוא היה נדהם מדי והבין כי לנדאו אינו שואל אלא מביע דעה אופוזיציונית. גם בהצבעה הצטרף לנדאו אל הנמנעים־מתנגדים. מייד לאחר ישיבת הממשלה מיהר לנדאו להסתלק מהבניין ולא פנה לחדרו, קומה אחת מעל ללישכת ראש־הממשלה, למחרת יצא לנדאו לחו"ל. בין כה וכה אין הוא חבר־כנסת.

הידיעה על התמרדותו של לנדאו, מהנדס־בניין במיקצועו, יליד פולין ומי שהיה מפקד האצ"ל, פשטה במהירות רבה בקרב חברי־הכנסת והעסקנים של חרות. לגבי־הם היתה זו מהפכה של ממש. לנדאו הוא הנאמן מיספר אחד של בגין, ונאמנותו לראש־הממשלה אינה מתבטאת רק בעניינים פוליטיים. זוהי ידידות אישית עמוקה האופיינית לרעים לנשק.

היה זה רק מבוא למה שהתרחש שלושה ימים אחר־כך בכנסת עצמה. לפתע התברר, כי גם לנאמני בגין המובהקים יש חישובים פוליטיים פנימיים, חשובים יותר מהנאמנות למנהיג, ולחלקם אף דיעות פולייטיות שונות. ההצבעה בכנסת הסילה אלומת־אור על יסודותיו הרעועים של בניין, הנראה מבחוץ מטויח ומוצק. אך יחלוף עוד זמן רב עד שהיסודות יקרסו תחתם. בימים או בשבועות הקרובים לא יחול קרע בחרות, ויש הסוברים כי אפילו גאולה כהן לא תפרוש מהמיפלגה. אולם מנחם בגין ימצא לו את השעה המתאימה, כדי לגמור את החשבונות עם אלה שהניפו יד נגדו.

בגין, כמו גולדה מאיר, הוא מסוג המנהיגים שאינם מסוגלים לסלוח או לשכוח. נבונותו תעמוד לו להמתין לשעת־כושר, אולם ההצבעה של כמה מאנשי חרות בכנסת לא תרפה ממנו, והוא ישקול מחדש את המשך השותפות בינו לבינם.

המישפחה הלוחמת * בהתנחלות הבלתי־חוקית בסבסטיה
מילחמה ביחד

"דירקטור קטן"

מ"ה בעצם קרה בחרות? מדוע הציבע כל אחד מחברי־הכנסת שלה כפי שהצביע, כשרבים מהם שוכחים את הרמת היד האוטומטית שלהם בשלושים השנים האחרונות, בכל הנוגע לתמיכה בבגין.

הראשון שהצביע נגד, והפתיע בכך את כל מכריו, היה עורך־דין יורם ארידור, שהוא סגן השר במישרד ראש־הממשלה. ארידור ידוע כרוויזיוניסט הוותיק ביותר בקרב צעירי חרות. עוד כשהיה סטודנט נודע כעסקן של חרות באגודת הסטודנטים, ומשך אליו את תשומת־ליבו של בגין, שהכיר את אביו המנוח, שהיה אף הוא מנאמני בית"ר. הקרע הראשון בין בגין לארידור חל כאשר הציג עצמו ארידור בפני מרכז חרות, כמועמד לכהונת השר הנוסף. בגין חפץ בידידו, חיים לנדאו, אולם נראה היה, בשלבים מסויימים, כי ארידור יגבר על מועמדו של בגין. לארידור יש השפעה רבה וכוח ניכר בקרב העסקונה של חרות. בשלב מסויים עצר ארידור, והגיע למסקנה כי לא כדאי לו, מהבחינה הפוליטית־הפנימית, להתייצב כנגד בגין ולנדאו. הוא הסיר את מועמדותו בטענה, שהתברר לו כי השר הנוסף יהיה שר־ללא־תיק, וכי הוא עצמו רוצה תפקיד ביצועי.

מייד לאחר הבחירות נדמה היה כי ארידור הוא מהמקורבים ביותר לבגין. ראש־הממשלה מינה אותו לסגן־שר במישרדו, ובמשך כמה חודשים היה ארידור שר בפועל המופקד על חמישה מישרדים. ארידור עצמו לא הסתיר את תיקוותו, כי בגין ימנה אותו בסופו של דבר לשר. הוא רמז אף למקורביו, כי יש לו הבטחה של בגין בעניין זה.

אולם היו בחרות כאלה שקינאו בהתקרבות הפיתאומית שבין בגין לארידור, והחלו לשים לסגן השר רגליים. ביניהם היה האיש המקורב ביותר לראש־הממשלה, ראש לישכתו, יחיאל קדישאי, ש"האזבה" בינו לבין ארידור היא מן המפורסמות. ארידור לא קיבל תפקיד של שר וגם לא הוטלו עליו תפקידים במיסגרת מישרתו, סגן־שר. ארידור גם סבור, שאם היה בגין מפעיל את השפעתו, הוא היה זוכה במרוץ לתפקיד גיבור הסוכנות. תפקיד שבו חשק לאחר שהתברר לו כי אפסו סיכוייו להיות שר של ממש.

לאחר נאומו האופוזיציוני בכנסת, נפגש ארידור עם בגין, ביציאה מאולם המליאה. בגין היה סמוק מזעם וממש התנפל על ארידור. אך זה לא השיב לו מילה. אחר־כך סיפר, כי ברגע שבגין כינה אותו "מר ארידור", ולא יורם, כפי שהיה נוהג, "היה לי ברור שאני גמור אצלו."

לאחר ההצבעה בכנסת יצא ארידור לחוץ־לארץ, לא לפני ששלח שדר לבגין, להסביר את נאומו המתנגד ואת הימנעותו מההצבעה: "כדאי היה שהציבור יראה שלא כל תנועת החרות היא מיקשה אחת. זה לטובת העניין ולטובת המיפלגה, לכן הצבעתי כך. חשוב היה שהציבור שלנו יבין שאנחנו חרדים ליהודה ושומרון. עמדתי על המישמר. אם הייתי יודע שלא יהיה רוב לקואליציה בהצבעה, הייתי מצביע בעד, יחד עם הח"כים דייקסל ושילנסקי."

אולם זה לא עזר לארידור. במיזנון הכנסת נשמע בגין כשהוא מכנה בקול רם את ארידור "קאריירייסט! עכשיו הוא נימנע, כדי להשקיט את המצפון שלו. אני מכיר אותו. הוא מתאים להיות דירקטור קטן בסוכנות."

"זה פרופסור זה?"

ה איפוזיציונר השני בגין היה יו"ר שב־ראש ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, הפרופסור משה (,,מישה") ארנס, שאינו נימנה על ידידי־הבית של בגין, אך גם יריבה המוכתרים ביותר של גאולה כהן הוקסמו מנאומה בדיון הגדול בכנסת. עם גאולה כהן קשה לקשר את המושג „קסם" אך בכל זאת, קשה היה שלא להישבות במילים, שיצאו מן הלב ונכנסו אל הלב.

גאולה כהן היתה בין הבודדות, באותו היום הגדול בכנסת, שהורגש כי אמרה את שחשבה — או, נכון יותר, את שהרגישה. כאשר גרונה השתנק כאילו היא עומדת לפרוץ בבכי, היה ברור — לשומעים בכנסת וליד מקלט הטלוויזיה — כי גאולה כהן אכן מתרגשת, עוצרת עצמה מלפרוץ בבכי ולפרוק את כאבה, שהיה כן ואמיתי.

רק יומיים קודם־לכן, שוב בכנסת, ושוב לעיני מצלמות הטלוויזיה, הרגיזה גאולה את כל שומעיה. בסיגנון גאולה־כהני טיפוסי היא הפריעה לנאומו של ראש הממשלה, הרגיזה בקריאות־הביניים הוולגאריות ובצורה שבה פלטה אותן.

מזה שנים רבות מרגיזה גאולה כהן את כל שומעיה. יש בהופעתה, שהיא כמעט תמיד על גבול ההיסטריה, דבר־מה מעצבן, מרתיח ומקומם. כזו היתה הישיבה הראשונה של הכנסת, שבה נאם בגין מייד אחרי שהיא הוצאה מן האולם, והיא היתה ההיפך הגמור מכך יומיים לאחר־מכן, כאשר נשאה את הנאום הגדול שלה.

והיה אחד שלא שמע את הנאום: מנהיגה של גאולה כהן במשך שנים רבות, מנחם בגין. תחת מבטי־הבוז אפילו של מעריציו קם בגין, מייד כאשר נקראה גאולה לדוכן, ועזב את האולם בהפגנתיות. כאשר אמרה גאולה „חבל שלראש הממשלה לא היה מספיק אומץ לשמוע את דברי," הסכימו עימה גם המקורבים ביותר לבגין.

■ ■ ■

לא היתה זו הפעם הראשונה שבין בגין ודרכו לבין גאולה כהן לדרכה, חל קרע משמעותי. הפעם הראשונה שבה נפגרו דרכיהם חלה כאשר בגין עדיין לא הכיר כלל את גאולה כהן, אבל היא כבר ידעה היטב מיהו מנחם בגין. בשנת 1940, כאשר היתה גאולה כהן נערה בת 15, בעלת ותק של שלוש שנים בתנועת־הנוער של בית"ר, היה מנחם בגין נציב בית"ר בפולין, ושימעו הגיע גם לאוזניהם של הילדים הצעירים ביותר חברי בית"ר. מייד אחרי הפילוג בין דויד רזיאל לבין אברהם („יאיר") שטרן והקמת לח"י, החליטה הנערה בת ה־15, שהחלה אז את לימודיה בסמינר למורות, כי תנועתם של דויד רזיאל ומנחם בגין אינה אקטיוויסטית דיה עבורה. היא פרשה מתנועת־הנוער של בית"ר והצטרפה ללח"י.

שנים רבות אחר־כך קיבל אותה מנחם בגין לתנועתו, תנועת החרות, בזרועות פתוחות. אז היתה כבר גאולה כהן הקרייריסטית ביותר שהכיר בגין.

הכוהנת של הגאולה

נית האמיצה של הלח"י, האשה שהבריטים לחמו בה מילחמה כמעט אישית, ירו עליה, פצעו אותה, עצרו אותה, והיא הצליחה להתחמק מידיהם ויכלה להם. גאולה הצטרפה לתנועת החרות, עד לקרע הבא עם מנחם בגין.

בראשית שנת 1973, כאשר עזר וייצמן הניף את נס המרד נגד בגין, הצטרפה גאולה כהן אל וייצמן. מאז קיימים יחסים טובים בינה לבין וייצמן וגם במיזגון הכנסת, כאשר כל מי שדיבר עם גאולה כהן היה בעיני בגין מוקצה מחמת מיאוס, התחכם עימה וייצמן בדרכו הטיפוסית ואף קרא לה „גאולהל'ה." וייצמן לא השכיל אז לחזור לזרועות חרות ההיסטוריות של בגין, ובמשך כמה שנים ישב על קרח פוליטי. גאולה, שהבינה את הטעות הטאקטית שעשתה, מיהרה לחזור בתשובה עוד לפני שחוסלו כל שאר החשבונות עם המרדים, ובגין סלח לה. אולם לא לגמרי. למרות שהובטח ללוחמת האצ"ל מקום נכבד ברשימת חרות לכנסת בבחירות ש־נערכו אז, הוצבה גאולה כהן במקום ה־35 ברשימת הליכוד לכנסת, מקום שלא נחשב אז ריאלי.

גאולה כהן בוויכוח הגדול בכנסת
מילחמה לחוד

אולם גאולה כהן נכנסה לכנסת, ומאז החלו יחסיה עם בגין מתהדקים. בגין לא הירשה לומר בנוכחותו דבר שהיה בו אפילו רמז של מילה רעה על גאולה. הוא היה רץ איתה להתנחלויות של גוש־אמונים, משתף אותה בישיבות סוערות שנערכו בעניין ההתנחלויות בביתו שב־רחוב רוזנבאום בתל־אביב. לרבים זכורה הופעתו המשותפת של בגין עם גאולה כהן בסבסטיה, בהתנחלות הראשונה של גוש־אמונים שממנה נולדה אחר־כך קדום, כאשר בגין וגאולה כהן, כל אחד בסיגנונו שלו, מתחרים זה בזה: מי ייטיב להסית את חברי הגוש נגד הצבא ונגד שמעון פרס, שהיה אז שר הביטחון ושבא לסבסטיה כדי לדון עם המתנחלים על התפנותם.

לקראת הבחירות האחרונות היתה כבר גאולה מבאי־ביתו של בגין וקיבלה את המקום השישי ברשימת חרות לכנסת (המקום ה־15 בליכוד), הרבה לפני ידידים ותיקים של בגין.

קמפ־דייוויד היה הקרע השלישי בין גאולה כהן לבין בגין, ונראה כי הוא גם הקרע הסופי ביניהם. גאולה הצליחה להרגיז את המנהיג, עד כדי כך שהוא חדל לכנותה בשמה (כפי שנהג בן־גוריון בבגין עצמו), ואסר על מקורביו להזכיר את שמה בנוכחותו. למרות שבגין הורה לדובריו להכחיש זאת, הוא לקה בהתקף הקל — שנגע מדלקת קרום־הלב שממנה הוא סובל — ביום השישי האחרון, כאשר צפה בטלוויזיה בגאולה כהן ובכנס המעריצים שלה שנערך באולם עולי הגרדום שבבית ז'בוטינסקי בתל־אביב.

יריבה של גאולה כהן לא יכלו שלא לבוא אל בגין ולומר לו: „הזהרנו אותך." בין אלה היה דווקא משה דיין, שפעמים רבות כינה את כהן „אשה היסטרית ומתוסכלת."

אך ידידיה של גאולה כהן, ביניהם ה־זמרת שולמית ליבנת *, שגאולה היא בת־בית אצלה הבינו לדיבריהם, גם את גאולה כהן במהדורתה ההיסטרית וגם את גאולה כהן החדשה בינתיים: שקטה, מדברת בכאב עצור, שובת־לב בכנותה ובאמונתה העיקשת.

■ ■ ■

אולה כהן נולדה לפני 53 שנים בתל־אביב, לאב שעלה בתחילת המאה מתימן ולאם ילידת ירושלים, שיבעה דורות בירושלים, שאבות־אבותיה הגיעו מ־מרוקו, כמו אבות־אבותיה של אמו של נשיא המדינה, יצחק נבון. נראה כי כבר עם לידתה הוחתמה בחותמת הלאומניות. היא נולדה למישפחה לאומנית, בי' בטבת, יום הצום לזכר נפילת ירושלים. אביה החייט קרא לה גאולה, על שם יום הולדתה. שמונה אחיה של גאולה נקראו בשמות כוהנים, ואילו אחותה נקראה על שם אסתר המלכה.

כאשר נשאלת כיום גאולה כהן למיקצועה, היא משיבה: עיתונאית. אולם בילדותה חלמה להיות שחקנית. היא שקדה על הטכסטים של תפקידיה בהצגות בית־הספר העממי יותר מאשר על שעורי־הבית, ופעמים רבות נמנעה מלצאת ולשחק עם חבריה כדי לשנן שוב ושוב רפליקות מתפקידה בהצגה שהועלתה ב־בית־הספר. בספרה את סיפורה של לוחמת, תיארה זאת גאולה כהן: „פעמים רבות הייתי מדקלמת בבית־הספר משירי הזעם של ביאליק, כשמולי קהל תלמידים ומורים. ובעוד אני בדרכי אל הבמה, אני עוצרת בעצמי לא לפרוץ בדיקלום, ובעוד אני יורדת ממנה — הייתי מבקשת לחזור על עקבי ולעלות שוב." גאולה כהן אהבה לא רק דיקלום ומישחק, אלא גם במה. כיום היא יודעה בקרב עיתונאי הכנסת כמי שמכריחה אותם לשמוע את נאומיה ולשמוע אותה, אחר־כך, במיזגון הכנסת, מכתיבה להם את הנאום לציטוט.

אחרי תקרית בסמינר למורות שבו למדה, עם אחת התלמידות שהשתייכה דווקא להגנה, תקרית „שהיתה מלווה מכות וחבטות, סולקה גאולה כהן מהסמינר, בעיקבות הוראתם של ראשי היישוב לסלק מ־מוסדות החינוך את כל הצעירים שנתפסו כשהם משווייכים לאצ"ל או ללח"י. גאולה כהן קיבלה ממנהל הסמינר, מיכתב, שבו נאמר כי היא למדה בכיתה העליונה של המוסד וסולקה ממנו מ„סיבות שלא הין תלויות בלימודיה, אלא מסיבות פוליטיות על־פי הוראות מחלקת החינוך."

באותה עת יצא לאור אשנב, אחד מביטאוני ההגנה בעריכתו של אליעזר ליבנשטיין. כדי להפנות את תשומת־לב השלטונות הבריטיים אל לוחמת הלח"י הצעיר, גולל אשנב את כל פרשת סילוקה מבית־הספר, וגאולה נאלצה לעזוב את בית הוריה ולרדת למחתרת לראשונה בחייה. היה ברור שהבריטים יחפשו אותה. אחרי הפירסום באשנב. צחוק הגורל הוא ששנים רבות אחר־כך הפכה גאולה כהן בת־בריתו של עורך אשנב, אשר שינה בינתיים את שמו לאליעזר ליבנה, והיה, יחד עם גאולה, אחד מראשי תנועת ארץ־ישראל השלמה.

באותה עת הצליח הלח"י להרכיב את משדר תחנת־השידור הניידת שלו. גאולה כהן היתה בין חברי הלח"י שנקראו לי־מיבחן־קול אצל אחד משלושת מפקדי הלח"י, נתן (פרידמן) ילין־מור. גאולה היתה היסטרית ונרגשת, כדרכה, בעת המיבחן, עד שילין־מור, כיום יריב פוליטי מובהק של כהן, נאלץ להתאמץ להרגיעה. אולם דווקא התרגשות זו, שהביאה אותה לדבר בלהט בפני מיקרופון־הדמה, היא שהעניקה לה את התפקיד. תיאר את הפגישה ביניהם נתן ילין־מור, בסיפרו לוחמי חרות ישראל:

„דקת־גו היתה, שברירית. אך מפניה הציצו שתי עיניים יוקדות. שערה השחור, שכבר בימים ההם לא סורק בצורה שיגרתית, היה עטרת נאותה לפניה השחומים שסומק ביציבע בהן וביחד שיוו לה צבע רענן." תחנת־השידור של הלח"י וקולה הפאתטי הצווחני, הרגשי מדי, אכן הפכו סמל של הלח"י בתודעת היישוב, אך הרי חיקו רבים וטובים מאנשי ההגנה, שפעולות הלח"י האקטיוויסטיות ועמדותיו הפוליטיות אומנם קסמו להם, אולם הנאומים המנופחים והקול שעל גבול ההיסטריה מנעו בעדם מלהצטרף ללוחמי החרות.

בשנת 1946 הפכה גאולה כהן גיבורה לאומית. אנשי הבולשת הבריטים וה„כלניות" חובשי הכומתות האדומות הקיפו בית ברחוב השומר 3, ליד שוק הכרמל ב־תל־אביב, פרצו לתוכו וחשפו, אחרי פעולת־עיקוב ממושכת, את תחנת השידור של הלח"י שהיתה שנואה עליהם יותר מכל, ואת הקריינית שהיתה סמל התחנה — גאולה כהן. אנשי הבולשת, שבידם היה תיאורה של גאולה כהן ואף תמונה שלה מגיל 12, נדהמו לפגוש תחת הצעירה התימנית בעלת העור השחום שלה ציפו, נערה בלונדית. לצורך הסוואה חימצנה אז גאולה כהן את שערה, ואפילו טרחה להסתרק בסיגנון המקובל.

בבניין הבולשת הבריטית בתל־אביב עונתה גאולה והוכתה, ואחר־כך הועברה לבית־הכלא לנשים שבבית־לחם. כעבור תקופה קצרה היא הצליחה להימלט מ־כלא אולם שוטרים בריטיים, נעזרים ב־שוטרים ערביים דלקו אחריה במורדות ההרים לכיוון ירושלים, פתחו עליה באש, פצעו אותה פצע שיטחי למדי בירכה, ולכדו אותה.

בדרך חזרה לבית־הכלא הועברה גאולה במסע משפיל ברחובות בית־לחם, נחבשה והובלה לצינוק, למרות שהיתה פצועה. אחרי שפיצעה הגליד הועברה תחת מישמר כבד אל בית־המישפט בירושלים. לאחר נאום פוליטי, מסוג הנאומים של כל לוחמי הלח"י שנתפסו והועמדו לדין על־ידי הבריטים, ואחרי שגאומה הופסק על־ידי בית־המישפט, היא נידונה לתשע שנות מאסר: שנתיים בגין אחזקת המשדר ושבע שנים ביגלל אחזקת נשק.

אנשי הלח"י החליטו לחלץ את סמל הלח"י מבית־הכלא. אמונים על ניסיונות מילוט, ידעו אנשי הלח"י כי הבריטים נמנעים מלבדוק נשים ערביות. דווקא ה־ערבים, שנגדם נלחמת עתה גאולה כהן בשצף־קצף, הם שהצילו אותה מבית־הכלא. אנשי הלח"י הצליחו להפעיל לחצים למען העברתה למירפאת בית־הסוהר ב־ירושלים, כדי להמשיך את הטיפול ברגלה הפצועה. כמה ערבים מאבו־גוש, מקרב חברי הלח"י, הבריחו לגאולה בגדי ערבית, הקימו מהומה גדולה שאיפשרה לה להתלבש, לשים רעלה על פניה ולהימלט מבית־הכלא.

ממיגרש־הרוסים פנתה גאולה אל בית ידידים־לוחמים בירושלים. שוב חימצנה את שערה, שהספיק בינתיים להשחיר, ובאותם בגדי ערביה, כשעל בירכיה תינוק מיללי וסביבה עוד נשים מחופשות כערביות, הוסעה לרעננה.

כך החלה דרך־הנדודים של הלוחמת, שנרדפה „על־ידי כל הצבא הבריטי, שהיה אחוז שיגעון אמוק ביגלל בריחתי." כעבור זמן־מה הועברה מרעננה לבני־ברק, שם חופשה כאשה דתיה, ומבני־ברק לשכונת מחלול שעל שפת הים בתל־אביב. לשם הסוואה „הודבק" לה בעל. היה זה עימנואל אל שטרסברג, לוחם לח"י, לשעבר חניך בית"ר בפולין, שכינויו המחתרתי היה „אדם". אחרי תקופת־מה של חיים כבעל ואשה מאוהב, החליטו בני־הזוג להינשא ברציונות. במהלך טכס־הנישואין הצנוע, כשגאולה נושאת את השם מיכל ועימנואל את השם מיכאל, נכנס לחדר אחד הזקיפים והפסיק את החתונה, אם כי היה זה

(המשך בעמוד 33)

הוא מקובל עליו וזוכה מצידו ליחס של כבוד. ארנס הגיע לחיים הפוליטיים ב־חרות, לאחר שהיה נציב בית"ר בארצות־הברית והמארח של בגין בסיוריו שם. ארנס היה מרצה בסכניון בחיפה, ולאחר־מכן סמנכ"ל התעשייה האווירית, בעת ש־משה דיין היה שר־הביטחון. בעקיפין היה זה דיין שהרחיק אותו משם. אחר כך הפך ארנס למנהל של חברה פרטית בשם סיבר־נטיקס.

לאחר ניצחון הליכוד בבחירות היתה תמונת הממשלה ברורה לארנס. הוא ראה את דולצ'ין כשר־החוץ ואת עצמו כשר־הביטחון. ארנס משוכנע כי הוא אחד המומחים הגדולים בארץ לענייני ביטחון, בעיקר בכל מה שנוגע לאוויריה, והעובדה שהוא גם קיבל את פרס־ישראל לביטחון, הגבירה אצלו מודעות זו.

אך בגין בחר במשה דיין ובעזר וייצמן לכהונות שר־החוץ ושר־הביטחון. לארנס נתנו את תפקיד יושב־ראש ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אותו מילא קודם לכן יצחק נבון, שניבחר לנשיאות. אולם בעוד שבתקופת נבון היתה הוועדה משמעותית במידת־מה, מזלזלים בה שני השרים הקשורים בה היום, דיין ווייצמן. ארנס השיב במיתקפות־נגד. בכל פעם שווייצמן או דיין הופיעו בפני הוועדה, תקף אותם ארנס בחריפות רבה. בין היתר הוא תקף בשעתו את שר־הביטחון על ניהול המילחמה בדרום־לבנון. דיין, כדרכו, מגיב בזילזול על התקפותיו של ארנס, וכמה פעמים אף ביטל בפומבי את חשיבות הוועדה. גם וייצמן מזלזל בוועדה, והיו מיקרים ש־סירב להופיע בפניה, אולם הוא „מכבד" את ארנס בלשון המחוספסת שלו. לאחר ההצבעה בכנסת לא יכול היה וייצמן להתאפק ואמר על ארנס, בידיעה ברורה שהדברים יגיעו אליו: „זה פרופסור זה? זה אפילו לא דוקטור."

ארנס הגיב בחריפות רבה והצביע נגד ההסכם. את ארנס מנחים באופוזיציה שלו לבגין שינאתו לקברניטי ההסכם — וייצמן ודיין — והידיעה כי בפברואר הקרוב תתקיים ועידת חרות. לארנס, איש מחוז תל־אביב של המיפלגה, נדמה כי אופוזיציה ל־בגין היא ערובה לקבלת מינויים ותפקידים בוועידה. כיום משמש ארנס כסגן יו־שר־ראש הנהלת המיפלגה, סגנו של בגין בחרות.

היימנעותו של ח"כ מיכאל דקל־דייקסל בהצבעה היתה המובנת ביותר מכל הצבעות־הנגד של חברי חרות. דייקסל, אשר לפי השמועה שינה לאחרונה את שמו ל־דקל משום שאחיו הקבלן הרחובותי, הסתבך בפלילים, הוא חבר מושב נורדיה ליד נתניה. המושב, שהוקם ב־1948 על־ידי אנשי בית"ר ואצ"ל ששירתו בצבא הבריטי, ונקרא על שמו של מכס נורדאו, הוא אחד המושבים החזקים של חרות. כוחו של דייקסל במיפלגה הוא כוח המושבים. מושבי חרות, כמו שאר המושבים, מתגדים בחריפות רבה להסכמי קמפ־דייוויד,

(המשך בעמוד 32)

* אמה של לימור ליבנת, מי שהיתה העוזרת האישית של יורם ארידור כאשר כיהן כממלא־מקום חמישה שרים.

„בקמפ־דייויד נוסדה המדינה הפלסטינית"

מיכתב גלוי לאסר ערפאת

יאסר ערפאת עם אנור אל־סאדאת

לכבוד
מר יאסר ערפאת,
יו"ר הארגון לשיחרור פלסטין,
ביירות המערבית.

אדוני היו"ר,

אני כותב לך את דברי אלה בצורת מיכתב גלוי, משני טעמים:

ראשית, איני רוצה לפנות אליך בדרך חשאית, מכיוון שסבורני כי לבני שני עמינו — הישראלי והפלסטיני — יש עניין חיוני בנושאים הגוריליים שאני מתכוון להעלותם לפניך.

שנית, הניסיון מלמד כי זוהי הדרך המהירה ביותר, ואני חש צורך דחוף בהבאת הדברים לעיונך ולשיקולך, בטרם יחליט אש"ף סופית, ובצורה שאין לחזור ממנה, על יחסו להסכמי קמפ־דייוויד.

אני מקווה כי ידידי צברי ג'ריס, שלמדתי להכירו ולהעריכו עוד בנעוריו, והמכהן כעת כראש המכון של אש"ף לחקר ענייני ישראל, יתרגם את הדברים מעיברית לערבית בידו האמונה, וכי יהיו מונחים לפניך יומיים־שלושה אחרי כתיבתם, בראש־השנה היהודי.

פטריוטיזם ורוקיום

א קדים את הסוף להתחלה, ואומר מייד מהי כוונת איגרת זו: לשכנע אותך ואת עמיתיך לבל תחליטו בצורה נמהרת לדחות את הסכמי קמפ־דייוויד ולסכל את הגשמתם בגדה המערבית וברצועת־עזה.

הייתי רוצה, במלוא הכנות והרצינות, לשכנע אותך לעיין בהסכמים אלה שוב ושוב, ולהרהר בהם שנית ושלישית, לפני שתקבע סופית את דעתך עליהם.

אולי אקדים ואומר, בהמשך לשני המיכתבים הקודמים שכתבתי לך מעל עמודים אלה ב־11 השנים האחרונות *, בתור מה אני מרשה לעצמי לפנות אליך.

אני פטריוט ישראלי, ואני דוגל באופן מוחלט בקיומה, בכיטחונה ובשגשוגה של מדינת־ישראל. אני מוכן להילחם למענם עד נשימתי האחרונה.

אני חפץ בשלום. הייתי חייל במילחמה הישראלית־פלסטינית בשנת 1948, ראיתי הרג והרס, נפצעתי בה, ומאז אני רואה בהשגת השלום את היעד העליון של חיי.

מאז אותה מילחמה טראגית, שהמיטה שואה על העם הפלסטיני, לא האמנתי אף לרגע אחד כי ייתכן שלום מבלי שהעם הפלסטיני יזכה בחירות לאומית במדינה משלו.

לכן אני דוגל מאז 1948 בפיתרון מדיני שיתבסס על דו־הקיום של שתי מדינות לאומיות, עצמאיות וריבוניות, יש־ראל ופלסטין, זו בצד זו, תוך שלום ושכנות טובה, על־פי הגבולות שנקבעו ב־1949.

הטפתי לפיתרון זה גם בשנים הארוכות שבהן היה רק קומץ זעיר של יש־ראלים ושל פלסטינים מוכן להטות לו אוזן, וכאשר שני העמים, ובראשם ממשלת־ישראל והנהגת אש"ף, פסלו אותו מכל וכל.

הדריכה אותי בגישתי זו הנחת־יסוד, שנוסחה לאחר־מכן על־ידי הנרי קיסינג'ר באחד מספריו: ששום שלום לא יהיה בר־קיימא, אם אחד הצדדים העיקריים של הסיכסוך לא שותף בו, או לא בא בו על סיפוקו. והרי העם הפלסטיני אינו רק „צד" בסיכסוך, אלא מרכזו. ההתנגשות ההיסטורית בין התנועה הלאומית היהודית והתנועה הלאומית הפלסטינית, על אדמת הארץ הזאת, היא שהולידה את עצם הסיכסוך, שגרף לתוכו את כל העולם הערבי ואת כל העולם היהודי.

אך לא ההגיון הקר לבדו הינחה אותי בגישתי לבעייה זו. כאדם, כיהודי וכישראלי, אני ער גם לצדדיה המוסריים. משחר נעורי, כשעבדתי לא פעם ביפו הערבית, הייתי קרוב לעם הפלסטיני. כאיש הארגון הצבאי הלאומי, ולאחר מכן כחייל בצה"ל, הייתי עד־ראייה לטרגדיה שפקדה אותו — ולא במעט באשמת מנהיגיו בימים ההם. סבורני כי אחת המשימות הנעלות ביותר המוטלות בדורנו על עם־ישראל היא להשתתף בתיקון העוול ההיסטורי שנגרם לעם הפלסטיני.

אני מתנצל על הערות אישיות אלה, שאינן לעצם העניין. אך הייתי רוצה שאתה, וכל מי שיקרא שורות אלה, יהיה ממוך ובטוח כי אני מדבר הן כפטריוט ישראלי, הן כידיד־אמת של העם הפלסטיני. אני משוכנע במעמקי נפשי כי אין סתירה בין השניים.

ועתה — לעניין עצמו.

הזעם והעלבון

א ני מבין היטב מדוע נזעק העם הפלסטיני כולו, בארץ ובכל תפוצותיו, נגד הסכמי קמפ־דייוויד, למן הרגע שבו נודע על קיומם.

השלילה הטוטאלית היתה תגובה מובנת מאליה, ואף מוצדקת בהחלט.

אין לי שמץ של ספק שאילו הייתי אנוכי פלסטיני — כשכם, כביירות או כטוויית — הייתי מתקומם גם אני, כרגע הראשון, נגד מיסמכים אלה.

ברגע הראשון נראה כאילו מהווים הסכמים אלה מהלומה נוראה נוספת על ראשו של העם הפלסטיני, למורי־הסבל, בדומה למהלומה שירדה על ראש היישוב העיברי בארץ כאשר פירסמו הבריטים את הספר הלבן שלהם במאי 1939.

שהרי הסכמים אלה שוללים את צורכי היסוד של העם הפלסטיני ופוגעים בענייניו החיוניים ביותר:

● הם מתיימרים לפתור את בעיית העם הפלסטיני, מבלי שהעם הפלסטיני שותף בצורה כלשהי במשא־ומתן ובהסכמים עצמם.

● **בהעניקם זכויות מסויימות לתושבי הגדה המערבית ורצועת עזה, הם מתעלמים מקיום חציו של העם הפלסטיני, החי מאוים מחוץ למולדתו. ככך הם מפלגים בין מחציות העם הפלסטיני, החיה עדיין על אדמת הארץ (בישראל עצמה ובשטחים המוחזקים), ובין המחצית השנייה, הפזורה בחו"ל ברחבי העולם הערבי, וכאילו מוחקים אותה מן המפה.**

● אחרי שאתה וחבריך נאבקתם במשך דור, כדי לשחרר את העם הפלסטיני מן האפוטרופסות של הממשלות הערביות, המתנכרות לו והמבקשות לנצלו לצרכיהן, כופים הסכמים אלה שוב את האפוטרופסות של מדינות זרות — מצריים ויר־דן — על עמכם.

● ההסכמים מתעלמים כליל מקיומו של הארגון לשיחרור פלסטין, שהוכר על־ידי ועידת־הפיסגה הערבית ברבאט, כנציגו החוקי הבילעדי של העם הפלסטיני, ושזכה, בצורה זו או אחרת, בהכרה מטעם רוב מדינות־העולם והאו"ם. מי כמונו זוכרים את המאבק שניהלנו אנשי־נו, בטרם קום מדינתנו, למען מעמדם ובי־צורם של „המוסדות הלאומיים" שלנו — ועל כן ברורה לי חשיבותו המכרעת של עניין זה.

על שיקולים סבירים אלה נוספו, מן הסתם, רגשות אזעם והעלבון על כי מנהית ערבי ככיר העז לחתום על הסכם המעניק לישראל שלום מלא, ולחסל ככך את העמדה העקרונית שנקט העולם הערבי כלפי הציונות במשך שלושה דורות — מבלי שהכטיח פיתרון מלא לבעיית העם הפלסטיני.

כל זה ברור ומובן לי היטב. ובכל זאת, אדוגי היושב־ראש, אני מעז להציע לך להבליג על רגשות אלה ולגייס את מלוא כוחות ההיגיון והניתוח הקר כדי לבחון את ההסכמים האלה מחדש.

אני משוכנע שתגלו כי ההסכמים, המורקים בפניכם את הדלת הראשית, פותחים בפניכם דלת אחורית — ובדרך לבדוק היטב את האפשרויות.

חזית הסירוב הישראלית

ה ייתי יכול לעשות עבודה קלה, ולבקש ממך: אנא, הקשב לדבריהם של אנשי „חזית הסירוב" הישראלית, בעלי־בריתו האוטומטיים של אבו־נידאל ודומיו.

זה עתה נוכחתי בישיבה הארוכה של הכנסת, שדנה בהסכמים. בזה אחר זה עלו על דוכן־הנואמים אנשי השוליים הימניים־הקיצוניים ואנשי המערך, והוכיחו כי הסכמי קמפ־דייוויד עלולים להוביל להקמתה של מדינה פלסטינית כנדה וכרצועה.

הם לא שיחקו מישחק. הם לא עסקו בתכסיסים. חסידי ארץ־ישראל השלמה דיברו בזעם ובכאב על בגידתו של מנחם בגין, כשם שחבריך מדברים בזעם ובכאב על בגידתו של אנוור אל־סאדאת.

הייתי יכול לצטט בהרחבה את דבריהם. לא אעשה זאת, מפני שאין צורך להסתמך על מישהו. ההסכמים מדברים בעד עצמם, ובכמה מסעיפיהם כדאי להתבונן בזכוכית מגדלת.

אם תעשה זאת, תיווכח כי אכן מפומו בהם שביל — אבן, לא דרך־המלך, אלא שביל עקלקל ומתפתל — המוביל להקמתה של המדינה הפלסטינית.

מנחם בגין לא רצה בכך, ולחם כארי נגד כל אחד מן הניסוחים האלה. הדברים נכפו עליו על־ידי הנשיא אנוור אל־סאדאת והנשיא ג'ימי קארטר, שלא זנחו את העניין הפלסטיני בקמפ־דייוויד — ולא חשוב מה היו מניעיהם.

הרשה לי, איפוא, להפנות את תשומת־הלב שלך ושל עמיתיך, עוזריך ויועציך, לכמה מן הסעיפים וההשלכות של הסכמי קמפ־דייוויד, כפי שהם נראים לי אחרי בחינה מדוקדקת.

חלוקת הארץ

ק ודם כל, כמה השלכות שאינן מפורטות בהסכמים כלשונן, אך הנובעות מהם בבירור:

● **גבול ה־4 ביוני 1967 חוצה ונקבע למעשה בין מדינת־ישראל ובין השטחים שבהם יתרחשו הדברים, שנקבעו בהסכם. רק לגבי ירושלים נותר הדבר בספק.**

● פירוש הדבר כי הארץ שבין הים והירדן חולקה מחדש, אחרי 11 שנים שבהן היתה המגמה הישראלית לטשטש גבול זה ולהתייחס אליו כאילו לא־היה (אף כי מעולם לא סופחו השטחים שמעבר לגבול רישמית, והחוק הישראלי לא חול חל עליהם, מילבד ירושלים.)

* „מיכתב לאוייב", העולם הזה (1655) מיום 21.5.69, ו„מחנה לבגין" העולם הזה (2078), מיום 29.6.77.

יאסר ערפאת עם מועמר קדאפי ונאיף חוואתמה*

● זהו סוף החלום של „ארץ־ישראל השלמה", שמר מנחם בגין היה ראש נכ־ איו ולוחמיו.

● הורדת ההתנחלויות הישראליות ב־ צפון־סיני מהווה תקדים ברור ורב־עוצ־ מה לגבי גורל ההתנחלויות שהוקמו בכל השטחים שנכבשו ב־1967 — וכימעט כל הנואמים בכנסת עמדו על כך בהרחבה.

● יש הבדל מכריע בין ה„אוטונומיה" ששורטטה כ„תוכנית־השלום" של מר בגין, בדצמבר 1977, ובין האוטונומיה שנקבעה בהסכמי קמפ־דיויוד. זהו ה־ הבדל שבין יום ולילה.

ב„אוטונומיה" המקורית, ניתן מינהל־ עצמי לתושבים הערביים של הגדה והרצועה, מבלי לתת להם שליטה כלשהי על השטח עצמו. כפי שהסברתי בשעתו, „אוטונומיה" כזאת נובעת מתורת התנועה הרוויזיוניסטית של זאב ז'בוטינסקי, שמר בגין היה מתלמידיה ומחסידיה. היא הת־ אימה למעמדו של מיעוט לאומי החי במדינה של עם אחר. ואילו האוטו־ נומיה שנקבעה בהסכמים חלה על ה־ שטח, והיא מקנה לאוכלוסיה הפלסטי־ נית של הגדה והרצועה שליטה מעשית על שטחים אלה.

למעשה הוכנס למיסגרת ה„אוטונומיה" תוכן חדש, המשנה את מהותה מן הקצה אל הקצה — ואל לנו להניח למיסגרת החיצונית להטעות אותנו לגבי התוכן.

ריבונות פלסטינית

מ כאן, הבה נציין את הדברים ה־ מופיעים מפורשות בהסכמים עצמם, אחד לאחד:

● בסעיף א' 1 של ה„מיסגרת לשלום במיזרח התיכון" מופיע „העם הפלסטיני" כאחד מארבעת הצדדים, שעליהם להש־ תתף בפיתרון הבעייה הפלסטינית. זוהי הפעם הראשונה שבה מסכימה ממשלה ישראלית כלשהי לדבר על „העם הפלס־ טיני", שאת עצם קיומו הכחישו כל מ־ שלות ישראל עד כה בשצף־קצף. העוב־ דה שעל ההסכם חתום מר מנחם בגין, גדול המתנגדים למושג זה, נותנת מישנה־ תוקף למהפכה זו.

● באותו סעיף דובר על „הבעייה הפלסטינית על כל היבטיה". במילון ה־ בינלאומי המקובל, „כל היבטיה" פירושו גם בעיית הפזורה הפלסטינית והחזרתה לארץ.

● בסעיף א' 1 (ג) נאמר כי המשא־ ומתן צריך להכיר ב„זכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני וצרכיו הצודקים." ב־ מילון הבינלאומי המקובל, „הזכויות ה־ לגיטימיות" של כל עם, והעם הפלס־ טיני בפרט, כוללות את זכותו להגדרה לאומית עצמית. „צרכיו הצודקים" של העם הפלסטיני כוללים, בלי כל ספק, את פיתרון בעיית הפליטים ושיבת כל הפלסטינים, הרוצים בכך, לאדמת פלס־ טין. הדברים לא נאמרו בפירוש, אך בכל ויכוח שיתנהל בעתיד, דעת־הקהל העולמית תתמוך באורח מכריע במשמ־ עות זו, המובנת מאליה.

● נקבע בפירוש, בסעיף א' 1 (א), כי האוטונומיה היא בבחינת „פירורים זמניים לתקופת־המעבר" — דבר שמר מנחם בגין התנגד לו עד כה בתוקף רב. אפשר לטעון כי מצב זמני כזה יכול להימשך זמן רב, אם לא יוסכם על המצב שיחליפו. אך יש חשיבות עצומה לעצם הגדרת מצב זה כסידור לזמן־המעבר בילבד.

● מעבר — למה? באותו סעיף נאמר בפירוש: „כדי להבטיח את העברת ה־ שילטון כדרכי שלום ובצורה מסודרת." העברת השילטון („אוטוריטי", באנגלית) פירושה קביעת הריבונות, וברור מכאן לחלוטין, באורח חד־משמעי, כי הריבונות לא תהיה עוד בידי ישראל.

● לא נאמר בהסכמים בפירוש בידי מי מסורה הריבונות בתקופת חמש־ש־ נים. הטענה הישראלית, כי הריבונות תמשיך להימצא בידי שילטון־הכיבוש ה־ ישראלי, נפלה עוד לפני שהושמעה ברצי־ נות. כעת תטען ממשלת־ישראל כי בכלל אין ריבונות על הגדה והרצועה בתקו־ פת־המעבר. טענה זו לא תתקבל על־ידי איש. מישהו מוכרח לחוקק חוקים ולקבל החלטות. מן ההסכם יכול להשתמע כי הריבונות תהיה נתונה, להלכה ו/או ל־ מעשה, בידי ועדת ארבעת־הגורמים („מצ־ רים, ישראל, ירדן ונציגי העם הפלסטי־ נים"). אך יכול גם להתקבל הפירוש כי הריבונות תהיה נתונה, בחמש השנים הקרובות, בידי המועצה המינהלית של התושבים — כלומר, ריבונות פלסטינית.

● „המימשל הצבאי הישראלי והמינ־ הל האזרחי שלו יושנו" עם בחירת „ה־ שילטון העצמי" של תושבי הגדה והרצו־ עה, אשר „יתליף את הממשל הצבאי ה־ קיים". פירוש הדבר: השילטון הישרא־ לי יחבטל תוך כמה חודשים, והנוכחות הישראלית בשטחים אלה תצטמצם לבסי־ סים צבאיים, בעלי פונקציות צבאיות בילבד, ללא כל השפעה על השילטון ה־ מעשי. קיומם של בסיסים צבאיים כאלה יכול, כמובן, להרגיז את הפלסטינים, אך האם ניתן להתעלם מן ההבדל הכביר שבין נוכחות ישראלית כזאת ובין המצב הנוכחי?

● מצריים, ישראל וירדן יסכימו על הדרכים לכינון השילטון־העצמי של תו־ שבי השטחים האלה, סמכויותיו ואחריותו. על כך בוודאי יהיה נטוש מאבק חריף ומר. אך דבר אחד בטוח, כפי שציין מר אבא אבן בוויכוח בכנסת: המושג „מימ־ של עצמי" גזור מן הפועל למשול, והמועצה המינהלית, הצריכה להיבחר, נועדה למשול בגדה וברצועה.

● במשא־ומתן על כך ניתן לשתף במישלחות ישראל וירדן, נוסף על פלס־ טינים מן הגדה והרצועה, גם „פלסטינים אחרים". נכון שעל כך יש „להכפיס באו־ פן הדדי" — כלומר, יש כאן וטו ישראלי. נכון גם שזה מעליב מאד, שהפלסטינים יצטרכו להיות חלק ממישלחות זרות. אך לעומת זאת, יש כאן הכרה מפורשת ב־ עובדה שהעניין אינו נוגע רק לתושבי הרצועה והגדה, אלא לכל הפלסטינים, באשר הם שם. זהו חריץ פתוח בדלת האחורית — ודרך חריץ כזה אפשר להכ־ ניס הרבה מאד.

● לשילטון־העצמי הפלסטיני ניתן „כוח מישטרה מקומי חזק". המילה „חזק", המופיעה פעמיים, היא בעלת חשיבות רבה מאד. הכוונה היא, בלי ספק, לתת שיניים לשילטון זה, שיוכל למשול. ה־ מישטרה תוכל להוות כוח כימעט־צבאי, על אף שני הסיגים: שהיא „יכולה לכלול אזרחים ירדניים," ושתקיים מגע עם קציני־קישור ישראליים. „ירדניים ומצ־ריים. הדגש על „אזרחים ירדניים" נראה מוזר, שהרי כל תושבי הגדה הם עדיין אזרחים ירדניים — ומכאן נובע כי נוסף על תושבי הגדה והרצועה, אשר יאיישו את הכוח המישטרתי, יש כוונה להחדיר לתוכו גם ירדנים מעבר־לירדן, כדי להטיל את חיתיתו של המלך על תושבי השטחים האלה. אם כוונה זו תתממש או לאו — הרי זה תלוי לא במעט בפלסטינים עצמם.

● הנוכחות הצבאית הישראלית תצומצם ל„אתרי־כיטחון שייקבעו במפורש". כלומר: „הכוחות הישראליים הנותרים" (דובר על 6000 איש, אך זה לא נאמר בהסכמים) ימוקמו בבסיסים קבועים, ויש להניח שאלה יהיו בביקעת־הירדן. מר משה דיין ניסה לטעון בכנסת, כי אין המדובר בבסיסים בודדים ונייחים, אלא באזורים שלמים, והסתמך על העובדה שבהסכמים דובר על „סיורים משותפים של הכוחות הישראליים והירדניים" וב־ איוש משותף של „נקודות פיקוח". אך דווקא אלה מלמדים על העיקרון: בסיסים צבאיים ישראליים נייחים ומצומצמים, ו־ סיורים משותפים ניידים לאורך הגבול.

● החל בשנה השלישית ייפתח המשא־ ומתן על „המעמד הסופי של הגדה ה־ מערבית ועזה" ועל „חפיתן עם שכנו־ תיהן". מי שזוכר עדיין באיזו תקיפות עקשנית התנגדה ממשלתו של מר בגין השנה לדיבור על „מעמד קבוע" יבין את המשמעות: המדובר הוא בהעברה מפורשת וסופית של הריבונות לידיים ערביות.

● השאלה היא: לאילו ידיים ערביות? נקבע כי חוזה־השלום, בתום חמש ש־ נים, יהיה „בין ישראל וירדן". אך מאחר שבאותו סעיף דובר על „חפיתן (של הגדה ועזה) עם שכנותיהן", מובן שההס־ כמים הנוכחיים אינם קובעים סופית כי הריבונות תוחזר לירדן. הדבר נשאר פתוח — ולעם הפלסטיני יהיה מה לומר בעניין זה.

● במשא־ומתן על „המעמד הסופי" ועל „היחסים עם השכנים", ובמשא־ומתן המקביל על „חוזה־שלום בין ישראל ויר־ דן" ישתתפו „הנציגים הנכחרים של תוש־ בי הגדה המערבית ורצועת־עזה". נכון, זה מעט מאד. אבל, כפי שאשתדל להס־ביר להלן, זה יכול גם להיות הרבה מאד. הדבר תלוי, בסופו של דבר, בטיב הנצי־ גות הנבחרת.

● המשא־ומתן „יתבסס על כל הק־ ביעות ההעקרונות של החלטת מועצת־ הביטחון מס' 242". בשנת 1970 פרש מר בגין ממשלת־הליכוד־הלאומי של הגב' גולדה מאיר, מפני שזו קיבלה את ההח־ לטה 242. ולא במיקרה: מר בגין הבין היטב כי 242 קובעת את נסיגת ישראל לגבולות 1967, עם תיקונים קטנים. כיום מנסה מר בגין להתחכם ולטעון כי על פי פסק־דין של בית־המישפט הבינלאומי אין תוקף מחייב להקדמה של החלטת־ או"ם. כלומר: אין תוקף מחייב להקדמה של 242, הקובעת את „אי־הקבילות של רכישת שטחים בכוח". סבורני כי מר בגין לא ימצא תומכים רבים לגירסה זו.

● מכאן שהמשך הסיעיף, המדבר על הצורך לקבוע במשא־ומתן זה, בין השאר, את „מיקום הגבולות", פירושו שאפשרויים רק תיקוני־גבול מיזעריים, מטעמים ביט־ חוניים, בהתאם ללשון ההחלטה 242 ורו־ חה. לא במיקרה מופיע איזכור ההחלטה 242 ואיזכור „מיקום הגבולות" בשני מיש־ פטים רצופים, בתת־סעיף אחד.

● לא זה בילבד ש„נציגי התושבים של הגדה המערבית ועזה" ישתתפו במשא־ ומתן על „המעמד הסופי" של הגדה וה־ רצועה „ונושאים בולטים אחרים" (עתיד הבסיסים הצבאיים הישראליים? בעיית הפליטים?), אלא שההסכם שיושג יהיה כפוף ל„הצבעה מטעם הנציגים הנבחרים של הגדה המערבית ועזה". כלומר: יש זכות־וטו מוחלטת של גוף זה לגבי עתיד הגדה והרצועה — והכל תלוי, שוב, בהר־ כבו של הגוף ובטיבו.

● פליטי 1967 יוחזרו לגדה ולרצועה על־פי החלטת ועדת־הארבעה (מצריים, ישראל, ירדן ומועצת המימשל העצמי), שתחליט „תוך הסכמה". יש כאן זכות־ וטו ישראלית, אך האם תעז ממשלת־ ישראל להפעיל וטו כזה נגד החזרת פלי־ טים, לעיני העולם כולו?

● לגבי פליטי 1948, קיים סעיף מעור־ פל אך קיצוני (א' 4). הוא קובע כי „מצריים וישראל ישתפו פעולה ביניהם ועם צדדים מעוניינים אחרים כדי לכונן נוהלים מוסכמים ליישום מהיר, צודק וקבוע של הפיתרון לבעיית־הפליטים." מי הם „הצדדים המעוניינים האחרים" — אם לא אש"ף, הגוף היחידי המקבל על עצמו אחריות לחלקי העם הפלסטיני ה־ חיים מחוץ לארץ? חשוב עוד יותר: לא דובר כאן על הסכם חדש על פיתרון בעיית הפליטים, אלא נקבע בפירוש כי „הפיתרון" (בה"א הידיעה!) כבר קיים, ויש רק „ליישם" אותו במהרה. והרי קיים רק פיתרון אחד המקובל בעולם, והמוזכר בכל החלטות האו"ם על נושא זה מזה 30 שנה — מתן הבחירה החופ־ שית לפליטים בין שיבה לארץ ובין קבלת פיצויים.

„ציונות" פלסטינית

א עון בצדק: את כל הסעיפים האלה אפשר בצדק: את כל הסעיפים האלה אפשר לפרש ולעוות כך, שהם יצטרפו להתנק־ שות בזכויותיו, ובעצם קיומו, של העם הפלסטיני. זה נכון.

אבל נכון גם ההיפך: את כל הסעיפים

---

* מנהיג החזית הדמוקרטית לשיחרור פלסטין, פלג שמאלי קטן באש"ף.

נאת

אורי אבנרי

(המשך מעמוד 27)

האלה ניתן למלא בתוכן, שיוביל במישרין להקמתה של מדינה פלסטינית.

הדבר תלוי במידה רבה, ואף מכרעת, ביחסו של העם הפלסטיני להסכמים.

אם יחליט העם הפלסטיני לנצל את כל האפשרויות הגלומות בהם עד תום, הוא יכול ליצור תהליך המוביל להופיל לייעד, ושאי־אפשר יהיה להסיגו לאחור.

אם תרשה לי, הייתי רוצה להגיד כאן משהו העלול להרגיז רבים במחנה הפלסטיני. התנועה הציונית, השגיאה עליכם כל־כך, השיגה הרבה ממטרותיה תודות לכישרונה הנדיר לנצל כל אפשרות, להפיק את המכסימום מכל מצב וליצור מה שנקרא, בסלאנג שלנו, „עובדות ב־שטח".

מנהיגי העם הפלסטיני בעבר דחו, לעומת זאת, את כל הפיתרונות החלקיים שהוצעו להם, על פי הכלל „הכל או לא־כלום". בכך הם המיטו אסונות נוראיים על עמם.

גם בציונות היה קיים ויכוח מתמיד על נושא זה. היו „מכסימליסטים", שדגלו אף הם בכלל „הכל או לא־כלום". דווקא מוריו של מר בגין, ומר בגין עצמו, נמנו עם אסכולה זו. למרבה מזלה של הציונות, לא המכסימליסטים ניצחו אלא ה„מינימליסטים", אותם שהיו מוכנים לקבל בכל עת מה שניתן לקבל באותה עת.

וכך קמה מדינתנו.

אולי, אחרי כל הנסיונות המרים שפקדו אותו במשך שלושה דורות, מוכן עתה העם הפלסטיני לנסות את הדרך ה„ציונית" הזאת — להשיג מה שניתן להשיג עתה, לקבל את המדינה הראשונה על־חשבון העצמאות והריבונות, במטרה לכסס הלאה זה עד אשר תקום המדינה הפלסטינית בגדה וברצועה, תוך שלום עם ישראל והבטחת ביטחוננו ויטחוננו.

מהי האלטרנטיבה?

בואכם לקבל את החלטתכם, הייתי מציע לכם לקחת בחשבון גם שני שיקולים נוספים, בעלי חשיבות מכרעת: **מהי האלטרנטיבה, במיקרה שלא תקבלו את ההסכמים?**

מה עשוי להיות המצב, אם אכן תשתפו פעולה להגשמתם?

האלטרנטיבה ברורה ואכזרית. מצריים תחתום על שלום עם ישראל. החזית המצרית תצא מן החשבון הצבאי, לפחות למשך זמן רב. ישראל תוכל לרכז את כל כוחותיה בחזית המיזרחית והצפונית.

אש"ף לא יהיה פחות תלוי באחרים, אלא יותר. הוא יהיה אז תלוי כל־כולו בסוריה, בסעודיה. הוא יזדקק עוד יותר לתמיכת בירית־המועצות, תמיכה שהיא חרב־פיפיות.

העם הפלסטיני בגדה וברצועה יישאר משועבד למימשל צבאי, אם לא ניתן יהיה לאייש את מוסדות המימשל־העצמי. במיקרה הטוב ביותר, יהיה משועבד למלך ירדן, אם זה יהיה מוכן ומסוגל לאייש את המוסדות.

תרוץ מכל: לממשלת־ישראל יינתן הכשר להמשיך בהתנחלות, והפעם בתנופה מוגברת, כדי לשנות במהרה את המצב הדמוגראפי בגדה וברצועה. העם הפלסטיני יעמוד מול התפתחות זו, כאשר האמצעי היחידי בידיו יהיה נשק הפיגועים, שלא יוכל לשבש את התהליך הזה.

ולעומת זאת: מה עשוי להיות המצב בתום חמש שנים של מימשל־עצמי, אם העם הפלסטיני יעניק לו את מלוא כוחותיו?

במשך חמש שנים יהיה קיים מימשל פלסטיני — מעין ממשלה־בדרך, בעלת רוב סממנים המעשיים של ממשלה. אי־אפשר יהיה לבטל עובדה זו, אחרי שנוצרה. המועצה תניף את הדגל הפלסטיני. היא תדבר בשם העם הפלסטיני. היא תקבל את הנחיותיה מן המנהיגות הלאומית העליונה — אש"ף — כשם שהוועד הלאומי של יהודי ארץ־ישראל, לפני קום מדינתנו, קיבל את הנחיותיו מן המנהיגות הלאומית העליונה שלנו, ההנהלה הציונית. (הוועד הלאומי ייצג את היהודים הציונית בארץ בילבד, ואילו ההנהלה הציונית התיימרה לדבר בשם כל יהודי העולם.)

כשטח יהיה קיים כוח פלסטיני מזויין — אותו „כוח מישטרתי חזק". ההתנחלות הישראלית תיפסק — ואם תתעקשו בנקודה זו, כתנאי לשיתוף־הפעולה, יתמכו בכך כל הגורמים האחרים, וביכללם ארצות־הברית.

מובן שיהיו חילוקי־דיעות בין המימשל העצמאי ובין ישראל, במהלך חמש השנים ובתום תקופה זו. בוודאי. אך בכל ויכוח כזה תזכו בגיבוי בינלאומי עצום, כל עוד תעמדו על זכויותיכם הצודקות והסבירות, מבלי לפגוע בביטחונה של ישראל.

אחרי חמש שנים, תהיה המדינה הפלסטינית עיבדה כימעט־מוגמרת, בבחינת „מדינה בדרך", שלא תזדקק אלא לאישרור סופי ולממשמים החיצוניים של ריבונות בפועל.

עד או תתרגל דעת־הקהל הישראלית למצב, ותבין כי זהו הפיתרון הטוב ביותר. אחרי הפיגועים של שנים רבות, קיים כיום מישקע עמוק של חשש, פחד, שינאה ויעס. מישקע זה לא ייעלם בן־לילה. אך חמש שנים של שיתוף־פעולה הן תקופה ארוכה, והזמן יעשה את שלו. גם אצלנו, וגם אצלכם.

האפשרות השלישית

לי דעתי, עומדת לפניכם עכשיו ה־בריירה בין שלוש אפשרויות:

האפשרות הראשונה: להגיד לא מוחלט, לחבל בהסכמים ולמנוע את ביצועם.

האפשרות השניה: להגיד כן מוחלט, להתייצב מאחרי ההסכמים ולשתף פעולה בגלוי לביצועם.

האפשרות השלישית: להישאר בעמדה של התנגדות עקרונית להסכמים, אך להנחות את נאמניכם בגדה וברצועה לשתף פעולה באיזוש המימשל־העצמי.

אתם יכולים לנהוג על פי האפשרות הראשונה. איני מאמין כי ניתן לאייש את מוסדות המימשל־העצמי נגד רצונכם, ואם כן — איני מאמין שיהיה לכך ערך כלשהו. אך כבר אמרתי מהי דעתי על התוצאות הצפויות.

אתם יכולים לנהוג על פי האפשרות השניה. זה קשה מאד, ואני יודע היטב מה אדירים יהיו הקשיים, מבחינה פנימית וחיצונית, שיעמדו לפני הנהגת אש"ף, אם תלך בדרך זו.

אני מציע לכם לשקול היטב את האפשרות השלישית. אין היא מחייבת אתכם לוותר על עקרונות, בטרם קיבלתם את ההכרה המלאה. אך היא מאפשרת את הפקת מלוא היתרונות מן ההסכמים, כדי לקדם את תהליך השלום ואת השגת הריבונות הפלסטינית.

התקדים של בחירת ראשי־הערים, נאמני־אש"ף, תחת הכיבוש הישראלי ובחסותו — יפה כאן שיבעתיים.

לשם כך דרושים כוחות נפשיים כבירים — התגברות על רגשות עמוקים, העדפת ההיגיון הצונן והניתוח השקול על פני הזעם והתיסכול והעלבון.

בפגישתי האחרונה עם ידידי, סעיד חמאמי, שהעלה את חייו כקורבן על מיזבח החרות הפלסטינית והשלום, בסמינר שנערך בלונדון שלושה חודשים לפני הירצחו, אמרתי: הרגשה של עוול יכולה להפוך רעל קטלני, המונע מן הקורבן את היכולת להחליט את ההחלטות הנבונות ולהשיג את תיקון־העוול.

נדמה לי שבמצב הנוכחי, חמורה סכנה זו מאד־מאד.

„אם תרצו..."

אחרי הקונגרס הציוני הראשון, שנערך בבאזל, רשם תיאודור הרצל, מייסד התנועה הציונית: „בבאזל יסדתי את מדינת־היהודים." כעבור כמה שנים קרא ליהודים: „אם תרצו, אין זו אגדה!"

ייתכן כי בעתיד ייאמר: „בקמפ־דייוויד נוסדה מדינת הפלסטינים."

וגם הפעם ניתן לאמר: „אם אתם, הפלסטינים, תרצו, לא תהיה זאת אגדה."

איני מתיימר לתת עצות. רק העם הפלסטיני יכול להחליט על דרכו ועל גורלו.

יחד עם כל הישראלים המייחלים לשלום מלא ולהתפייסות ההיסטורית בין שני עמינו, אעקוב גם אני אחרי החלטותיכם, מתוך תיקווה עמוקה שתמצאו את הדרך הנכונה.

בכבירכת השלום,

אורי אבנרי.

במדינה

העם

מלה אחת קטנה:

LOVE

אין אלה נישואין
של אהבה ותשוקה —
אלא נישואי־נוחיות
חסרי רגש ונשמה

הכתבים הזרים דיווחו מישראל: הרוב הגדול של הציבור תומך בהסכמי־השלום שהושגו בקמפ־דייוויד. אולם אין סימנים של התלהבות. השיכרון הנהדר, שהציף את ישראל בעת ביקורו של אנוור אל־סאדאת לפני עשרה חודשים, לא חזר.

הכתבים הישראליים דיווחו ממצריים: הרוב הגדול של העם המצרי תומך בהסכמי־השלום, שעליהם חתם הנשיא אנוור אל־סאדאת. אך אין עוד נשיקות וחיבוקים, ההתלהבות העצומה, שבה נתקבלו העיתונאים הישראליים הראשונים בקאהיר, למחרת ביקור הנשיא בירושלים, לא חזרה.

זוג קשיש, חוץ מחוגי־שוליים בשני העמים, אנשי הימין הדתי והשמאל הדוגמאטי, תמכו שני העמים במציאות החדשה. אך הם עשו זאת בזהירות, בחשש־מה מפני כוונות הצד השני.

השלום הושג. אך בלי רגש. בלי אהבה. בלי נשמה.

זהו ההבדל הגדול בין נובמבר 1977 ואוקטובר 1978. אין זה הבדל של מה־בכך. במשך עשרה חודשים של עמידה על המקח, משברים, מאבק על קוצו של יו"ד, השיגה ממשלת־ישראל מעט מאד, שלא ניתן היה להשיגו מלכתחילה. אך היא איבדה דבר שאין לו תחליף: ההתלהבות הספונטאנית של שני העמים.

החל בהשגת הסכמי־המיסגרת בקמפ־דייוויד ועד לגמר הסכמי־השלום, יהיה התהליך קשה. יהיה צורך להתגבר על מיכשולים רבים. בכוח ההתלהבות והאהבה, ניתן היה לעשות זאת בנקל. בלי התלהבות ובלי אהבה, יהיה זה קשה לאין־שיעור.

זוג צעיר, המתחתן בסערה של אהבה ותשוקה, יכול להתחיל בחייו החדשים בלי בעיות. שני בני־זוג יוותרו זה לזה ויתוירים רבים, מבלי להרגיש בכך כלל. אך זוג קשיש, המתחתן מתוך שיקולים של כדאיות ונוחיות, ימצא שדרכו אינה סוגה בשושנים.

הוויכוח הגדול: בן־מאיר וחמר מתייעצים
לא להידחף אל השולחן

בשבוע הראשון של תשל"ט, קיוו הכל בישראל, שהשנה הבאה תביא שלום. הברכה „שנת שלום" שוב לא היתה מליצה ריקה. אך היא גם לא הביאה לאותה התרוממות הרוח והלב, שאפשר היה לצפות לה אחרי 30 שנות מילחמה בלתי־פוסקת.

בניגוד להיסטריה הרגילה שלה, דיברה כהן בקול שקט, בנימה שנראתה כהיגיון צרוף. היא צירפה אחת לאחת את אימרותיו והבטחותיו של מנחם בגין, שהוקרבו בזו אחר זו על המיזבח של קמפ־דייוויד. באותם רגעים הפכה גאולה כהן לראש

הכנסת

120 = 84 + 19 + 17

קו בריב נופך
שנית, צאחאלדין
עזה על ירושלים,
אלוהים מנחה את בגין
וישום עך ישראל

„שמעתי הרבה נאומים בעשרות שנות ישיבתי בפרלמנט," אמר חבר־פרלמנט בריטי לפני מאתיים שנה, „רבים מהם היו טובים. כמה וכמה מהם היו טובים מאד. מעטים מהם אף היו מצויינים. אך בכל עשרות השנים האלה לא שמעתי אף נאום אחד ששינה את הצבעתו של חבר־פרלמנט אחד!"

נאומו של מנחם בגין, בתום הוויכוח בן 17 השעות בכנסת של הסכמי קמפ־דייוויד, היה נאום גדול, אחד הטובים שנאם בחייו עתירי־הנאומים. ייתכן שהוא שינה בנאום זה את הצבעתו של ח"כ אחד — השר אליעזר שוסטק. אך בוודאי לא יותר מזה.

כי הפוליטיקאי הרגיל אינו משתכנע מנאומים, ואינו מצביע לפי שיכנועו. שוסטק, שהוא אדם רגשני, הוא — אולי — חריג מכלל זה. הפוליטיקאי הבורגמלי מצביע מתוך שיקולים של כדאיות, כשהוא פועל לעבר החזק המסריים המצביע בעדו.

שני הישועים. הדוגמה המאלפת ביותר לכך היה ח"כ יהודה בן־מאיר, שדיבר בשם עצמו ובשם עמיתו, השר יבולון המר. השניים היו במצוקה. חוג־המצביעים שלהם מורכב מאנשי גוש־אמונים וקרובי־הם. משום־כך לא יכלו להצביע בעד הסכמים. אך גם לא היה להם שום חשק לפרוש מן הממשלה, שבה מכהן המר, ולהידחף אל השוליים. המסקנה שהתבקשה: להימנע מהצבעה.

המומחים באולם וביציע ציפו לנאומו של בן־מאיר בסקרנות מיקצועית. „איך הוא ייצא מזה?" שאלו איש את רעהו. איך יסביר בן־מאיר, שהחזה עד כה נץ טורף, את ההימנעות?

הם לא אוכזבו. נאומו של בן־מאיר היה מלאכת־מחשבת ישועית. הוא התלבט בקול רם, שקל כך ושקל כך, ובסוף, בפזחה של שחקן מצויין המגלם את דמותו של האמלט, החליט להימנע.

אולם בן־מאיר אינו בליגה אחת עם מנחם בגין. כשהגיע תורו של בגין להשיב, הפך את בן־מאיר ללעג ולקלס, דקר אותו בלשונו עד שהחזה דומה למסננת.

בגין אחרי סטאלין. היה רק נאום אחד גדול באותו ויכוח, מילבד נאומו של בגין עצמו: זה של יריבתו, גאולה כהן.

האופוזיציה החדשה בכנסת, היחידה ש־נותרה (מלבד רק"ח), המעמד החדש השתקף ביחס לדבריה: הספסלים התמלאו כאשר נודע שהיא עומדת לנאום. ההקשבה היתה דרוכה, כפי שהכנסת הקשיבה ב־שנים עברו רק לדבריו של מנחם בגין עצמו. יושבי היציעים, שהיו באותה שעה מאוחרת מלאים עד אפס מקום, עצרו את נשימתם.

לעומת כהן, היה משה שמיר עלוב למדי. במיונון התלוצצו: „פעם נגמר לו סטאלין. עכשיו נגמר לו בגין. נשארה לו רק גאולה כהן." לשיא החוצפה הגיע שמיר כאשר דיבר בפאתוס על „היהודי המוכן להילחם", ברמזו שהוא אחד כזה. אולם שמיר, סופר המילחמות, לא לחם אף יום אחד בחייו. בימי הקרבות הגדולים של תש"ח ישב בבתי־הקפה של תל־אביב, לבוש במדים המצוחצחים של קצין־תרבות.

קרא לו בגין, באמצע הוויכוח: „אתה הרי מקורה שלא יהיה שלום!"

מי אשם בכשלון? שאר עשרות ה־ח"כים הוסיפו, איש־איש, את חלקו לווי־כוח. בין השאר:

● **אבא אבן** (עבודה): מי שמתנגד לי־וויתור על חלק מן השטחים הכבושים, יגיע, בשלבים, לוויתור על כולם.

● **חייקה גרוסמן** (מפ"ם): ראתה את עיקר הבעייה במאבק נגד הקמתה של מדי־נה פלסטינית.

● **יורם אריזור** (חרות): ההסכמים הופכים לאשלייה את העיקרון שההתיישבות יוצרת גבולות.

● **גד יעקובי** (עבודה): בגין אומר שרעיון הפשרה הטריטוריאלית הוא שמנע שלום. משמע ש־ש ר א ל היא שמנעה עד כה את השלום.

● **מאיר וילנר** (רק"ח) הטיף נגד ההסכמים, מפני שאינם פותרים את ה־בעייה הפלסטינית. דבריו היו הסבר טוב להימנעות מהצבעה. אך רק"ח הצביעה נגד. לכך היה רק הסבר אחד: עמדתה של בריה־המועצות. ההימנעות של צ'רלי ביטון היתה רמז ראשון לפילוג בעתיד.

● **זלמן שובב** (לעם) היה במצוקה: חבריו הצביעו נגד, אך הוא לא רצה לע־שות כן, מפני שהוא מחזיק, בזכותו של משה דיין, בתואר של יו"ר הוועדה להסב־רת־חוץ. על כן נמנע. נאומו היה נאום מפא"י קלאסי בזכות הפשרה, והיה צריך להוביל להצבעה בעד.

● **אהרון ידלין** (עבודה), חבר־קיבוץ, נאם את אחד מנאומיו הטובים, ברגש אמי־תי, הביע את לבטי ההתיישבות העובדת מול פני הצורך לפרק ישובים. הוא הצביע בעד.

● **יעקוב גרוס** (אגו"י) הפתיע בנאום טוב. בין השאר סיפק הסבר חדש לתפנית החדה שחלה בגישתו של מנחם בגין. הס־ביר גרוס, על פי התנ"ך (ספר משלי) ד־המפרשים: אדם רגיל חופשי להחליט בין טוב ורע. אך אין חופש כזה למלך. הקדוש־ברוך־הוא נטל מן המלך את חופש־הבחי־רה, ומנחה אותו בעצמו, כי בהחלטותיו תלוי גורלם של הרבים.

● **שלמה היל** (עבודה) הוכיח כי ה־הסכם מוביל למדינה פלסטינית, ועל כן פסל אותו.

● **יוסי שריד** (עבודה) הוכיח כי ה־הסכם מוביל למדינה פלסטינית, ועל כן חייב אותו.

● **דב שילנסקי** (חרות), שהוא חסיד ארץ־ישראל השלמה, אך שלא העז לקום בגלוי נגד בגין, נאם נאום של התלבטות מפורטת, שהוביל להימנעות.

● **זכה אזיאב** (שלי) קרא קטעים מסיפרו, ארץ הצבי, שביגללו נטש בשעתו את מיפלגת־העבודה. על פי הכתוב, הוא חייב את ההסכם עם מצריים ותבע הסכם דומה עם הפלסטינים.

● **עוזי ברעם** (עבודה) הפתיע רבים כאשר התגלה, במאוחר, כחסיד גלהב של התנועה למען „שלום עכשיו", ואף סיים את דבריו בשתי מילים אלה.

● **קלמן כהנא** (פא"י), אחד הניצים הקיצוניים בכנסת מאז ומעולם, מתח ביקו־רת אדיבה וחריפה על בגין. דעתו: הממש־לות הקודמות יכלו להביא שלום טוב יותר, אך נבלמו על־ידי בגין. הוא מנה את ויתו־רי בגין החדש, שבגין הקודם היה מתנגד להם בשצף־קצף, כגון הוויתור על גבולות־ביטחון ועל הרצף הטריטוריאלי לשארם־אל־שייך, וההסכמה להצבת אנשי או"ם בשטח ישראל.

● **אמנון לין** (לעם) הציע לפוצץ את ההסכמים בדרך מחוכמת: להודיע מראש כי ישראל תסתלק מהם. אם ידרשו הער־בים את הפסקת ההתנחלות בגדה וברצועה.

● **עמוס הדר** (עבודה), בן־דודו של דיין וגץ קיצוני, ניבא את מות ההתיישבות בשטחים המוחזקים. המתיישבים הפוטנציא־ליים ילמדו לקח, ולא ילכו עוד להתנח־לות במקומות אלה. ההתנחלויות הקיימות תתפרקנה מאליהן, בהדרגה, וחבריהן ית־גנבו הביתה.

● **שולמית אלוני** (ר"ץ), אשתו של הממונה על בניית אופירה: צריך להתרכז מעתה בבניית הארץ. אין טעם להקים ישו־בים נוספים, שיהיה צורך לפרקם בבוא היום.

● **יוסף רום** (חרות): כמו מדינת־הצלבנים בימי צלאח־אל־דין, תושמד מדי־נת־ישראל בשלבים.

● **חיים בר־לב** (עבודה) תקף את בגין מימין, הסתמך על סיירוס ואנס, שאמר כי מוצעת־האוטונומיה תהיה „ממשלה פלסטי־נית לתקופת־המעבר". הוא טען כי לממש־לת בגין חסרים הכישורים לנהל משא־ומתן — כאילו 50 שנות שילטונה של מפא"י לא הספיקו לזו להוכיח את כישוריה. „הוא לוחם שנית על קו בר־לב!" התלוצץ אחד היושבים ביציע.

● **אורה נמיר** (עבודה) נאמה נאום מפא"י קלאסי, מן הימים הטובים של מיפלגה זו, כשהיא מעלה על הנס את ה־ערכים החברתיים שכבר נשכחו, ומשכנעת את המאזינים המעטים כי אכן היא מאמינה בהם.

● **יצחק רבין** (עבודה) נמנע מכל פולמוס, בניגוד ליריבו שימעון פרס ב־פתיחת הוויכוח, יומיים לפני כן. הוא רמז שבגין קיבל את גישתו שלו: לגמור קודם בגיזרה אחת, ולגשת רק לאחר מכן למשא־ומתן בגזרות האחרות.

● **שלמה זורע** (אגו"י) נאם נאום של הנופה אישית בלתי־מרוסנת למנחם בגין. „כמה מיליונים זה יעלה לקופת־המדינה?" שאל אחד הח"כים בדאגה.

● **חיים דרוקמן** (מפד"ל), אחד הני־צים הקיצוניים ביותר: זה לא הסכם של שלום לישראל, אלא הסכם של שלום על ישראל.

● **אמנון רובינשטיין** (ש"י) נאם נאום חיוור, שהוכיח מחדש שלמיפלגה זו אין מה לאמר בעניני מילחמה ושלום.

● **אריק שרון** (חרות) הגיש אולטימ־טום מוסווה לבגין, ופתח לעצמו דלת אחו־רית של נסיגה מן הנסיגה: הוא תומך ב־הסכמים „מתוך אמונה שהממשלה תעמיק את יהדותינו ביהודה ובשומרון".

● **יגאל אלון** (עבודה) הציג בצורה ה־מוצלחת ביותר את העמדה המגוחכת של מיפלגתו, תקף את בגין על שוויתר על כל סיני.

● **עזר וייצמן** (חרות) דיבר קצרות על הפריסה הביטחונית החדשה, במישפ־טים הקצרים והמקוטעים של טייס המדווח לבסיס שלו באלחוט.

● **משה דיין** (משה דיין) נאם נאום שקרני מזהיר, כשהוא טרון במצח נחושה: אמרנו תמיד שהיישובים יתיישרו לפי ה־גבול, ולא הגבול לפי היישובים. היה זה ההיפך המוחלט ממה שהוא אמר בעשרות נאומים מאז 1967.

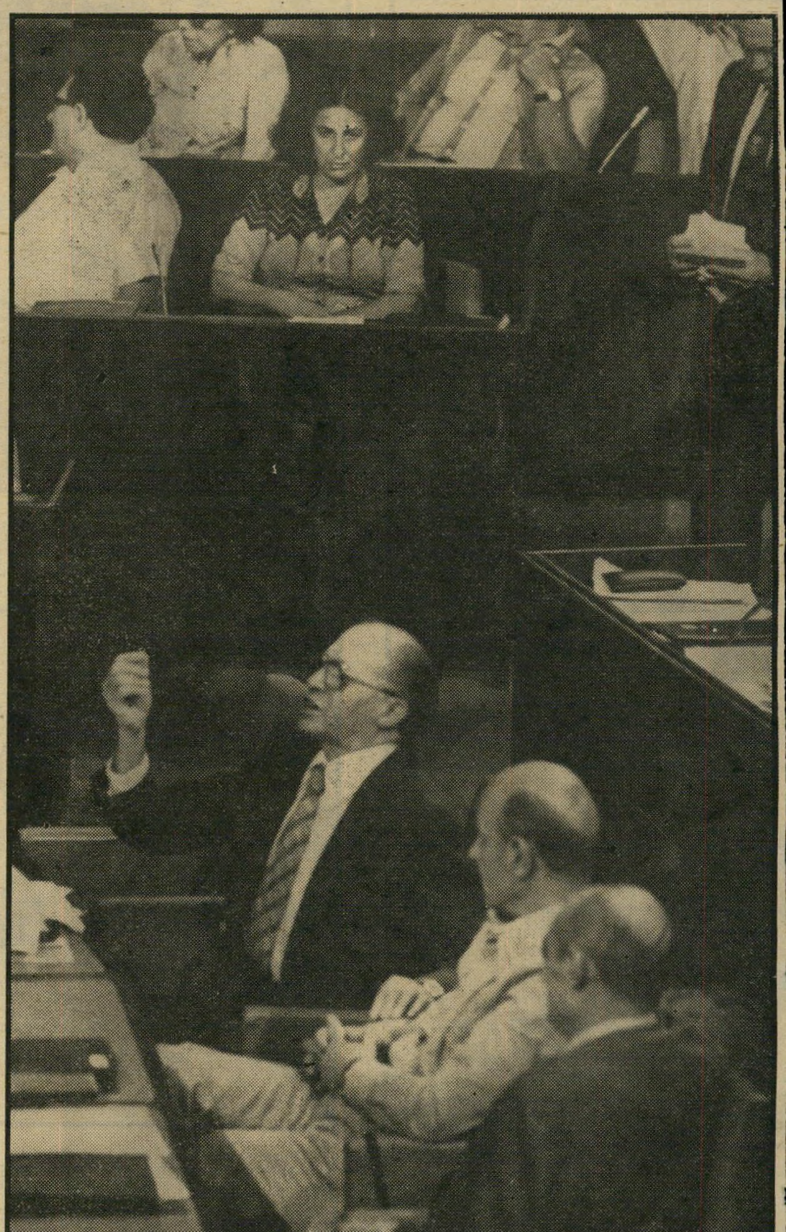
אף מילה אחת. רבים מבין 19 מצבי־עי־התגר ו־17 הנמנעים הקדישו את רוב דיבריהם להוכחה כי הסכמי־השלום יובילו למדינה פלסטינית, או לפחות לאובדן בל „יהודה, שומרון וחבל־עזה". כשעלה מנחם בגין להשיב, נקט בטכסיס בן־גוריוני ישן: הוא „הירדר בכל רם", שפך קיתונות של בוז ולעג על מתנגדיו הישנים והחדשים, סיפר סיפורים מקמ־דייוויד.

הכל הקשיבו בדריכות מרותקת, ביודעם שהם עדים להצגה גדולה. אחרי המחצית הראשונה של נאומו החל בגין עצמו לייהנות מעצמו בגלוי, התלוצץ והחל קורן מאושר גובר והולך, למרות ש־84 מצביעי־הבעד היו פחות מכפי שציפה.

כשסיים את דבריו, לא שם איש באולם וביציעים המלאים לב לכך, שהוא לא השיב אף במילה אחת על הטענות כבדות־המישקל שהושמעו נגדו, לגבי עתיד הגדה המער־בית ורצועת־עזה.

בגין נואם
לבסוף: קורן מאושר

בגין קורא קריאת־ביניים, גאולה כהן זועמת*
„אתה מקורה שלא יהיה שלום!"

* ליד בגין: דיין וידלין.

10.000 חובבי סוס
אס

אבו ענתר

מטובי הסוסים בארץ, שזכה כבר חמש פעמים במקום הראשון, שועט אל קו הסיום. בשל מיבנהו השרירי והמגודל היו סיכוייו טובים לזכות במיקצה 1500 המטרים. אבו־ענתר גדל אצל רב־סרן בדואי מהצפון, שנתן לו את שמו. אבו־ענתר זכה בעבר כבר שלוש פעמים במקום הראשון. הפעם אכיזב את אלה שתלו בו תיקוות.

„סוס היא כמו אשה,״ פסק יואל סמסונוב בן ה־63, אחד מוותיקי הרכבים בארץ וממארגני הסוסיאדות הגיל־הבים. בשבת לפני שבועיים נערכה בסביון סוסיאדה ארצית, בהשתתפות רוכבים מ־40 יישובים — מכפר גלעדי שבצפון ועד מאהלי הבדואים אל־בורגייך ואל־חוסיין שבדרום.

יואל בלט בקהל הצופים, בכומתתו ה־אדומה ובמרץ הבלתי נידלה שלו, שהריצו מרוכב אחד למישנהו, ומהסוסים אל בימת־הכבוד וחוזר חלילה.

„גמרתי לרכב כבר מזמן,״ סיפר יואל. החיוך פשט על פניו השזופים, שעיקבות הגיל לא ניכרים עליהם. „עכשיו, כדי להישאר בנושא, שאני אוהב ומקדיש לו את כל חיי, אני מחזיק ברשותי סוסים ומאמץ אותם, בעין־שמר, בשדות־ים וגם בבנימינה, מקום מגורי. גם היום משתתפת סוסה שלי במירוץ.״

יואל סמסונוב, שנולד בזיכרון־יעקוב, רכב על סוסים מאז שהוא זוכר את עצמו. בזיכרון־יעקוב, הסביר הרוכב הוותיק, אדם בלי סוס הוא כמו חצי אדם. מאז שהפסיק לרכב, לפני כעשרים שנה, החל לגדל סו־סים ולהדריך רכיבה. „צורת אימונו של סוס היא תורה בפני עצמה,״ אמר יואל, „צריך הרבה ידע והרבה אהבה־לדבר.

המעודדות

ילדות סביון היפהפיות עודדו את המתחרים בשירים ורי־קודים, כשהן לבושות בחולצות שעליהן מודפס באנגלית „דרבי ישראל — סביון 78.״ כל ילדה חבשה כובע־קרטון הדומה לכובע־רכיבה, והעניקה גביעים.

וכמה שמקדישים יותר מסירות וחום לסוס, הוא מחזיר באותה המידה.״

כבר בשעה שתיים, כשעה לפני פתיחתה הרישמית של הסוסיאדה, התאספו אלפי חובבי־סוסים ברחבה המיועדת לקהל. בעמל רב הצליחו הסדרנים הרבים והשוטרים להרחיק אל מעבר לגדרות הביטחון, שהקיפו את שטח המירוץ.

על בימת־הכבוד בלטה דמותו של חבר־הכנסת חיים בר־לב, שבא לתחרות עם בנו שי בן הארבע. שניהם לבשו בגדים ספור־טיביים. בר־לב, חובב־סוסים מושבע, ניראה שקוע בשיחה מיקצועית אודות סוסים עם חבר מועצת סביון, טוביה לשם.

„אני רוכב כבר משנת 1939,״ סיפר מי שהיה רמטכ״ל צה״ל ושר בממשלה. „הת־חלתי לרכב בבית־הספר החקלאי מיקווה־ישראל, ובמילחמת העצמאות, כששירתתי בחטיבת הנגב, הקמנו יחידת רוכבים בנגב הדרומי. מאז לא חדלתי לרכב, תמיד במיסגרות פרטיות, אצל חברים שיש ב־רשותם סוסים.״

„במירוצים,״ גילה בר־לב, לכתבת העולם הזה, „הרוכב הוא המכוון את הסוס, להוציא את כל הפוטנציאל שלו או לשמור על כוחותיו. בשביל הארץ, מיקצה של 1.800 מטרים נחשב כבר למסוכן, כי בלי רוכב מנוסה יכול הסוס להתפרץ קדימה ולאבד את כוחותיו אחרי 600 המטרים הראשונים. הרוכב מחליט גם מתי לעקוף את הסוס שלפניו, ואיך לכוון את הסוס. במירוצים, בכל העולם, הג׳וקי רוכב בפעם הראשונה על הסוס שאינו מכיר, כדי לשמור על המתח שבינו ובין הסוס וכדי לא להיכנע לחולשותיו של הסוס.״

טוביה לשם, סיפר כי מירוצי־הסוסים בשכונת המיליונרים סביון הפכו כבר ל־מסורת. המירוצים מאורגנים על־ידי מתנד־בים, חובבי־סוסים מכל הארץ. „כל הרוכ־בים בסוסיאדה,״ הסביר לשם, „הם רוכבים פרטיים, והכוונה היא לעשות את ספורט הרכיבה לדבר מקובל בארץ.״ מהצופים במירוצים ניגבו עשר לירות דמי־כניסה, אולם טוביה לשם חזר והסביר כי זהו רק תשלום סימלי, המיועד לכיסוי ההוצאות הביטחוניות והכשרת הקרקע.

גזע מיוחד

ב־מירוץ היום השבת השתתפו 78 רוכבים, ביניהם שלושה נכי צה״ל, שייצגו 82 עיוורים נכי־צה״ל מכל המיל־חמות. לפני שלוש שנים הוקם חוג־רכיבה של עיוורים נכי־צה״ל בהדרכתו של ברוך

ם התקבצו בפרבר המיליונרים ויצאו מכליהם בהתלהבות

קוט בסביון

הוותיק לדעתו של יואל סמסון־נוב, סוס הוא כמו אשה. יואל, השרוף על סוסים, מופיע בכל אירוע הקשור בחיות האהובות עליו.

בן ה־28, רוכב כבר 12 שנה. חברים שהכיר משכו אותו לרכיבה, ומאז הוא מקדיש מדי יום ביומו זמן רב לרכיבה ולטיפול בסוסו. זרוק, טייח במיקצועו, זכה כבר חמש פעמים במקום הראשון, וסוסו, אבו־ענתר, זכה שלוש פעמים.

מגפיים, כובע ושוט

„רכיבה זה הספורט היחידי שאני אוהב," סיפר רונן קונפינו, נער בן 15, שהוריו טוענים כי לו היה מקדיש ללימודים את אותו הזמן שהוא מקדיש לסוסים, היה בוודאי תלמיד מצטיין. רונן, חתיך עז מבע, ניבחר בשנה שעברה לרוכב מספר אחד מטעם אגודת המירוצים בישראל. הוא התחיל ללמוד רכיבה כשהיה בכיתה א', ועתה הוא יודע לרכב היטב, לעבור מיכשולים ולבצע תעלולים על גבו של הסוס. עתה זכה רונן במקום השלישי במיקצה סייחים, אבל אחרי שיהיה לו סוס משלו הוא מבטיח לנצח עוד פעמים רבות.

למרות גילה הצעיר (11) מבינה דליה נבות בסוסים יותר מחבריה המבוגרים. ולראייה זכתה הג'ינג'ית, ממושב מולדת,

(המשך בעמוד 41)

דליה נבות בת ה־11, שזכתה במיקצה 800 המטרים במקום הראשון, רוכבת כבר שלוש שנים ורוצה להיות ג'וקיי באנגליה.

שיינפילד מקיבוץ עין־שמר. העיוורים הפגינו כושר רכיבה למופת, הקיפו את המסלול פעמיים וחזרו לנקודת המוצא.

במירוץ היו 10 מיקצים, בשטח שבין סביון למושב מגשימים, שאורכו 1,150 מטרים. תשעה שופטים, מטובי הרוכבים בארץ, השקיפו על המיקצים — מיקצה של 800 מטר, 1,000 מטר, 1,200 מטר ו־1,500 מטר. במיקצה האחרון והקשה ביותר השתתפו הסוסים הטובים ביותר, סוסי הטורוברד, בני גזע מיוחד של סוסי־מירוץ, שיובאו במיוחד מאנגליה למירוצים והרבעה. דרבי ישראל סביון 78' לא היה שונה ממירוצי־סוסים בארצות אחרות. ההתלהבות הרקיעה לשחקים ואחרי כל ניצחון התפרץ הקהל אל רחבת המירוצים במחיאות־כפיים ושריקות, פרט לשתי נפילות מעל גבי הסוסים, שלא הסתיימו בפגיעות גופניות, עבר המירוץ ללא תקלות. האמבולנס, שניצב הכן במשך שעתיים, לא היה בשימוש.

בין הסוסים שהשתתפו במירוץ היו רבים שכבר זכו במירוצים קודמים בארץ, כמו הסוס אבו־ענתר, ששמו ניתן לו על־ידי בעליו הקודמים, רב־סרן בדואי מהצפון. אבו־ענתר הוא בן שבע ונחשב אחד הסוסים היפים והחזקים בארץ, אך השנה איכזב את רוכבו, איבר זרוק מבאר־יעקוב. איבר,

(המשך מעמוד 25)

ודייסקל, חרף היותו בית״רי ותיק וממע־ריציו של בגין, היה חייב להימנע. אולם האמת היא שדייסקל אינו מודאג כלל מקרע עם בגין. הוא אף אינו חושש פן יסולק מן החיים הפוליטיים. הוא עשיר, ובמשק שלו מספחים גידולי שדה, פרחים, לול ורפת. הוא גם שותף בבית־חרושת לקפיצים. לפ־ני כמה שנים החליט דייקסל, שהוא בעל אופי עצמאי ביותר, ללמוד באוניברסיטה. הוא נרשם לאוניברסיטת תל־אביב ומבלי לזנוח את עבודות המשק עשה את התואר הראשון.

מי מפעיל את ארנס?

ח״כ חיים יצחקי יצחקי הוא נטע זר בחרות. יצחקי נבחר לכנסת ב־רשימת שלומציון, בהנהגת אריק שרון, ויחד עימו הסתפח לתנועת החרות לאחר הבחירות. בחודשים האחרונים התהווה קרע בין שרון ליצחקי, עד כדי כך שיצחקי שקל פרישה מחרות, רק כדי לא להיות עם שרון באותה מיפלגה. יצחקי נכנס לכנסת כנץ מובהק, והוא נע עתה לכיוון היונציות. הוא מקורב ביותר לח״כ הלל זיי־דל, איש חטיבת־אחדות בליכוד, ונראה כי לולא הסכם קמפ־דייוויד הוא היה מצטרף לזיידל ומכפיל בכך את כוחה של אחדות.

ח״כ איתן ליבני היה קצין המיב־צעים של האצ״ל. קצין המיבצעים של בגין, אך גם קצין המיבצעים של לנדאו. נראה כי הימנעות ליבני הושפעה במידה רבה מכך שלנדאו התנגד לבגין. לליבני, שהיה ידוע עד כה כנאמנו של בגין, יש בחירות, ולא בצורה דמוקראטית. בעת האחרונה אף החליט ליבני, ואיש אינו מבין מדוע, כי הוא המומחה של חרות לענייני ערבים ובידואים. דעת־המומחה שלו קובעת, כי הסכמי קמפ־דייוויד אינם טובים ליהודים. ליבני יודע זאת, מאחר והוא המומחה לענייני ערבים.

השר דויד לוי חייב הרבה לראש־הממ־שלה, מנחם בגין, על קידומו ועל הפיכתו לשר. לווי כה התלהב, הן בדבריו בממש־לה והן בנאומו בכנסת, מהסכמי קמפ־דייוויד, עד שנדמה היה כי הוא בעצמו אבי ההסכמים. לוי הוא מאותם חברי־כנסת של חרות, שבגין במו ידיו הקים אותם על רגליהם או, בז׳ארגון של חרות, „עשה״ אותם. אולם לעומת אחרים, שבגדו בבגין, הוא נשאר נאמן לו.

עמדתו של ח״כ רוני מילוא היתה ברו־רה זמן רב לפני ההצבעה. רוני הוא מ־מקורבי מישפחת בגין. מילבד העובדה ש־הוריו של רוני הם רוויזיוניסטים ותיקים הסביר, כי לא יהיה כל אסון אם תפנה יש־ראל את הגדה המערבית.

„אני גמור אצל בגין״

ח״כ חיים קאופמן הוא איש־עסקים מצליח. לכנסת הגיע קאופמן ישר מ־נמל־התעופה בן־גוריון, כשחזר מארצות־הברית, שם חתם על חוזה שמן עם חברה בינלאומית לתמרוקים. קאופמן הוא סוכן מישחקי־ילדים וצעצועים בארץ, בין היתר הוא גם סוכן של לגו, ועוסק בהפצת תמציות תמרוקים ומצלמות. קאופמן ידוע כנץ קיצוני, אך הוא מחסידי וייצמן. בחוד־שים האחרונים היה זה קאופמן שריסן יותר מפעם אחת את שר־הביטחון, לבל יתבטא בנוסח שירחיב את הפער ביגו לבין בגין. אולם קאופמן, כאיש עסקים ממולח, יודע גם היכן מרוחה החמאה. כאחד מה־כוחות הצעירים העולים בחרות, יודע קאופמן כי בשלב זה כדאי לתמוך בראש־הממשלה.

לח״כ חיים קורפו לא היתה כל בעייה בעת ההצבעה. הצבעתו התאימה הן לנא־מנות האישית שלו לבגין והן לקו הכימ־עט־יוני אותו נקט בחודשים האחרונים, גם כאשר התבטאויות יוניות היו בבחינת כפירה בעיקר בחרות. קורפו הצביע, כמו־בן, בעד, ויתמוך בכל שלב בראש־הממשלה.

„הטיפש״ הוסיף קול ✶ אשתו של יגאל כהן־אורגד השפיעה ✶

איתן ליבני מומחה לערבים ✶ תסביך האצ״ל של מוסקה ציפורי

הצבעתו של יצחקי עם הממשלה היתה טבעית ביותר, והיה זה הוא שגשא את אחד מגאומי התמיכה הגילהבים ביותר ב־בגין.

אנשי בגין חששו דווקא מח״כ מאיר כהן, איש חיפה. כהן הוא איש חרות ותיק ביותר ונאמן־עיוור של בגין. אך לאחרונה איכזב בגין את כהן, כאשר ביכר על פניו את איש המיפלגה הליברלית, צבי צימרמן, כמועמד הליכוד לראשות עיריית חיפה, תפקיד שבו חשק כהן בכל מאודו. יש הטוענים כי ההיתקלות בין כהן לבין שימעון פרס, יומיים לפני ההצבעה, שנבעה מאי־הבנה, היא שהביאה את כהן להצביע בעד בגין ולא להימנע. כהן הוא אב שכול. בנו ניספה באסון אווירי לפני כמה שנים, ואחיו, שהיה איש־ביטחון, נה־רג לפני כשנתיים בספרד. שימעון פרס החל את נאומו בכנסת בציטוט דבריה של אם־הבנים רבקה גובר. כהן קרא לעברו קריאת־ביניים, שבה תבע ממנו לא להש־תמש בשכול לצרכים פוליטיים. פרס נדהם, הגיב בחריפות רבה ואף כינה את כהן „טיפש״. מאוחר יותר ניסה פרס להס־ביר־להתנצל בפני כהן, אולם התעלם מ־דרישת יושב־הראש לחזור בו מדבריו מעל בימת הכנסת.

ח״כ יגאל כהן־אורגד הוא אולי השיכ־נוע־העצמי הטוב ביותר של מנחם בגין, שאסור לסלוח. כהן־אורגד הצטרף לתנו־עת־החרות עוד בהיותו נער, אולם עם פרי־שתו המפורסמת של שמואל תמיר, והקמת המרכז־החופשי, הצטרף אליו כהן־אורגד. ערב הבחירות לכנסת הקודמת, דרש כהן־אורגד לקיים בחירות חופשיות במרכז־החופשי. תמיר סירב והכניס את עקיבא נוף ואת אהוד אולמרט לרשימת המועמ־דים לכנסת. כהן־אורגד פרש מהמרכז־החופשי, כעבור שנים סלח לו בגין והוא חזר לחרות.

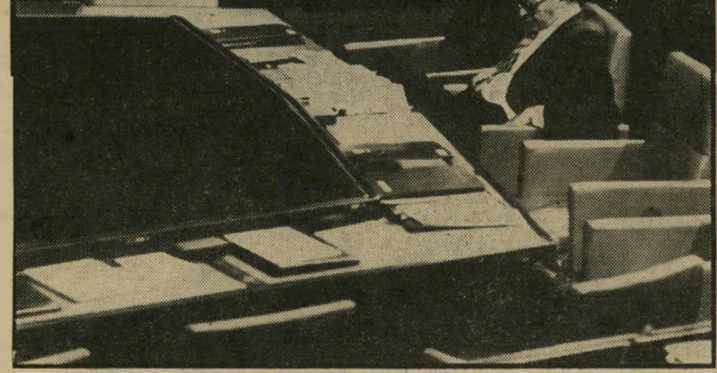
כהן־אורגד הוא איש־עסקים מצליח, בעל שרירים הן בעסקים והן בפוליטיקה. ב־חרות מכנים אותו קאריריסט. בד בבד עם בנייתו של עסק מצליח לייעוץ כלכלי, שלו שני מישרדים בירושלים ובתל־אביב, בו־נה כהן־אורגד את עצמו בתוך תנועת־החרות. הוא היחיד מכל חברי־הכנסת ה־מקפיד גם בימים אלה לרוץ מסגיף לסגיף, להרצות ולהתיידע אל החברים מהשורה. בחרות מתלוצצים כי אשתו של כהן־אור־גד, מנהלת בית־ספר בשם שרה, היא המפ־עילה האמיתית של הפרופסור ארנס. לשרה יש השפעה רבה ביותר על בעלה, והיא נחשבת לכוח המניע אותו, ואילו לו עצמו יש השפעה רבה על ארנס. נראה כי שני אנשי העסקים מצאו להם שפה משותפת, והם פועלים בחזית אחת. תצמד ארנס־כהן־אורגד נחשב היום כיעמוד לגוש בתוך חרות, גוש שהמכנה המשותף העיקרי שלו הוא השיגאה לעזר וייצמן.

וידידי מישפחת בגין, נשוי אחיו של מילוא לחסיה, בתו של בגין. בגין היה זה שחילץ אותו כשהיה נתון בצרות פוליטיות, תחילה כעסקן סטודנטים צעיר, ואחר כך כעסקן צעירי חרות.

גם הצבעתו של עמאל נאסר א־דין, חבר־הכנסת הדרוזי של חרות, היתה ידועה. נאסר א־דין הוא תומך מובהק של בגין, ומילבד זאת, הוא מחובדדים בחרות שאכן רוצים בשלום, הן משום שהוא בן לעדת מיעוט והן ביגלל העובדה ששיכל בן במיל־חמה.

דעותיו הפוליטיות של סגן שר־הביטחון, מרדכי („מוסקה״) ציפורי, כפי שהביעון גם לראש המועצה המקומית קריית־מלאכי, ח״כ משה קצב, לא היתה בעייה כיצד להצביע. קצב הצעיר אינו איש חרות ותיק, הוא מאנשיו של עזר וייצמן. היה זה וייצמן שהטיל בזמנו את כל כובד משקלו למען בחירתו של קצב בקריית־מלאכי. הוא הופיע למענו בעיירה הקטנה, שיכנע אנשים, ביקר בבתים ועשה לקצב את העבודה.

אחת ההפתעות הגדולות ביותר היתה הצבעת הנגד של הפרופסור יוסף רום, מדען שעד לבחירות היה פרופסור להנדסה אווירודינמית בטכניון בחיפה. הוא הצ־טרף לחרות לפני כשלוש שנים, ובא ב־

בגין ליד שולחן הממשלה בכנסת
עם ידידים כאלה — מי צריך אויבים?

ערב הבחירות לכנסת ולאחריהן, הן מה־ניציות שבחרות. ציפורי, לשעבר איש ה־אצ״ל, הסתובב במשך שנים רבות בהרג־שה, ש„דופקים״ אותו בצה״ל ביגלל עברו המחתרתי, וכי מגיעה לו דרגה בכירה יותר מתת־אלוף. קצינים בכירים בצה״ל דוחים טענה זו. לדבריהם הוא הגיע אל קצה גבול היכולת הצבאית שלו, ואפילו דרגת תת־אלוף הועניקה לו אחרי שטען, כי הוא מהדפוקים. אין ספק כי לו היה מוסקה ציפורי מצביע לפי מצפונו, היה מראשי המצביעים נגד. אולם ציפורי ידע כי אם יעשה כן יסולק מכהונתו על־ידי וייצמן ויסיים בכך את הקריירה הפוליטית שלו. כיום ציפורי הוא מגדולי התומכים בהסכמי קמפ־דייוויד. בשיחות פרטיות אף מגע קרוב עם בגין. לפני הבחירות האח־רונות מונה כראש הוועדה שהקים הליכוד להכנסת חילופי השילטון. תמורת זאת קיבל רום, שהוא נטע זר בחרות, מקום בטוח בכנסת, אולם הוא חשב שמגיע לו יותר. רום זכה מכך שלא היתה לו כל הבנה פוליטית ערב הבחירות, לכן הוא היה משוכנע שהליכוד אומנם יעלה לשיל־טון.

הוא התייחס ברצינות רבה לוועדה ש־בראשה עמד, הכין דו״חות ותזכירים לשינוי מיבנה הממשלה ומישרדי הממש־לה. לאחר הקמת הממשלה, כאשר התברר כי כימעט אף אחת ממסקנותיו לא הת־קבלה, נפגע רום עד עמקי נשמתו וטרר־נייתו העיקרית כוונה לראש־הממשלה. גם הצבעת לנדאו בממשלה היא ששיכנעה אותו, בסופו של דבר, להימנע.

„להילחם מבפנים״

צבעתי של יושב־ראש הכנסת, יצ־חק שמיר, היתה אחת ההפתעות ה־גדולות של היום הרביעי לפני שבוע. שמיר, שהיה מפקד הלח״י, הפך לאחר קום המדינה לאישיות אפורה. הוא עבד כמה שנים במוסד, בתגאים של סודיות ואפרוריות. אחר כך הפך שמיר לאיש־עסקים קטן ולעסקן בינוני בחרות. בכנסת הקודמת היה שמיר אחד מחברי־הכנסת הפחות־בולטים, אך בגין דאג למנות את שמיר ליושב־ראש הכנסת והפך אותו ל־אחד מאישי השורה הראשונה במדינה.

יומיים לפני ההצבעה, כשהוציא שמיר את לוחמת הלח״י לשעבר, גאולה כהן, מאולם המליאה, התפלאו רבים מדוע הס־כימה כהן ללא התנגדות, מבלי שינסו להוציאה בכוח. רק עתה נודע, כי כהן הסכימה לצאת לאחר שיחה עם שמיר. שמיר הפתיע אותה בשיחה זו, כשסיפר לה כי הוא עומד להימנע בהצבעה ולהת־ריס בהימנעותו כנגד בגין ש„עשה אותו״. כהן הבטיחה, וקיימה את הבטחתה, לשמור זאת בסוד, והיתה היחידה, מילבד שמיר ורעייתו, שידעה על כוונתו של היו״ר להימנע.

שמיר נמנע משום שההסכמים נוגדים את עיקרי אמונתו. בפני בגין יוכל שמיר לתרץ זאת כהימנעות של יושב־ראש ה־בית, תירוץ עלוב, ללא ספק, שאין לו אחיזה בחיים הפרלמנטריים בארץ.

הצבעתו של אריק שרון היתה, כביכול, הפתעה, אולם לא לגבי אלה המכירים אותו. שרון, שסיבך בהתנחלויותיו החפר־זות והבלתי־אחראיות את הממשלה בעבר, בגד בהתנחלויותיו ובמתנחלים. על שרון יוטל גם, כפי הנראה, התפקיד לפנות את ההתנחלויות, אם וכאשר יגיע הרגע ה־מתאים. מי שמכיר את שרון לא הופתע כלל. לשרון אין כל בעייה לשנות את דעותיו מהקצה אל הקצה, כאשר נידמה לו שהדבר כדאי.

כימעט ברור שאת הצעד הבא יזום בגין ולא מתנגדיו. לגאולה כהן, שכבשה את עולמה בציבור הישראלי לאחר נאומה הכן והמצויין בכנסת, אין כוח בתוך חרות. גם הופעתו של יגאל כהן־אורגד בכנס, ש־אירגנה כהן יום לאחר ההצבעה בכנסת, לא היתה, בסופו־של־דבר, לטובתה. אור־גד, שניבהל מהצעד אותו עשה, מיהר להצהיר, כי בא לכנס רק כדי לשכנע את הנאספים שלא לפרוש מחרות, והצהיר הצהרת־אמונים לבגין. לאחר שבקשותיו מאנשי הטלוויזיה שלא לצלמו בכנס נידחו,

מיהר כהן־אורגד לעזוב את המקום.

אם תחליט גאולה כהן לפרוש מחרות ולהקים סיעה עצמאית בכנסת, היא עלולה למצוא עצמה מבודדת. יתכן מאוד שמשה שמיר, שאינו ידוע כאיש אמיץ במיוחד, יחליט שלא לפרוש וישתמש בתירוץ ה־נצחי בפוליטיקה הישראלית: „להילחם מבפנים". גם תמיכתו של הרב חיים דרוקמן, איש גוש־אמונים במפד"ל, אינה בטו־חה. שכן דרוקמן, כרבים אחרים, גילה לפתע את כוחו האמיתי של גוש־אמונים. כדאי לדרוקמן להישאר במפד"ל ולבצר את מעמדו שם, מאשר להצטרף לגאולה כהן ללא חיילים. לדרוקמן ידוע, כי איש מחברי־הכנסת של המפד"ל לא יצטרף אליו.

בקרב חברי־הכנסת של חרות אין ל־גאולה כהן כל תמיכה נוספת. המהפך ה־פנימי אותו הריחו רבים באוויר, ביום הרביעי לפני שבוע הוא בינתיים בועה של סבון. את המהפך האמיתי יעשה מנחם בגין, שאופיו לא יתן לו להמשיך את השותפות עם אלה שבגדו בו.

„אני אוהב את יגאל"

בני בגין פתוחות כמה אפשרויות. הוא עשוי לבקש בחירות חדשות בעוד כמה שבועות, כאשר ייחתם הסכם השלום עם מצריים. לבגין אין כיום רוב בכנסת, כדי לחוקק חוק בחירות חדשות, אולם הוא יכול להתחכם ולעשות אחד משני הצעדדים: להגיש את התפטרותו, מתוך חישוב שאף אחד אחר לא יוכל להקים ממשלה, ואז יהיו חייבים להכריז על בחי־רות חדשות, או להציע למפד"ל ולדמוקר־טים ללכת לבחירות חדשות כגוש אחד, תוך שהוא מבטיח לשתי מיפלגות אלה מקומות ריאליים במיספר רב יותר מאשר יש להם בכנסת הנוכחית. להצעה כזו עשו־יות המפד"ל והדמוקרטים להסכים. לבגין אין ספק כי אם תיערכנה בחירות חדשות הוא יזכה להגשים את חלומו של דוויד בן־גוריון: להשיג רוב מוחלט בכנסת. אם אומנם יעשה כך, הוא יגפה מהרשימה שלו לכנסת את כל מי שהעז להרים יד נגדו, ויכניס במקומם נאמנים חדשים משלו.

האפשרות האחרת של בגין: להמתין לוועידת חרות, שתיערך בפברואר, תוך כדי לחימה עיקשת, פנים־מיפלגתית, לבי־צור מעמדו ולסילוק יריביו. בגין, שמאז הבחירות זילזל במוסדות תנועת־החרות, יתחיל לבצר מחדש את מעמדו בקרב השו־רות. בעוד שלושה חודשים יצטרך בגין לעמוד במיבחן נוסף, כאשר יהיה עליו לקיים את הבטחתו ולהעלות התנחלויות חדשות, על פי הפירוש שהוא נתן למיסמ־כי ומיכתבי קמפ־דייוויד. גם אנשי הש־מאל, תנועת שלום־עכשיו וחלקים במערך מתמיכים לתאריך זה, וגם מתנגדי בגין בליכוד מתחילים לראות כיצד הוא ינהג. רבים מוותיקי חרות מקווים כי בעוד שלו־שה חודשים יתהווה קרע בין בגין לשותפיו להסכמי קמפ־דייוויד, דיין ווייצמן, ובגין ישוב הביתה, לתנועתו.

בעיות נוספות יש לבגין עם שותפותיו לליכוד ולקואליציה. בעוד שעם הליברלים והדמוקרטים אין לו קשיים, החייבצה לפ־תע תנועת לעם במרכז הבעיות של ראש־הממשלה. היחסים בין בגין לבין שר התע־שייה המתפטר, יגאל הורביץ, היו יחסים קרובים במיוחד. בגין הודה פעמים אח־דות: „אני אוהב את יגאל."

הורביץ לא התכוון לקרע בתוך לעם, וגם לא התכוון לפרוש מהממשלה. היה זה, למרבה הגיחוך, דווקא ח"כ אהוד אול־מרט שגרר אותו להתפטרות מהממשלה. על דעת בגין, הסכימו הורביץ ושר־הבריי־אות, אליעזר שוסטק, כי הם יימנעו מה־הצבעה וימשיכו לכהן בממשלה. אך שוס־טק הסכים עם אולמרט, חבר הפלג שלו בלעם, כי גם אולמרט יימנע.

כאשר שמע שוסטק כי אולמרט הצביע נגד, הוא רגז והחליט ללמד את אולמרט לקח. לכן הצביע בניגוד להסכם, בעד. מבלי להקדיש לכך מחשבה רבה, פגע שוסטק בהורביץ והציג אותו בפני ראש־הממשלה ככלי־ריק וכמי שאינו מכבד הסכמים. הורביץ התרגז, והחליט ללמד את שוסטק לקח ולהביא לקרע בלעם. מבלי להודיע על כך לאיש, הוא התפטר מהממשלה, בין היתר גם משום ש„קשה היה לי להס־תכל בעיניים של בגין."

אולם לאחר מעשה התברר להורביץ כי מעמדו בלעם אינו כה יציב. אפילו חבר־הכנסת יגאל כהן, איש תל־עדשים, ש־הצביע נגד הממשלה, התייצב מאחורי שוס־טק בדרישה, שהתפטרותו של הורביץ לא תביא לפרישת לעם מהממשלה ומהליכוד.

הכוהנת של הגאולה

(המשך מעמוד 25)

כבר אחרי החופה והקידושין — בחוץ נראתה תנועה חשודה.

כעבור שנים אחדות נולדו להם שני ילדים. הבכור יצחק („צחי"), שיניה את שמו משטרסברג להגבעי, הוא כיום בן 23, אחרי שירותו הצבאי וממשיך בדרכה של אמו. צחי, נער גבה־קומה ויפה־מראה, מגלה כישרונות עיתונאיים. במשך שנים רבות היה כתב־נוער של מעריב לנוער, וכיום הוא מתחיל את עבודתו כעיתונאי בגלי צה"ל. נאמנותו לאמו מוחלטת. צחי שהה באחרונה בטיול בחוץ־לארץ, לפני תחילת שנת הלימודים באוניברסיטה ש־אליה נרשם, אולם מייד כששמע על הס־כמי קמפ־דייוויד מיהר לחזור לארץ. „אני־שים חזרו לארץ לפני המילחמה, כדי להילחם," הסביר. „מה שקורה עתה לאמא זה גם כן מילחמה, אז אני חזרתי עכשיו כדי להילחם."

בנה האחר של גאולה הוא אחת הטרא־גדיות הנוראות של חייה. אותו בן היה חולה קשה ובמשך שנים רבות טיפלה בו גאולה, הן בתקופות הקצרות שבהן שהה בבית, הן כאשר היה מאושפז במוס־דות שונים. ביגלל מחלתו של הבן, והזמן הרב שהקדישה לו, פיתחה גאולה לאותו בן אהבה עזה, שהיתה מעל ומעבר לאהבה רגילה של אם לבנה. וכאשר, לפני שנים אחדות, נגאל מייסוריו ונפטר, הוכתה גאולה מכה קשה.

סמוך למותו של הבן נפטר גם בעלה־לשעבר של גאולה, עימנואל. השניים היו אומנם גרושים מזה שנים רבות, אך שררו ביניהם יחסי רעות וכבוד. גם מותו של בעלה־לשעבר היווה מהלומה קשה ביותר לגאולה, והיא הגדירה את השנה שבה אבידה בן ויד־יד כשנה הקשה בחייה. למרות יצר הפרסום העז שלה, והקו־לניות המאפיינת אותה, נמנעה גאולה מל־שתף אפילו ידידים באסונות אלה, ורק מעטים ידעו על השנים הארוכות שבהן סבלה יחד עם בנה, ועל המשבר החריף שעברה עם הסתלקותו של בעלה־לשעבר.

אין ספק כי משלושת מפקדיה בלח"י — נתן ילין־מור, יצחק שמיר (יושב־ראש הכנסת) והד"ר ישראל אלדד שייב — היתה לשייב ההשפעה המכריעה ביותר עליה. מנתן ילין־מור נאפרדה דרכה הפו־ליטית פוליטיקה, עבר לעיסקי מודיעין ואחר־כך לעסקים פרטיים, ורק באחרונה שב לבימה המיפלגתית. שייב, המכונה בסיג־נון מחשבתו ובצורת התבטאותו מהדורה גברית של גאולה כהן, כבש את ליבה, והברית שנחתמה ביניהם מאז פגישתם הראשונה, נשארה בעינה עד היום.

אומנם, אחרי מילחמת השיחרור החלה גאולה לומדת מדעי היהדות ופילוסופיה באוניברסיטה העברית בירושלים, אולם החלה מייד לעבוד בירחון סולם שבעריכת שייב ואוריי־צבי גרינברג, המשורר הלאו־מני המהווה סמל נוסף בחייה של גאולה כהן. אחרי סיום לימודיה באוניברסיטה החלה עובדת בעבודה עריכתית־פקידותית באניציקלופדיה העברית, אולם היא המ־שיכה לכתוב בלהט רב בסולם, ובאותו להט אף מכרה אותו במו־ידיה ברחובות ירושלים.

באותה תקופה נהגה גאולה כהן לש־לוח כרטיסי־ברכה לשנה החדשה, אותם כרטיסי־הברכה שהיה שולח שייב. היתה משורטטת עליהם מפה של ארץ־ישראל לפי חזונם של שייב וגאולה: כל ארץ־יש־ראל המערבית, הגדה המיזרחית, חצי האי סיני וקטע נוסף ממצריים, כל לבנון וחלק גדול מסוריה. שנות־טובות אלה נשלחו עוד זמן רב לפני מילחמת ששת־הימים.

גאולה כהן מאמינה בצידקת דרכה, אם כי מודה ש„העם לא מבין ועדיין לא אתי." כדי לתת „לעם" בסיס שאליו יוכל לחזור בעתיד, וכדי להמשיך את דרכה של חרות האמיתית, היא שואפת להקים מיפלגה חדשה, לאומנית, בעלת גוון דתי, עם שני השותפים שלה כיום: הרב חיים דרוקמן והסופר משה שמיר. בשיחות נפר־דות היא הציעה, לשמיר ולדרוקמן, לעמוד בראש הרשימה „שסביבה יתרכזו בבחי־רות הבאות כל אוהבי ארץ־ישראל." בינ־תיים עדיין נראה רעיון זה כחלום. לשמיר אין האומץ המספיק לפרוש מהליכוד, ול־דרוקמן, יש היגיון בריא שלא לפרוש מהמפד"ל.

אולם גאולה כהן הצליחה לאסוף סביבה כמה עשרות מעריצים, המאמינים בנכו־נות דרכה ובכוונתה ותומתה הפוליטית. אין ספק שהיא תמרר את חייו של מנחם בגין עוד זמן רב מאד.

במדינה

מישפט

האמרגן והקטינה

האמרגן אהב את האם, וביצע מעשים מגונים בכתה בת התשע

„אל תחלל את בתך להזנותה ולא תזנה הארץ ומלאה הארץ זימה."

במילים אלה, הלקוחות מספר ויקרא בחר השופט כששירים שלו לחתום את הק־ראת פסק הדין בתיק שלפנינו.

השופט (החילוני) כסוף־השיער, לא מצא דרך אחרת להביע את סלידתו מהפרשה שגגולה לפניו בתיק. מולו, על ספסל הנא־שמים, ישב חיוור האמרגן מרקו שדה בן ה־60, שזה־עתה הורשע בביצוע מעשים מגונים בקטינה בת תשע.

דבריו אלה של שופט השלום התל־אביבי, לא כוונו רק אל מרקו אלא בעיקר אל אמה של הקטינה, וזאת אחרי שבבית־המישפט התברר שהאם* היתה שותפה פעילה למעשים שבוצעו בגופה של בתה הקטינה.

במהלך המישפט נגולה פרשת אהבים אומללה סבוכה, שגיבוריה הראשיים היו האמרגן מרקו שדה, האם שהיא אשת שותפו של מרקו בעיסקי האמרגנות, ו־שלושת ילדיה — שתי בנות ובן — שה־אמצעית ביניהם, ירדנה** היא המתלוננת והקורבן של המעשים המגונים.

יחסים אינטימיים. במשך שנות פעילותו כאמרגן, התיידד מרקו שדה עם אשת שותפו. מרקו, שלזכותו נזקפת הבא־תם לארץ של אמנים בינלאומיים כמו הזמ־רת והכוכבנית היוונית אליקי, כוכב הטל־וויזיה הבריטי רוג'ר (המלאך) מור, הזמר שחום־הערר אפריק סימון ממוזמביק ואח־רים, החל לוקח עימו את ידידתו למקו־מות שונים בארץ שאליהם נסע במיסגרת עסקיו. השניים קיימו ביניהם יחסים אינ־טימיים כשהם שוהים בבתי מלון שונים ברחבי הארץ. במהרה נזדקקו צמד הנאה־בים לכיסוי, עבור הבעל־השותף שהחל חושד.

הפתרון שמצאו האמרגן ואהובתו היה מקורי: הם החלו לוקחים עימם לנסיעו־תיהם ובילוייהם את שלושת ילדיה של המאהבת — שתי בנות ובן. הבת הבכורה היתה בת 11 באותה תקופה, ואילו האמ־צעית היתה בת תשע.

ואומנם, רעיון הכיסוי הצליח וחשדותיו של הבעל פגו. הוא סבר, לתומו, שהילדים יהוו מיכשול לפני אשתו ושותפו, אם אכן הם יתפתו לקיים יחסים. אלא שטעות היתה בידו.

אהבתם של מרקו שדה ואשת השותף לא ידעה מעצורים. הם המשיכו להתגורר במלונות שונים ברחבי הארץ, יחד עם שתי הבנות הצעירות, ולקיים יחסי־קירבה כ־מימים ימימה.

כאשר היתה האם לוקחת רק אחת מב־נותיה, היו השניים „חוסכים" בהוצאות המלון, שוכרים חדר אחד וישנים שלושתם במיטה אחת.

בתי־מלון. על מה שהתרחש באותה המיטה, בעת ששכבו בה מרקו, האם ובתה — על־כך חלוקות הדיעות.

התביעה טענה, על־פי גירסתה של ירד־נה, שמרקו שדה לא הסתפק „רק" בקיום יחסי־מין עם האם, אלא שתוך כדי האקט המיני הוא נהג להטיפל גם לבתה בת התשע. „בתחילה" טענה התביעה, „נהג מרקו לנשק לילדה בפיה ולגעת בחזה. אולם כעבור שנה מאז החלו המיפגשים הללו, החל מרקו לנגוע בכל חלקי גופה של ירדנה, להצמד בגופו העירום לגופה העירום, לשכב עליה, לשים את ידו על אבר־המין שלה ואף להחדיר את אצבעו לתוכו. כשנעדרה האם מהחדר, לדיבר ירדנה, אילץ אותה מרקו פעם או פעמיים לקחת את אברו לתוך פיה. נוכח התנג־דותה הנמרצת הוא חדל ממעשה זה, אולם לא נמנע מלהחדיר את לשונו לאברה שלה."

על־פי כתב האישום נמשכו מעשים אלה כשנתיים, והם נעשו בבתי המלון פלאזה הילטון, שרתון, דליה ושלום בתל־אביב ובמלון גני־יהודה בירושלים. לפעמים קויימו היחסים במכוניתו של מרקו בחוף הים, או בדירתה של האם.

„במשך הזמן החלו מעשים אלה להי־מאס עלי" סיפרה ירדנה הקטינה „אבל אמא הכריחה אותי לבוא ופעם אחת גם היכתה אותי כשסירבתי להצטרף."

מחווה אבהית. גירסתו של מרקו לגבי הפרשה היתה שונה. הוא טען שאכן התפתחה פרשת האהבים עם אמה של ירדנה כפי שהתפתחה, אך הוא מעולם לא ביצע מעשים מגונים בגופה של הילדה.

„אם קיימנו יחסים בנוכחות הבנות, היה זה רק לאחר ששוכנעתי שהן נרדמו," אמר. „אם נהגתי ללטף את ירדנה, לא היה בכך כל גילוי של תאוה מינית אלא מחווה אבהית, כפי שנהגתי עם נכדותי." מרקו כפר בכל תיאוריה של ירדנה, וטען כי הם פרי־דימיונה.

הוא הוסיף וטען שכאשר אירע שאחת הבנות התעוררה באמצע המגע המיני בינו לבין אהובתו הוא היה מייד מפסיק, ומלטף את הילדה כדי להרגיעה. כיוון שהיה שוכב בין האם לבין הבת, היתה הילדה מתרפקת עליו והוא, לדבריו, היה מחבקה, כאילו כדי לומר ש„הכל בסדר."

אלא שגירסתה של האם־המאהבת סתרה את גירסתו של מרקו.

מעל דוכן העדים סיפרה האם שאומנם ראתה, כיצד גוהר מרקו מעל גופה של ירדנה הקטנה, אך היא דחתה את האפ־שרות שמרקו קיים עם בתה יחסים מל־אים. גם בדיקה פאתולוגית גילתה, שירדנה עדיין בתולה.

חיוב בדין. לא קל היה לאם לעמוד על דוכן העדים מול המאהב שלה. מבטיהם השטלבו לא פעם ועל פניהם ניכר כאב רב. לא קשה היה להבחין באהבה העזה שעדיין פורחת בין השניים. השופט שלו הבחין אף הוא בכך וציין בפסק־דינו: „יש לעדותה של האם מישקל מייוחד נוכח העובדה שניכר עליה עד היום, שהיא חשה רגשות חמים כלפי הנאשם ואין לה כל מניע לרצות לפגוע בו. החיפך הוא הנכון. האם היתה מוכנה להיאחז, בעדותה, בכל קצה של חוט, על־מנת לתת פירוש שהיה מסביר את מעשיו של הנאשם מרקו שדה, לקולא."

כדי להרשיע אדם בעבירת מין, חייבת התביעה להביא סיוע לעדות הראשית של המתלוננת. השופט קיבל את טענת התבי־עה שיש לראות בעדותה של האם משום סיוע לעדותה של ירדנה, חרף העובדה שהאם נחשבת במיקרה זה שותפה לי־עבירה.

סניגורו של שדה, צבי לידסקי, טען ש־האם אמרה מה שאמרה, בעדותה, רק ביגלל לחץ תנאי המעצר. השופט שלו לא קיבל טענה זאת.

גם עדותה של הבת הגדולה, אחותה הבכירה של ירדנה, שהעידה מטעם הסניי־גוריה לטובת מרקו שדה, לא שינתה את דעתו של השופט שלו בהכרעה לחובת האמרגן.

כעת צפוי מרקו שדה לעונש מירבי של עד שלוש שנות מאסר. פרקליטו מתכוון לגייס טיעונים רבים על־מנת לחלץ בעונש מינימלי את האמרגן נמוך־הקומה, שרצה אהבה מהאם והסתבך עם בתה הקטינה.

* שמה נאסר לפירסום על־ידי השופט.

** השם בדוי, השם האמיתי אסור לי־פירסום.

אמרגן שדה
הנאשם

בחזרה

(המשך מעמוד 21)

במיקרה של מצור ימי על ישראל, היינו: חסימת התנועה בים־סוף לאוניות הנכנסות לנמל אילת או יוצאות ממנה. אוכדן שארם־אל־שייך שומט, איפוא, מידי ישראל אופציה הרתעתית־התקפית כתגובה להסגר ימי בים־סוף, אך אין הוא שוזר מישראל את כושרה להבטיח את חופש השייט בים־סוף, שכן כושר זה אינו קיים כלל.

מסקנה זו ראוי אולי לשנן בארוזי כמה פוליטיקאים ישראליים, שעדיין מאמינים, משום מה, כי ישיבה בשארם מבטיחה את חופש השייט בים־סוף. בעניין זה יש, אי־פוא, להבחין בין האופציות ההרתעתיות שמקנה נוכחות צה"ל באיזור שארם לבין היכולת להבטיח את חופש השייט הישראלי בים־סוף; האופציות ההרתעתיות — קיימות גם קיימות, היכולת להבטיח את חופש השייט בים־סוף מכוח הישיבה בשארם — אינה קיימת. אם יסילו הערבים מצור ימי על ישראל, הרי הישיבה בשארם מעניקה לה אפשרות לחסום את מעבר האוניות בתעלת סואץ, לנתק את הקשר הימי לירדן, לאיים על "הבטן הרכה" של מצריים, להפציץ את איזור מאבוק ולאיים על העורף הסעודי — אך אין הישיבה בשארם מקנה לישראל כושר לבטל על־ידי פעולה צבאית ישירה את המצור הימי.

הערבים יכולים לחסום את ים־סוף הן במיצרי באב־אל־מנדב והן לאורך החופים הערביים הגובלים בים־סוף לכל אורכו. בחירת באב־אל־מנדב כנקודת־החסימה ב־מצור הימי שנילוזה למילחמת 73' נבעה מריחוקה מן התשתית האווירית של ישראל וכן מהיותה "צוואר־בקבוק" קל לחסימה. אך איזור השלט המצור יכול להיות בכל נקודה לאורך החופים הערביים של ים־סוף בכל צירוף של נקודות בו־זמנית. החסימה יכולה להתבצע באמצעות תותחי־חוף, טילי חוף־ים, צוללות, ספינות־טילים, ואפילו מטוסים ומסוקים. הדרך היחידה הפתוחה בפני ישראל לבטל מצור ימי כזה, היא השתלטות פיסית על רצועות החוף הערביות משני צדי ים־סוף, ולכל אורכו, משימה שהיא מבחינה צבאית ופוליטית כאחת — אבסורד מוחלט. גם אם תרכז ישראל את כל כוחה האווירי והימי למתן חיפוי לשיירות אוניות המיועדות לאילת, אין בכך כדי להבטיח כי פגז אחד של תותח־חוף לא יפגע במיכלית נפט בנפח של עשרות אלפי טונות.

ישיבה בשארם אינה מעניקה, איפוא, לישראל יכולת להבטיח את חופש השייט בים־סוף, אף שהיא מעניקה לה אופציות התקפיות מצויינות, בכיר, ואופציות הרתעתיות נגד מצור ימי, בפרט. היא מעלה את המחיר שהערבים יצטרכו לשלם כתוצאה ממצור ימי על ישראל, אך אין היא מעניקה יכולת לביטול המצור באמצעים צבאיים.

גם העובדה שבתקופת המצור הימי שנילוזה למילחמת 73' היתה תעלת סואץ חסומה מלכתחילה, ואילו כעת התעלה פתוחה ומכניסה למצריים מאות מיליוני דולרים, כך שחסימת מיפרץ סואץ כיום יש לה משמעות אחרת מאשר אז, גם עובדה זו אינה יכולה אלא להעלות את המחיר הכלכלי של מצור ימי על ישראל, מחיר שהוא כטיפה בים הפטרודולרים הסעודי.

משמעות אחרת שנודעת לוויתור על שארם־אל־שייך היא חיסול הכוח הימי של ישראל באיזור ים־סוף. האפשרות להסיג את הכוח הימי הערוך כיום באיזור זה להפעיל כוח ימי משמעותי מנמל אילת, לאילת הינה אשלייה. אין שום אפשרות שכן רוחב מיפרץ אילת, מצד אחד, והיותו מוקף חופים ערביים מכל עבריו, מצד שני, יהפכו את המיפרץ למלכודת־מוות עבור כוח ימי ישראלי.

לאובדן הבסיס הימי בשארם מיספר משמעויות עיקריות:

- אובדן אופציות התקפיות לאורך החוף המצרי והסעודי של ים־סוף, כולל אפשרות של מיבצע הנחתת כוחות יבשה בנקודות שונות לאורך חופים אלה.
- הגדלת פגיעותו של נמל אילת לתקיפות מן הים.
- עם הסרת האיום הישראלי כלפי החוף המצרי יוכלו המצרים להעביר את מרבית הצי הימי שלהם ממרחב ים־סוף לים־התיכון, ובכך יגדילו את האיום הימי

(המשך בעבוד 38)

סאדאת כבר קיבל את הספר „מצרים"

ואתה?

האם כבר רכשת את המדריך הראשון לתייר הישראלי בארץ הנילוס?

מצרים מאת **שלום כהן**

הוא מדריך עדכני לתייר הישראלי, הכולל גם סקירה על עברה של ארץ הפרעונים, ומאפשר לתייר הישאלי להנות מסיורו הראשון במצרים.

המדריך **מצרים**
הוא האשרה שלך לסיור מהנה
עם בוא השלום הקרוב.

קניה מרוכזת בהנחה

„גד" הפצה בע"מ, רחוב יד חרוצים 7, טלפון 33680 ת"א.
הוצאת א. ל. פורז, יצחק שדה 34, תל-אביב

מאות אזרחים בישראל רימו את הביטוח הלאומי על־ידי הוספת שנים לגילם

תרגיל בזיוף הגיל

בשים רבות ברחבי העולם, היו מוכנות לשלם הון תועפות לפקיד הרישום במישרד הפנים, כדי שיפחית כמה שנים טובות מגילן האמיתי. אחרות מוותרות על ההליכים הפורמליים, אך „שוכחות" כמה ספרות, שעה שהן נשאלות בדבר גילן. בישראל, המצב הפוך.

בשנים האחרונות מוצפים מישרדי הרישום בבקשות של אזרחים, הדורשים לשנות את גילם ולהוסיף עשור או שניים למניין שנות חייהם.

לא מעטים מתוכם נוקטים אף באמצעי זיוף ותרמית על־מנת לשכנע את השילטונות שהתיקון המבוקש תואם את גילם „האמיתי".

הסיבה, פשוטה: הגיל שווה זהב ואם לא זהב, כי־אז לפחות כסף רב.

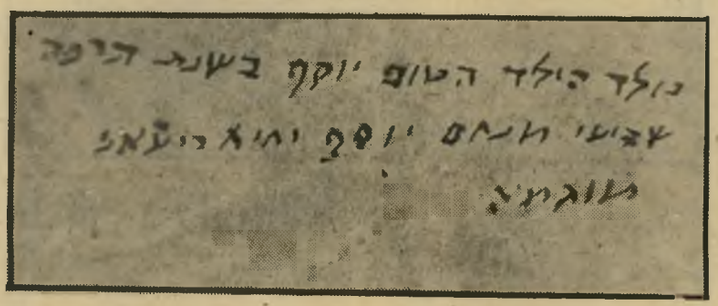

ספר

במדבר

מדר התפילות לים השנה

רישום בתנ"ך

ספר התורה (למעלה) בהוצאת לוין־אפשטיין שעליו נרשם הפסוק (למטה) המבשר על הולדת הבן יוסף רעני. מינהג זה רווח בקרב יהודי תימן. בבקשה שהגיש רעני (מימין) הוא טען שהספר הוא משנת 1927 ועל־סמך זאת ביקש לתקן את גילו. בבית־המישפט התברר שהוצאת לוין־אפשטיין הועברה מוורשה לירושלים רק בשנת 1935, שלאחריה רק הודפס ספר זה.

נולד היולד הטוב יוסף ימיא בשנת הי[illegible]
שבועי חתנים יוסף ימיא בשנת [illegible]
מוגרעי

כל אזרח בישראל זכאי לקיצבת זיקנה מהביטוח הלאומי בהגיעו לגימלאות. אזרח שגילו תוקן, ונמצא שהוא עבר את גיל הגימלאות — זכאי לפיצוי רטרואקטיבי — על כל השנים שעבורן היה זכאי לתשלום ולא קיבל אותו עקב הטעות.

סכום הקיצבה החודשית נע כיום בסביבות 1,300 לירות. כלומר, אזרח המצליח „לשכנע" את מישרד הפנים ש„יוסיף" עשר שנים לגילו, עשוי לקבל סכום המתקרב ל־150 אלף לירות.

את החישוב הפשוט הזה למדו אלפי אזרחים, שהגישו בשנים האחרונות בקשות לשינוי הגיל.

האותיות המקוריות „קפצו"

אחד **מאותם** אלפים היה מירזה שירכון. הוא נולד בעיר שיראז שבאירן, ועל־פי תעודת־הזהות הישראלית שלו היה זה בשנת 1924. ב־1950 עלה שירכון ארצה התיישב במושב קדימה שבשרון ושם גידל את תישעת ילדיו. כיום היה אמור להיות בן 54.

אולם למירזה שירכון לא היתה סבלנות להמתין עוד 11 שנים עד שיגיע לגיל הפנסיה, ולפיכך החליט להקדים את המועד בכמה שנים.

אומנם, בקשה מסוג זה כרוכה בביזבוז זמן יקר, שכן היא חייבת לעבור דיון מישפטי לפני שופט־שלום, ורק באישורו, רשאי מישרד הפנים לבצע את התיקון הדרוש. אך בדרך־כלל לא נהגו בתי־המישפט להעריס קשיים על דרכם של המבקשים. בעיית קביעת הגיל שכיחה למדי בארץ. עולים רבים שעלו לישראל בחופזה, בימיה הראשונים של המדינה, לא הביאו עימם מיסמכים רשמיים הנוגעים לגילם. במייוחד חריפה הבעייה אצל אלה מהעולים שבאו מארצות נחשלות, שבהן סדרי המינהל היו לקויים, ולא היתה תרשומת מדוייקת של תאריכי לידה. הגיל נקבע, איפוא, על־פי הערכת פקיד המירשם שקלט את אותם עולים בבואם ארצה, או על־פי הצהרתם, שלרוב התבססה על זיכרון. מירזה שירכון פנה לעורך־הדין הנתנייתי מיכאל רודני שהגיש בשמו את הבקשה לבית־המישפט. בידי שירכון היה מיסמך משכנע: תעודת־זהות איראנית, רשומה על שמו ושעליה התנוססה תמונתו. על־פי התעודה הזו הוא נולד ב־28 לחודש אספנד שנת 1293 על־פי לוח הירח המוסלמי. ותאריך זה מקביל לשנת 1915 על־פי לוח השמש הנוצרי.

בתצהיר שצורף לבקשה, טען שירכון באמצעות עורך־הדין שלו: „מטרת הבקשה לקבוע את גילי האמיתי, על־מנת שיירשם בתעודותי ובמיסמכי הרישמיים. סיבת השיבוש: חוסר ידיעת השפה. השיבוש הואמור הצעיר את גילי בתשע שנים, ומונע ממני קבלת קיצבת־זיקנה מאת המוסד לביטוח לאומי, עם הגיעי לגיל הפרישה..."

תעודת־הזהות האיראנית תורגמה לעיברית על־ידי אמין קאר, מתורגמן תל־אביבי מוסמך, שהצהיר כי התרגום זהה למקור.

נוסף על תצהירו של שירכון ועל תעודת־הזהות האיראנית, צורף תצהיר נוסף. משה דוד חי, עולה מפרס וידידו של שירכון, הצהיר בשבועה לפני פרקליטו של שירכון: „אני יליד 1915. נולדתי בשכונה היהודית (הגטו) בעיר שיראז בפרס (איראן). הבתים של מישפחתי ושל מירזה שירכון, היו צמודים זה לזה. בהיותנו ילדים נהגנו להתרועע ולשחק ביחד בשכונה. למדנו יחד בבית־הספר אליאנס במקום, ושירכון היה בכיתה גבוהה ממני. הוא מבוגר ממני בשנה אחת. אני מצהיר שדברי אלה הם אמת."

לכאורה היתה זו בקשה תמימה, שהתבססה על טענות במישרדי הרישום הישראליים. אריה צ'רטוק, עוזרה של פרקליטת מחוז המרכז שרה סירוטה, שייצג את המדינה בדיון המישפטי בבקשה זו, לא יכול היה לעשות הרבה, שכן מיסמך רישמי של מדינה כמו איראן הוא מוצג מישפטי משכנע.

חשדו של צ'רטוק התעורר כשהתברר לו ששירכון עצמו הוציא, לפני שנים אחדות, את סגן־ניצב אליהו אריאלי מהמחלקה לחקירת פשעים במטה־הארצי, שהיה חוקרה של שולי. אריאלי עצמו דובר פרסית, וצ'רטוק הראה לו את תעודת־הזהות האיראנית. אריאלי לקח את התעודה והחליט לבדוק אותה ביסודיות. התעודה הוערה למז"פ (המחלקה לזיהוי פלילי במטה־הארצי), ושם היא נבדקה בקרניים אולטרה־סגולות. הבדיקה חוללה נס. תחת השם מירזה שירכון שהיה רשום על גבי התעודה, צף ועלה שם אחר שהיה רשום מתחתיו. לחוקרים לא היה ספק — בתעודה בוצע זיוף מתוחכם.

שירכון הוזמן למישטרה ונחקר. בחקירתו הוא נשבר, וגילה כי התעודה שייכת לדודו, שחי באיראן ונפטר זמן קצר לפני־כן. החוקרים התחשבו בשירכון, שהוא חולה־לב ונמנעו מלעוצרו, אך בימים אלה הוא יואשם גם בזיוף. כעת רק נותר לבדוק מהו גילו האמיתי של העד משה דוד חי ששיחק עם שירכון בילדותו.

אזרח אחר, יוסף בלולו, ניסה אף הוא שיטה דומה, אך הוא עשה זאת בתעודת־זהות טריפולי־טאית. תעודה זו נשלחה אף היא למז"פ, ותשובת המעבדה המשוכללת היתה חד־משמעית: „בעמודת הגיל בוצע שינוי בדיו שונה מהדיו המקורית."

„הפרח היפה נולד"

בארצות **המיזרח** רווחו שיטות שונות ומשונות לזכירת תאריך־לידה. אלה התבססו לרוב על התייחסות למאורעות גדולים שהתרחשו בסמוך לתאריך לידתו של התינוק.

כך למשל סיפרו עולים שנשאלו על שנת לידתם, שהם נולדו סמוך ל„מילחמה הגדולה", שנה לאחר שהגיע „התותח הגדול", או שנה לפני „הבצורת הגדולה".

אצל יהודי תימן רווח המינהג של הנצחת שמו ותאריך לידתו של תינוק המישפחה, על עמודו הראשון של ספר קדוש — לרוב אחד מסיפרי התורה. כתובות בסיגנון „נולד הפרח היפה, פלוני בן רבי פלמוני... בשנת...", שהוצגו על גבי ספרי קודש, היוו אסמכתה מוכרת לקביעת גילם של רבים מעולי תימן בשנות הארבעים ובתחילת שנות החמישים.

תעודה מזויפת

שהוצאה באירן ושאותה הציג מירזה שירכון בבקשה לתיקון גילו. על־פי התעודה הוא יליד 1915 ואילו בישראל הוא רשום כיליד שנת 1924. הזיוף נתגלה במעבדות מז"פ בירושלים.

דות. דרכון ישראלי וגם בו ציין את הגיל ה„ישראלי" שלו ולא את הגיל המבוגר יותר שאותו הוא מבקש לקבוע. בעת מישפטה של הדוגמנית שולי חנני בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב פגש צ'רטוק אלא שבשיטה זו טמון גם פתח נרחב למעשי תרמית וזיוף.

עובדה זו לא נעלמה מעיניו של יוסף רעני בן ה־44, יליד שנת 1934. רעני עלה

(המשך בעמוד 37)

(המשך מעמוד 23)

בבית־הספר, על אדמה שנקנתה בכסף ו־בזיעה ובקדחת, בעבודה עצמית מפרכת, על־ידי חלוצים שמאסו בניצול־האדם־בידי־האדם?

צידקת הציונות? מעוזם, מעוזם לא הונחתה עליה מכה כה נוראה, כמו שהונחתה בקירמת־סיני!

ורק פינוי היישובים, עד האחרון שבהם, יתקן — אולי, אולי! — את הנזק המוסרי.

■ ■ ■

אני רוצה להגזים ואיני רוצה להכחיל.

הכרתי כמה ממתיישבי חבל־ימית, הם אנשים נחמדים, ומסורים.

אין ספק, רבים מן המתנחלים שם באו מתוך מניעים חיוביים, על־פי קריאת המוסדות הציוניים, מתוך אמונת־אמת שהם באים לשרת את הציונות ואת הביטחון.

רבים מהם לא ידעו, או לא רצו לדעת, מה התרחש בשטח זה ערב בואם.

ואיה יש לומר: טעיתם.

אינכם אשמים. אשמות הממשלות — של אשכול, של גולדה, של רבין — ש־שילחו את אריק שרון כבדואים, וישלחו אתכם לחשת אותם.

הממשלות שהגו את הקונספציה האידיוטית, כאילו ייקבע גבול־העתיד על פי קו ההתנחלות, כאילו העולם הערבי והמעצמות יושפעו כהוא־זה מן העובדה ש־חבורה של מתחכמים שתלו „התנחלויות" בשטחים אלה, ועל כן אי־אפשר עוד להחזירם.

התפתיתם. האמנתם לכסילים. עכשיו אתם נאלצים להסיק את המסקנות.

ואם רצונכם באמת בחיים חלוציים, עשו זאת עתה על אדמת ישראל, בלי נישול וגירוש, ותבוא ברכה על עמכם.

■ ■ ■

אך אנשים טובים אלה אינם מהווים את כל המתנחלים בפיתחת־רפיח, ואולי אף לא את רובם?

יש מתנחלים ויש „מתנחלים".

ישנם החלוצים־מסוג־חדש, הכדאיניקים הדתפדי־הבצע, שהבינו כי ה„התנחלות" הזאת בפיתחת־רפיח היא עסק טוב מאד.

מקבלים מתנות מידי האומה. אין צורך לשלם מיסים. ניתן לזכות בווילות נאות על חשבון הבארון. אפשר לנצל עבודה ערבית זולה ולהפוך את זיעתם לזהב.

אלה הם הפיאודלים החדשים של חבל־ימית, כעין הלאטיפונדיות.

באיטליה העתיקה, הלאטיפונדיות היו אחוזות גדולות, שהוענקו לרומאים בעלי־פרוטקציה, אשר העבידו בהם עבדים זרים אשר הרסו את מעמד האיכרים העצמאיים. עליהם אמר ההיסטוריון הלאטיני: „הלאטיפונדיות הרסו את רומא."

הנשפוך עתה דמעות, כאשר איה יפונו מפיתחת־רפיח, כדי להבטיח שלום וביטחון לעם־ישראל?

אל דאגה: אריק שרון לא יגרש אותם במשאיות. אריק שרון יפנה אותם בדרכי־נועם, בעזרת כסף. בעזרת הרבה־הרבה כסף. כדאי יהיה להם לפנות את אדמת חבל־ימית, כשם שהיה כדאי להם לעלות עליה.

כולנו נשלם את המחיר.

■ ■ ■

יודור דוסטוייבסקי כתב שגם הידיאל הגדול ביותר אינו שווה את הדמעות של ילד אחד.

הרבה דמעות נשפכו למען הגשמת האידיאל המפוקפק הזה של חבל־ימית.

וכן רבצה קללה על המיפעל הזה, מאז יומו הראשון.

ביגאל ימית, כך אמר אנור אל־סאדאת, הוא נתן את הפקודה לפתוח במלחמת יום־הכיפורים, שבה נשפכו נהרות של דם ודמעות.

ביגאל ימית הנסגרו שערי השלום, שנפתחו על־ידי אל־סאדאת.

אם יבוא פינוי הפיתחה יהסרת הקללה הזאת, תהיה בו ברכה גדולה.

אבישי, גילה ואורלי

כפי שצולמו במסיבת־החתונה של אורלי ואבישי, שהתקיימה בדירתו השכורה של הראל שברחוב דובנוב בתל־אביב. הוא סיפר אז לאשתו ולגילה כי הדירה שייכת לו. גילה התלהבה מאד מאבישי, בירכה את חברתה הטובה ביותר על ששפר חלקה, להכיר צעיר מקסים ועשיר גם־יחד. כשהחל אבישי מסתבך, הפצירה באורלי חידה שתתגרש ממנו.

גילה ורטמן התאהבה בבעלה־לשעבר של חברתה הטובה ביותר, והוא הצליח לסבך גם אותה

הסתבכות למען אהבה

את זו מזמן שירותן הצבאי. השתיים שירתו בשלישות, התיידדו ונחשבו כחברות טובות במיוחד.

אורלי זוכרת את גילה כצעירה שהיו לה בעיות בבית. לדבריה, סיפרה גילה כי אביה מאלף־הכלבים ואמה, שהיא חולת־לב, אינם מבינים אותה ומסרבים לעזור לה. כשהשתחררה גילה מהצבא, החליטה שלא לחזור הביתה להרצליה, אלא לשכור דירה בתל־אביב ולהגשים את חלומה — להיות לעיתונאית.

להסתדר עם גבר מבוסס

ך דידיה טוענים כי רצונה של גילה לבחור במיקצוע זה נבע מהתדמית הזוהרת שהיה לו, בעיניה. הצעירה, שחיפשה אהבה וחברה, קיוותה כי בעזרת מיקצוע זה תגיע למקומות הנכונים, כי תכיר אנשים מפורסמים ותהיה בעניינים.

היא ניסתה להתקבל לעבודה בכמה עיתונים, אך מזלה לא שפר עליה. כאשר התקבלה סוף־סוף לעבודה בעיתונו של משה דיין, היום הזה, נסגר העיתון כעבור זמן קצר. כאשר התקבלה לעבודה בשבועון חדש, נסגר גם הוא. היא ניסתה את כוחה ככתבת במגאזין בשם שיחת העיר, המחולק בבוטיקים. בשבועון־הבידור להיטון כתבה תקופה מסויימת את טור־הרכילות, אך הטור נלקח מידיה. העולם הזה פירסם כתבות מעטות שלה, שנמצאו ראויות לדפוס ופורסמו מעל לחתימתה.

מבחינה חברתית, היתה גילה בחורה בודדה. לא היו לה חברה קבועה או חבר קבוע. היא עברה מדירה שכורה אחת לשניה. צעיר שפגשה לקח אותה לטיול בחו"ל, על חשבונו. כשחזרו, המשיכו השניים להתראות. גילה לא הסתירה את רצונה להסתדר בחיים עם גבר מבוסס. היא ישבה שעות ארוכות בבתי־הקפה של הבוהמה, כסית ופינתי, אך את הגברים בחייה לא מצאה בשני בתי־קפה אלה.

באותה תקופה היתה ידידתה הטובה ביותר, אורלי חידה, מסובכת עמוק עם בעלה, אבישי הראל.

אבישי הכיר את אורלי כאשר פירסם מודעה, ובה הזמין דוגמניות להצטלם למודעת־פירסומת לחברת־מנסיעות שלו, מונדוס טורס. אחרי הניתוחאין נתגלה כנוכל, כשקרן וכמסוכן. שותפה מלאה לגילויים היתה מדרך הטבע, הידידה גילה ורטמן.

כאשר נישאה אורלי חידה לאבישי הוא היה בעל שני מישרדי־נסיעות גדולים, האחד ברחוב נחלת בנימין בתל־

ה טיפון במערכת העולם הזה צילצל. על הקו היתה פקידת מישרד־החוץ, שמסרה כי בידיה הודעה מטעם קונסוליית ישראל במילאנו. הקונסוליה מסרה כי צעירה בשם גילה ורטמן פנתה אליה, הציגה את עצמה ככתבת העולם הזה שנשלחה למילאנו לשם עריכת כתבה. היא סיפרה כי כספה אזל וזיירותיה אבדו. הקונסוליה שיכנה אותה במשך לילה אחד במלון, וביקשה לדעת אם המערכת תממן את כרטיס שיבתה לישראל.

היתה זו חוליה נוספת בשרשרת ההסתבכויות של גילה ורטמן בת ה־23. הצעירה, בתו של מאלף־כלבים מהרצליה, שנפלה ברשתו של אישי־העסקים שהסתבך, התאהבה בו וחשוותה כי ביצעה משום־כך עבירות פליליות חמורות.

גילה ורטמן הוסנתה למערכת העולם הזה לפני יותר משנה על־ידי ידידתה, מי שהיתה מלכת־המים מטעם העולם הזה, אורלי חידה. העורך קבע לגילה פגישה, וכדרכו בכתבים חדשים אמר לה מילה אחת: „כיתבי."

כך החלה גילה ורטמן, כדרכם של כתבים צעירים אחרים, לצאת ולבוא במערכת העולם הזה, כשהיא עובדת על בסיס של פרי־לאנס (עובדת בלתי־קבועה). במשך השנה שבה הביאה למערכת כתבות, פורסמו כחצי תריסר כתבות של גילה ורטמן, ששמה עוברת על־ידי המערכת לגילה ורד.

בניגוד למה שפורסם בעיתונים, לא פגשה גילה ורד באבישי הראל, בעלה־לשעבר של חברתה הטובה ביותר, כאשר נשלחה מטעם המערכת להכין עליו כתבה. את אבישי פגשה במסיבת־החתונה שלו עם אורלי, שהתקיימה בדירתו השכורה שברחוב דובנוב בתל־אביב. כבר אז התרשמה ממנו עמוקות, בירכה את אורלי על כי שפר חלקה להינשא לצעיר מקסים, ויחד עם זאת עשיר כל־כך.

אורלי חידה וגילה ורטמן מכירות זו

אביב, השני ברחוב שלומציון המלכה בירושלים. לאשתו רכש בוטיק כמתנת־נישואין. הוא נסע במכונית־פאר ובילה, יחד עם אורלי, בכל מקומות־הבילוי המפוארים.

אולם בחודש אפריל עצרה המישטרה לפתע את אבישי הראל בחשד שרכש את חברת־הנסיעות מונדוס טורס במירמה. הוא נתחשד בזיוף מיסמכים, בזיוף 70 שיקים ללא כיסוי, בסכום כולל של יותר מחצי־מיליון לירות.

עצה טובה לידידה

כ**ניסיונותיו** של הראל להכחיש הי־ מעשים שיוחסו לו, ולהשתחרר בערבות, עלו בתוהו. הוא ניסה לשכנע את אורלי, אשתו, כי טופלים עליו האשמות־שווא. בתחילה נטתה אורלי להאמין לו. היתה זו דווקא גילה, ידידתה, שאמרה לה לת־ שוב פעמיים על חיי־הנישואין שלה, ב־ עיקבות הסתבכויותיו של בעלה.

רק כעבור ארבעה חודשים שוחרר אבי־ שי הראל מהכלא, אחרי שאביו, שאיתו היה ביחסים גרועים מאד, הסכים למכור את מכוניותיו הפרטית ולשלם את תמורתה כערבות לשיחרור בנו. בינתיים הצליחה אורלי חידה לדרוש, וגם להשיג, גט מבע־ לה, שהתגלה כבועת־אוויר. היתה זו גילה ורטמן, חברתה הטובה ביותר, שעזרה לה בתקופת־הגירושין ועודדה אותה להיפטר, כמה שיותר מהר, מהצרה שלתוכה נקלעה.

אלא שאבישי הראל לא ויתר. הוא החל מטלפן למערכות העיתונות, להטריד את הכתבים הפליליים ולדרוש שיפרסמו בעי־ תונים כי טופלים עליו האשמות־שווא. כאשר זה לא עזר, החל טוען כי אורלי מציקה לו ורודפת אותו. דימיונו הפרוע הרחיק לכת עד כדי כך שהוא טילפן ל־ מערכת העולם הזה, טען כי אורלי מאיי־ מת על חייו באקדח. אותו הסיפור מכר גם למערכות העיתונים האחרים. הראל לא הסתפק בהוצאת־הדיבה. הוא פירסם באחד העיתונים הודעה בזו הלשון: „כל מי שקיבל או מסר שיקים לאורלי חידה, מת־ בקש להתקשר עם אבישי הראל. בהודעה צויינה תיבת־דואר בתל־אביב.

כשגם זה לא עזר, החליט אבישי הראל לשנות את המערכה. שוב פורסמה בעיתו־ ני־הערב מודעה גדולה ומאירת־עיניים, ש־ בישרה: „אורלי חידה ואבישי הראל גיש־ או מחדש בחוג המישפחה."

להשתיל סיפור בעיתון

כ**שהבין אבישי** הראל כי לא יצליח לשכנע עיתונאים מנוסים לעזור לו בתרגילי־נוכלות נוספים, נזכר בחברתה הטובה ביותר של אשתו, גילה ורטמן. הראל למד להכיר את גילה. הוא ידע כי הצעירה הנאוותית היא טרף קל לשיכנוע. הוא גם ידע כי היא עובדת כפרי־לאנס במערכת העולם הזה, וקיווה כי יצליח להשתיל באמצעותה סיפור בעיתון.

הוא צילצל אל גילה, ביקש להיפגש אי־ תה. כשחזרה מהפגישה, סיפרה לאחת מ־ חברות המערכת כי אבישי הראל חף מכל פשע, וכי הוא קורבנה של אורלי חידה, חברתה הטובה, שהלבישה עליו סיפור כדי לזכות בפירסומת ובכספי.

כעבור יומיים סיפרה לאותה עיתונאית: „הוא בחור משגע. בפעם הראשונה בחיי התאהבתי ברצינות! אני מכירה אותו המון זמן, אבל רק עכשיו גיליתי אותו!"

כך החל מתבשל הרומן שבין גילה ל־ אבישי, כשהנוכל המקסים מצליח ללכוד לאט־לאט את הצעירה התמימה ברישתו. הוא עבר להתגורר בדירתה. כאשר היה אמור להתייצב למישפטו, העביר מיכ־ תב לשופטת, הדסה בן־עיתו, שבו מסר לה כי החליט לרדת למחתרת, מכיוון שה־ מישטרה רודפת אחריו. מקום המיסתור: דירתה השכורה של גילה, ברחוב וייצמן בתל־אביב.

גילה ורטמן נשבתה בקסמיו של אבישי. היא האמינה כי הוא חף־מפשע, והאשימה את אורלי בהסתבכותו בפלילים. על־פי בקשתו של אבישי צילצלה אל אורלי ו־ אמרה לה: „תראי, אורלי, בתור חברה שלך אני מציעה לך להחזיר את הבגדים שלקחת מאבישי!" אורלי נדהמה ואמרה לגילה: „תדרי מהפרשה! תיזהרי מאבי־ שי! יש לו כוח־שיכנוע בלתי־רגיל. את עלולה להסתבך איתו!" אך גילה מיאנה לשמוע.

כעבור שבוע צילצלה אל אורלי שוב, וסיפרה לה כי התאהבה בבעלה־לשעבר. אורלי אמרה לה, לדבריה: „גילה, את

גילה ורד

כפי שצולמה לצורך כתבה על מיכשור קוסמטי. פניה של גילה שימשו כדוגמה למיכשור. גילה ניסתה את כוחה כעיתונאית בכמה עיתונים. בין השאר עבדה במערכת **העולם הזה** על בסיס פרי־לאנס ופירסמה כתצי־ תריסר כתבות במשך שנת עבודתה בעיתון. היא התלהבה מן הדימוי הזהה שיש, כביכול, לעיתונאית, קיוותה באמצעות מיקצוע זה להגיע לאנשים המפורסמים במקומות הנכונים.

החברה הכי טובה שלי, והוא היה בעלי. תתרחקי ממנו!"

תשובתה של גילה: „אל תדאגי לי!"

גם כשהוזהרה על־ידי חברים נוספים מפני אבישי, אמרה: „אל תדאגו לי, מה כבר יכול לקרות לי איתו? הוא כל־כך מיסכן, כל־כך זקוק לי! אני רוצה לעזור לו. אנחנו עוברים לגור יחד.".

לפי הוראותיו של אבישי צילצלה שוב לאורלי חידה, והשאירה את ה־ קו פתוח במשך שעתיים. אורלי חידה הגישה נגדה תלונה במישטרה. גילה מי־ הרה להגיש תלונה נגדית, טענה שהיא כתבת העולם הזה ושאורלי מפריעה לה בעבודתה. כשהתבקשה על־ידי המישטרה להציג תעודת־עיתונאית, טענה כי התעו־ דה „נמצאת בדפוס."

הדבר נודע למערכת, והעורך השמיע באוזניה אזהרה חמורה.

באותה תקופה ידעה המישטרה על קש־ ריה של גילה ורטמן עם אבישי הראל. כאשר חיפשה אותו המישטרה, היה המ־ קום הראשון שבו בערך החיפוש, דירתה של גילה. אלא שאבישי חזה כנראה את תגובת המישטרה ולא נמצא אז בדירה.

מאוחר יותר סיפרה גילה כי החליטה להיפרד מאבישי הראל. לחברה קרובה סיפרה כי היא פוחדת שאבישי ינסה לס־ חוט ממנה כסף, וכי ברגע שיתברר לו שהיא חסרת־פרוטה, יעזוב אותה. היא ניסתה ללוות למענו כספים, אך לא הצ־ ליחה. אט־אט הבינה כי היא מסתבכת ב־ סיפור־אהבה לא־מוצלח.

אך אבישי הצליח שוב לשכנע אותה כי הוא הגבר שנועד לה. הרומן התחדש בעוצמה, והשניים קבעו ללכת לסרט. גילה חיכתה לו במשך שעה ארוכה, אך אבישי לא הגיע לפגישה. שוב נשבעה לנתק אי־ תו את הקשר.

אך כשצילצל למחרת, נשברה. אז הגה אבישי את תוכנית הבריחה המשותפת של שניהם. כסוכן־נסיעות לשעבר ידע את מועד כניסתן ויציאתן של אוניות בנמל חיפה. הוא ידע שמות של אוניות ונתי־ בים, והכיר סוכני־נסיעות.

ב־18 בספטמבר הגיעו השניים לחיפה, אחרי שגילה הודיעה לחברתה לדירה ה־ שכורה כי היא נוסעת לבלות כמה ימים באילת (החברה החליטה לעזוב את הדי־ רה אחרי הסתבכותה של השותפה). גילה פעלה בדיוק כפי שאבישי הינחה אותה. היא פנתה לחברת־הספנות רוזנפלד, הצי־ גה עצמה ככתבת העולם הזה וביקשה רשות לעלות על אוניית־הנוסעים האיטל־ קית אספרסו ליבורנו, לצורך כתבה. אח־ אבישי הציגה כצלם העיתון, בשם אביתר גורן.

אחרי שניתן לה האישור, עלו השניים על האונייה. אבישי הסתתר וגילה ירדה ורכשה כרטיס נסיעה לכיוון פיראוס.

כשהפליגה האונייה, התגלה אבישי ולא הורשה לרדת מהאונייה כשזו הגיעה ליוון. גילה ירדה, אחרי שנדברה עם אבישי להיפגש במילאנו. אך הוא לא הגיע למי־ לאנו, והיא נותרה לבדה, בחוסר כל. היא פנתה לקונסוליה הישראלית בבקשת עזרה. גם שם הציגה עצמה ככתבת העולם הזה וסיפרה שנשלחה להכין כתבה. היא לא ידעה כי בינתיים הוחזר אבישי הראל, נורה קשה בראשו ניסה לברוח מה־ שוטרים ולהסתתר בארובת האונייה.

בחיפוש אחר ביטחון וחום

א**חרי שנודעו** לקונסוליה נסיבות ההסתבכות של גילה, הציע לה הקונ־ סול לחזור לישראל ולהסגיר את עצמה למישטרה. גילה נעלמה מהחברה אל שני ישראלים. גם השניים הציעו לה לחזור לישראל. בשלב זה, כשהבינה שאין לה מה להפסיד, טילפנה להוריה, ביקשה את עזרתם הכספית. ההורים שלחו לה כסף לכרטיס, וגילה חזרה ארצה. באמצעות עורך־הדין מאיר שפצירר, שנשכר על־ידי מישפחתה, הסגירה עצמה למישטרה.

בינתיים, בחדר־ההתאוששות שבבית־ החולים רמב"ם, נסתבר כי מצבו של אבי־ שי הראל, שנפצע אנושות בראשו, הש־ תפר מעט. דומה כי היה זה סיום טראגי לסיפורו של צעיר, שנולד לפני 31 שנים בקיבוץ אשדות־יעקב, ואשר מאז שעמד על דעתו הסתבך בלא הרף בעבירות של שקר, מירמה וזיוף.

כבר בשנת 1972, כאשר עבד כקבלן של חברת שיכון עובדים, היה שותף במשאית ובעל חברה לנקיון, נפתחו נגדו תליכים מישפטיים על עבירות מירמה. אך הוא הצליח להונות את המישטרה ולעזוב את הארץ. הוא הוכרז כעבריין נמלט. כשחזר מארצות־הברית נגזר עליו עונש מאסר בן שנה. במהלך המישפט הסתבר כי התביעה הצליחה להחזירו ארצה אחרי שגם בארי צות־הברית הסתבך בעבירות־מירמה, וריי־ צה עונשי־מאסר. כשהשתחרר מהכלא שי־ גה את שמו מאבישי ערפלי לאבישי הראל, ורכש בדרכי־מירמה את חברת הנסיעות. אורלי חידה, שהכירה אותו כצעיר עשיר ומבטיח לא ידעה, כשנישאה לו, מאומה על עברו הפלילי. גילה ורטמן, שהתאהבה בו, ידעה על אבישי הראל את הכל, אך למרות האזהרות החוזרות ונישנות סירבה להאזין לידידיה ודורשי־טובתה, והחליטה ללכת עם אבישי עד הסוף. הנוכל המשכ־ נע הצליח לשכנע אותה כי נגרם לו עוול, וכי היא האדם האחד בעולם שיצליח לתקן את העוול הזה. הצעירה, שחיפשה אהבה וביטחון, ושכל חייה נזקקה למישענת, מצ־ אה את עצמה לפתע מעניקה אהבה, ביט־ חון ומהווה מישענת וכך הצליחה להסתבך ברשת, שרק בית־המישפט יחליט כיצד תצליח להשתחרר ממנה.

תרגיל בזיוף הגיל

(המשך מעמוד 35)

ארצה ב־1940, וגר בנתניה. לפני שנה קצה נפשו של רעני בגילו הצעיר והוא החליט לפנות אל פקיד מירשם התושבים ולהוסיף לעצמו שבע שנות חיים.

הוא פנה לעורך־דין וזה הגיש בשמו בקשה לתיקון הגיל לבית־מישפט השלום בנתניה.

בתמיכה לבקשתו צירף יוסף רעני ספר תורה ישן בעל דפים צהובים שהובא לדבריו, על־ידי מישפחתו, מתימן. היה זה ספר „דברים" אחד מתוך ראשוני הספרים שהוצאו בירושלים על־ידי הוצאת הספרים לוין־אפשטיין.

בגב עמודו הראשון של הספר הבלה, נכתב בדיו שחורה, בכתב של סופר סת"ם: „נולד הילד הטוב יוסף, בשנת תרפ"ה" (שנת 1927).

רעני טען שהמילים נכתבו על־ידי אביו ביום היוולדו.

לכאורה היו סיכוייו של יוסף רעני לזכות בתיקון המבוקש — טובים למדי. פרקליט טות המדינה לא היתה יכולה לסתור את הטענה, ובאין התנגדות היה השופט מאשר את התיקון. יוסף רעני היה זוכה בקיצבת־ זיקנה, שבע שנים לפני המועד ומדינת ישראל היתה מפסידה עשרות אלפי לירות.

אלא שגם כאן התגבב החשד לליבו של אריה צ'רטוק, עוזרה של פרקליטת מחוז המרכז והוא החליט לערוך מחקר היסטורי קטן.

מתי נוסדה הוצאת הספרים?

צ'**רטוק פנה** אל מישרדי הוצאת לוין־ אפשטיין וביקש לדבר עם מייסד החברה. לאכזבתו התברר לו שלוין־אפש־ טיין הקשיש, נפטר לפני שנים אחדות ואת מקומו תפסו בניו.

אלה היפנו את צ'רטוק ליהושע פרו־ שנסקי, מהנדס בן 82, בן אחותו של מייסד הדפוס לוין־אפשטיין.

פרושנסקי ראה את ספר התורה הבלוי, אישר שאכן זהו אחד הספרים הראשונים שהודפסו על־ידי דפוס לוין־אפשטיין בירו־ שלים. אולם כשאימץ פרושנסקי את זיכ־ רונו הוא נזכר שהדפוס הועבר על־ידי לוין־אפשטיין מוורשה לירושלים, בשנת 1935. בירושלים נבנה מיבנה מייוחד לבית ההוצאה והבנייה הושלמה לאחר שנה. כך שרק בשנת 1936 ראה אור הספר הראשון של הוצאת לוין־אפשטיין בירו־ שלים.

פרקליטות מחוז המרכז זימנה את פרו־ שנסקי הקשיש לבוא ולמסור את גירסתו שלו בדבר ההיסטוריה של הוצאת־הספרים המישפחתית, מעל לדוכן העדים, והוא נענה ובא להעיד.

כך התמוטטה מלאכת התרמית של יוסף רעני. הוא הורשע על־ידי שופט השלום הנתנייתי אריה סגלסון בעבירה של זיוף, חוייב בתשלום הוצאות המישפט, בתוספת קנס של 3000 לירות. העניין הועבר, בהמלצת השופט, לחקירת המישטרה.

במשך שנת 1977 טיפלה פרקליטות מחוז המרכז בקרוב ל־1000 תיקי בקשות לשינוי גיל בתעודת־הזהות.

לנוכח הגל הגואה של בקשות, שחלקן לפחות היה מבוסס על תרמית, החליטה פרקליטת המחוז עורכת־הדין שרה סירוטה, לנהל מאבקים מישפטיים, לחקור ולדרוש היטב בכל תיק, להעביר מיסמכים לבדי־ קות מעבדתיות ולפעול בתקיפות נגד אלה מבין המבקשים שביססו את בקשתם על זיוף. מדיניות זו גרמה לכך שמיספר הבקשות ב־1978 פחת לאין שיעור. עד כה הוגשו רק 192 בקשות מסוג זה.

המבקשים, שנעזרים לא פעם בעורכי־ דין מפוקפקים, ובעדי שקר, משתדלים כיום לא להביא את בקשתם לפני בית־מישפט, שבתחום אחריות מחוז המרכז, וכך לא ליפול בתחום פעילותה של שרה סירוטה, שהחלטתה לשים קץ למצב ההפקרות בשטח זה, נחושה.

הם גם משתדלים שבקשתם לא תידון בבית־המישפט בנתניה, שכן השופט הנתנ־ ייתי אריה סגלסון בודק היטב כל בקשה שמובאת לפניו לדיון.

עמיתיו ברמלה וברחובות הם פחות קפ־ דניים ולכן משתדלים רוב המבקשים להביא את תיק הבקשה לבתי־המישפט של ערים אלה.

אין ספק שמתוך מאות הבקשות שהוגשו, רבות היו מוצדקות. אך לאלה שמתכוונים לנצל את המצב לשם עשיית רווחים קלים — שלוחה אזהרה.

עופר קוך

(המשך מעמוד 34)

בגיזרה הימית העיקרית מבחינתם: רצועת החוף של ישראל.

הנגב - „הערך האסטרטגי" של ישראל

ב**פיגת צה"ל מסיני** תעמיד הן את כוחות היבשה והן את חיל־האוויר בפני סכנת „חנק תשתיתי", שכן היא תחייב את ישראל למצוא, בתחומי הקו־הירוק, שטחי היערכות אלטרנטיוויים לכוחות המוצבים כיום בסיני, שטחי אימונים לתימרונים גדחבים של כוחות היבשה, מטוחי הפצצה לחיל־האוויר, שטחים אליהם יועברו מחסני חירום הממוקמים בסיני, ואתרי פריסה לשדות תעופה אלטרנטיוויים של חיל־האוויר. המרחב היחידי בישראל של הקו־הירוק — וגם בישראל של תוכנית־אלון — המתאים לשמש כתשתית טריטוריאלית למטרה זו הוא הנגב בכלל, ובייחוד אזור השפלה והחולות שממזרח ומדרום ל־באר־שבע, עד הקו־הירוק, בהיותו „איזור העומק" של מדינת ישראל כלפי החזית המזרחית. הפיכת הנגב ל„איזור הערף והתשתית האסטרטגית" — במידה שמושגים אלה ביכלל מתאימים לגודלו ולקירבתו ל־זירות הקרב העיקריות — תציב, איפוא, בפני ישראל בעייה חמורה של כפילות: אותו איזור צריך לשמש הן שטח היערכות לכוחות היבשה, הן שטח אימונים, הן שטח הפצצה, הן מרחב להקמת שדות תעופה, והן שטח למיקום מחסני החירום. בעייה זו עתידה, כמובן, להחמיר עם הגידול בסד"כ צה"ל.

אם תציית ישראל להתגבר על בעייה זו, חרי היא עשויה למצוא כי לריכוזיות התשתית האסטרטגית יש יש גם יתרונות. לדוגמה: רי־כוז מחסני החירום, שדות תעופה וכוחות היבשה באותו איזור עצמו מאפשר הקמת מערכת הגנה אווירית אחת שתגונן בו־זמנית על כל האימונים הפרוסים בשטח.

מיגבלה תשתיתית עתידית אחרת היא זו הנוגעת למערך גדעיני ישראלי אפשרי. אין ספק שכאשר יכנס המזרח־התיכון לעידן של „מאזן כוחות גרעיני" תמצא ישראל כי הוויתור על מרחבי סיני יקטין את כושר שרידותו של מערך גרעיני ישראלי, ולכן יגדיל את סיכויי הערבים להשיג כושר „מכה ראשונה", היינו: היכולת להשמיד את כל המערך הגרעיני של ישראל במכת־פתע אחת. מפאת נחיתותה הגיאו־סטרטגית והדימוגרפית המוחלטת יהיה על ישראל לפתח, בכל מחיר, כושר „מכה שנייה". אין זה המקום להוכיח, כי גם מדינה קטנה עם משאבים מוגבלים כמו ישראל מסוגלת לפתח כושר „מכה שנייה", אפילו נגד עוצמה התקפית בסדר גודל של מעצמה בינונית. אך סיכוייה לעשות זאת תלויים, במידה מכרעת, במרחב הפריסה הטריטוריאלי ממנו היא נהנית. מבחינה זו, אובדן סיני יהפוך את נחיתותה הגיאוסטרטגית של ישראל לנחיתות נחרצת במונחי מאזן כוחות גרעיני.

מערך האיסוף המודיעיני

בסיני מצויים כיום כמה בסיסי מודיעין אשר הן מיבנה פריסתם אחד ביחס לשני, הן מיקומם הטופוגרפי, והן קיר־בתם לאיזורי ההיערכות של הצבא המצרי מהווים בסיס למערך איסוף מודיעיני רגיש ויעיל.

אובדן בסיסים אלה, והסירוב המצרי להרשות הפעלת בסיסים אלטרנטיוויים ב־תוך סיני, יפגעו בלא ספק במערך האיסוף המודיעיני.

אף שבטווח הזמן הבינוני והרחוק עשוי מערך המתבסס על שילוב של מטוסי־ביון, אוניות־ביון ולווייני אמריקאי, שיספק שי־רותי־מודיעין מוסכמים לשני הצדדים, להוות תחליף למערך הבסיסים הישבתי ה־נוכחי, הרי אין ספק שבטווח הזמן המיידי ייפגע כושר האיסוף המודיעיני כלפי ה־חזית המצרית.

פגיעה זו מתקזזת במידה מש־מעותית מכוח העובדה שנסיגה זו פירוזו יקנו עומק והתרעה בפני מיתקפת־פתע כוללת, ובכך יורידו מדחיפותו ומכהיזותו של החומר המודיעיני. ההיערכות החדשה תפ־טור, סוף־סוף, את אמ"ן מן האווי־רה של בהילות מתמדת, כאשר כל תנועה או שינוי היערכות בדתי־חזיים הופכים למקור של חשד.

חיל־האויר - הנפגע העיקרי מפינוי סיני

מ**כל מה שנאמר** עד כה ברור, אי־פוא, כי חיל־האויר הישראלי הוא ה־נושא בעיקר הסיכונים הכרוכים בפינוי סיני, ורק מבחינתו המאזן הכולל של ה־סיכונים והיתרונות הכרוכים בפינוי סיני הוא שלילי.

כדי להציג הערכה כוללת ומאוזנת של מצב חיל־האוויר הישראלי בעיקבות פינוי סיני, נסכם בקצרה את מכלול היתרונות והסיכונים, הכרוכים בפינוי סיני. נתחיל בסקירת המיגבלות והסיכונים:

● אובדן ארבעה בסיסים מיבצעיים וחמישה שדות תעופה נוספים, הכשירים לנחיתת והמראת מטוסים סילוניים מהם, תשתית זו מהווה התשתית האווירית של ישראל.

● הגדלת פגיעות חיל־האוויר ל„תקי־פות קירקוע", הן משום הצטמצמות מר־חב הפריסה הטריטוריאלי, הן משום אוב־דן עומק התרעה, והן משום הגדלת צפי־פות המטוסים בשדות שבתחומי הקו־הירוק, על המשמעויות הנודעות לכך לגבי רמת הכוננות הנדרשת.

● אובדן תשתית עתידית לפריסה והק־מת שדות נוספים עם הגידול הצפוי בחיל־האוויר, מחמת המיגבלות הטריטוריאליות בתחומי הקו־הירוק.

● צימצום רדיוס מעגל יעדי התקיפה הערבים הפוטנציאליים, כולל הקטנת ה־איום כלפי העומק המצרי והסעודי, וכלפי יעדים שונים לאורך ים־סוף.

● פגיעה בכושר ההרתעה של חיל־האוויר הישראלי כלפי שימוש מצרי אפ־שרי בסילי סקאד נגד ערי ישראל.

● ציפוף הפעילות מעל המרחב האווי־רי של ישראל, על המשמעויות הנודעות לכך לגבי משימות בקרה ופיקוד, מצד אחד, וקרבות אוויר־אוויר, מצד שני.

● אובדן מיספר מטוחי הפצצה, שאין להם תחליף הולם בתחומי הקו־הירוק.

● הקטנת האפשרות להשיג אפילו הפ־תעה טקטית בתקיפות כלפי החזית המצ־רית.

● הצורך להעניק ליווי „כבד" למטו־סי תקיפה, הן בגלל המרחק הגדל של יעדי התקיפה והן בגלל קליטת מטוסי אפ־15 בסעודיה בעתיד הקרוב.

לעומת מיגבלות וסיכונים ברורים אלה, שחלקם הם ברמה האסטרטגית, הרי היתי־רונות הם יותר סמויים, וכולם באים לבי־טוי רק ברמה האופרטיווית:

● **כל מידחמה שתיערך לאחר פינוי סיני תחייב את הצבא המצ־רי לתנועת התקדמות לרוחב כל שטח סיני שבין התעלה לקו־הירוק, וממילא לניוודו המוחלט של כל מערך הגנה האווירית ופריסתו על פני כל שטח סיני. עלידי כך מתנפץ המערך הנוכחי הצפוף, ה־פרוס על פני מרחב מצומצם, והוא הופך פגיע ביותר בפני תקיפות קר־קעיות ואוויריות גם יחד.**

שכן, ראשית, חל דילול מוחלט במערך ההגנה האווירית; שנית, ניוד המערך מק־שה על בקרה ושליטה יעילה, וזאת בהיר־תו מחייב אמצעי קשר אלחוטי הפגיעים לחסימה ושיבוש; שלישית, הסוללות ה־ניידות אינן חפורות ומוגנות כמו ה־סטטיות, ולכן גדלה באורח משמעותי פגי־עותן, ורביעית, הבעיות הלוגיסטיות של מערך עצום זה — כולל תיקוני פגיעות ותחלופת טילים — מגבילות במידה נר־חפת את גמישות הפעלתו וחופש פעולתו.

● התקדמות מצרית לעומק סיני המפר־רז, תפריד בין מרחב זירת הקרב לבין מרחב התשתית הלוגיסטית של הצבא ה־מצרי, עובדה שפירושה תיחת הקווים הלוגיסטיים של הצבא המצרי על פני שטח סיני כולו.

● שני אפקטים אלה, היינו: מתיחת ה־קווים הלוגיסטיים לאורך מאות ק"מ, מצד אחד, וניפוץ מערך ההגנה האווירית, מצד שני, יחשפו את הצבא המצרי למלוא עוצ־מתו של חיל־האוויר. אם נוסיף לכך כי הצבא המצרי המתקדם לעומק סיני המפר־רז יתועל וירוכז למיספר צירי תנועה מוג־בל, הרי פגיעות מערך ההגנה האווירי המצרי בפרט, והצבא המצרי בכלל, לתקי־פות אוויר גדלה עוד יותר.

● **פגיעות הקווים הלוגיסטיים ויריידת מישקך מערך ההגנה הי־אווירית המצרית יחייבו את חיל־האוויר המצרי להפעיל את מטו־סיו והגנת קווים אלה ככר בשיב מוקדם של המיל־חמה, עובדה שתיי־מנע שמירתם במחסות, מתוך צי־פיה לשחיקת חיל־האוויר הישרא־לי, ותעניק לחיל־האוויר הישראלי הזדמנות להשמדת חיל־האוויר הי־מצרי בקרבות אוויר־אוויר.**

● ולבסוף, צימצום המרחב היבשתי והאווירי המוגן על־ידי חיל־האוויר יצמצם ביותר את ספקטרום האיומים היבשתיים שמפניהם הוא צריך להתגונן.

מהי המשמעות העיקרית של מאזן „ריווח־הפסד" זה?

המשמעות העיקרית היא בכך, שמבחי־נה צבאית טהורה אין הקו־הירוק קו ההי־ערכות האופטימלי של ישראל בחזית ה־מצרית. אילו היתה ברירה בידי ישראל, להתוות לה קו היערכות אופטימלי, היתה בוחרת בקו היוצא מאל־עריש, עובר דרך ג'בל ליבני, ג'בל הילאל, ומסתיים מערבה לאופירה. בכך היה מסלק קו זה את המיג־בלות החמורות של הפריסה הנוכחית מב־חינת כוחות היבשה, מצד אחד, ומעניק ל־חיל־האוויר תשתית פריסה ועומק הרתעה, מצד שני.

בכמציאות הפוליטית הנוכחית עמדו בפני ישראל שתי אפשרויות בלבד: ההיערכות הנוכחית והי־ערכות לאורך הקו־הירוק ומאחרי סיני כפורז; מבין שתי אלה — כפי שהבהרתי בסידרת כתבות זו — עדיפה זו האחרונה, אף שהיא כרוכה במיגבלות וסיכונים מבחי־נת חיל־האוויר.

KANTAN PRODUCTIONS LOS ANGELES TEL. (213) 553-0637

ISRAELI STAR FESTIVAL

בארה"ב ובקנדה

במסגרת חגיגות ה־30 למדינת ישראל

ג'ימי לויד
JEMMY LLOYD

מוטי גלעדי
MOTI GILADI

OCTOBER 29 TORONTO TRIUMPH HOTEL (416) 6380058

NOVEMBER 4 MONTREAL UNIVERSITY OF MONTREAL (416) 6380058

NOVEMBER 5 LOS ANGELES FAIRFAY H.S. 213) 552-0131

במדינה

דרכי חיים

הכי־סת הנוצצת

האשה האלגנטית, בעלת העקבים הגבוהים, ידעה לרוץ מהר מאד

אוטובוס קו חמש העמוס בדרך כלל ל־עייפה עשה את דרכו מצפון תל־אביב לכיוון התחנה המרכזית.

סמדר לוי, צעירה נאה, סטודנטית לחי־נוך מיוחד בסמינר, עלתה על האוטובוס בתחנה שבשדרות נורדאו. סמדר לבשה חצאית פירחונית וחולצת־טריקו כחולה. על זרועה היה תלוי תיק־קש אופנתי. היא שלפה מתוך התיק את ארנקה, שילמה לנהג, ומיד החזירה את הארנק לתיק.

מכיוון שכל מקומות־הישיבה היו תפו־סים, עמדה ליד אשה שנראתה לה כבת חמישים. האשה, הלבושה בבגדים אלגנ־טיים, שהחזיקה בידה תיק־עור, עמדה סמוך לסמדר, שהעיפה מדי פעם מבטים אל תיק הקש הפתוח שלה, כדי לבדוק את מצב הארנק.

קצת לפני התחנה שברחוב גורדון פי־נת דיזנגוף העיפה סמדר מבט נוסף אל התיק, ואז נתברר לה כי ארנקה נעלם. היא הבינה מיד כי האשה האלגנטית, ש־עמדה בסמוך אליה, כייסה אותה. אלא שהאשה, למרות נעליה גבוהות־העקבים הספיקה לרדת במהירות־שיא מהאוטובוס, ועמדה להיעלם מעבר לרחוב.

סמדר זינקה אחריה והשיגה אותה.

אז זרקה האשה את תיקה לרחוב, וכל תכולתו התפזרה. בין חפציה של האשה, שכללו תמרוקים רבים, זיהתה סמדר מיד את ארנקה. „ברגע שבו אחזתי בזרועה, קרעתי את שרוולה, והיא לא התנגדה. הבנתי שלא שעיתי. כשזרקה את תיק שלה על הארץ, התחילה לצעוק בקול, ש־היה מנוגד לגמרי למראה החיצוני שלה, שהארנק שלי נפל בעצם מתוך התיק שלי. לא עניתי לה. לקחתי את הארנק ורציתי להסתלק מהמקום. אך האשה רדפה אחרי וצעקה: אני נראית לך כמו גנבת? „ריחמתי עליה וביקשתי ממנה שתלך, לפני שאקרא למישטרה.

„ברגע שבו שמעה את המילה מישטרה, נעלמה כאילו בלעה אותה האדמה."

דרכי אדם

חשב הים

שליחי בית־המישפט הלכו לחפש כתובת ומצאו גיים וחוף

עמוס בן־יוסף עוריה נעצר לפני כשנה באשמת שריפת מיבנה־קרשים בחוף תל־ברוך, שבו התגוררו שלושה ערבים. הוא נעצר, שוחרר בערבות של 2,500 ל"י, והתחייב להופיע למישפט בכל עת שיידר־רש. אך לא ככל האדם, מסר זה שתי כתובות, כדי שיוכלו להזמינו כראוי. כתו־בת אחת היתה של מוסך השייך למיש־פחה, ברחוב שונצינו. הכתובת השנייה היתה כתובתו הפרטית: חוף־הים, קאונ־טרי־קלאב, על שפת הים.

בית־המישפט שלח שתי הזמנות. אחת נשלחה למוסך, ובטעות נרשם בה שם אביו של הנאשם. ההזמנה השנייה נשלחה לפי כתובתו הפרטית של עמוס עזריה, אך משום מה לא הצליחו שליחי בית־המישפט לאתרו שם.

בהופיעו לבסוף בפני בית־המישפט המ־חוזי, הסתבר כי אומנם התגורר זמן־מה על שפת הים. הוא התגורר בחדר, במלון שהוחל בבנייתו בחוף הקאונטרי־קלאב בתל־אביב, ואשר מעולם לא הושלם. בחדר זה החזיק חפצים אישיים שונים, שק־שינה וקופסאות שימורים. המקום אף שימש לו כעסק, בשבתות, עת היה מפעילו כקיוסק, ומוכר משקאות קרים לנופשים בחוף הים.

השופט בנימין כהן חקר אותו היטב, כדי לברר סוף־סוף את כתובתו המדוייקת, ואחר הזהירו כי יופיע לישיבה הבאה של בית־המישפט, „חי או מת".

בית־המישפט הביע את תמיהתו על ה־פקידים, שהסכימו לרשום כתובת כ„שפת־הים" ואף שלחו הזמנות לפיה.

ARRID®
אותך הדיאודורנט האהוב על האמריקנים ינבוש!

"אריד" דיאודורנט ריחני - יבש, רגיל וכדורי (ROLL-ON).
והלהיט האחרון - אריד אבקה קלה.
רעננות ריחנית למשך כל היום!
"אריד" מוצר יוקרה של קרטר וואלאס, אמריקה.
להשיג בפרפומריות, בתי־מרקחת וברשתות השיווק.
הפצה: ברק מפיצים בע"מ.

סמם „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של „מורלה", היזהרו מחיקויים!

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
חוצאת רשפים

כלי־נגינה
גיטרות — אקורדיונים
פסנתרים — אורגנים
מיתרים — חלקים
* השאלה
* תיקונים
* מכירה
א. גינצבורג אלנבי 48 ת"א
פתח רח' נחלת, טל. 03-57773

„רובקס"
הגיע מזאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

פרוות
עכשיו כדאי לתקן ולשנות
אצל
אלכסנדר
מירקין 27, תל־אביב

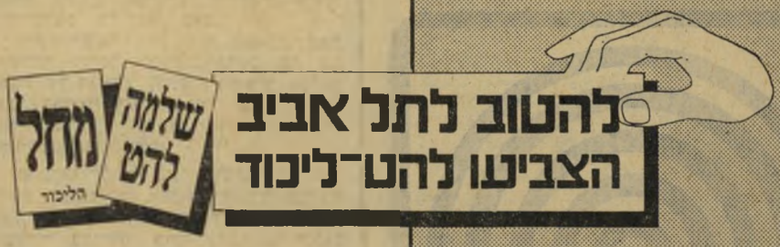
הרמקול המהפכני עם הצליל הטבעי
WHD

חיפה, רח' הרצל 59
טל: 661273, 645743
סטריאו שיר
יבואן ומפיץ

לפני הבחירות הקודמות
אמרנו
שבתל־אביב־יפו
יהיה קצת יותר טוב.

ובאמת:
בשנים האחרונות
קצת יותר טוב,
קצת יותר נקי,
קצת יותר מסודר.

בבחירות האלה אנו
חוזרים ואומרים:
בשנים הבאות
יהיה בתל־אביב־יפו
עוד יותר טוב.

זאת נעשה.
כפי שאמרנו. כפי שעשינו.
כפי שראית.

אסקוט בסביון

(המשך מעמוד 31)

במקום הראשון במיקצה ילדים עד גיל 14. „רוכב צריך מגפיים, כובע ושוט,“ גילתה הנערה דקת הגו, בקשיחות המתאימה לרוכבי המערב־הפרוע. „אם חסר לו מישקל וזה מירוץ מישקל, עליו לשים מישקלות באוכף, כי השקילה נחשבת עם האוכף וכל מה שעל גבי הסוס, כולל המתג והרוכב עצמו. רצוי גם להרכיב מישקפי־מגן מיר־חדות, כך שאם אתה נישאר אחרון לא תספוג את כל האבק בעיניים.“

אבל דליה אינה מתכוננת להישאר אח־רונה, כפי שהוכיחה בשבת. בנוסף למירו־צים, קפיצות מיכשולים ועבודה במאנג', שהוא השטח המגודר המיועד ללימוד רכי־בה, אוהבת דליה גם כדור־סל וכדור־רגל. היא מקווה להתראות גם בתחרות הבאה — כמנצחת.

פנטאסיה בדואית

הקהל קם על רגליו וצעק בפחד, עת נפל ארז בראון קטן הקומה מסוסו. ארז בן ה־12 גילה קור־רוח ותושיה, כש־תגלגל מטרים ספורים מתחת לרגליו של סן־גלו השועט, וכפסע היה בינו ובין הדריסה.

„כבר נפלתי יותר מעשרים פעם,“ ביטל ארז את המאורע כאילו ולא היה. „צריך לדעת ליפול טוב,“ גילה. „כשאני מרגיש שאני עומד ליפול, אני מתגלגל הצידה או קופץ מעל הסוס וכך, במקום שאפול כמו שק תפוחי־אדמה, אני נופל בקלילות. ועד היום לא קרה לי משהו רציני, חוץ מכמה חבלות קטנות.“

ארז, שעיניו הכהות היו עטורות כתמי־בוץ, החזיק את קסדת־הרכיבה והצהיר בגאווה: „אני רוכב כבר חצי שנה. אינני צריך להתפאר, אבל עצם העובדה שנתנו לי להשתתף במירוץ המבוגרים, על סוס מגזע הסטורברד, שרק רוכב מנוסה יכול לרכב עליו, מצביעה על יכולתי. הסוסה פשוט ניתקלה ברגב ונפלה. זה יכול לקרות לכל רוכב מנוסה. העיקר לא להתרגש, ולקחת את העניינים בקלות.“

לארז, הגר בהוד־השרון, זה כבר המירוץ השישי בו הוא משתתף וכבר זכה פעמיים במקום השני. הוא נוהג לרכב יום־יום שעתיים וחצי, בעידודם של הוריו החק־לאיים. ארז הוא היחיד הרוכב במישפחתו. שני אחיותיו ואחיו הגדול אינם מתעניי־נים בספורט זה, אולם ארז רוצה להיות ג'וקי באנגליה, שהיא ארץ מירוצי־הסוסים, כשיהיה גדול. „בשביל להיות רוכב טוב צריך אומץ, כוח והתמסרות,“ אמר ארז, „ואני חושב שיש לי את זה.“ ובינתיים הוא מתאמן, גם בהתעמלות. חוץ מזה הוא אוהב כדור־רגל, כדור־סל ומוסיקה רועשת, ומת על סרטי־מערבונים.

בסמוך לבימת־הכבוד ניצבה מישפחת בדואים לבושי כאפיות. הם עקבו בהערצה אחרי בן המישפחה, נאיף אבו־רקייק, שהשתתף במיקצה החופשי של 1,000 ה־ מטרים. נאיף זכה במקום השני ואין זה פלא, שכן נאיף שתום־הערן, בן לשבט אל־אעצם מבאר־שבע, רוכב מיום היוולדו. הוא מחזיק בשלושה סוסים: וורדאן בן הארבע, שעימו בא למחרות, אמו, וסוס נוסף שהוא עדיין צעיר מלהשתתף ב־תחרויות.

נאיף בן ה־30, במגפי־רכיבה חומים ומכנסי ג'ינס, עובד בשמירה באשקלון. „אם הייתי יודע על המירוץ קודם לכן, הייתי מאמן את הסוס,“ אמר בענווה. „הסוס הוא מגזע ערבי טהור ויש לו פוטנציאל גבוה.“

נאיף יודע הכל על אודות סוסים מבלי שלמד דבר. הוא מסוגל לטפל בכל צרכיו של הסוס, לסדר לו את הפרסות ולטפל בו כשהוא חולה. „למשל,“ סיפר נאיף, „אם החגיכיים שלו נפוחות, אני מורח לו אותן במלח.“ לנאיף שני בנים קטנים הרוכבים כבר משחר ילדותם, ושתי בנות, שהן עדיין קטנות בשביל לרכב. מירוצי הסוסים הם לחם חוק בשבילו. בכל תחונה בדואית בשיבטו משתתף נאיף בפנטאסיה.

מירוץ לשם תענוג

קראת סוף התחרות התלהטו הרו־חות. הקהל החל מתפרץ אל הרחבה, ללא מעצור והרוכבים עצמם היו מתוחים ולהוטים לסיים כבר. גם הסוסים החלו להשתולל, והמארגנים קראו ברמקול לסלק את הסוסים המיותרים מהרחבה. אחד ממסרבי־הפקודה היה עמוס דבש, שהזכיר דמותו של פרש מהמידבר בזקנו הקצר, בפניו השזופות ובעיניו התקיפות.

„זה לא סוס, זה כלב,“ צעק עמוס החדרתי לעבר השוטרים שניסו להרחיקו מהשטח. „אני יכול לעשות איתו כל דבר. הנה, אני משחרר את הסוס והוא הולך אחרי כמו ילד טוב.“ הוא ליטף בחיבה את סוסו, אייל, בעוד השוטרים גוררים אותו אל היציאה. „הם לא מבינים את זה,“ אמר, „אני נותן לאייל את כל מה שהוא רוצה ממני, ובתמורה הוא מחזיר לי אהבה וציות.“

עמוס בן ה־24 רוכב כבר מגיל חמש. „היחס שלי לסוסים טוב יותר מיחסי לבני־אדם,“ אמר בתקיפות. „הם נחמדים ועושים מה שאני רוצה מהם. הם יודעים להחזיר אהבה, הם נאמנים למי שנאמן להם. אני לא רץ בשביל פרס, אני רץ בשביל תענוג, אני חי את הרכיבה.“

במילחמת יום הכיפורים ניפצע עמוס, ולמרות שיש לו היום רק ריאה אחת אין הוא מסוגל לעזוב את הסוסים. „זה הכל מה שיש לי בחיים,“ סיפר, „מאחורי הבית בחדרה יש לי אורווה עם שני סוסים ואני מבלה איתם את רוב שעות היום. בקרוב אני מקווה לפתוח בית־ספר לרכיבה בחדרה. אני מסוגל לטפל בכל מחלה של הסוס, לפעמים טוב יותר מרופא. אני אוהב חיות, יש לי גם כלב קטן וכאשר אקים את החווה אגדל בה גם חיות אחרות מילבד סוסים. כדי לאהוב סוס צריך להיוולד עם זה, אחרת אף פעם לא תוכל להבין את הסוס באמת. אני יודע תמיד מתי אייל רוצה שאלטף אותו ומתי הוא רוצה שאגרד לו את האף, מתי הוא עצוב ומתי הוא רוצה להשתולל.“

פרש דבש

„זה לא סוס, זה כלב!“

בהגיעך

ללוס אנג'לס

אל תחמיץ את ההזדמנות לקנות

במחירים מוזלים

בבית המסחר

CALIFORNIA SURPLUS MART

6263 SANTA MONICA BLVD. (Corner Vine)
HOLLYWOOD — 465-1002 465-5525
Mondays-Fridays, 8:30 a.m. — 9 p.m.
Saturdays, 8:30 a.m. — 7 p.m.
Sundays and Holidays, 10 a.m. — 5 p.m.

בין מוצרינו תוכל למצוא ביגוד הכולל:

* מכנסיים וחולצות של LEVIS AND WRANGLER
* אוברולים
* נעליים
* ועוד פרטי לבוש רבים ומגוונים
* אביזרי מחנאות

כל מין ימצא אורנק מכל מין ב־

exclusive

דיזנגוף סנטר, ת"א
אוכלים ומוצרי עור

קורסים לצלילה
בים התיכון ובים סוף
סנפיר
03-36179
נביעות
059 6191/2-345

סמס „מורלה“
קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

„רובקס“
הגיע מלאי חדש של תצלחות הנפלאות של „רובקס“

הן משקיעות את נשמתן בלימודי המישחק במשך שנים - ואחר־כך חולמות להשתלב בקולנוע או בתיאטרון

האידיאל: גלנדה ג'קסון

אומרת הילה רז, שלמדה שנתיים באוניברסיטת תל־אביב,

אך עדיף כיוון שלדבריה, מגבילים שם את החופש האמנותי של הסטודנט. הילה חולמת לגלם בתיאטרון את דמותה של סולנאז', מהמשרתות של ד'אן ד'אנה, ועד שתקבל עבודה בתיאטרון או בקולנוע היא כותבת ומלחינה שירים, שאותם מבצעת הזמרת יעל לוי.

חלומות של זוהר

מדי שנה בשנה, עם בוא הקייץ, הן יוצאות אל השוק החופשי — צעירות, נאות, חולמות, רואות את עולם התיאטרון והקולנוע בגוונים של ורוד. שלוש עד ארבע שנים הן שוהות בחממת בית־הספר, שם מכשירים אותן להיות שחקניות. כשהן מסיימות את הלימודים, אחרי שגילמו לפחות פעם אחת את דמותן של יוליה, קליאופטרה, אופליה, בלאנש או נינה, הן מרגישות שהן בשלות כבר לעלות על הבמה המיקצועית.

האפשרויות הקיימות בפני אלה המעוניינים במישחק, אינן רבות. חלק בוחר ללמוד בחו"ל. כזו היא, למשל, חנה אהרונסון בת ה־26. חנה למדה שנה בסטודיו של ג'ון נתיב ונסעה, אחרי נישואים איה, לאמריקה הדרומית. חיתה שם זמן קצר ועברה לקנדה, שם נולדה בתה. יחד עם מישפחתה נסעה ללונדון, והתקבלה על־ידי מרגרט בארי, מנהלת בית־הספר הנודע לאמנות המישחק איסט 15.

"שנתיים מעליה למדה מירב גרי, שהשתלבה היטב בעולם התיאטרון הישראלי בשובה ארצה. מה נתנו לה הלימודים? מספרת חנה: "בית־הספר נתן לי אומץ. התחלתי לראות את הכל באופן יותר רחב, למרות שלדעתי בית־הספר יותר מדי פתוח וחופשי, ומקפיד פחות מדי על הצד הטכני, כך שנאלצתי לקחת שעורים טכניים באופן פרטי. התחלנו ללמוד 30, וגמרנו 14. או החליט אחד המורים שלנו להקים קבוצה ניסיונית. אחד החברים, בן יורקשייר, כתב מחזה בשם מחוץ למישחק. למזלי נועד אחד התפקידים לזרה, וכך השתלבתי בקבוצה. אחרת לא היה לי סיכוי, כי באנגליה מקפידים מאד על מיבטא. הסתובבתי עם ההצגה עד שחזרתי לישראל, לפני חודש וחצי." חנה עדיין לא הספיקה להתארגן ולהציע עצמה לשוק התיאטרון המקומי, אך מייד עם הגיעה לישראל נרשמה אצל סוכנת שחקנים.

תפקידים שטופחים על האגו

גם מיקי מרין המתולתלת למדה ב־בתי־ספר בחו"ל. מיקי בת ה־27 למדה באוניברסיטת תל־אביב ואחר־כך נסעה לניו־יורק, למדה במשך שנה בסטודיו של לי שטראסברג. כשהיא עשאלת כיצד התקבלה לבית־הספר של המורה המהולל, היא משיבה: "כל מי שיש לו כסף, יכול להתקבל לשם. בית־הספר היקנה לי הרבה ניסיון. שטראסברג עצמו לימד אותי, אך ממנו לא קיבלתי כלום. הוא זקן ונמצא באגו־טריפ, מדבר כל הזמן על עצמו. אחר־כך נסעתי לבאלטימור, ולמדתי באוניברסיטת טאוסון סטייט."

מיקי עובדת כרגע על פרוייקט של צוותא שנקרא רוויו נשים. בנתניה יש לה ולבעלה סטודיו, ובו אלף תלמידים. הסטודיו מלמד את כל האמנויות, החל במישחק וכלה בפיסול. מיקי מלמדת בו מישחק ובאלט. בשנה שעברה שיחקה בתיאטרון־הנוער של אורנה פורת, והשתתפה בתסכית־הרדיו מישפחת מלצר. יודעי־דבר טוענים כי נכון לה עתיד מבטיח, הן בעולם התיאטרון והן בעולם הסרטים. כשהיא נשאלת מה היתה רוצה לשחק אילו ניתן הדבר לבחירתה, היא משיבה: "כל־כך הרבה, שאני לא אתחיל למנות. אך בעיקר אני רוצה להיות מיקי מרין."

סמדר גופן בת ה־26 היא אם לילד בן חמש וחצי ונשואה לטייס בחיל האוויר. היא מתגוררת עם מישפחתה באחד מבסיסי החיל. סמדר, בת קיבוץ אפיקים, שיחקה בבימת הקיבוץ, למדה באוניברסיטת תל־אביב ומנהלת כרגע משא־ומתן על עבודה באחד התיאטראות. היא עדיין מלאת אופטימיות, אולי מפני שאצלה העבודה אינה שאלה של חיים ומוות. בתחילת אוקטובר תגלם את התפקיד הנשיי הראשי בסירטו של חנן פלד, תיסמונת פוליפית. כשהיא נשאלת אם המישחק בשבילה הוא עניין של למלא את הזמן, היא משיבה בתוקף: "המישחק הוא המיקצוע שלי."

ענת קרטיס בת ה־25 היא אחת מבנות־המזל. מייד עם סיום לימודיה התקבלה לעבודה בתיאטרון רפרטוארי. ענת, שסיימה את החוג לתיאטרון באוניברסיטה, נלקחה מספסל־הלימודים על־ידי מורתה, ה־

אשת הטייס

היא סמדר גופן בת ה־26, המתגוררת עם בנה בן החמש וחצי ועם בעלה הטייס באחד מבסיסי חיל־האוויר. סמדר למדה בסמינר הקיבוצים ובאוניברסיטת תל־אביב, הספיקה לשחק **באלווירה,** סירסו הקצר עמוד הפרסים של דני וקסמן.

לחלום על יוליה

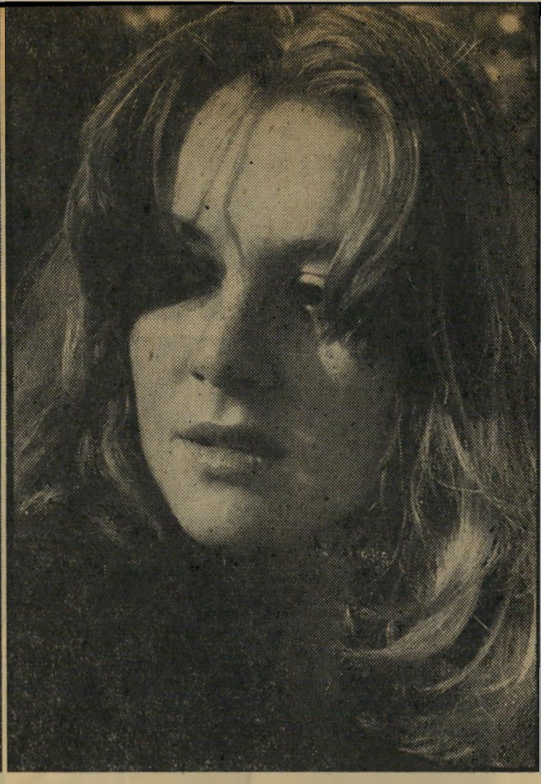
ממחזהו של שקספיר **רומיאו ויוליה** אוהבת ענת קרמים, הרואה ביוליה לא ילדה נאיווית אלא אשה היודעת את מבוקשה. ענת הספיקה לשחק עונה אחת בתיאטרון חיפה. היא לא שובצה בתיאטרון בעונה החדשה, וטוענת כי חוסר מיסגרת מעכב את התפתחותו של שחקן צעיר.

להיות מיקי מרין

רוצה **השחקנית מיקי מרין, שלמדה** באוניברסיטת תל־אביב ובאוניברסיטה אמריקאית, וכן בסטודיו למישחק של לי שטראסברג. כרגע היא משתתפת בפרוייקט של **צוותא,** ומלמדת באלט ומישחק בסטודיו המשותף לה ולבעלה, זאביק מרין, בנתניה.

לפגוש את וודי

אלן חולמת **לינדה** האריס בת ה־26, שגילמה את דמותה של ניקול **בבימרתף**. לינדה טוענת כי התפקיד היה גדול עליה, והיא היתה חסרת ניסיון לשחק תפקיד כל־כך מורכב. היא חולמת לשחק את נינה של צ'כוב בתיאטרון, ומעדיפה כרקע קומדיות על טרגדיות.

מחוץ ללהקה

שיחקה בלהה בירמן בת ה־24, בוגרת אוניברסיטת תל־אביב שלמדה שבע שנים באלט קלאסי ומודרני. בלהה השתתפה בתפקיד בולט בסרט **להקה**, כחיילת המנסה לרפא את מאיר סוויסה בחדרה, אחרי שנפגשה בו ובגידי גוב בשק"ם. בלהה קיבלה שבחים רבים על תפקיד זה.

קובי ומלי

הוא סרט־הטלוויזיה המפורסם של צ'פל שבו השתתפה שחקנית צעירה העונה לשם חיה שחר, שהיא בו־גרת של בית־הספר הרמת־גני למישחק, **בית צבי**, אשר מנוהל על־ידי הבמאי דויד ברגמן. כיום משחקת חנה שחר בתיאטרון הילדים והנוער.

במאית נולה צ'לטון, לתיאטרון החיפאי, ושובצה במחזה הקייטנים. אחר־כך שובצה במחזהו של **יהושע סובול** הדיירים, שביים השחקן גדליה בסר. אולם עם תום העונה נשלחה הביתה, בטענה שאין אפשרות לשבצה בפרוייקטים של העונה הבאה. ענת מתוסכלת. לדבריה: „האר־עיות וחוסר־המיסגרת קצת עוצרים, ויכו־לים גם לסגור. לשחקן חרד אין אפשרות להתפתח בהדרגה ובביטחון."

זאת יש בה האופטימיות של הנעורים.

הילה רז היא חברתו־לחיים של שחקן תיאטרון הבימה חיים חובה. היא בת 24, ואחרי שתי שנות לימודים באוני־ברסיטה החליטה לנטוש את הלימודים, כי לדבריה: „אין שם נסייה לתת לסטודנטים עצמאות אמנותית. השנה הראשונה היתה נהדרת, היו מורים מעולים ואווירה טובה. בשנה השנייה התפרק כל העסק.

„מה שיצא לי מהאוניברסיטה הוא ש־עשיתי סרט עם רוני סר, תלמיד בחוג לקולנוע, סרט שנקרא קטמנדו — על משולש של שני גברים ואשה, שנתן לי המון ניסיון ושהיה חווייה מיוחדת במינה. כרגע, מאחר שהחלטתי לצאת אל השוק, נפגשתי עם כל מיני אנשים בנושא הקול־נוע דווקא. תיאטרון מרתיע אותי, כי מה שמציעים לשחקניות צעירות זה אשה גימ"ל וחיילת דל"ת, וזה לא מדבר אלי."

חוץ ממישחק כותבת הילה שירים, ומל־חינה אותם בעצמה. שיריה מבוצעים על־ידי הזמרת יעל לוי. כשתהיה גדולה, היא חולמת לגלם את דמותה של סולאנז' במח־זהו של ז'אן ז'אנה המשרתות. האידיאל הנשי שלה הוא השחקנית גלנדה ג'קסון.

יונית אפלבאום, ילידת ירושלים, סיימה את בית־ספרו של ניסן נתיב ועדיין אינה משובצת בעבודה למרות שמאז שסיימה את לימודיה, לפני חודש וחצי, היא רצה מפגישה לפגישה ויש, לדבריה, סיכוי של־פחות מאחת הפגישות ייצא משהו. היא זוכרת שרצתה להיות שחקנית כבר בגיל חמש, היא גם שרה במקהלות וניחנה בקול ערב מאד. לדבריה, יש לה הרבה חלומות ואחד מהם הוא לגלם את קליאופטרה ב־מחזהו של שקספיר אנטוניוס וקליאופטרה.

לינדה האריס היא המפורסמת שבשח־קניות הצעירות. על לינדה אפשר להגיד שכך ראה המחזאי את גיבורת מחזהו. הסופר יצחק בן־נר ראה את תמונתה בחוג לתיאטרון של האוניברסיטה, והמליץ עליה לקבלת תפקידה של ניקול במחזה על פי סיפורו. הנושא שם זה. היום, אחרי שה־מחזה הורד עקב סגירת הבימרתף, מודה לינדה כי התפקיד היה קצת גדול עליה.

כיום משחקת לינדה בתיאטרון אנגלי חדש, כיוון שלא הוצעו לה תפקידים ב־תיאטרון הישראלי. היא רוצה לשחק ב־קומדיות כי נשבר לה מטראגדיות, אך יחד עם זאת היא מודה כי חלום חייה הוא לגלם את נינה במחזהו של צ'כוב. השחף. לדבריה, אם היא תזדמן במיקרה לניו־יורק, וודי אלן ישים בה את עינו, היי תשמח לעשות איתו סרט.

קליאופטרה

רוצה להיות יו־נית אפלבאום בת ה־22, מירושלים, שסיימה לפני חודש את הסטודיו של ניסן נתיב. בינתיים רצה לפגישות עם במאים ומקווה להצליח.

היא עסקה עד עתה בחזרות על מחזהו של יוסף מונדי יומן נוכחות מיספר 2, עד שהחליטו להורידו מחוסר תקציב.

להגיד „כן"

לוודי אלן

ענת אין חלומות לגלם דמות מסויימת **כתיאטרון. אם־כי לדבריה: „יש תפקי־דים נשיים שנורא טופחים על האגו, כמו למשל בלאנש במחזהו של טנסי ויליאמס חשמלית ושמה תשוקה." היא מודה בענווה כי פעם חלמה לגלם את יוליה, שאותה אינה רואה כילדה תמימה אלא כאשה היו־דעת את אשר לפניה, פיקחית אך יחד עם**

בוגרת איסט 15

היא חנה אהרונסון, שהספי־קה אחרי סיום לימודיה בבית־הספר הדרמאטי הנודע לשחק בתיאטרון ניסיוני, בהצגה בשם **מחוץ למישחק** ולנסוע איתה ברחבי אנגליה עד שהוצגה במרכז התיאטרון שבווסט־אנד הלונדוני. חנה טוענת כי **איסט 15** פתוח מדי לטעמה, ולכן נאלצה לקחת שעורים פרטיים בטכניקה.

זבנית בבוטיק

היא אודליה חי בת ה־22, שסיי־מה את סמינר הקיבוצים ועדיין לא השתלבה בתיאטרון או בקולנוע. היא עובדת בינתיים כזבנית בבוטיק, אם־כי תמונתה נמצאת בארכיונה של סוכנת־השח־קנים פרי כפרי, אשתו של השחקן עזרא כפרי, שהפכה סוכנת המייצגת רבות מהשחקניות הצעירות. בעבר היתה מזכירת הפקות.

אורלי -
תענוג אמיתי בחדר האמבטיה.

עתה אפשר כבר ל"עשות חיים" במקלחת ו/או באמבטיה ולהנות מרחצה חפשית ומשוחררת - מבלי להרטיב מסביב, עם המקלחונים והאמבטיונים המקסימים של אורלי.

אורלי - יצרן המקלחונים והאמבטיונים המתקדם ביותר בארץ - מציע לך מבחר עשיר של דגמים נפלאים, בשלל צבעים ודוגמאות לבחירתך, בכל גודל ובכל מידה ומותאמים במיוחד לתנאי דירתך.

מקלחוני ואמבטיוני אורלי - נפתחים ונסגרים בקלות, אטימים לחלוטין בפני מים, נוחים לנקוי ומהווים קישוט נהדר לחדר האמבטיה.

אורלי - מבחר המקלחונים והאמבטיונים המקסימים והמשוכללים ביותר - במחיר המפתה ביותר בארץ!

אורלי

יצרני מקלחונים, אמבטיונים, תריסים, חלונות ודלתות כניסה.

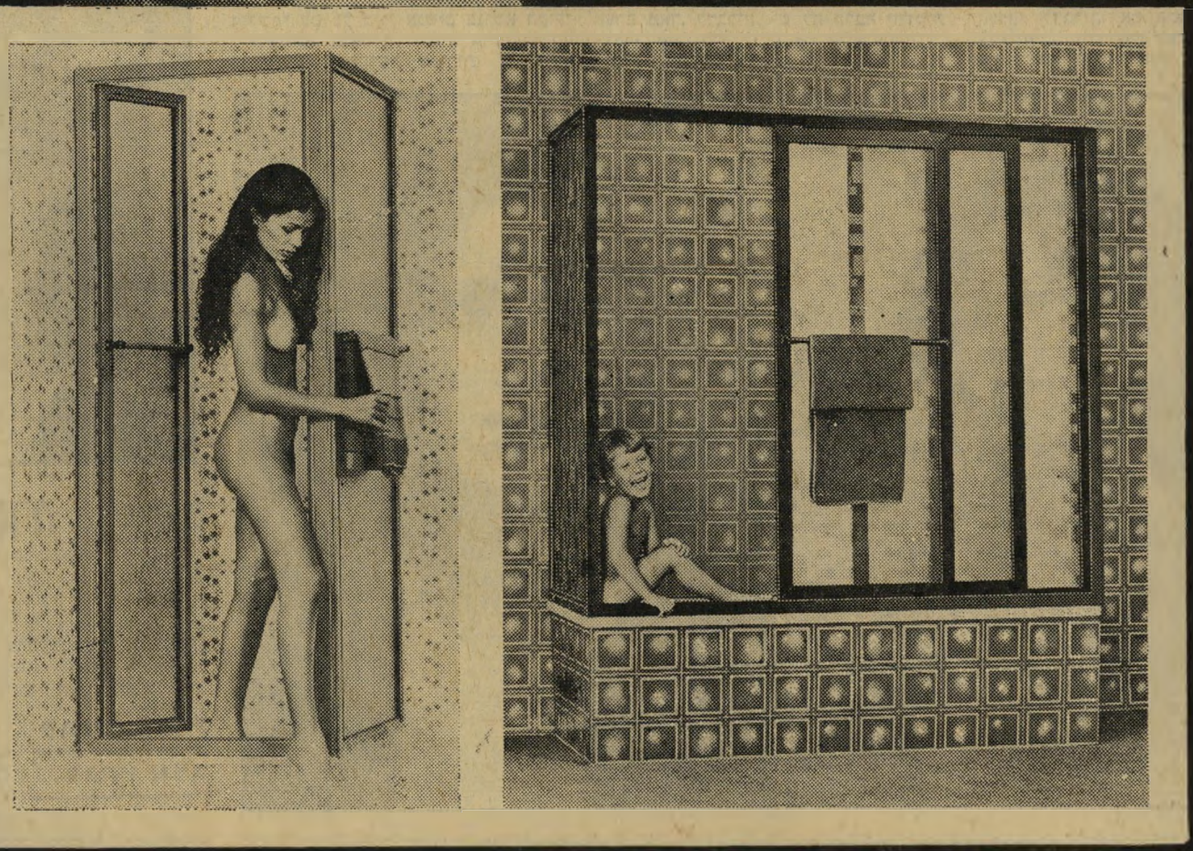
אולמי התצוגה:

רמת השרון: אוסישקין 9

גדרה: ויצמן 12, טל. 92707 - 055

המפעל:

ת"א: חנוך 41, טל. 922096

ADMARK

שידור

מאחרי המסך

ירון ע"ף

נראה כי ההתלהבות הרבה מהתפקיד עבירה כבר ליושב־ראש הוועד־המנהל של רשות השידור, הפרופסור **ראובן ירון**. בשבועות האחרונים ממעט ירון לבוא ל־מישרדו, והוא גם נעדר פעמים רבות מישיבות הוועד־המנהל. גם בשיחות שהוא עורך כשהוא אכן מופיע במישרד, ניכרת בדבריו של ירון עייפות מנשיא רשות השידור.

אולם לא רק ירון התעייף מעבודתו. כמוהו גם חברים אחרים בוועד־המנהל. ב־אחרונה החלו ישיבות הוועד מתקיימות עם מיספר חברים מצומצם ביותר ולישיבה האחרונה, שבה דנו בערוץ נוסף לטלוויזיה, הגיעו רק ארבעה מחברי הוועד.

הדובר יתפטר

באחרונה התקבלה לעבודה בלישכת דובר רשות השידור **שרה הרשטיג**, שקיבלה את תפקיד הממונה על דוברות הרדיו. הרשטיג התגלתה כדוברת מעולה, הציפה את העיתונאים בחומר טוב על הרדיו, תאגה שתוכניות הרדיו השונות יקבלו פירסום רב. הרבה מעל ומעבר למה ש־פורסם לפני שהיא קיבלה את העבודה.

אולם בימים הקרובים תיאלץ הרשטיג לעזוב. סמנכ"ל רשות השידור, **שלמה עבאדי**, גילה כי היא עובדת ללא תקן, והוא מסרב להמשיך לשלם את משכורתה. תחתיה רוצה עבאדי להציב פקידה ממחלקת החשבונות, אשר לה יש אומנם תקן, אך אין לה כל ידע בדוברות או בנושאי עיתונות. ההשכלתה עומדת על שנתיים תיכון בלבד.

נראה כי צעדו זה של עבאדי הוא תקש ששבר את גב הגמל והגדיש את הסאה אצל דובר רשות השידור, **משה עמירב**. עמירב עומד להתפטר מתפקידו, משום ש־לדבריו „לא נותנים כאן לעבוד". הוא כבר מחפש עבודה מחוץ לרשות השידור.

טלתורס

בטלתורס של השבוע שעבר נפלה טעות. נכתב שם כי מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני** ומנהל מחלקת החדשות **חיים יבין**, עומדים לנסוע בחודש ינואר ליוון.

יושב־ראש ירון
נמאס

הדבר אינו נכון. אך השניים אכן נוסעים: ליבני עומד לצאת לטהראן, ואילו יבין ל־כמה מארצות אירופה. הטעות נבעה מכך שאומנם היתה הזמנה ליוון, אולם יבין לא נסע לשם כיוון שרצה לשהות בארץ בת־קופת דיוני קמפ־דייויד וכל מה שבא לאחר־מכן.

הפרופסור נשלח הביתה

הסנקציות של הטכנאים ממשיכות לפ־גוע בשידורים, למרות שהטכנאים הסכימו להעביר את השידור הישיר מהכנסת, שנמ־שך זמן רב אחרי תצות.

באחרונה החליטו עובדי מחלקת החד־שות לשגר מיכתבים זועמים למנכ"ל ה־רשות **יצחק ליבני** ולמנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**, נגד הסנקציות של ה־טכנאים המחבלות בעבודת עובדי המחלקה, אם כי במיכתבים לא טופנים עובדי ה־חדשות נגד הטכנאים אלא נגד הסיבה לשביתה: סמנכ"ל הרשות **שלמה עבא־די**.

הסנקציות של הטכנאים גרמו לכך כי הפרופסור **אפריים קיינמן** מהאוניבר־סיטה העברית, שהוזמן להופיע במהדורת כמעט חצות, נאלץ לחזור על עקבותיו מבלי שראיין. קיינמן אחר בחמש דקות, והטכנאי **יאיר שרף** הודיע לו שביגלל האיחור אין הטכנאים מסכימים שיראיינו אותו.

בישיבת מחלקת החדשות שנערכה לפני שבוע, החעלו יותר מתריסר מקרים שבהם גרמו הסנקציות של הטכנאים לביטול כת־בות ושידורים.

בלי רק"ח

בטלוויזיה הערבית קיימת הוראה חדשה: אין לראיין, לדווח או אפילו להזכיר אנשי רק"ח. ההוראה הזו ניתנה על־ידי מנהל הטלוויזיה, **יוסף בראל**.

אולם לא רק את אנשי רק"ח הישראליים מחרים בראל, אלא גם את הקיצוניים מקרב ערביי הגדה. בראל הורה שלא להקרין את תמונותיהם של אנשי הגדה הקיצוניים ולא להביא ראיונות עימם, אלא רק לדווח במתינות רבה על הודעותיהם, וגם זאת רק כשאי־אפשר להתעלם מהן ביגלל חשי־בותן.

וייצמן לא מתראיין

שר־התביטחון **עזר וייצמן** הודיע למנהל מחלקת החדשות, **חיים יבין**, כי הוא אינו מוכן להתראיין לטלוויזיה. ליבין, שניסה לשכנע את וייצמן להסיר את החרם מעל

מנהל בראל
בלי רק"ח

הטלוויזיה, הבטיח וייצמן כי אם אומנם ייחתם הסכם השלום, הוא יהיה מוכן להפ־סיק את החרם שלו ולהתראיין.

חיקוי מרוקאי

באחרונה הסתיימה בטוב תקרית בלתי־נעימה בין מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין** לבין ח"כ **זאב אמיר** מהמערך. יבין היה קריין השבוע יומן אירועים, שבו שודרה כתבה על שני מצליפי הכנסת, **פסח** („פייסי") **גרופר** ו**זאב אמיר**. אחרי שידור הכתבה אמר יבין מישפט בניב מרו־קאי, כשהוא מחקה את אמיר. ליבין נודע שאמיר נעלב מכך, והוא מיהר לשגר לו מיכתב התנצלות.

בשבוע שעבר הגיע מיכתב התשובה של אמיר, שבו הודיע ליבין כי הוא רואה את התקרית כמוחסלת.

על הגל

רוגל מנהל הרדיו

לרשימה הארוכה של המועמדים לתפ־קיד מנהל הרדיו, העומד להתפנות בקרוב עם פרישתו של **חגי פינסקר**, הצטרף עוד אחד: מי שהיה מנהל הטלוויזיה וכיום אחד היועצים שאינם עושים מאומה של מנכ"ל הרשות, **נקדימון** („נקדי") **רוגל**. במועמדותו של רוגל תומך מנכ"ל רשות השידור, **יצחק ליבני**.

שואה שנייה

„מי זוכר היום את השואה הארמנית?" כך אמר היטלר בשנת 1937, כשהחל חושב במושגים של השמדת העם היהודי כולו. מישפט זה משמש פתיחה לסרט אמריקאי ששמו The Armenian Case, סרט שמומן על־ידי העדה הארמנית בארה"ב והמתעד את השואה של שנת 1915, שבה הושמדו כמיליון ארמנים בפרעות שערכו בהם התורכים והכורדים.

העולם שכח, כפי שהוא עלול לשכוח את השואה היהודית, אולם נראה בעליל שלפחות שני הצדדים הנוגעים בדבר — הארמנים והתורכים, מאמצים לשכוח.

בשביל הארמנים, כל חג הוא עילה להעלאת זכר הטבח של שנת 1915, ובייחוד ה־24 באפריל, הוא יום השואה שלהם. התורכים, מאידך, היו רוצים אולי, אך גם הם כנראה אינם מסוגלים לשכוח. לכן די ברמז הקל ביותר, כדי להקפיצם לעמדת־התגוננות.

כך קורה בימים אלה, שסרט שנעשה על העדה הארמנית בירושלים מוציא את התורכים מכליהם והם לוחצים, דרך מישרד־החוץ הישראלי, על רשות השידור לאסור את שידורו של הסרט בטלוויזיה.

מי שמופתע מהסערה המתחוללת באמצעי התקשורת סביב הנושא, הוא במאי הסרט **אמנון רובינשטיין** שאינו אפילו קרוב־מישפחה של הפרופסור־ח"כ הנושא שם זה.

לגביו, כל עניין ההתנגדות לסרט נראה כבדיחה שהחלה לקחת את עצמה ברציונות גדולה מדי. „העניין מצחיק," הוא אומר. „עד היום ניראה לי שאם היו מראים את הסרט בטלוויזיה בלי כל

במאי רובינשטיין
הפכו את השואה —

חבר־יעד פאפו
— לדבר מצחיק

הרעש, הוא היה נשכח כמו כל סרט תעודתי בטלוויזיה הישרא־לית!"

כל נושא השואה הארמנית תופס בסרט פחות מחמש דקות בילבד, אולם לדברי דובר רשות השידור **משה עמירב**, לגיטימי שיהיו פניות מצד גורמים שונים, מישרד החוץ, הקונסוליה התורכית או כל אזרח בארץ," ואם יודיעו לנו שיהיו פרעות באיזמיר בעקבות שידור הסרט — לא נשדר אותו."

פחות מחמש דקות תוך סרט של שעה, אבל מובן שהנושא חוזר וצף על פני השטח לאורך הסרט, כיוון שאי־אפשר לעשות סרט על הארמנים מבלי להביא את נושא השואה שלהם כחומר־רקע להבנת מצבם דהיום.

אמנו רובינשטיין חש יחס דו־ערכי לגבי מה שקורה סביב הסרט. „מצד אחד ברור שאני רוצה שהסרט ייראה על־ידי הציבור ויופץ בחו"ל כמתוכנן," הוא אומר, „בייחוד עכשיו כשזה הפך עניין של עיקרון. מצד שני, אני מרגיש קצת לא נוח. כשאתה עושה סרט, אתה צריך לאהוב את הנושא. אני לא־כל־כך אוהב את הארמנים. לא־כל־כך מעריך את אורח חייהם. הסרט גם אינו מגלה חיבה יתרה לעדה הארמנית בירושלים, כך שמבחינה זו נזרקות האבנים מכיוון מפתיע. בזמן עשיית הסרט לא הרגשתי שאני עושה משהו חשוב."

„יש בסרט סצינה שבה מספר נגר זקן כיצד רצחו את אמו לעיניו. סצנה אחרת מראה את בני העדה עולים ב־24 באפריל, יום הזיכרון שלהם, לבית־הקברות ומתפללים. אבל הסצינה הכי אקטואלית הנוגעת ללב, היא זו המראה שני ילדים המספרים סיפור מזר ביותר, שלא רבים יודעים עליו: בתורכיה נותרו היום 15 אלף ארמנים, שגורלם למעשה להיטמע בין התורכים. מישפחות אלו רוצות שלפחות אחד מבני המישפחה יגדל כארמני, יקבל חינוך ארמני ויחיה כארמני בעתיד. משום כך הם מבריחים ילד אחד מתוך המישפחה לישראל, אל העדה הארמנית בירושלים.

מנכ"ל הרשות, יצחק ליבני, מדבר על אישור הסרט לשידור רק אחרי „שינויים דראסטיים". הגיעו הדברים לידי כך שיוצרי הסרט נשאלו מדוע, בעצם, צריך להגיד מי רצח את הארמנים. רצחו — וזהו. ליבני שלח בזמנו מחאה לטלוויזיה הגרמנית הצי־בורית על כך שהיא לא שידרה את סידרת השואה של אנ־בי־סי, והשאירה את העניין רק לתחנות פרטיות.

לתומכים בשידור הסרט ברור בהחלט, שאם יתגברו על ההתנגדות של חבר הוועד־המנהל ההיסטרי, עורך־הדין אהרון פאפו, יהיה סיכוי שהסרט ישודר והביזיון שבאי־שידורו יימנע.

פאפו מתגלה בשיא טימטומו ✷ הורביץ נוזף בטלוויזיה ✷ פרקליט היועץ המישפטי ✷ הרומנים של ורד ברמן

● שיא חד־גדיא

וידויו של אחד החיילים שהשתתפו בהשלכת רימוני־גז על תלמידי בית־ספר יסודי בבית־ג'אלה, ליד בית־לחם, התפרסם לפני שבועיים בהעולם הזה (2141). **יהודית** („ג'ודי") **דרן**, לשעבר ממלאת־מקום מנהלת מחלקת התוכניות בטלוויזיה, העבירה את הגיליון שבו התפרסם הווידוי לידי חבר הוועד המנהל של רשות־השידור, עורך־הדין **אהרון פאפו**, שכן היה זה הוא ששאג בזמנו עד לב השמיים, כאשר חשפה הטלוויזיה את פרשת בית־ג'אלה. הגיב פאפו על פירסום הווידוי, שצוטט מתוך ביטאון התנועות הקיבוציות שדמות: „הכל ביגלל הטלוויזיה. אילולא טיפולה בפרשה זו לא היה החייל מתוודה, שדמות לא היה מפרסם את הווידוי והעולם הזה לא היה יכול להפיצו ברבים."

● שד־התיירות מתערב

כתבתו המצויינת של **יגאל גורן**, מלפני כמה שבועות, על שקיעתה של צפת, ממשיכה לעורר הדים. לאחר מיכתבו של ראש עיריית צפת, **אהרון נחמיאס**, התעורר גם שר התעשייה, המיסחר והתיירות, **יגאל הורביץ**, זימן ללישכתו

כתב חדבי
דרוזי ציוני

את מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין** ואת מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** לשיחה על הכתבה. הורביץ אומנם לא טען, כמו נחמיאס, שמה שנאמר בכתבה לא היה נכון, אך נזף בטלוויזיה על ששידרה כתבה כזו, הפוגעת לדבריו בתיירות הפנים־ארצית.

● תביעה נגד הטלוויזיה

הטלוויזיה עומדת שוב בפני פרשה מישפטית סבוכה, בעיקבות כתבתו המפורסמת של **רפיק חלבי** על הרמאות בקניית האדמות בקלנדיה. לאחר שהכתבה הוכנה, העביר היועץ המישפטי של הרשות, **נתן כהן**, את ההומר לפרקליטות מחוז ירושלים. שם הוברר לו כי לגבי אחד משני המרואיינים המרכזיים, ההומר הוא בחזקת סוב־יודיצה ואסור לפרסמו.

שידור הכתבה נדחה בשבוע וכאשר שודרה, היה זה על פי ההנחיות של פרקליטות מחוז ירושלים. לגבי המרואיין שהיה בגדר סוב־יודיצה, הובאו רק ציטוטים מכתב־האישום, המותר בפירסום.

אולם עתה התברר, כי בניגוד לדיברי פרקליטות מחוז ירושלים, היתה גם עבירת סוב־יודיצה בראיון השני ששודר. אחד המרואיינים בכתבה התלונן על כך בפני היועץ המישפטי לממשלה, ועתה מכינים תביעה־מישפטית נגד הטלוויזיה.

● הרב ומיספר הטלפון

בשבוע שעבר נערכה מסיבת־פרידה של צוות עלי כותרת לרכזת המערכת, **ורד ברמן**, ולעוזדת העריכה, **דינה כהנוביץ**. השתיים נוסעות לטיול בחוץ־לארץ, ממנו לא ישובו לעלי כותרת. במסיבה סופרו קוריוזים מאחרי הקלעים של הפקת עלי כותרת.

בין היתר סיפרה ברמן, כי לאחר שהסתיימה התוכנית עם הרב **ישראל לאו** על שואה, היא סיפרה לו כי בעת השידור הגיעו שתי שיחות טלפוניות לאולפן ובהן התייחסות להופעתו. הרב לאו, הידוע כבעל חוש־הומור מפותח, אחז בידה של ברמן שעה ארוכה ואמר לה: „רק שני טלפונים? זה לא מספיק. אז תני לי גם את הטלפון שלך."

● ציוני לא בחברון

החלטורה של מנהל מחלקת התוכניות, **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום** — ערב ראיונות במיסגרת תיאטרון חיפה, אותו הכין מי שהיה מנהל מחלקת הדרמה של הטלוויזיה והיום מנכ"ל תיאטרון חיפה, השחקן **עודד קוטלר** — עברה בהצלחה מרובה ביום השישי בשבוע שעבר.

בין המרואיינים של קירשנבאום, שהיה נירגש ביותר, היה גם **רפיק חלבי**, המתגורר בדלית אל־כרמל. אחת השאלות של קירשנבאום לחלבי היתה: „האם אתה ציוני?" חלבי, שהוא דרוזי, סגן בצה"ל, ושהגיע למופע ישר משירות המילואים שלו, השיב ב„כן ולא": „אם הציונות היא מדינה יהודית בגבולות בטוחים אני ציוני. אני ציוני ששירת בצה"ל, אני אזרח של המדינה, אני ציוני של חניתה, תל־אביב, דלית אל־כרמל וירושלים. אם ציונות היא חברון ועזה, אני לא ציוני, משום שאין לי כל רגש דתי או אחר למקומות אלה."

● כתב הספורט עוזב

כתב הספורט היחיד של הטלוויזיה הערבית, **מחמוד אבו־באקר**, האחראי גם על הספורט

עורכת ברמן
מיספר טלפון

במיגזר הערבי בעיתון חדשות ספורט, עומד לשאת אשה מבית־צפפה, במבואות ירושלים, ולעזוב את הטלוויזיה.

אבו־באקר שהוא סוציולוג במיקצועו, עומד לצאת ללונדון, להשתלמות.

● אזהרה לכתב

באחרונה קיבלה מחלקת הספורט כתב חדש בשם **משה גרטר**, שתוך ימים ספורים זכה בכינוי „החתיך של הטלוויזיה". גרטל, מי שהיה שחיין מפורסם, הוא גבה־קומה, בלונדי ונאה, ומייד החלו העובדות בבניין מחזורות אחריו.

אולם נראה שהכתב יצטרך להיזהר. הוא בחר דווקא בעוזרת־ההפקה **מירי הזוי**, אחת היפות בטלוויזיה ועלול, בגלל קינאת מנהלי הטלוויזיה, לאבד במהרה את מישרתו החדשה.

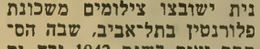
4. 10

יום רביעי

● **המורד** (5.30). במיסגרת תוכנית החידונים של עוגניה שימחוני ודניה אביאל, שאלה של זמן, חידון על ספרה של גלילה רון־פדר, המורד, על מנהיג לח"י אברהם („יאיר") שטרן. בתוכנית יופיעו אשתו של שטרן, רוני זמיר (זמיר הוא שמה מגישואיה השניים) ובני מישפחה אחרים, ביניהם כתב הטלוויזיה יאיר שטרן, הנקרא על שם אביו. כן תופיע בתוכנית חיסיה הראובני,

המורד: שטרן
שעה 5.30

כיום חברת קיבוץ כברי, שהיתה הקשרית של יאיר. בתוכנית ישובצו צילומים משכונת פלורנטין בתל־אביב, שבה הסתתר יאיר בשנת 1942 ובה גם נרצח, וראיון עם גברת ויזל, אחת השכנות, המספרת על קורות אותו היום. גם רבה של השכונה, יצחק ידידיה פרנקל,

הקשרית של

יאיר שטרן

היום רבה של תל־אביב, יספר על יאיר. האורחים באולפן יהיו ילדי שכונת פלורנטין והסופרת עצמה. בין היתר יושמע שירו של יאיר, חיילים אלמונים, שהפך להיות הימנון הלח"י.

● **מאחרי הקלעים** (6.32). מאחרי הקלעים של אחד העיתונים הגדולים והמפורסמים בעולם, הניו־יורק טיימס. כיצד יוצרים עיתון כזה, הנמכר ב־11,000 מקומות יישוב בכל רחבי העולם. תהליך אין־סוף החומר, כתיבת הידיעה או המאמר, העימוד והעיצוב, הדפוס והחלוקה — כל אלה מנקודת מבט של צוות טלוויזיה מיקצועי ומצויין.

● **ידידי האדם** (7.00). האם אפשר לאלף דולפין עיוור? על־פי פרק זה, הדן בנושא אילוף־חיות־בידור, אכן אפשר. אולם לא רק דולפינים עיוורים מאלפים אלא גם פילים, קופים וכלבים, שכולם נועדו לשרת קהל צמא בידור ומפיקים גורפי־ממון.

● **האחים** (8.00). לצופים בפרק זה נדמה כאילו הסידרה מתחילה לחזור על עצמה. שני הנושאים המרכזיים של הפרק כבר הופיעו בפרקים קודמים, בווריאציות שונות. האחד: מארי האמונד שוב חוזה, והשני: בראיין נאלץ לבטל פגישה עם ג'ין.

● **אשת הכוזב** (10.05) הסרט, שההקרנה שלו נדחתה מהשבוע שעבר.

5. 10

יום חמישי

● **מה העניינים** (6.00). מהדורת החדשות לילדים, תופסת מקום חשוב בתוכניות הילדים של הטלוויזיה הישראלית. לאחרונה ביקשה מפיקת מה העניינים, דליה הורביץ, שלא לפרסם את שמות המגישים, חנן נווה מהרדיו, נדיר

החרם על

קרייני הילדים

צור מגלי צה"ל ורינת רז, בעלת בוטיק ירושלמי ומי שהיתה אשתו של הכתב מנשה רז ומזכירתו של אלכס גילעדי. יתכן ובקשה זו היא סימן לכך, שהורביץ אינה רוצה בהבלטת הקריינים, או שהיא מתכוונת לערוך שינויים בהרכב. התוכנית של היום תתבסס על חדשות ישנות: זוטות מהשנה החולפת ואירועים שלא היו בכותרות ובכל זאת שמעו עליהם. במאי המבט לילדים הוא ליאור רותם.

● **מליסה** (10.25).

מאליסה: בנהם
שעה 10.25

פרק ראשון בסידרת־מתח בת שלושה פרקים, על־פי ספרו של מחבר פול טמפל, פרנסיס דארברידג'. את הסידרה ביים פיטר מופאט, שביים את מארחים את מר סלואן ואת סיפור אהבה. כמו־כן אחראי מופאט על פרקים רבים מתיאטרון הכורסה ומסידרת המתח המצויינת תרילר, המוקרנת לעיתים בטלוויזיה הישראלית במוצאי שבת. סיפור העלילה מתרכז בגאי פורסטר, עיתונאי שהעיתון בו עבד, נסגר והוא עוסק בכתיבת ספר. את תפקיד פורסטר מגלם פיטר בארקוורת, הידוע מהסרט פאסון. עבודה־לא־עבודה זה יוצרת חיכוכים בינו לבין אשתו מליסה, השחקנית מוירה רימונד, ששיחקה את אליס קפל, אהובת המלך, בסידרה אדוארד השביעי. מליסה טוענת כי פורסטר דוחה הצעות עבודה מפתות מהבחינה הכספית ביגבול שיגעון הספר שלה, ואילו הוא מתלונן על בזבזנות הרבה, בעיקר בכל הנוגע לשיגעון קניית הכובעים שלה. פליכס הבבורן ואשתו מגיעים לביתם של הפורסטרים כדי לקחתם למסיבה. את פליכס מגלם השחקן רונלד פרייד, מי ששיחק בהתרוממות קלה, במיסגרת תיאטרון הכורסה שהוצג בטלוויזיה. פורסטר מחליט להישאר בבית, אך מקבל שיחת־טלפון־מזמינה ממליסה. כי שהוא מגיע למסיבה מתברר לו שהוא אלמן.

6. 10

יום שישי

● **מסע בין כוכבים (3.00).** אם לא יקרה איזה קמפ דייוויד חדש, או הצגה בין־כוכבית של ראש הממשלה מנחם בגין בגמל התעופה בן־גוריון, יוקרן הפרק הבובות במיסגרת התוכנית הרוכשת לה כבר קהל אוהדים נלהב בקרב הנוער והצעירים. הספינה אנ־טרפרייז מגיעה במיסגרת השו־טטות שלה בחלל לכוכב גוסס בחיפוש אחרי ד"ר קורבי, אר־תו מגלם השחקן מייקל סטרונג, מדען־חלל הנעדר מזה חמש שנים. על סיפון האנטרפרייז נמצאת המדענית קורבי, אשתו

האהבה בין המדענים

של המדען המאמינה כי בעלה עדיין חי ודוחפת את מסע ה־חיפושים אחריו. כאשר מגיעה הספינה לכוכב נמצא ד"ר קור־בי בחיים ולא רק זאת אלא שהוא הספיק ביניתיים לגלות תגליות מדעיות חשובות.

● **בצהרי יום (9.20).** עוד פרקים מהסיפורים הרומנ־טיים המתקתקים.

הסופרת רובי איירס כתבה עלי־לה שבה פלאש־בקס רבים, אם כי במאי הסרט הצליח להימנע מהם עד כמה שאפשר. כשהיתה היתר אסטון (השחקנית לין פארלי) בת 18, נפטרה אמה, והיתר החליטה לוותר על חייה הפרטיים ועל האהבה הגדולה שלה ברוס לנג (השחקן ג'ון פרייזר) ולהקדיש חייה לטיפול באביה ובארבעת אחיה, במקום לנסוע עם ברוס לדרום־אפרי־קה. 16 שנה אחר־כך, כשהיתר היא כבר „בתולה זקנה" בת

צהרי יום: פארלי
שעה 9.20

34, חוזרת אחותה הגדולה וילט מסיבוב הופעות בדרום־אפריקה ומציגה בפני היתר את אהבתה הגדולה, שהיא לא אחרת מאשר אותו ברוס. ברוס מנסה לשכנע את היתר כי מעולם לא הי־תה אשה אחרת בחייו, וכי הוא רוצה לשאתה לאשה.

צהרי יום: במיסגרת העלילה המטומטמת הזו נזכרת פיתאום היתר בסיפור שסיפרה לה אמה לפני מותה על צהרי יום — ההזדמנות המתרחשת פעם ב־חיים ושאין להחמיצה.

● **קונצרט (10.10).** לחובבי המוסיקה הטובה — קונצ'רטו מיספר 23 לפסנתר ותזמורת בלה־מזור קכל 488 מאת מוצרט עם הסולן מוריציו פוליני כשעל התזמורת הפיל־הרמונית של וינה מנצח מיו־דענו קרל בהם.

7. 10

שבת

● **חידושים והמצאות (6.30).** בין המטיילים בחוץ לארץ נמצא ויקטור נסיב, מנהל מחלקת ההגשה של הטלוויזיה הערבית וקשה היה לדעת מעור־רתו, אשה שממה פורטונה, מה בדיוק יהיה בתוכנית זו. רק ברמז, יובאו בה שלושה נוש־אים: קצין ביטחון אלקטרוני, שהוא מיתקן אלקטרוני חדש (לגבי תחילת שנות החמישים) המגביר את הבטיחות; קצף נגד הזוב השחור המכה את תושבי אפריקה בעיוורון, וני־סיון לשמר מיבצר היסטורי.

● **בצאת השבת (8.00).** למלחין אנדרה הייידו יש סמל לכל הפילוגים בעם ישראל מ־תקופת המלכים ועד למילחמת יום הכיפורים: התמוטטותה ה־מוסרית של ממלכת ישראל לאחר מות שלמה. הוא כתב יצירה מוסיקאלית בשם נביא השקר נביא האמת, בה אין הוא חוסך ביקורת משני סוגי הנ־ביאים, המבוססת על פסוקים ממלכים א' פרק י"ג וממלכים ב' פרק כ"ג. את היצירה מנגנת התזמורת הקאמרית הקיבוצית בניצוחו של נועם שריף.

מי מהנביאים היה השקרן

השחקנים האמיתיים הם כלי המיתר אשר הועמדו בצורות משתנות בפני המצ־למה של הבמאי אנדרי קאלא־ראשו אשר הצליח להנפיש ממש את כלי הנגינה. נופים מידבריים מן השומרון שהת־קשרו בדימיונו של היידו אל העלילה, צולמו בידי פטר לחן.

● **אספן (10.05).** הפרק השני לעיבוד־השעטנז ל־טלוויזיה שנעשה על־פי שני ספרים, האחד של ברט הרט־פלד והשני של ברט ספייסר על עיירה קטנה בקולורדו ש־הפכה בין לילה למרכז תיירות לאומי. בפרק זה מספר לי בישוף לקיטינג גירסה שונה לגמרי על ההתרחשויות שקדמו למותה של אנג'לה מורלי. קיטינג פו־

בצאת השבת: לייבנר
שעה 8.00

נה שוב לדארמונד בבקשה ש־ידרוש דחיית המישפט, נענה בסירוב, מגיב בעקשנות ומור־חק מהטיפול בתיק. מישפטו של בישופ מסתיים כמובן בהרשעה ומאחורי הקלעים מתחיל קי־טינג בתיכנון מערכה בת 8 שנים להוצאת שמו של בישופ מרשימת הנידונים למוות.

8. 10

יום ראשון

● **הזוג המוזר (8.00).** בשבוע שעבר החליטו לערוך תוכנית חגיגית ומורחבת של עוד להיט, דורי בן־זאב הש־מיע נהמות ויללות על גבי ה־מסך משך שעה שלמה. לכן נדחה הפרק האחרון של הזוג המוזר בשבוע, והערב ערוכים לו מסיבת פרידה. כיאות ל־פרידה יוצאים פליקס ואוסקאר לחופשה באי נידח בים הקא־ריבי, אולם כשמגיעה ננסי ל־מקום, נאלץ פליקס לבלות לבד.

● **החבובות מרחוב ההפתעות (8.30).** ממשי־כות להיות המהנות ביותר בט־לוויזיה. אורח השבוע הוא ה־זמר הצרפתי־ארמני שארל אזנאבור.

● **ספינת האהבה (ירי־**

שעת אמת: קורי
שעה 10.00

דן, ערוץ 6, שעה 9.10). אי אפשר שלא להתפעל מחדש מסידרה מצויינת זו. בקרב הקהילה הדיפלומטית בארץ, זו הסידרה הפופולארית ביותר, והפכה לבילוי של סוף שבוע לשגרירים ומישפחותיהם. אי־נית פאר שטה באיים הקארי־ביים ועל סיפונה קורים הדי־ברים המצחיקים שבעולם.

● **מבט שני (9.30).** עורך מבט שני שמעון טסלר נסע לחופשת צפיה בת שבו־עיים והוא שהה בחוץ לארץ כבר כמה חודשים. אם לא יס־פיק טסלר להגיע חזרה לקראת שידור מבט שני, ימשיך לערוך

טסלר ממשיך לשומם בחו"ל

אותו הפקק הקבוע של מח־לקת החדשות יאיר אלוני, ועדיין לא ידוע איזה סרט ישו־דר. ייתכן שישודר סרט של הכתב הכלכלי אבי אנג'ל על תעשיית המכוניות בישראל.

● **שעת אמת (10.00).** השם הלועזי של הסרט הוא ואריטה. זוג צעיר, הוא מורה והיא שחקנית, מארחים מפיק סרטים אמריקני, שמעוניין ל־ערב אותם בהפקת סרט שלו. המפיק נכנס לתוך חיי המישי־פחה של הזוג ומביא לעימות בין המורה לשחקנית כשדווקא הבעל שהוא מורה נישבה בקס־מי המפיק ובקסמי כל מה ש־הוא מייצג ונכרך אחריו ואילו האשה, שהיא דווקא השחקנית מעוניינת לחזור לשיגרת חיי המישפחה ולמחוק את פרשת ה־מפיק. את תפקיד המפיק מגלם טים קורי (מוריל שייקספיר). טים קורי הזכור במישחקו ב־סידרה ויל שייקספיר.

9. 10

יום שני

● **מורשה (8.00).** מח־לקת הדת הולכת ומשתפרת. במקום להביא בתוכנית מורשה של ערב יום כיפור את השב־מיע נהמות ויללות על משמעות ומינהגי החג, כפי שנוהגים לע־שות מידי שנה בטלוויזיה וברד־יו, מובאת תוכנית על מילחמת יום הכיפורים. אלמנת מילחמה, רבו של גוש אמונים ושל ישי־בות־ההסדר הרב צבי יהודה קוק, בני איש שלום וד"ר דויד הרטמן ערוכים דיון בהנחייתו של מיכה שגריר על מסירות בעיקבות מילחמת יום הכיפור־

אלמנת־המילחמה והמסירות

רים. שתי השאלות החשובות ביותר שהועלו בדיון היו אם מסירות הנפש היא רק במוות או שיש מסירות נפש בחיים, וכן אם יש לגבי אלמנה מש־מעות לעובדה שבעלה נפל ב־עבור מה שהאמין בו. כמו כן דן הצוות בתוכנית מרתקת זו בשאלה כיצד אפשר לחנך ל־מסירות נפש.

● **מסך גדול מסך קטן (8.30).** מרבית התוכנית תוק־דש לגן של פינצי קונסיני של

תעודת זהוי: גיל
שעה 9.30

ויטוריו דה סיקה ערב הקרנת הסרט בטלוויזיה בעוד יומיים.

● **תעודת זהות (שעה 9.30).** הפרק האחרון בסידרה הכבדה של צבי גיל. בעוד שבתוכניות הקודמות של תעו־דת זהות, בה היתה המיסגרת האולפנית מיסגרת של עדויות בילבד, נערך הפעם באולפן דיון של ממש בו משתתפים מילבד הצוות הקבוע של התוכ־נית, ד"ר אמנון גולדנברג, הרב ישראל לאו ושולמית כנען. גם ד"ר ישראל אלדד־שייב, הפרו־פסור שלמה אבינרי והפרופסור עוזר שילר, שמנחה את הדיון. התוכנית נפתחת בשירה של זלדה לכל אדם יש שם ובקולאז' אנימטיבי בנושא ה־זהות. לפני הדיון גם צילומים קצרים של מה שנקרא הישי־ראלי המצוי, שנתפס ברחוב והתבקש להגדיר את זהותו. את הפרק מסיים סירטון קצר, קטע של יומן, של ה־במאי דויד פרלוב.

● **הבורשת חוקרת (11.00).** גם בנוגע לתוכנית זו קשה ביותר ללישכת דובר הטלוויזיה להחדיע מה יהיה ה־פרק. האחראית על מחלקת ה־הגשה, חנה קלופפר, כה עסו־קה ברומן החדש שלה עם אחד מטכנאי הקול, עד שהיא בקושי זוכרת כי יש ביכלל הבולשת חוקרת ביום זה.

10. 10

יום שלישי

● **צחק כמעה (ירדן, ערוץ 6, שעה 5.40).** כבכל ערב יום כיפור עושה הטלוויזיה הישראלית חופש ל־עצמה, ומרחיבה את ערב יום הכיפורים למשך כל היום. למ־רות שאפשר היה לשדר תוכ־ניות לילדים וחלק מהתוכניות בערבית עד שעת כניסת החג, נמנעת הטלוויזיה לשדר כלל,

יום הכיפורים בירדן

והדרך היחידה לצפות בטלוויז־יה היא להתרכז בירדן. עתה גם אפשר יהיה לעשות השוואות אפילו בין תוכניות הסרטים ה־מציירים הקנויות בארץ לבין אלה המשודרות בירדן, במיס־גרת התוכנית צחק כמעה, וההשוואה בד"כ לטובת ירדן.

● **שביל האורגזם (ירדן, ערוץ 6, שעה 6.10).** המערבון היחיד המוצג באופן קבוע בתחנות הטלוויזיה באזור. מערבונים של סידרה חדשה יחסית, אך מעולה כמו המערבונים הישנים והטובים. מומלץ לא רק לילדים.

● **חדשות (ירדן)** בצרפתית בשעה 7.00 בערוץ 6, בעיברית בשעה 7.30 בערוץ 6, בערבית בשני הערוצים ב־שעה 9.00 ובאנגלית בערוץ 6 בילבד בשעה 10.00.

● **קו אונידין (ירדן, ערוץ 6, שעה 9.10).** הסידרה ששודרה בהצלחה מרו־בה בטלוויזיה הישראלית עם פיטר גילמור. זו הפעם הראשו־נה שסידרה משודרת בירדן אח־רי שהיא משודרת בישראל ולא להיפך. אגב, בישראל שודרו שתי סידרות מקו אונידין ואי־לו על־פי פירסומי התחנה הירי־דנית הם ישדרו גם סידרה שלישית, אותה לא ראו בארץ,

קו אונידין: גילמור
שעה 9.10

ושתשודר מאמצע נובמבר.

● **מישפט הכתר (ירדן, שני הערוצים, שעה 10.10).** סידרה מצויינת של מישפטים שהיו באנגליה, כ־שהם מומחזים ביד אמן טל־וויזיה. למרות שפירקי הסידרה ניצפים כסרט מתח לכל דבר, הרי שכל מילה וכל מיגוון של קול הם על־פי ספר החוקים ה־אנגלי היבש. מועצת המיש־פטנים של אנגליה, גוף המק־ביל ללישכת הדין ב־ארץ, המליצה בפני עורכי הדין של האי לצפות בסידרה כחומר לימוד והשתלמות, ביגלל הדיוק ההיסטורי והמישפטי שלה, וגם בישראל יש עורכי דין רבים המתמכרים ממש לסידרה זו.

נמר של עיר

קובץ מאמרים מדהים של אנשי־רוח מצריים מציג את

„המחדל התרבותי" של אנשי־הרוח בישראל לעומת עמיתיהם במצרים

מסך החול

אנטומיה של השלמה

בימים אלה ראה אור בעברית מיסמך תרבותי מדהים שבכוחו לפענח, לפרט ולנמק את התהליך שעבר העם המצרי בשנים האחרונות. תהליך תסיסה תרבותי שהביא ליוזמת־השלום של הנשיא סאדאת.

מיסמך תרבותי זה הוא קובץ, המסייע בהבנת הרקע והתהליכים שמהם צמחו האירועים הדרמאתיים של השנה החולפת, הוא הופיע בסידרה ערב וישראל תחת הכותרת סופרים והוגים מצרים על המטרות הלאומיות, בעריכת **מתתיהו פלד ושימעון שמיר***.

המאמרים שקובצו בקובץ זה ראו אור במצריים, ונכתבו בידי סופרים(ואנשי־רוח מצריים במשך השנים האחרונות: בכורחם של מאמרים אלה לעורר עד לעלבון צורב את מעמד הסופר ואיש־הרוח בישראל, בשל אי־אונו, חולשתו, דלות דימיונו, אי־תיפקודו ועיוורונו לנוכח התהליכים שעברו במשך עשור שנים על המרחב, ועל החברה הישראלית.

סך־כל המאמרים המופיעים בקובץ זה, דן במערכת של תפיסות עולם וחברה שצמחו משך הזמן האמור, מתוך ניסיונו־תיהם של סופרים ואנשי־רוח מצריים להגיע להערכה מחודשת של מצב החברה בארצם, וסדר הקדימויות של המטרות הלאומיות שלהם.

תמונת התהליך המצטיירת מתוך עיון בקובץ זה, מורה על שלושה שלבים יסודיים שבמהלכם התפתחה והשתכללה המחשבה שהוליכה ליוזמת השלום. שורשי השלב הראשון נעוצים בשתיקתם ודיכויים של אנשי־הרוח והסופרים במצריים, בתקופה הנאצרית, ויציאתם לוויכוח הציבורי, ולקידמת הבימה בימי שילטונו של **אל־סאדאת**. קודם לפירוץ שלושת שלבי התפתחות מחשבת ההשלמה, מתוך קובץ זה מצטיירת תמונה מרתקת של פן

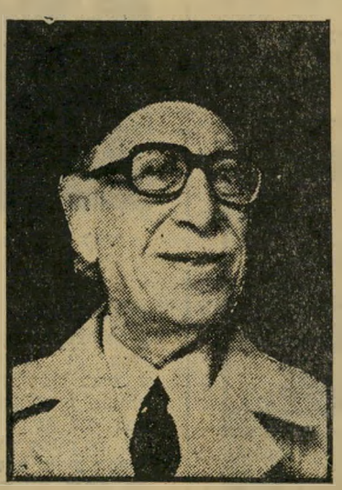
מתתיהו פלד שמעון שמיר
שורשי המחשבה שהוליכה ליוזמת השלום

מסויים בחברה המצרית. הכוונה לטיפוח מצב של איזון מפרה בין אנשי ההנהגה הפוליטית והאליטה הטכנוקרטית מחד, לבין אנשי־הרוח מאידך. זאת, למרות שהכותרת אנשי־רוח עוסקת במיכלול אנשים המבטאים קשת רחבה של דיעות. בחברה המצרית שמיסד, קיים דיאלוג רצוף בין מקבלי־ההכרעות לבין האינטלקטואלים,

* מתתיהו פלד ושימעון שמיר, „סופרים והוגים מצרים על המטרות הלאומיות," ראה אור בסידרה „ערב — ישראל," מפרסומי המכון למחקר על שם הרי ס. טרומן, הוצאת ספרים „י"ל מאגנס", 223 עמודים (כריכה רכה).

ויותר מזה, כאשר השילטון במצרים מחליט לאמץ לעצמו קווי מדיניות חדשים כרוך הדבר, לעיתים קרובות, בהגברת פעילותה של קבוצת אנשי־הרוח והסופרים הדוגלת בקו זה, ובמקביל בצימצום פעילות המתנגדים לקו (תוך שמירת מעמד בחברה המצרית — בניגוד לדיכוי שהיה מקובל בימי התקופה הנאצרית).

על כל פנים, מהלכי גיבוש ההשקפות שהביאו ליוזמת־השלום של סאדאת, בהתאם למידע האגור בקובץ זה, נעוצים בתוצאות של הבחינה התרבותית־חברתית שחרי מילחמת ששת־הימים במצריים. בתקופת שלוש השנים הראשונות שלאחר מילחמה זו, ביטאו האינטלקטואלים במצריים את זעזוע התבוסה וחשפו, במידה ניכרת של הלקאה־עצמית, את חולשותיה ובעיותיה הבלתי־פתורות של חברתם. מסתבר כי בעת ובעונה אחת הגיעו כמה

תופיק אל־חכים
מאנ־פסט ההתפכחות

מאנשי־הרוח הבולטים של מצריים למסקנה שיש למנות, בין הגורמים למפלת 67', את הבורות וחוסר־הריאליזם ששררו בחשיבה הערבית על ישראל, וכן את ההיחפות אחר תעמולה צעקנית. מצב זה הביא אותם לחבוע, כבר בשלב הראשוני, להפסיק את התעמולה האנטישמית ולחדול מדיבורים על השמדת־ישראל.

השלב השני נפתח עם סיומה של מילחמת־ההתשה, באוגוסט 1970, ומותו של **גמאל עבד אל־נאצר** בספטמבר אותה שנה, תוך כדי טיפוח רוח של „לא מילחמה — ולא שלום" שנמשכה עד למילחמת אוקטובר 73'. תקופה זו מאופיינת לעיתים בנימות של פיכחון ואפילו ניכור. אנשי־רוח שונים ניסו להשפיע על סאדאת שיבחר בדרכים חדשות ויגדיר מחדש את העייפות מן התנועה הנאצריסטית־המיסיחית, ותביעת הפלסטינים שהמצרים יוציאו עבורם את הערמונים מן האש. המחשה מדהימה למצב חיפושי הדרך קודם מילחמת 73' מצוי בפרטים על פגישה שערך ביוני 73' הקולונל קדאפי עם אנשי־רוח מצריים, שבמהלכה נדהם לגלות בי־ניהם כאלה שצידדו בגלוי בהסכם שלום עם ישראל.

השלב השלישי במהפך המצרי נפתח, למעשה, במילחמת יום־הכיפורים, ובעיקר בות הצלחת צליחת תעלת־סואץ. הצליחה עוררה שאיפות ותקוות „לצלוח" גם את שאר המיכשולים המפריעים את התקדמותה של החברה המצרית. אנשי־הרוח גיבשו וחיזקו את הדיעה שמצרים שלאחר אוקטובר חייבת לפנות יותר ויותר לבעיותיה הפנימיות, תוך השגת הסדר מניח את הדעת עם ישראל, שישחרר את מצריים מנטל הסיכסוך הישראלי־ערבי. אנשי־הרוח ה„יוניים" החלו מטיפים בפומבי לדרך חדשה. הסופר המצרי החשוב, **נגיב מחפוז**, טען בראיון שהעניק כי: „עתידה הציוויליזציונית של מצריים חשוב מהשמחים..." ו**מוחמד סיד אחמד**, מראשי השמאל במצרים, תבע להחיל את הדטאנט בין המזרח למערב על הסיכסוך הישראלי־ערבי, ולאפשר לישראל למלא „תפקיד פונקציונאלי" באיזור. יחד עם זאת, רצוי להעיר כאן, שגם ה„יוניים" שבין אנשי־הרוח המצריים הביעו, ושבו והביעו, את התיקווה שבתהליך ההיסטורי הארוך „יתמסמס" קיומה של מדינת ישראל, או שתחול תמורה עמוקה באופיה ובהתוותה.

מן הראוי להוסיף, שאחת הסיבות שהובילו את אנשי־הרוח המצריים בתהליך זה של השלמה עם קיום ישראל, מקורה בבעיית־יסוד של התרבות המצרית — בעיית ההשתייכות לתרבות הערבית מצד אחד, והזיקה לתרבות הים־תיכונית והקשר הריגשי עם שורשי התרבות המצרית העתיקה מאידך.

אנטישמיות ואנטי־אנטישמיות

מבחינה כרונולוגית, המאמר שפרץ את הדרך לגל שבא בעיקבותיו היה מאמרו של **אחמד המרוש**, שפורסם באוגוסט 1970 שהופיע תחת הכותרת בעייה עקרונית ולא הימור, ובמהלכו הטיף לדרך חדשה בעיקבות מהלכי יוזמת רוג'רס וציין: „אחרי שנים של מילחמות, כאבים וקורבנות ואחרי גלים בלתי־פוסקים של תעמולה היוצרה שוויונות ושינאה, כאשר האיבה מסתירה את האמת, והרצון באלימות ובנקם הוא השולט. משום כך, היה זה מעשה מחושב ואמיץ להגיע לתחילת הדרך, מפני שזהי התייצבות נכוחה מול המציאות, תוך שמרחיקים מן המחשבה

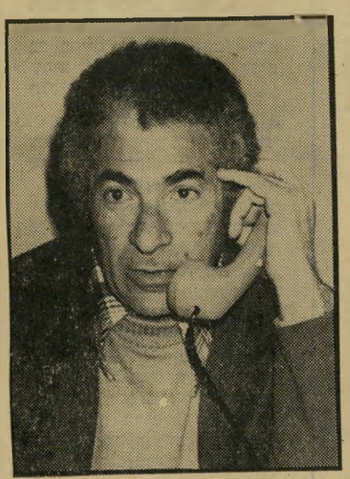

חפנין היכל
הישראלים גרועים מהיטלר

את פערת התשות הפיסיים ומבלי להחניף ליצרי ההמון..." לקראת סיום מאמרו מציין חמרוש את המגמות והאפשרויות העתידיות של הקונפליקט הישראלי־ערבי, וקובע: „פתרון המשבר בדרכי שלום רשנה, בהכרח, את אופיה של החברה הישראלית, לאחר שייכנס (לתוכה) מיספר מוסכם * של פליטים פלסטינים והם ייאבקו, יחד עם 350.000 הערבים ששם, להסרת ככלי האפלייה הגיזעית שהממשלה כופה עליהם..."

שנתיים מאוחר יותר, פירסם חמרוש מאמר נוסף ברוז אל־יוסוף, ובו הציע לפתוח בדיאלוג עם חוגים יוניים בישראל. שבוע מאוחר יותר הגיב **עבד אל־רחמן אל־שרקאווי**, ברשימתו מה רוצים הקולות האלה? (רשימה המופיעה בקובץ הנסקר), ושלל את הצעתו של חמרוש, בהנחת־היסוד העקרונית: „אולם, כדי שאפשר יהיה לקיים את הדו־שיח, עליו להתנהל בין צדדים שווים, בנסיבות שוות ומתוך חירות, שאם לא כן הוא יהיה צידוק מוזייף לכפיית רצונו של אחד הצדדים..."

קשת הדיעות של אנשי הרוח המצריים, מיוצגת במלואה בקובץ זה — בעיקר בפרק שבו הם מתייחסים בהסתייגות לנטייתם של כמה אנשי־רוח מצריים „לשאוב מטיבים אנטישמיים מהספרות האירופית ולהשתמש בהם בהקשר של הסיכסוך הערבי־ישראלי...". בקובץ מובאות

אנים מנצור
עיסה אידיאולוגית

כמה התייחסויות של אחד מהבולטים ב„זרם האנטישמי", הלא הוא **אנים מנצור**, שברשימתו עמדות (שראתה אור באל־אחבר, 19 באוגוסט, 1973), מציג את עיסתו האידיאולוגית, והציטוטים הבאים מעידים על נחתומם: „הספרים שהופיעו על היטלר מתארים אותו כחיית־אדם. לאחר ששעם את העם הגרמני, יצא נגד עמים אחרים, אך היה בעל תיאבון מיוחד ליהודים. הוא טרף אותם והטביע אותם משום שהם בוגדים בכל ארץ והם בני־בלי־ארץ הנוטרים איבה לכל ארץ ולכל מי שיש לו מולדת, ומשום כך השמיד רבים מהם. היהודים קוננו והתאבלו ובקשו את רחמי העולם כולו, ובו בזמן החלו גם לבקש פיצוי חמרי ומוסרי מגרמניה... אחרי כן גזלו את האדמה (פלסטין) כי־השלמה לפיצויים שהעמים האחרים לא שילמו, כאילו הערבים הם אשר השמידו את היהודים בגרמניה ובפולניה, בספרד וכרוסיה... אין היהודים עם מסכן הראוי לרחמים. אין הם עניים ולא חסרי נשק, שהרי יש להם הכסף והנשק האמריקאים. הם הברברים האמיתיים וכל רצונם להתנקם בערשק ובנעשק ובכל האדם, משום שהם אוייבי האנושות. הפשעים שהם עושים בשטחים הכבושים — אפילו היטלר לא היה יכול לעשותם..."

אלא שעמדות אנטישמיות מסוג אלה של אנים מנצור, אינן מייצגות את הכלל. **איסמעיל צברי עבדאלרזה**, במאמרו השקפה חלקית היא שגריאה מסוכנת. מפריך כמה מיתוסים שנפוצו בעולם באשר ליש־ראל וליהודים, והוא מתפלמס עם התפיסה האנטישמית העקרונית כפי שבאה לידי ביטוי בפרוטוקולים של זקני ציון, וכן עם התפיסה החד־צדדית הרואה בישראל כלי־שרת של האימפריאליזם גרידא. לכן

* הערת עורכי הקובץ: „העיקרון שרק מיספר 'מוסכם' של פליטים ישוב לישראל, תופס את מקומו של העיקרון כי כל הפליטים זכאים לשוב."

הוא מציג במאמרו את הסיכסוך הישראלי־ערבי כסיכסוך פוליטי רציונאלי. אחר־כך הוא פורש גלריה של טיעונים בדבר דו־קיום־בשלום בין יהודים לערבים: „כאשר צלאה אל־דין שיחרר את ירושלים, חזרו תושביה היהודים, בעיקבות צבאו של הגיבור הערבי הגדול. בתקופת ימי־הביניים, כשעה שאירופה סגרה את היהודים בשכונות שנקראו 'גיטו' ואשר מהן לא יצאו, והופעלו נגדם גזירות מפותים שונים, כה בשעה פרחה בארצות ערב ההגות היהודית. הפילוסופיה היהודית התפתחה כהשראת הפילוסופיה האיסלמית... הרעיון הגזעני הופיע באירופה והתפשט ונפוץ לא רק נגד היהודים, אלא כנשק אלפים הכפרים המצריים, היה חלקו של כל כפר, מיליון ל"ע. בסכום כזה אפשר היה לבנותם מחדש ולהעלותם לרמה של הכפרים באירופה...". בהסברו על כישלון המהפכה המצרית של 1952, מוסיף אל־חכים: „השליט (אל־נאצר) הצליח לזהות את מצרים כולה עם אישיותו ולשכנע את מצרים — אשר שנותיה חמשת אלפים ויותר — כי שנותיה כשנות המהפכה הם מושטר, וכי לפני כן לא היו למצרים תולדות־חיים הראויות להיזכר וכי לא יהיו לה כאלה לאחר כן. הצלחתה של מדיניות זו לדחום את מצרים, העניק, לתוך קופסת המהפכה והמשטר — חנקה את מצריים תרמה לה לאבד את מודעותה לעצם גדולתה...".

אדם שהתייצב בראש המחנה הניצי ב־מצריים הוא **מחמד חסנין הייכל**, שב־קובץ הנסקר מתפרסם מאמרו דוקטרינת הביטחון הישראלית, ובו הוא מטיף למיל־חמת־חורמה עד לרגע ניפוץ הבסיס הביט־חוני לקיומה של ישראל. תמיכה להשק־פותיו ולעמדותיו של היכל מעניק **לוטפי אל־ח'ולי**, במאמרו מצרים של אוקטובר — לאן? שראה אור במאי 1974.

הבולט ביכולת ניתוחו, בראייתו את העתיד ובחיזוי המהלכים להתקרבות עם ישראל, שאכן התרחשו, היה **מוחמד סיד אחמד**, שפירסם בשנת 1975 את סיפרו בהידום התותחים, ובו הוא מציג את עיקרי השקפתו כי בעיקבות מלחמת אוקטובר, עולה הצורך בהסדר עם ישראל. בהידום התותחים מהווה את הביטוי המגו־בש של זרם מחשבתי זה של אנשי־רוח מצריים. הוא תוקף בעת ובעונה אחת את ה„ניצים" במצריים ובישראל, ומת־פלמס עם הקו המדיני של אש"ף. סיד אחמד טוען כי במילחמת 73' נוצרו „איזון" ו„מכנה משותף" המאפשרים הסדר של שלום. בין השאר כותב סיד אחמד, בקטע מסיפרו המצוטט בקובץ: „הגיעה השעה להפסיק לצייר לעצמנו את העתיד על־פי העבר. לחדול מדחפת מראש כל מה שאינו שואב את צידוקו מתנאים שנוצרו בעבר. ודאי שאין לך תיאור של העתיד שאינו נישען על בסיס כהיסטוריה... העולם משתנה במהירות, ואין מרחמים בו על המפגר. עלינו ללמוד איך להתגבר על הדברים הפוגעים בנו, שאם לא כן ישתקו כאבינו את מחשבתנו... עודנו חיים לפי הגיון של חברה שבטית. יתירה מזו, אנחנו בסבנה, שהגיון החברה השבטית ילך ויתחזק..."

בפרק מה פירושו של ההסדר? המועתק מסיפרו, מביא סיד אחמד הגדרות והנחות שהסכו שרירות בחוזי קמפ־דייוויד, כמו: „במיסגרת ההסכם יסכימו כל הצדדים ל־סיכסוך לנעוץ את דרך המילחמה כאורח סופי, להשכין שלום ביניהם. הסדר מעין זה הוא האפשרות בעלת הנזק המועט ביותר לכל הצדדים. משמעותו היא כי הצדדים מסכימים שהיחוד ביניהם אי־זון..." ובנושא הפלסטינים מדגיש סיד אחמד: „אשר לתפכוכות הכרוכות ב־החלטה 242, הרי הבולטת שבהן היא הנוסח העוסק ב'בעיות בשוחים ומוכ־רים' נוסח זה הוא הכסיס ל'הקפאת הני־גודים האנכים', ומשמעותו היא כי ההס־דר יענק לישראל ביפחון (באמצעות 'גבולות בטוחים') בתמורה להחזרת הרי־בונות על האדמות שיוכבשו למדינות־ערב..."

בהידום התותחים עוסק גם בבחינת אפשרויות ההשלמה העתידית בין „האי־כות הישראלית" לבין „הכמות הערבית", והוא קובע: „האם זה אבסורד שכמה חנים ערביים מתארים לעצמם שהפומ־ציאל הטכנולוגי והכלכלי של ישראל יכול להיות גורם המפיע לפיתוח הערבי ולא גורם מפריע גרידא? מדוע מתאריים הם זאת לעצמם? מפני שבפעם הראשונה נוצרו תנאים בהם אין זה מן הנמנע שלישראל היה „תפקיד פונקציונאלי" ב־איזור. בפעם הראשונה מפתמן דגם, הע־שוי להמריץ אנשים לבדוק מהו הריווח שיצמח מהשלמה הדדית כלשהי בין „האי־כות הישראלית" ל'הכמות הערבית'; השי־למה בין הפוטנציאל הטכנולוגי האנושי של ישראל לבין החון הערבי וחצורך של הערבים להשקיע הון בצורה ריווחית, שהדי כפף מחפש טכנולוגיה..."

בסיפרו שראה אור בשנת 1975, צופה סיד אחמד בין השאר: „אפשר, למשל, לצפות שיוצע להקים מפעלי תעשייה אלה בסיני ובחולות הנגב וכן ברצועת־עזה ובגדה־המערבית ובכל פינות המדינה ה־פלסטינית ואפילו על הנכולות שבין יש־ראל לסוריה, ולבנון. אפשר גם לצפות שבאזורים אלה יוקמו תעשיות פטרוכי־מיות, וכי כמויות גדולות של הנפט המוע־בר בצינורות למערב ייאגרו כדי להזין את התעשיות הללו, כך שמשאבים ערביים אלה ייוצאו לא רק כ'חמרי־גלם' אלא גם כמוצרי־תעשיה מוגמרים־למחצה..."

הפרקים האחרונים בקובץ הנסקר, מו־פיעים תחת הכותרות חזון שנת 2000 ו־בעיקבות יוזמת־השלום. הראשון מביא מיבחר מאמרים מתוך קובץ שהופיע תחת כותרת זו, ואילו השני מביא מיבחר מאמרים התתייחסויות בעיתונות המצרית, ותגובות על ביקורו של אל־סאדאת בארץ.

בסיכומו של דבר, קובץ מאמרים מרתק זה, שתורגם החודש לעיברית, פורש בפני המעיין בו עולם מדהים של ניגודים, עולם של פתיחויות אידיאולוגיות לעומת שמר־נות לאומנית מדהימה. המאמרים מרתקים, והמדהים שבהם הוא הטונים שבהם ערכה החברה המצרית במהלך השנים האחרו־נות את הדיון הציבורי הנוקב בדבר עתי־דה, בפומבי. דיון, שבמהלכו החלה מתפ־תח המחשבה שהביאה בסופו של דבר את יוזמת־השלום של הנשיא סאדאת. תה־ליך של כתובות על הקיר, שבדומה למחלך יום־הכיפורים עיניהם של הישראלים היו אטומות להן. שורשי יוזמת־השלום של סאדאת נעוצים בתהליך זה, שבו פתחו אנשי־הרוח של המצרים.

המעקב בקובץ זה, אחר המאמרים המת־אריים את תהליך ההשלמה האינטלקטואלי במצריים, בכוחו לעורר קינאה רבה בלב אנשי־הרוח והסופרים בישראל, שנגררו אחר המאורעות ההיסטוריים במקום לצ־פות אותם, ושבוויכוחיהם, בעשור השנים האחרון, הם מזכירים לעיתים את התדמית שלנו לגבי רמת הוויכוחים שנהוגה בחברה המצרית בתקופה שקדמה למילחמת ששת־הימים.

מגינון לילא

ציטוטון

בין הסימנים המעידים על תסיסת אנשי־הרוח במצריים, שהחלה זמן רב קודם „יוזמת השלום" של הנשיא סאדאת, והמתפרסמים בקובץ סיפרים והוגים מצרים על המטרות הלאומיות שראה אור החודש בעיברית, בולט ראיון שהעניק החשוב שבסופרי מצריים, **נגיב מחפוז**, במארס 1975 לעיתון הכוויתי אל־קבס. בין השאר אומר מחפוז:

— וודאי שאינני מתכוון לשטחים שנכבשו ב־1967. הדבר מובן מאליו. אני מתכוון להסדר סופי. כאשר נגיע להסכם על הסדר כזה, אם נוכל להשיג שלום־אמת בכך שנקריב חלק מהשטחים שהיו במקורם נחלתנו, נעשה כן למען הצלחת ההסדר והבטחת יציבותו של השלום. אני מאמין שהשלום יקר לנו ולעתידנו ועדיף על שטחים, כי איננו יכולים לבנות את הציוויליזציה אלא בתנאי שלום. הנוקטים עמדות קיצוניות ודורשים להמשיך במאבק ובמילחמה, עד לשיחרור כל שעל המשטחים, פועלים כפי שעשתה קרתגה במילחמתה הממושכת וחסרת התיקווה עם רומא. קרתגה המשיכה להילחם ברומא — מאות שנים, עד שאיבדה את כל כוחותיה ונפלה ואז איבדה את עצם קיומה. נכון שהיא נזכרת כדוגמא של גבורה ואומץ ועמידה איתנה, אבל איפה היא היום. הבה נראה מה עשתה גרמניה, למשל, לאחר תבוסתה במילחמת העולם השניה. אילו נתפס עם גרמני לעמדות קיצוניות ועמד על משך המאבק לא היתה גרמניה קיימת היום. גרמניה החלה מייד בשיקום הריסות המילחמה והיפנתה את כל מקורותיה לבניית הכלכלה והציוויליזציה שלה, וכיום היא המדינה החזקה באירופה. היא חזקה מבריטניה, שיצאה מהמילחמה מנצחת. אנו, תודה לאל, לא הובסנו כגרמניה. לא התחלנו ממצב של מובסים, כפי שהחלה גרמניה. אנו פועלים כמנצחים, ידינו על העליונה ואנו חופשיים לפעול כרצוננו. אך, השכל הוא שצריך לשלוט על רצוננו, ואל לנו להיגרר אחרי הרגש, לבל נפסיד את נצחונותינו וניהפך לאפר. עלינו להיאחז בנקודת מוצא זו ולהתחיל לבנות את הציוויליזציה ולפעול להשגת השלום, כדי שהמילחמה לא תתיש אותנו ותחסל את כל הישגינו ואת כל מה שביכולתנו להשיג באמצעות נכסינו והון העתק שבידינו. אל תוציאו את הכסף על רכישת נשק. הוציאו אותו למען האדם והציוויליזציה ולמען העתיד, גם אם הדבר יחייב אותנו לעשות כמה ויתורים. יש לשקול את העניין לפי התועלת שתצמח לנו: להשיג את השלום, במחיר כמה ויתורים, או לא לוותר, במחיר המשך המאבק והמילחמה. עלינו לדעת, שתקוותם הגדולה של האמריקאים והישראלים היא שהמאבק והמילחמה יימשכו. בדרך זו תתגשם האסטרטגיה הארוכת־טווח שלהם להקזת דמם של הערבים ולהתשת כוחם, שבא לידי ביטוי לאחר מילחמת־אוקטובר. אל תיתנו לרגש להוליכנו בדרך שהלך בה מגנון לילא* , שהרגש השתלט עליו, עד שיצא מדעתו והחל תועה ומשוטט במיד־בריות, בלא להשיג דבר. יש הבדל גדול בין אדם הגיוני לבין אדם השבוי ברגשותיו. בטרם ישתלט הרגש על מחשבותיכם, בידקו את הדבר באובייקטיוויות ובשיקול דעת, לבל יוליכנו הרגש אלי אבדון. אל תעשו פלסטיין, לילא' ומהערבים, מגנון לילא' לבל יאבדו פלסטין והערבים גם יחד...

* כינויו של גיבור רומנסה ערבית קדומה, שיצא מדעתו מרוב אהבה אל לילא, שלא הותרה לו. לפיכך נתכנה „המשוגע של לילא".

נגיב מחפוז
השכל הוא שצריך לשלוט על רצוננו

אידיאולוגי בשירות השילטון האירופי... מהות האנטישמיות היא שלילת התואר 'אירופי' מהיהודי האירופי, כלומר שלי־לת השתייכותו ל'גזע העליון' והחזרתו למעמד של אחד מן 'הגועים הנחותים'. בהיראיכיה הגזענית המתועבת מי שמם כים להחיל את האנטישמיות על היהודים משמיט את הקרקע מתחת הטיעון נגד החלטה על הערבים, מפני שלפי הגיון האנטישמיות, אנו שמיים ממש כמו היהו־דים. מסורות התרבות שלנו דחו רעיון זה. היהודים היו בינינו, בכלו בפכלותיה של החברה שלנו ותהנו מן הקידמה שנפ־לה בחלקה...".

„בחידום התותחים"

בשנת 1972 הפיץ הסופר המצרי **תופיק אל־חכים** בין ידידיו את מאניפסט התת־פכחות, שקטע ממנו מצוי בקובץ הנסקר. מאניפסט זה מהווה כתב־אישום חסר־תק־דים ל־18 שנות שילטון הנאצריזם, פולחן האישיות של המנהיג, מחדליו, וחלקם בהסלמת הסיכסוך עם ישראל. במאניפסט מצוי פירוט ניתוחי והדשני של תולדותיה של מצרים המודרנית, הקשר שלה עם מצריים העתיקה, ותפקיד הנאצריזם בהת־נקת העבר הרחוק. אל־חכים יורד, במא־ניפסט שלו, ממגדל־השן של איש־הרוח עד לחשבונות הפשוטים ביותר של האומה המצרית, תוך הצגת עובדות בנוסח: „פורסם רק שהפסדי המילחמות האחרונות בילבד מערכים בארבעה מיליארד לירות מצריות. פירושו של דבר, כפי שכבר נאמר, שאילו הוצא סכום זה על ארבעת

בחטף

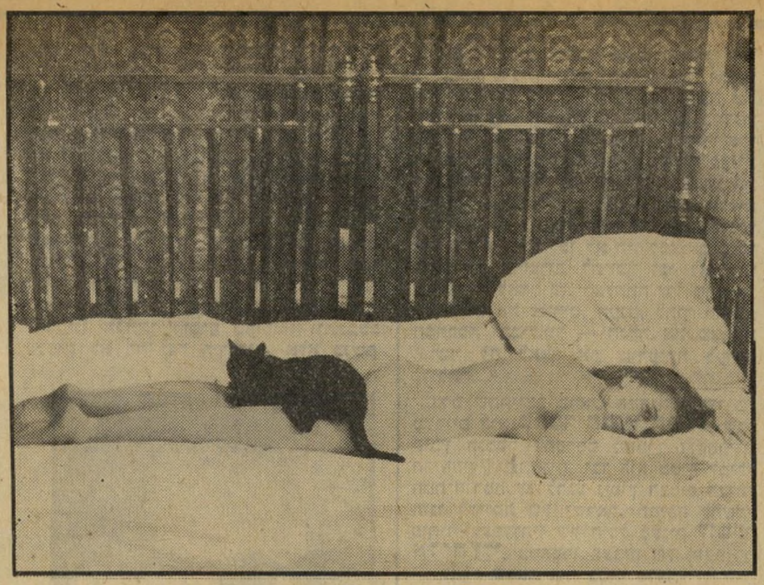
מי צריך את „מוסד ביאליק"? ✶ „פנטסיה 2000" ✶

● הוצאת־הספרים מוסד ביאליק נוסדה על־ידי הסוכנות־היהודית בימי המנדט הבריטי, במטרה מוצהרת לפרסם תירגומים של סיפרות קלאסית לעיברית. כאשר תם המנדט הבריטי וקמה המדינה, הופקד מישרד־החינוך־והתרבות על נושאים אלה. ואכן, לפני כמה שנים החלה המוסעה לתרבות ולאמנות במימון תירגומן של יצירות־מופת לעיברית, וחלוקת הוצאתם לאור בין המו"לים השונים. אלא שמוסד ביאליק ממשיך להתקיים, ובראשו עומד **משה גורדון**, המרבה בערך עצמו, בממדים כאלה עד שבאחרונה שילם לשני עסקני־סיפרות ירושלמיים (ביניהם אחד מראשי פא"ן קלוב ביש־ראל) ממון רב, והשניים כתבו „מונוגראפיה" על מוסד ביאליק, בה קבעו על מנהל המוסד ששכר אותם, כי כוח־העבודה שלו הוא „שיבעים־וחמישה סוס!". כפי שציטט באחרונה איש־הספר הירושלמי **י"ד אברמסקן**, באחד ממאמריו בפרוזה. ● בימים אלה הטיל משה גורדון על מבקר־הסיפרות **דן מירון**, לערוך עבור הוצאה זו סידרת ספרים של סיפרות מקורית, מעשה שיש בו תחרות של מוסד ציבורי (הסוכנות היהודית) במו"לים העצמאיים, המחפשים בנרות אחר „סיפרות מקורית". אלא שהמו"לים אינם מתכוונים לעבור על כך בשתיקה, ויש בכוונתם לפתוח בימים אלה במאבק ציבורי שיעמיד את מוסד ביאליק במקומו. שמועות ממיסדרונות מוסד ביאליק מפריחות, אגב,

מאת בן עומר

1. פרובידנס (צרפת)

2. המרכזנית (יוגוסלביה)

הסרט הטוב תשל"ח * הסרט

אי פשר לקרוא לתשל"ח „שנת ה־שביתה הגדולה", אחרי שביתי־הקולנוע נעלו את שעריהם עוד בתחילתה, למשך שלושה שבועות, במחאה על המיסים ה־גבוהים שהם משלמים לרשויות המקומ־יות: ועדת־חקירה הוקמה מטעם הכנסת כדי לברר את המצב לאשורו, והוועדה אכן קבעה, שמצבם של בתי הקולנוע בכי־רע. היא גם המליצה על הפחתה ניכרת במיסים, והטילה על מישרד־האוצר לפצות את הרשויות המקומיות על ההפסד בהכנ־סה ממס. זה היה בהתחלת השנה, ומה בסופה?

ראש־העיר תל־אביב, שלמה להט, מסרב לקבל את המלצות הוועדה, ולא משום ש־הוא שונא את בעלי בתי־הקולנוע, אלא משום שאינו מאמין, כי יקבל א־פעם את התמורה להנחת המס הנדרשת ממנו, מ־גורם ממשלתי כלשהו. חיפה וירושלים ניצבות מן הצד, ואומרות: מה שטוב ל־צ'יצ', טוב גם לנו. בתי־הקולנוע זועמים ומונעים סרטים מן הסינמטק בתל־אביב, משום שלהעתם, הסינמטק הוא „בית־קולנ־וע של העיריה". ומי סובל מכל העניין? כרגיל, הצרכן של הקולנוע הטוב. אבל בזה הרי אין כל חדש.

תשל"ח יכולה לזכות גם בכינוי נוסף:

שחקן השנה:
ברונו אס.
„המיסתורין של קאספר האוזר"

שחקנית השנה:
ג'יין פונדה
„ג'וליה", „השיבה הביתה"

„שנת הקיץ הלוהט ביותר". אחרי שבחו־דש יוני לא הלך איש לקולנוע, כי הכל צפו בלהקות קמפס והנסנברינק בטלווי־זיה, באו חודשי יולי ואוגוסט ושברו שי־אים. קשה לזכור מתי הוצגו כל־כך הרבה להיטים בעת ובעונה אחת בתל־אביב, ו־הפליא לעשות מכולם קולנוע מוגרבי. ב־שנה וחצי האחרונות הוא הציג שלושה סרטים בילבד: כוכב נולד, רוקי, — ומזה כשמונה חודשים את הלהיט המיובא ה־גדול ביותר של השנה, מעבר לחצות. אם היה צורך באישור כלשהו לטענה שרומן־למשחתות מפיל בריישתו גם את הגבירות, הרי מעבר לחצות מספק הוכחה ניצחת לכך.

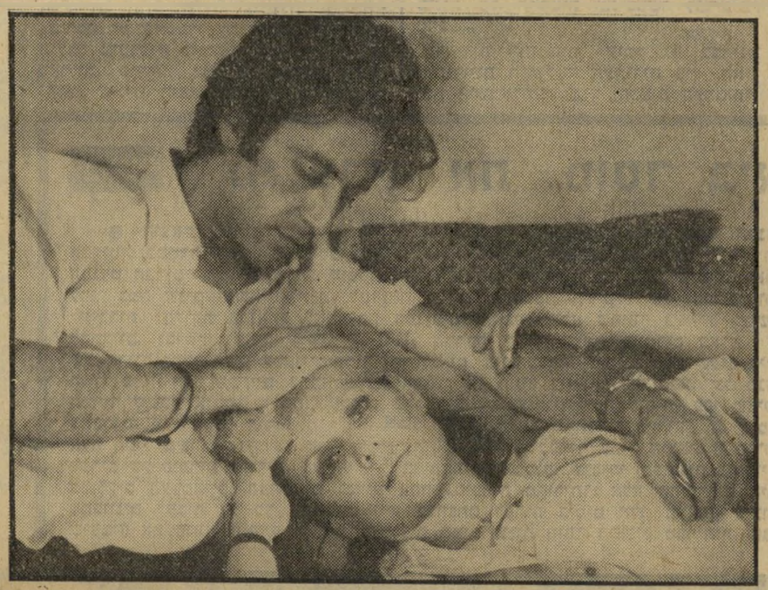
תופעה אחרת של תשל"ח — ירידת קרנו של הקולנוע האירופי, לפחות בקופה. כל הלהיטים הגדולים היו תוצרת ארצות־הברית, ואחרו הסרטים המיובאים מעבר לאוקיינוס האטלנטי עלה עוד יותר על ה־שיעור הרגיל.

הצנזורה, מצידה, יכולה להתגאות בכך שהשנה שינסה מתניה וחידשה נעוריה, השחיזה מיספריה ויצאה בתנופה כדי ל־סלק „טומאה ותועבה" מלב העם העיברי הצדיק. קביעת הטומאה התעתעה ממשי־כה להיות שרירותית כבעבר, מאחר ש־

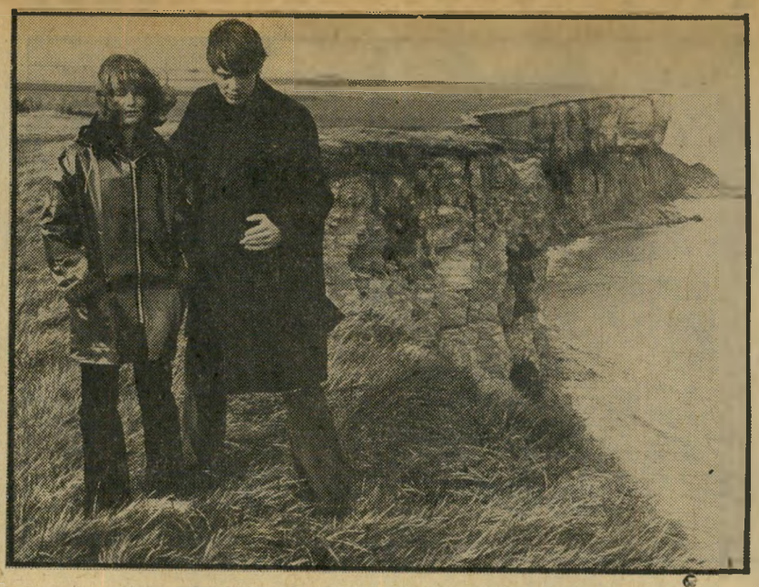
הסרט הרע תשל"ח * הסרט

1. עולם מוזר (איטליה)

2. בובי דירפילד (ארה"ב)

3. רוקמת התחרה (שווייץ)

4. יום מיוחד (איטליה)

ו הטוב תשל"ח * הסרט הטו

המועצה עדיין פועלת לפי תקנות מתקופת ההאינוע. אבל תחת היו"ר החדש שלה, יהושע יוסטמן (עיתונאי החותם בשם יוסטוס במעריב), גילתה עיתנות בלתי־רגילה, כאשר הורידה שני סרטים מבתי־קולנוע משום שלטענתה הוצגו ללא רשות מתאימה. ההחלה מפשפשת בכל סרט וסרט, אולי תמצא בו משהו פסול. בהו אלהים נדמה היה, בהתחלה, שיכול להיות ביזיון לדת; בהנהג חשוך שיש עודף אלימות, ואלה רק שתי דוגמאות, שבהן לא נקטו בסופו של דבר פעולה כלשהי.

ואילו אכספרס של חצות שנראה בעיני הצנזורים כסרט טוב, נפסל מאחר ש־מישרד־התחוץ טען באוזניהם שזה עשוי לפגוע במדינה ידידותית, הלא היא תורכיה. בכך הוכיחו חברי הצנזורה שלא התקדמו אף שעל אחד מזה 20 שנה. ואז הם אסרו סרט פעולה בשם פעולת הנמר, משום שזה עשוי לפגוע ברגשות מדינה ידידותית אחרת, אלבניה. ועכשיו שיעז מישהו לקום ולומר שהצנזורה הישראלית אינה רגישה ואינה מתחשבת בפוליטיקה.

בכל הנוגע לסרט הישראלי, תשל"ח היתה שנת השפל והגיאות גם־יחד. בתחילת השנה דיברו על משבר חמור. מפיקים רבים איימו לסגור את החנות. בהמשך באו

שחקן־מישנה השנה:

פרנסואה טריפו

„מיפגשים מן הסוג השלישי"

שחקנית מישנה השנה:

אופליה שטראהל

„אסקימו לימון"

שלושה להיטים מסחררים, ובראשם אסקימו לימון ששבר את כל שיאי ההכנסה של התעשייה המקומית, ועודדו מחדש את המשקיעים היוצאים שוב בימים אלה לחשוף לנסות את מזלם. מרץ נוסף לענף התקבל מהופעתם בארץ של כמה צוותים זרים, שהגיעו עם שלל כוכבים וטכנאים כדי לגלות את ישראל כאתר־צילומים ביכולתו להתחרות בספרד. צוות אחד, זה של אשאנטי, עזב ברגשות מעורבים; צוות שני, אולי רציני יותר מבחינה מיקצועית, זה של התג האדום הגדול עם הבמאי סמואל פולר, יצא כשהוא מלא שבחים לשיתוף־הפעולה שמצא בישראל. זאת, אם לא תזכיר רק את הדגים השמנים. ברקע מסתמן סיכוי להמשך פעילות מסוג זה, כשלפחות שתי סידרות־יוקרה אמריקאיות, המעיין לפי ג'יימס מיצ'נר והאנטאגוניסטים לפי ארנסט ק. גאן (על ימי מצדה האחרונים), מעיינות באפשרות לצלם את סיפוריהן באתרי התתרחשות האמיתיים שלהן.

ולבסוף, קשה שלא להזכיר, במיסגרת תשל"ח, את השינוי המהותי ביותר למי שרוצה לעשות סרטים בישראל. במקום שני אולפני־סרטים יצטרך, בעתיד להתמודד רק עם אחד. לא משום שהשני נסגר,

(המשך בעמוד 52)

הרע תשל"ח * הסרט הרע

3. האימה ושכרה (ארה"ב)

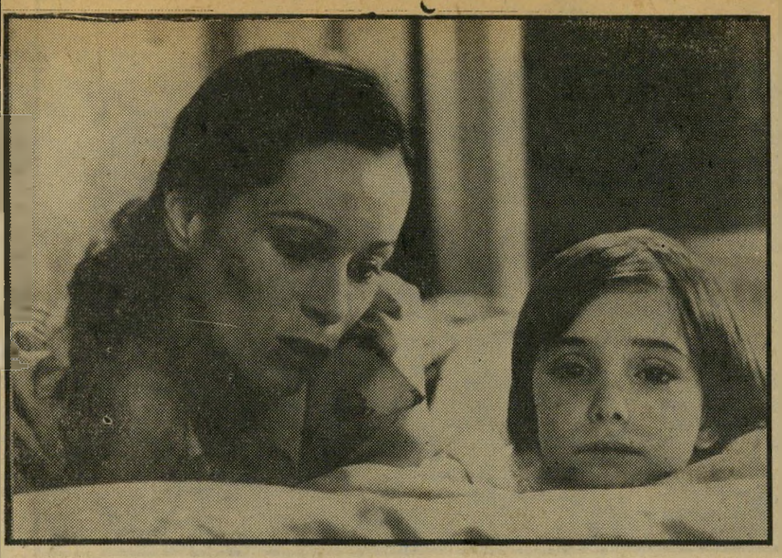
4. מעבר לחצות (ארה"ב)

(המשך מעמוד 51)

חסר־תחלילה, אלא מפני שאולפני ההסרטה בהרצליה ואולפני ברקי־פאטה־האמפריס התאחדו תחת ניהולו של מנהל אולפני הרצליה, יצחק קול. העתיד יוכיח אם זה לטובת הענף ואם התוצאה תהיה יעילות עולה — או מחירים עולים.

להיטי־מוסיקה ברוח התקופה

גם בקונצרט הביצלאומי הסתמנו כמה מגמות ברורות. עושים פחות סרטים, אבל משקיעים בהם הרבה יותר משום שהצלחה, היום, יכולה לעבור במהירות את גבול מאה מיליון הדולר — אבל לער־מת זאת, אין שום שלבי־ביניים שיפריד ביניה לבין כישלון. כל מה שהיה פעם ב־מאמצע, הולך היום לטלוויזיה. המוסיקה מתחילה שוב להוות גורם קובע בסרטים; לראיה: יותר מ־15 מיליון תקליטים ש־נמכרו מפס־קול הסרט שיגעון המוסיקה. יש רק להדגיש שהכוונה אינה לסרטים מוסיקליים במלוא מובן המילה, אלא לסר־טים שיש בהם מוסיקה ואסקימו לימון

אנה טורנט וג'ראלדין צ'פלין ב„קריאת העורב"
הילדה בעלת המבט המדהים

ברוק שילדס ב„ילדה יפה"
תום והפקרות

קווין קאמינגס ומארשה מייסון ב„דירה לשניים"
הילדה בעלת הלשון השנונה

חייב גם הוא את הצלחתו, במידה רבה, לאופנה זו.

אם אסקימו לימון היוותה את הלהיט ה־גדול ביותר בתולדות הסרט הישראלי, הרי לצידו הציעה תוצרת הארץ תשל"ח גם בידורן חסר־נשמה (להקה) ומצחיקון חסר־המצאות (ישראלים מצחיקים). שלר־שה סרטים אלה הצביעו לפחות על התקד־מות מיקצועית ניכרת של כמה מיוצרי הסרטים הישראליים, וזכו במחמאות הצו־פים, בדמות הכנסות נאות בקופה. לעומת זאת, סרט כמו מיליונר בצרות הוכיח ש־הקהלנוע הישראלי עוד לא נפרד מחיתוליו, ואפילו לא הואס לכבס אותם כראוי.

השנה זכתה ישראל בסרט־הייצוג הרא־שון שלה, בקנה־מידה רחב יותר. הכוונה לסוסנע, שנכלל בשבועיים של הבמאים בקאן, קיבל פרסים באוכספורד, הוצג ב־שבוע־הביקורת בלוקארנו, ויוצג בתחרשים הקרובים גם בפסטיבלים של סן־פרנציסקו וישיקאגו. ולא זו בילבד, אלא שנמצאו מבקרים רבים מחוץ לגבולות ישראל, ש־ראו ביקי יושע את היוצר הצעיר הרא־שון מישראל שכדאי לעקוב אחר הת־פתחותו.

אשר לכלל הסרטים שהוצגו במשך תשל"ח בישראל, בחירת ארבעת המצטיי־נים עוררה בעיות לא מעטות. ראשית, משום שיחסית הוצגו בה מעט סרטים. ועוד: בין הסרטים שהוצגו היו אומנם הצלחות רבות, אבל היה קשה מאד ל־מצוא ארבעה סרטים שאפשר להצביע עליהם, עם יד על הלב, כסירטי השנה.

לגבי שניים לא היה כל ספק: פרו־בינדס של אלן רנה, שהוא מלאכת־מחש־בת של יוצר־קולנוע בשל, המשלב את עוצמת הטכסט של דייוויד מרסר עם שפה חזותית עוצרת־נשימה, מנגל את צוות ה־שחקנים הטוב ביותר שניראה השנה על

קארי גאפי ב„מיפגשים"
החמוד המטייל לחלל

סרט לרוחו של מופאסאן

מה הגורל? והקאפריסה של צופי ה־קולנוע, אשר התלו מתעניינים לפתע בפרובינדס שבוע לפני סוף השנה, ומוזי־און תל־אביב דאג להעלות סרט נוסף ש־אין עליו עוררין, כאחד מסירטי השנה. הכוונה לרוקמת התחרה של הבמאי השוויי־צי קלוד גורטה — אחד הסרטים הרגי־שים, הנבחנים והמעמיקים ביותר על גור־לה של אשה פשוטה, שראה הבד אי־פעם. גורטה הבמאי שעשה בשעתו את ההזמנה מתאר את התהליך המוביל ספרית פאריס־אית קטנה, מאהבה תמימה לסטודנט בן־טובים, לידי פרידה קוהרעת־לב, ובסופו של דבר אל המוסד לחולי־נפש ושבו היא מצי־את מיפלט מפני עולם שאינו מובן לה. השמירה על נימה מוצנעת לאורך כל ה־סרט, מבלי להסתיר אף לרגע את התהום הפעורה בין בני־הזוג שהם ממעמדות שו־נים ומרקע תרבותי שונה, השטוות האמי־תית והצורבת של הספרית הקטנה, כפי ש־מגלמת אותה איזבל הופרט באחד ממיבצעי המישחק המרשימים ביותר, התבוננות של המצלמה המתבוננת תמיד במקום הנכון אבל מבלי לכפות את נוכחותה על הסי־פור או על הצופים, כל אלה מעמידים את הסרט בדרגה הגבוהה ביותר. אילו חי מופאסאן היום, אין ספק שזה היה סוג הסרטים שהיה נושא חן בעיניו.

סרט רביעי שישוה לשלושת אלה, היה קשה למצוא השנה. אומנם סרטים בולטים לא נעדרו מן הרשימה — מקריאת העורב (מה פיתאום קראו כך לסרט ששמו היה צריך להיות „האכל עורבים"?) ועד למיס־תורן של קאספר האוזר, ומרחוב הסטר העד לעיטור הגבורה. אם הבחירה נפלה בכל זאת על יום מיוחד, הרי זה בזכות כמה מיבצעים וירטואוזיים העיכרים בו: ראשית, עבודתו של הצלם פסקואלינו דה־סנטיס שהגיש את הצילום הדרמאתי ביותר של השנה, רובו בשחור־לבן, עם כיתמי־צבע מדהימים מרשימים ביותר; שנית, של הבמאי אטורה סקולה שהדריך את המצלמה בתבועות ארוכות ומסובכות, ש־בהן נוצרה המשכיות שהפכה את הצופה שותף מלא, סביכול, בקורותיהם של שני הגיבורים הראשיים; שלישית, מישחקם של מאסטרויאני וסופיה לורן, כהומוסכסו־אל ועקרת־בית מתוסכלת, המתקשרים ל־יום אחד בילבד שעה שאיטליה הפאשיסטית חוגגת את ביקורו של היטלר אצל הדוצ'ה. מקלט־רדיו פותח הצוהרח את אירועי היום, מלווה את הסרט לכל אורכו ומוסיף לגו־נים האישיים העשירים גוון פוליטי מרב־הק. קשה להתעלם מכל ההישגים הללו.

מה היה רע יותר?

בעומת ההצלחות — המפלות. כאן היתה הבחירה קשה לא פחות, לא ביגלל היעדר מועמדים, אלא ביגלל ה־עודף. אין זו חוכמה להצביע על משהו כמו אוטובוס התשוקות או גם מלאכים שותים ויסקי, מאחר שהיחס אליהם היה כזה עוד מן הרגע שנזרע הזרע הראשון לייצורם — הפקות זולות האמורחת לנצל בזריזות את אופנת היום. לעומת זאת, לכבוד ייחשב לציין בראש השימת הסר־טים הקלוקלים של תשל"ח את הצלחתו

„מיפגשים מן הסוג השלישי" של הבמאי סטיבן שפילברג
כיצד תעמוד האנושות במיבחן העבר־העתיד הקרוב?

המיסחרית הגדולה ביותר, מעבר לחצות. אם יש משהו שמציין את הסרט הזה, מעל ומעבר לכל הסרטים האחרים, הרי הוא עצם ההעזה של עשיו לחרוג מכל מה שנהוג לחשוש כטעם טוב, לדרוך ב־חוצפה בכל ביצות השיגרה, להטיח את הבוץ בפאזה צבעונית על המסך, ולהת־ייחס לצופים כאל בני 12 מפגרים בשכלם, המוכנים לבלוע את הבדותה הדימיונית ביותר כל עוד היא מכילה מנות גדושות של מין, קיטש, אלימות, פאר, צבע ונוף. הצדק היה, כמובן, לצד הנוצים, אלה ש־עשו את הסרט, ומילבד פרס התיפלות של השנה, צריך אולי להגיש להם גם את פרס האומץ.

בקנה־מידה צנוע יותר, אבל בממדים מגעילים בהחלט, צריך לציין את הנציג הפסודו־תעודי של השנה בסידרת מונדו קאנה. השנה קראו לזה עולם מוזר, וב־איצטלה של עבודת־נמלים ואגירת חומר מכל קצוות העולם, כאשר קריינות צידק־נית להחליא מלווה את התמונות, יכול הקהל לצפות להנאתו בגולגלות מרוטשות שהמוח נשפך מתוכן, ברעש־אדמה בניקרא־גואה, בפאקיר הכורת לעצמו את הלשון בהודו, ובעוד מטעמים מן הסוג הנבחר הזה. שוטרי־המכס הדוחפים ידיהם לישבנו של פרות, כדי לבדוק שמא מבריחים דרכן יהלומים מעבר לגבול, היון את הצד ההו־מוריסטי של הסרט. המבחיל בכל העניין הוא שהסרט מתיימר להטיף נגד זוועות האלימות, תוך כדי ניצול תאוותיהם ה־סאדיסטיות ביותר של הצופים הנהנים ל־חזות בסיבלם של אחרים.

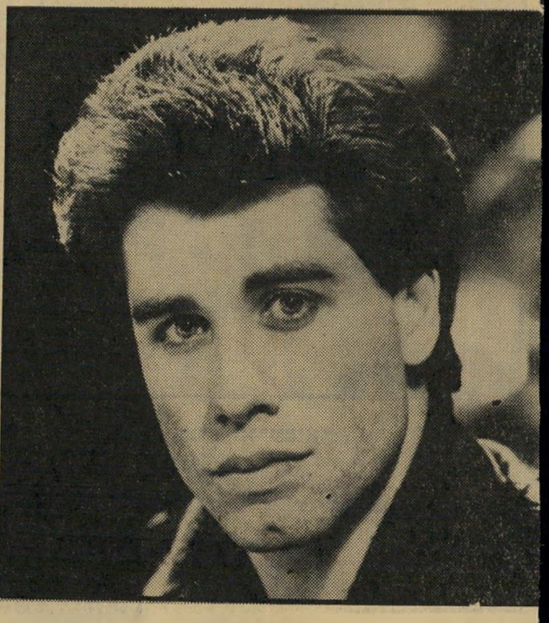
הסרט השלישי, חוץ מעצם היותו רע כשלעצמו, מהווה כלימה לכל המימסד ה־הוליוודי. נניח כבר שהוחלט כי יש צורך להסריט מחדש את שכר האימה של הגרי ג'ורג' קלהון (ליתר דיוק, של הסופר ז'ורז' ארנו). אבל כיצד אפשר להסביר שצריך לשם כך להוציא 22 מיליון דולר, ואחרי שמוציאים את הכסף, לקצץ את התוצאה בצורה כזאת שהיא בלתי־הגיונית, בלתי־מחבטת, עלובה ואומללה, מנסה להתעמיד פני רציניות ולעסוק בפשע (בצוואהרון לבן ובצוואהרון כחול), בפוליטיקה ואפילו ב־אירגוני־טרור (אחד הגיבורים נזכר במהלך הסרט כיצד פוצץ מישהו־נפץ בירושלים)? בסופו של דבר, כל מה שנותר בסרט עצ־מו היה אוסף של אפקטים מיוחדים ש־התחבקו יחד בשרירותיות מוחלטת. לסרט היה צריך לקרוא במקור המכשף, כשם אחת משתי המשאיות שכיכבו בו, אבל משנשר שמה של המשאית על ריצפת חדר העריכה, כונה מחדש האימה ושכרה, להבדיל משמו הראשון של הסרט שכר האימה. אלא שזה רק ההבדל הקטן בין השניים.

לסרט הרביעי אפשר, אולי, ולקרוא אכ־זבת השנה. אכזבה משום שהבמאי ישלו, סידני פולאק, כבר השם לזכותו כמה סרטים מעניינים כמו ג'רמיה ג'ונסון ו־שלושת ימי הקונדור. והנה, לפתע, הוא נוטל את אל פאצ'ינו, כוכב הסנדק, מלביש אותו במדי נהג־מירוצים שנתפרו למעשה לשחקן מסוג שונה לגמרי (כמו פול ניומן, למשל), ומשתמש בו כבגיבור בסיפור־אהבה שתצלע השנייה שלו, היא בעיקר הסובלת ממחלה ממארת. השמאלץ נוטף מן המסך בכפות של מרק, פאצ'ינו נבוך ומכונס בתוך עצמו ומארתה קלר בריאה כסוס ובדמות חולת הסרטן. המצלמה ה־משוטטת מנציחה תמונות נוף שלא היו מביישות את אלבומי הגלויות הציבעוניות המפוארים ביותר של אירופה, אבל לא די בכך כדי להפוך תמונות נעות לסרט.

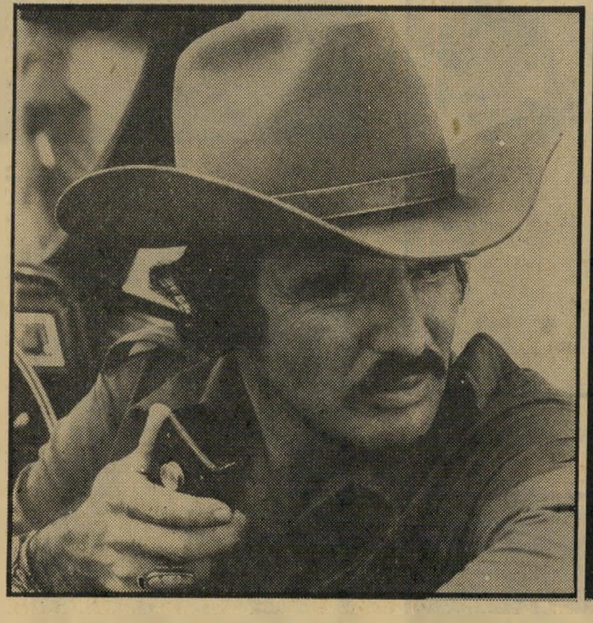
אשר לשחקנים — הפיתוי המיידי הוא, כמובן, לחפש אחר המיבצעים הדרמאתיים של השנה. ואז, הבחירה ה־מיידית היא תמיטיית פרובידנס. אלא ש־קשה להתחליט שם ואיזה הוא שחקן ראשי, ומי בתפקיד מישנה, חוץ מזה שכל החמי־שה נבחרו תודות ליכולת הבלתי־רגילה שלהם. הסרט אינו מגלה אותם, אלא רק מאשר את כשרונותיהם. מצד אחר אפשר לשבח ולהתייחס לתופעה, שקיבלה השנה מישנה תוקף, האומרת כי אישיותו של שחקן ומידת התזדהותו עם התפקיד חשו־בות, בקולנוע, יותר מן הטכניקה המיש־חקית המשוכללת ביותר (כדי להיווכח בכך, אפשר להשוות את דייוויד וורנר ב־פרובידנס עם דייוויד וורנר בשואה הטל־ויזיונית). והמסקנה המתבקשת מאליה, ש־השחקנים שניתנו באישיות הולמת את ה־תפקיד, הם אלה שיוצאים מן המסך ונוג־עים ללהל.

במאי ג'ורג' לוקאס מצלם את „מיזחמת הכוכבים"
הלהיט הגדול של כל הזמנים

ג'ין טראוולטה
התגלית המסעירה

ריצ'ארד דרייפוס
הפיסלון המוזהב

קלינט איסטווד
מיתולוגיה אינדיווידואליסטית

ברט רייונולדס
נוכחות לוהטת

לא רק שחקן מצליח

ה תוצאות ניכרו היטב על הבד. נוכחות ברט רייגולדס במירדף־מכוניות ארוך וכימעט נטול סיפור, בשם הפרחח ובת־השריף, הפך את הסרט ללהיט. הבמאי ג'ון באדהם מכר את ג'ון טראוולטה לקהל בשיגעון המוסיקה כפי שמוכרים מוצר ב־סירטי־פירסומת, עם זוויות מחמיאות ו־מסננות־אור וכל התהליכים הללו הפכו את הכוכב לתגלית המסעירה ביותר את לב הנערות בתשל"ח. קלינט איסטווד המ־שיך לגלם את עצמו במלכודת לבלש, דדי היה בכך סדי לשכנע רבים לבוא לראותו. אבל לגבי איסטווד יש לומר שהאיש הופך, בהדרגה, אחד הגורמים המעניינים ביותר בקולנוע האמריקאי, כדמות קולנועית ו־כיוצר־סרטים גם יחד, ואולי כשותף ל־יצירת המיתולוגיה האינדיווידואליסטית של אמריקה בשנות השבעים.

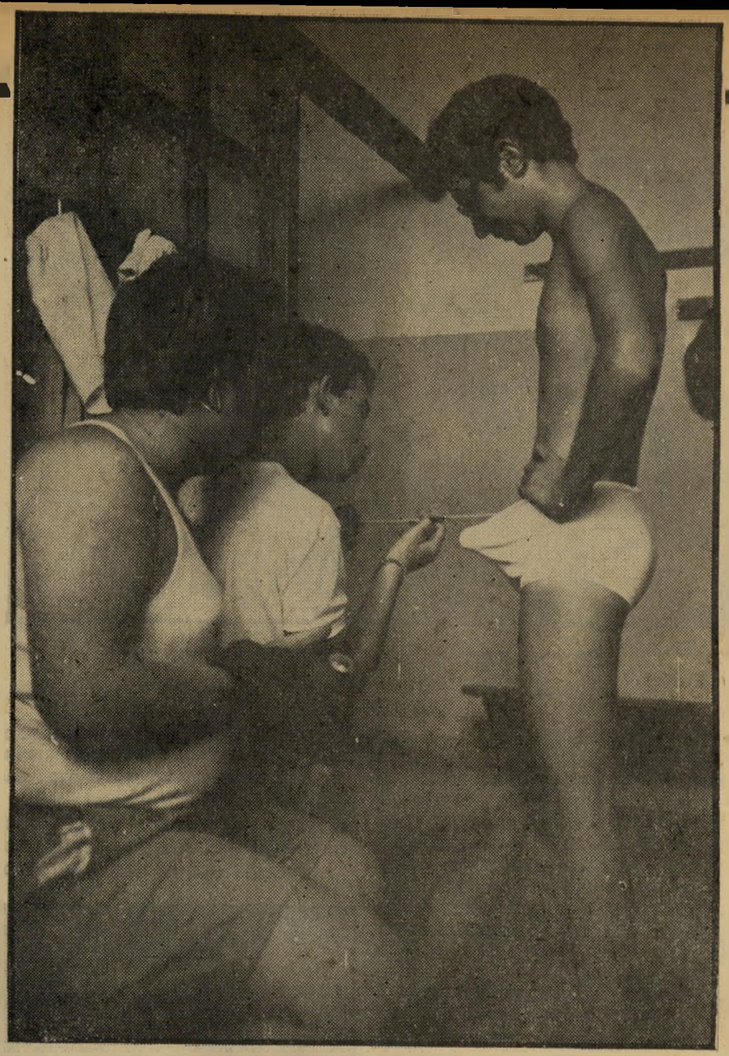
אל השלישיה המובילה הזאת אפשר לצרף את ריצ'ארד דרייפוס, התגלמות ה־עירחני ושמאס במימסד, אשר זכה בהכרזה משולשת השנה, במיפגשים מן הסוג השלי־שי, בדירה לשניים ובחלוקת פרסי האוסקר, שבה נטל לעצמו פיסלון מוזהב.

החוגמה הבוטה ביותר לכך שאין צורך להיות שחקן כדי להצליח בקולנוע, היא ברחנו אס., האיש המוזר שבילה את מרבית חייו בין בתי כלא ומוסדות־טיפול במפג־רים בשכלם, עד שהפך אישיות מפורסמת תודות למיסתורין של קאספר האוזר. ה־במאי ורנר הרצוג היה זקוק למישהו שלא מן העולם הזה, כדי לגלם את הדמות ה־היסטורית והמוזרה של אדם שהרפיה משום מקום, חי ושלוש שנים בעיירה גרמנית במאה שעברה, ונרצח על־ידי שומאיש. ברחנו אס. הכיל בתוך עצמו את כל התכר־נות הדרושות לשם כך, והצלחת הסרט נובעת לא מעט מהופעתו. בכך בא לידי ביטוי אחד ההבדלים התהומיים שבין ה־קולנוע לכל מדיום אמנותי אחר.

האשה על הבד

ן אם מזה כמה שנים מקוננים על התפקידים העלובים ושנועדו לנשים על הבד, השנה אפשר לומר שהיתה שנת ה־אשה במלוא מובן המילה. בדידותה המז־

(המשך בעמוד 54)

מעמד המדידה ב„אפקימו לימון"
הלימון הכניס הון.

(המשך מעמוד 53)

הרת של ברברה סטרייסנד כיחידה המסוגלת לשאת על כתפיה סרט שלם, נטרגה עם גל שלם של יורשות כמו ג'יל קלייבורג (אשה לא־נשואה), מארשה מייסון (דירה לשניים), קאתלין קווינלן (לא הבט טחתי לך גן של ורדים), לילי טומלין (מעקב של חצות), שלי דובאל וסיסי ספייסק (שלוש נשים), או אן באנקרופט (שיר לי מקלין (נקודת מפנה). ולשם שינוי היו פי תפס השנה מקום מישני. אופי, כישרון ובעיקר חוצפה היו יותר חשובים להצלחה.

נדמה כאילו התגובה לזכויות האשה השיגה בבת־אחת תפנית בתעשייה כולה,

לילי טומלין
היופי במקום מישני

שמוליק קראוס ב„סיסעץ"
הסוס דהר לפסטיבלים

והצליחה לא רק לשכנע את האולפנים לעשות סרטים על נשים, אלא גם דאגה להביא את הקהל לסרטים אלה על־מנת להוכיח את כדאיותם המיסחרית.

משום כך, אין מנוס מבחירתה של ג'יין פונדה כשחקנית השנה, הן משום שהצליחה בין הפעילות הראשיות לשיטוי באקלים, הן משום ששני סרטיה החדשים מוכיחים שלגברת, אשר עברה כבר את גיל ה־40, יש עוד הרבה לומר על המסך. אומנם מי שחיפש את ליליאן הלמן ובג'וליה לא מצא אותה, כי ג'יין פונדה שיחקה את ג'יין פונדה, אבל עשתה זאת היטב. האשר לי־שיבה הביתה, גם אם הסרט כולו מטופל בפשרות מכל הסוגים ובכל הכיוונים, הרי לפחות במה שנוגע למישחקה של פונדה לא היו פשרות. העקשנותה לעשות סרט זה, אחרי שנים של מאמצים להסתבכויות, ראויה לפרס בפני עצמו.

מבין שחקניות־המישנה המצטיינות של השנה (דורי קאורואנו ברחוב הסטר, ג'אניס רול בשלוש נשים, לסלי בראון בנקודת מפנה), אין ספק שאת החזוק ביותר על הקהל השאירה דווקא שחקנית ישראלית. ולא סתם רושם, אלא פרשג של ממש.

ג'יין קליבורג ב„אשה לא־נשואה"
שנת האשה

קאתלין קווינלן
אופי וכישרון

הכוכבים היה, תוך שנה אחת, ללהיט הקרפתי הגדול ביותר בכל הזמנים. הרפתקת־חלל זו, שאינה קשורה בזמן ובמקום כלשהו, היא תוצאה חשיבה של עולם התחויות הפנימי של הדור האמריקאי החדש, שעליו משתייך הבמאי ג'ורג' לוקאס, דור שגדל על סדרות מצויירות, על סירטי פלאש גורדון וחל מרחבי היקום הפתוחים לכל, לפחות בעזרת עולם התעתרעים של אולפן הסרטים. לעומתו, מיפגשים מן הסוג השלישי שלח מבט בוחן עם אסמכתות מדעיות אל עבר העתיד הקרוב, כדי להראות כיצד תעמוד האנושות במיבחן הפגישה האפשרית עם אנשי החלל. האם לא במצאנו תשובות לכל השאלות האנושיות, אפשר היה בהחלט להתבשם בתשובות שנמצאו לבעיות הזוחיות. שני הסרטים הרחיבו את אופקי ההבעה הקולנועית מבחינה טכנית, והצעידו אותה קדימה.

ייתכן שדווקא זה, יאשר כדבריו של במאי מיפגשים... סטיבן שפילברג, „ינק את תורתו מן המסך הקטן של הטלוויזיה ומן הסרטים של החוד הקדום" — במילים אחרות, שאב השראתו מתרבות בקופסת־שימורים — הראה בסרטים הללו את הניצנים לכיוון של הציוויליזציה בעתיד.

ולדוד הצעיר עוד יותר. אם תשל"ז היתה שנת המיפלצות בקולנוע, יש לציין שתשל"ח השואיח להראות את עצמה כשנת הזאטוטים, שנהנו בכמה סרטים מתפקידים ראשיים ביותר, וניצלו את ההזדמנות כדי להאפיל על המבוגרים שלידם. דוגמה בולטת אחת היא אנה טורנט, הילדה בעלת המבט המההים בקריאת העורב, שנדמה כי מולה מתמוטטים כל השקרים המוסכמים של עולם המבוגרים. ההוגמה השנייה היא ברוק שילדס, ספק־ילדה ספק־אשה, תערובת מזהירה של תום והפקרות, ילדה מקסימה ומפחידה גם יחד, שבלעדיה לא היתה לסרט ילדה יפה זכות קיום. ושני ילדים נוספים שלא יישכחו במהרה: קווין קאמיגס בעלת הלשון החדה והשנונה, שהיא ספק מישעשע וספק קטיגור של אמה, מארשה מייסון, בדירה לשניים, וקארי גאפי, הילד החמוד שיוצא לטיול עם היצורים מן החלל החיצון, וחוזר בסוף מיפגשים מן הסוג השלישי אל אמו.

הקטנים שהאפילו על המבוגרים

כאן בא הרגע לקוד קידה עמוקה לשני מפוצצי הקופה של השנה, ת־סמלים את העידן החדש של הוליוד לפחות מבחינת גילאי היוצרים, ואת ה־עולם החדש שבו הם מתעניינים. מילחמת

הענקים מתו זקופים

איך לסיים, מבלי להזכיר את העוב־דה שישניים מבדילי הקולנוע בכל ה־זמנים הלכו לעולמם במהלך השנה? צ'ארלי צ'אפלין אומנם לא עשה כבר סרטים מזה זמן רב, אבל אם יש אדם אחד שעליו ניתן לומר כי הוא שהפיח נשמה בהמצאה של האחים לומיאר, כש־דיתה עדיין בינקותה הטכנית, אם יש אדם שחדר ללב כל מי שצפה בו בין אם הבין ובחנה את כל כוונותיו, ובין אם רק גיחך בהנאה למראה מעשי הקונדס שלו, הרי זה צ'ארלי צ'אפלין. הוא היה במאי, שחקן, רקדן, כוריאוגרף, מוסיקאי, תסריטאי ומבצע, קומיקאי וטראגיקן, ב־קיצור הוא היה כל מה שהקולנוע יכול להכיל. ולמען האמת, אין טעם להתאבל עליו. כי הוא חי, וימשיך לחיות כל עוד תהיה בעולם מכונת־קולנוע, וייוותר בה סרט אחד, כי כל הסיכויים שזה יהיה סרט של צ'אפלין.

הוארד הוקס היה מפורסם פחות, אבל הוא ליווה את התפתחות הקולנוע האמרי־קאי מתקופתו האילמת ועד לשנות השי־שים. הוא אחד האבות שסרטיו מהווים אמות־מידה לדור שבא אחריו, אחד ממתנכי המחזור של לוקאס ושפילברג, האיש ש־ניצב מאחרי אגדות כמו בעל הצלקת ד־גם למלאכים יש כנפיים ועוד סרטים רבים אחרים. סרטיו הם חומר גלם לכל מי ש־לומד קולנוע ויוהבו עד כמה קשה להגיע לדרגת מיקצועיות כמו זו של הוקס, ושעשה קולנוע בדיוק כפי שאחרים נושמים.

אנשים כאלה, שהניחו את היסוד לקול־נוע, הציבו אתגר קשה לכל מי שיבקש ללכת בדרכם.

תענוג של סוכות
בכפר הנופש הצרפתי, אשקלון.

בואו ל"תפוס ראש" וליהנות מ-5 ימי נופש ובידור משגעים ברמה בינלאומית.

★ מטבח צרפתי משובח ★ בריכת שחייה
★ פעילות ספורטיבית מגוונת
★ חוף ים פרטי ★ בדרן — מנחה
★ תוכניות אמנותיות ★ דיסקוטק

לבחירתכם 2 מחזורי נופש: 13.10-18.10, 18.10-23.10.

המחיר למחזור נופש באירוח מלא 2000.— ל"י לאדם (לא כולל מ.ע.מ.)

...וכשמזג האוויר אידיאלי והאווירה צעירה ועליזה אל תתפלאו אם הזמן יעבור מהר מדי.

הזמנת מקומות:

היסתור-בן יהודה 32 ת"א טל. 299281
כפר הנופש אשקלון-טל. 6-24195-051
ובכל משרדי "קל"

קל שרותי נופש

ת"א: גורדון 28 טל' 222042
(פתוח רצוף 09.00-19.00)
אבן-גבירול 140 טל' 450359
אלנבי 97, טל' 287663.
חיפה: נורדאו 33 טל' 668734
ירושלים: המלך ג'ורג' 23 טל' 228258
רמת-גן: ביאליק 56 טל' 731773
ראשל"צ: "גל-גפן", רוטשילד 37 טל' 941526
רמלה: שד' הרצל 72 טל' 25294-054

שאלו את מי שכבר היה...

כמה פעמים נסית להפטר מהם – ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ-½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 6-790114 * אילת: טל. 059-3012
היתר משרד הבריאות: 21, רשיון עסק 481/75.

איתן עמיחי הדברת מזיקים

רחל מרחלת על כל השולם

הקמיע של עדנה

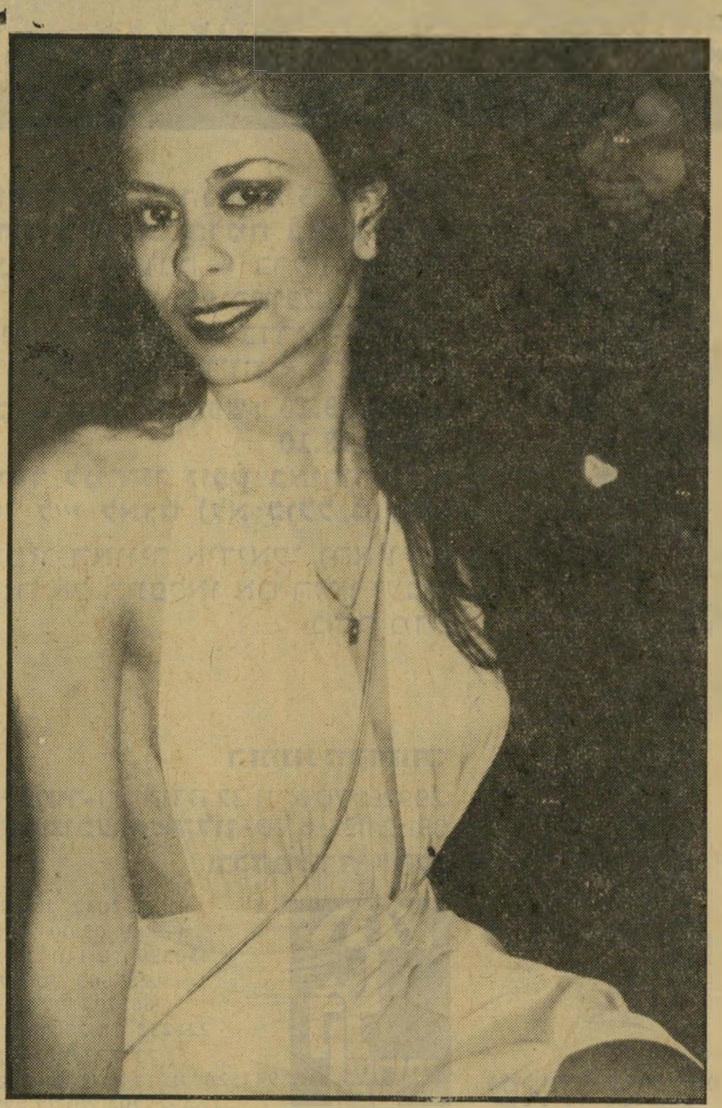
אני חשבתי שקמיעות קיימים רק במישחקי־מזל, אבל נראה שטעיתי. זכור לי **עזרא טיסונה**, אלוף הששבש הבינלאומי, לוקח איתו את דב אודנץ, מנהל מלון רמאדה לכל מישחק בעולם בתור קמיע אישי. אבל זה **עדנה דב**, הזמרת הישראלית שמצליחה כיום בארה"ב, גוררת איתה דרך־קבע קמיע־מזל לכל הופעה, בדמותה של צעירה תימנית ישראלית יפהפיה — זה, רבותי, היה חידוש בשבילי.

ובכן, העניין הוא בערך כך. **נורית קליין**, בת ה־25, הנשואה באושר לאיש ניכסי דלא־ניידי אמריקאי, היא־היא המזל של עדנה, ולמרות היותה דוגמנית־תכשיטים מצליחה שם, היא עוזבת הכל מייד כשעדנה מודיעה לה איפה ומתי ולאן צריך לצאת.

בזמנו, עוד הרבה לפני שהתימניה היפה הזו התחתנה ועוד לפני שעדנה מצאה לה את **דייוויד ברנר** הקומיקאי לאהוב אותו, גרו שתיהן יחד בדירת־גג בניו־יורק, ואפילו כיום, כשכל אחת מהן מסודרת בהחלט בחיים, נמשך ההסדר הקודם.

לדיברי האמא הגיזעית של עדנה, לא יעברו ימים רבים והיא תחזור אלינו. אומנם רק לסיבוב־הופעות, אבל היא תבוא על בטוח. ומי יבוא איתה? לא דייוויד שלה אלא נורית, הקמיע. מתי כל זה יתבצע, איננו גביאה בדורי, וגם האמא לא ידעה להגיד לי, אבל נקווה כולנו שלא בעוד הרבה זמן.

כי כולנו אוהבים את הישראלים שבאים ומזקיפים לכולם את האונגיים בסיפורי הצלחה מהעולם הגדול.

נורית קליין
מוכנה תמיד

המהפך של קורן

נכון אומנם שבשנתיים האחרונות הוא לא היה בארץ, אבל תעשו קצת חושבים ואז ברור לי בהחלט ששמו יאמר לכם מייד הכל. **אבי קורן**, התמליל ואיש הרדיו, בעלה של הזמרת **שולה חן**, שהה בשליחות הסוכנות שנתיים בארה"ב ועכשיו, כשסוף־סוף חזרו אלינו, עושים הרבה שינויים בחייהם. הם אומנם חיים להם יפה מאד ונהנים מעצם היותם יחדיו, אבל הסטאטוס שלהם בחיים השתנה, מכיוון עבודתו של אבי.

נכון שמהפך כזה הוא תמיד לטובה, ואבי לא מתכוון לעזוב את התמלילים אבל רדיו, רבותי, מעכשיו זה רק למילואים.

כי אבי קיבל ג'וב, הלוואי על כל עם ישראל. הוא החליף את הג'ינסים הזורקים בחליפות תפורות למופת עם עניבות תואמות, וכעת הוא נראה כמו איש־עסקים למהדרין. כל זה מפני שכיום הבחור יושב על תקן של איש קישרי־החוץ של חברת־השקעות אמריקאית.

מה צריך הבנאדם יותר מזה בחיים? אשה נחמדה, ילדים שיגעון, ג'וב מכניס וכבוד ממלאכת־הכפיים.

תלמדו.

שולה חן ואבי קורן
מג'ינס לחליפה

מולי שם טבעת

סוף־סוף הגיע הזמן לבשר: **מולי שפירא**, איש גלי־צה"ל הוותיק, נשא לו לאשה אחרת־רחמניה צמודה, ועוד אחות־חדר־ניתוח שהיא גם אחותה של רופאה אמיתית. ועכשיו יש לו כל הביטחון הרפואי שלו היה זקוק.

כך, לשימחת רבים, נחוגה חתונתו של מולי בן ה־35, מנהל מחלקת תרבות ובידור בגלי־צה"ל, עם בחירת־ליבו מזה כארבע שנים, **כרמלה** בת ה־27, שהיא, נוסף על היותה אחת, גם סטודנטית באוניברסיטת תל־אביב. שני האוהבים הללו, שחלקו אותה דירה, כמעט שאמרו שלום לרומן הסוער, אבל ברגע האחרון תפס מולי שבעצם מי שמפסיד זה הוא, ואסור לו בשום פנים ואופן לתת לכרמלה לנסוע כי לה, רבותי, הבטיחו עתיד כאפריקה השחורה.

כרמלה היתה צריכה לצאת עם מישלחת של מישרד־הבריאות לג'ונגלים. ומי יודע מתי היתה חוזרת. לכן הוא עשה חושבים, החליט שאין לו ברירה אלא לוותר אחת ולתמיד וסוף־סוף על תואר הרווק המושבע, ולתת צ'אנס למוסד הנישואין. כך ניצלה כרמלה ברגע האחרון מאפריקה, ומולי הרוויח ברגע האחרון אשה יפהפיה ממוצא תימני, מה שכזכור היה אצלו תמיד אובססיה.

החתונה התקיימה בשבוע שעבר בגינת בית סוקולוב, ותאמינו לי שהיא היתה מכובדת מאד בכל מה שקשור למי שהיה שם. גלריה ניכבדה מאד של אמנים ותיקים, כמו למשל **יחזקאל פיינברג**, מי שהיה בשיא הפרלמנט של כנרת המנהל הבימה, שהוא גם דודו של מולי, **ורחל שפירא** בעלת תיאטרון תליל־תילון שהיא כמובן אמו.

לכן לא פלא שהיה שם הדור הישן ליד החדש, וכל מי שהוא מישהו או משהו היה, ונהנה מאוכל תימני ואידישאי טהור.

אבי קורן, שהקדיש שבועות לצורך הכנת מתנת־הנישואין שלו לזוג הצעיר, הפליא לעשות. הוא הקליט למולי וכרמלה קסטה ארוכת־נגן ושבה רק שירים עיבריים ישנים וטובים, ולמישמע הקסטה הסתובבו הוותיקים כשהם מתחממים לאור הנוסטלגיה, הצעירים שלהם תמיד אפשר לספר מה היה ישבו והקשיבו. מאם לחזור לזוג הצעיר, הרי שניהם עברו לדירתם החדשה ומכאן הם יוצאים לדרך המלך. מזל טוב.

עזרן כנגדו

למרבית צופי הטלוויזיה, השם **חנן עזרן** אומר משהו. אבל לאלה שממש קרובים לקדרה השם אומר הרבה יותר. ילדים של הטלוויזיה, כך מכנים אותו, ורואים בו גאון־תורן. חנן שכל־כולו רק בן 28, כבר הגיע רחוק ומתקדם במהירות בסולם הדרגות במכשיר הקטן. כיום הוא יושב על תקן של כתב לענייני תעופה ולענייני פליליים וכל זה אחרי שלוש וחצי שנים של עבודה בילבד.

אבל גם הוא בא יומו, הוא נפל ברישתה של דיילת אל־על **נורית**, שגם היא בת־גילו, היינו בת 28.

השניים הכירו ביום סגרירי אחד בעת ראיון שבא חנן לעשות בענייני תעופה, ומאז כבר עברה שנה שלמה והכל מתנהל ביניהם על־הכיפאק. אז למה לא לעשות את זה לגיטימי? אמרו — ועושים.

בקרוב תתקיים החתונה בבית ציוני אמריקה בתל־אביב, ואני כבר רואה את כל הפגזים הגדולים של רשות השידור כשהם עטים על המזון והמשקה. בינתיים הם ימשיכו להתגורר בדירת־הרווקים שבצפון תל־אביב, שם גרו בשנה האחרונה ושם, על הגג, בילה חנן את ימי רווקותו העליזים.

חנן עזרן
החלטה סופית

כי מי שמכיר אותו יודע לספר עליו גם כל מיני דברים טובים אחרים, שלא קשורים ביכלל בטלוויזיה ובעבודה.

אבל בכל טוב הרי יש גם קצת רע, וכמובן שלמחרת החתונה ייצא חנן לירח־דבש צבאי עם המדינה — מילואים של חודש שישללו ממנו את זרועותיה האוהבות של אשתו הטרייה. אבל לא בהכרח רחוק מהעין — רחוק מן הלב, ואם עוד יישאר לו כוח הם יטיילו להם בארץ אחרי המילואים. נשדר להם מזל טוב.

החדשה של "גלי"
red Point.

הנעליים שינעלו החברה השנה.
"רד פוינט" של גלי!

בסוף הקיץ כשהסנדלים של "גלי" נאלצים להכנס לארון,
לנו יש רק אלטרנטיבה אחת,
משהו שמתלבש על הרגל כמו...הסנדלים בקיץ!
Redpoint מין נעל למזג האוויר המוזר הזה, לא קיץ ולא חורף.
נעלי הקו החדש של "גלי"
בעיצוב ספורטיבי, חדיש ובלבדי, משהו באמת מהסרטים.
אני אומר לכם...קחו סיבוב ותרגישו.
בקיצור, נעל כמו שהחברה אוהבים.
דרך אגב, הם מתלכלכים? רחץ אותם!

גלי·Gali

והצפרדע המבטיחה לכם צעדים רבים רבים...

תל-אביב רונדו — אלנבי 31 ● רונדו — דיזנגוף 119 ● גלי — דיזנגוף 173 ● דגינו — דיזנגוף 141 ● עופר — בן יהודה 226 ● סעידי — יהודה המכבי 56 ● אלימלך — ברודצקי 15 רמת-אביב ● בינא — הופנהיימר 13 נוות אביבים ● די-וי — אלנבי 35 ● בוקאי — נווה שאנן 9 ● מיכל — שכונת התקוה דרך ההגנה 76 ● אילון — לה-גרדיה 76 יד אליהו ● דנדי — מתניים 59
ירושלים גיל — יפו 15 ● וייל — המלך גורג' 1 ● קומפורט — בן יהודה 23 ● מרח — בן יהודה 5 ● אלוף הנעל קרית יובל **חיפה** מרץ — הרצל 43 ● נוער — החלוץ 33 ● סילון — הרצל 26 ● דן גבריאלי — הרצל 18-20 **חולון** נעורים — שנקר 52 ● דבר — נאות רחל ● ליידי — שנקר 52 **בת-ים** גלי — בלפור 49 ● ליידי — בלפור 39 **רמת-גן** במבינו (גלי) — ביאליק 52. **רמת-יצחק** מיני — נגבה 57. **גבעתיים** גלית — סירקין 12 ● עדי — ויצמן 27. **רמת-השרון** עופר (גלי) — ויצמן 6. **רעננה** עופר אחוזת 127. **פתח-תקוה** פוני — (גלי) החגנה 17. **כפר-סבא** ורד — ויצמן 82. **הוד השרון** גרוס — דרך השרון 48. **רחובות** גלי — הרצל 202 (פנתי) 167. **ראשל"צ** א.מ.או — רוטשילד 52 **חדרה** גלי — (מלכה) רוטשילד. **באר-שבע** ניזרית — מורדי הגטאות 40 ● עופר — הדסה 64. **ערד** אוניון — מרכז מסחרי 22. **נתניה** ליליפוט — שמואל הנציב 6. **הרצליה** גלי — סוקולוב 13 ● גלי — סוקולוב 69 ● אריה — סוקולוב 10 ● אוניון — סוקולוב 31. **נהריה** אוניון — ויצמן 100. **טבריה** עדין — הגליל 9. **רמלה** יוגלה — הרצל 85. **קרית מלאכי** חן — מרכז מסחרי. **אשדוד** עלית — מרכז מסחרי: **נצרת עילית מירב** — מרכז מסחרי. **צפולה** גלי — מנחם 27. **רמת אפעל** ספורט — מרכז מסחרי. **עכו** רפי — בן עמי 43. **זכרון יעקב** נעלי ברק **אשקלון** ספירמן — העבודה.2 וברשת בתי הכל-בו של המשביר לצרכן.

לנקיון ולברק - מוצרי "בזק"
בזק
עקרת הבית
כל הדרוש לנקיון הכלים והבית -
במשפחת "בזק" של עץ הזית
עץ הזית
GILID/AG.

רחל מרחלת על כל העולם

ברכה לברוכין

סוף־סוף אני שמחה לבשר לכם על חתונתה הקרובה של הזמרת הבלונדית הנחמדה **נאווה ברוכין**. הנאווה מצאה לעצמה את התגלמות חלומותיה בדמותו של צעיר שחרחר ויפהפה, ששמו **יונתן זוין**. אז נכון אומנם שיונתן שלה צעיר ממנה בכמעט שנתיים, אבל מי שם ליבו לפרטים קטנים כאלה בדור הג'ינס?

הסיפור היפה של שניים אלה החל דרכו באילת הרחוקה, לפני כשנה וחצי. נאווה, שמצאה עצמה בלתץ רציני, נסעה לבקר אצל חברתה **ריקי מנור**, שגם היא זמרת

נאווה ברוכין
סוף טוב

בישראל והמשמשת כאשת יחסי־הציבור של מלון אילתי גדול ומנהלת רומן רציני וממושך עם מנהל המלון.

בקיצור, ישבו שתי הזמרות בבריכה, תפסו שמש, שקט ושלווה, ופיתאום אומרת ריקי לנאווה: „תראי איזה חתיך!" וכאן, רבותי, התחיל העניין.

נאווה ויונתן בילו חופשה נהדרת, ומאז לא נפרדו. אפילו כשיונתן נאלץ לנסוע ללונדון מטעמי עבודה הגיעה לשם גם נאווה, ולא אחרי זמן רב. כזכור היא נסעה לפסטיבל בצ'ילי, ובדרכה חנתה בלונדון. האיחוד היה כל־כך חזק עד שיונתן, למרות צורכי העבודה, עזב הכל ונסע עם נאווה לצ'ילי.

ב־11 בדצמבר יחול יומם הגדול של בני הזוג, שייכנסו בשעה טובה אל מתחת לחופה.

חתונה במחנה

אלי גורנשטיין וניצה
צנועים וענווים

ועוד חתונה, שבאה עלינו במזל טוב. נראה שהסתיו הוא עונה טובה לנישואין. אנשים עושים השבון שלא טוב לישון לבד כשמתקרב החורף הקר והארוך, ומייד ממהרים לתפוס לעצמם בני־זוג, להסתגר בבית ולהגיד שלום לכל העולם.

שניים כאלה שיודעים מה טוב בשבילם, הם השחקן **אלי גורנשטיין** הגבוה מטלפלא ומהסרט הלהקה, וחברתו־לחיים **ניצה**. השניים, המסודרים טוב בחיים, קנו לעצמם דירה זעירה־בורגנית ברמת־גן, וקבעו את החתונה ל־7 בנובמבר.

הם אומנם צנועים וענווים, אבל ברור בהחלט שהחתונה תהיה דבר גדול שעוד הרבה יסופר בו, ולו רק מפני שכל האמנים, השחקנים, הזמרים ואנשי הבוהמה ישמחו בשמחת הזוג הצעיר. ורק כדי להראות לכם כמה טוב להיות מפורסמים, וכמה החיים יכולים להיות קלים יותר כשאתה ידוע ומפורסם, נתחיל במסיבת האירוסין של אלי וניצה שאותה הם קיבלו במתנה מבעלי מיסעדה שהם חברים טובים שלהם.

אלה עשו לשניים הפתעה, והזמינו את כל החברים לארוחת־ערב חגיגית.

ואם בזה לא די, אז הצוות **דויד בר** ו־**אבי מירזטניק** נתן לאלי מתנה בדמות שתי הקלטות חינם של שני שירים שיופיעו בפסטיבל. מה צריך הבנאדם יותר מזה? אשה יש, בית יש, חברים יש, אוכל יש, שירים יש — ועכשיו, גם מזל טוב יש.

מנורה של זהב

כבר ספקתי ידיים בהנאה, השחזתי את העט ולחצתי על כפתור הארס. אחרי הכל, לא בכל יום מזדמן לי סיפור כזה עסיסי, שיש בו יותר מאשר סתם רכילות קטנה ומרושעת.

מה הסיפור? בבקשה. חיה לה בתל־אביב הקטנה שחקנית נאה, אשה בסוף שנות השלושים לחייה, המרבה להשתתף בשנים האחרונות בהצגות בשפת האידיש, ושמה **מנורה זהב**.

מי שמכיר את ההווי שמאחרי הקלעים בתיאטרון האידיש יודע, כי הרכילות והשמועות מהווים שם חלק בלתי־נפרד מהנוף החברתי.

והנה, בוקר בהיר אחד פשטה השמועה שאותה מנורה, המתגוררת בצוותא עם אמא, מרבה להופיע באחרונה ברחוב דיזנגוף כשהיא דוחפת לפניה עגלת־תינוק. נו, אתם יכולים כבר לתאר לעצמכם את השמועות הארסיות שמיהרו לפשוט בשטח. אחרי הכל, המוסד היה מאז ומתמיד הצד החזק של הגווארדיה האידישאית. סיפרו שמנורה החליטה ללכת בדרכן של כמה מעמיתותיה (**מיכל טל**, לדוגמה), וללדת ללא נישואין. ידעו גם לספר על רומאן ממושך ולוהט שניהלה עם גבר עשיר שפגשה באחת מנסיעותיה לצרפת, ארץ־מולדתה, ואפילו ידעו לספר עד כמה דומה התינוק לאביו. איזה סיפור!

וכשאני שומעת שמועות כאלה, נדלקת אצלי המנורה האדומה ומייד מתחילה להבהב. בלי להתעצל החלטתי לברר מה באמת קורה שם. ואיזו אכזבה נחלתי! לא סיפור, ולא בטיח. לא לידה מחוץ לנישואין, לא רומאן אהבה לוהט מצרפת, שום כלום.

התינוקת היפהפיה שלה משמשת מנורה שמרטף בשעות היום, ועימה היא נוהגת להיראות בדיזנגוף בגאווה, אינה אלא... נכדתה! מסתבר שרק מעטים יודעים כי מנורה היתה נשואה בעבר, וכי מגישואיה אלה יש לה בת שהיא כיום בת 19 ושמה **שרונה**. זהו זה — צר לי לקלקל לכם, דוברי האידיש, את שיחת היום, אני רק יכולה לחדש לכם שמנורה עומדת לככב לצידו של השחקן **מקס פרלמן** בהצגה חדשה בשם אורח לא רצוי, וכי בשלב זה אין כל גבר בחייה.

„זה קצת מצחיק" אומרת הסבתא הצעירה והיפה, „שבאותה הצגה אני משחקת תפקיד של נערה צעירה העומדת לפני הנישואין."

מנורה זהב
פיתרון התעלומה

גיסה ליועץ המישפטי

התמזל מזלו של המדור השבוע, וכולו בסימן חתונות הקרבות ובאות. וכמו שכבר אמרתי, אני בטוחה בהחלט שהמירוץ המטורף תקף את כולם ביגלל מזג־האוויר,

גילה גופר
אחרי שימעון

אבל אולי גם לשלום היה מה להגיד. כי לראות את מנחם בגין נואם אל תוך הלילה לבד לא נעים, אבל כשיש מישהו ליהנות יחד איתו זה כבר יותר טוב.

ועוד אחת שעושה את זה היא **גילה גופר**, השחקנית השחרחורת שבזמנו קישרו את שמה עם שמו של **שמעון עדן** מלך הלילה של ברלין.

היו כאלה שניבאו לשניהם חופה וקידושין, אבל לא כך היה. שימעון חזר לו לברלין, וגליה היפה נשארה בארץ. ואם אני זוכרת היטב, עם לב שבור. אבל לא לקח לו ללב הצעיר זמן רב לצאת מעצבותו. את מקומו של שימעון תפס **מוקי זמיר**, דייל אל־על שהוא אחיו של הפרופסור זמיר היועץ המישפטי שבא תחת **אהרון ברק**, ומאז ועד היום שניהם מראים לכולם שימחת־חיים מהי.

מוקי מנהל במישרה חלקית מיסעדה ידועה בתל־אביב בימי חופשתו מהטיסות ואביה של גליה, שלפח את עניין החתונה ברצינות, בנה לזוג הצעיר וילה לתפארת בגני־יהודה, וכיום היא עומדת מוכנה לכניסתם של המאושרים.

מתי בדיוק יתבצע עניין החופה עדיין לא ברור, גם להם לא, אבל בחודשים הקרובים זה בטח יקרה.

דור ההמשך

נכון שעוד אי־אפשר לדעת, בגילאים כאלה, אם מערכת־יחסים בין שני אנשים היא רצינית או לא, ואם יש סיכוי שיתפתחו התפתחות חיובית בעתיד, אבל ביגתיים רק שחדעו מה הולך, מי עם מי, וגם לדור הצעיר יש זכות להיכנס למדורי הרכילות. בייחוד אם הוריהם של שני אלה הספציפיים הם מהיותר ידועים בחוגים היותר מבוגרים.

אחרי כל ההקדמה הזאת, הרומן מיספר אחד בין הצעירים כיום מתבשל בין **ליאורה קלופקי**, בתו של **יענקל'ה קלופקי** הכוריאוגרף והרקדן, לבין **עומר טופז**, בנו בן ה־16 של מי אם לא **חיים טופז** המהולל.

ואם אתם רוצים עוד רמז, אז לכל אלה שלא מרשים לעצמם להפסיד את תוכניות עלי כותרת, בוודאי זכורה התוכנית שבה צעירונת יפהפיה, בת 15 וחצי רקדה סטפס עם אביה. זו היתה ליאורה ואביה הוא יענקל'ה, כמובן.

וכך נמסר לי שבין שני הצעירים יש יותר מאשר סתם ידידות פשוטה, הם מבלים צמוד צמוד, וחברים יודעים לספר שמתרקם ביניהם סיפור־אהבה צעיר ויפה.

רק שלא יתבגרו מהר.

ג' תשרי תשל"ט, 4.10.78 שנה 43 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מע"מ) מספר 2144

העולם הזה

איש־העסקים החשוד במירמה

ניסה לברוח מהארץ

ונורה בראשו כאשר הוחזר

קורבן האהבה לנוכל

כיצד הסתבכה גילה ורטמן בפרשת אהבה שהסתיימה באסון

